

T.C.
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SEYDİŞEHİR İLÇESİ ÇAVUŞ
MAHALLESİ'NİN GELENEKSEL KONUT
MİMARİSİNİN İNCELENMESİ

Aynur YILMAZ

YÜKSEK LİSANS

Mimarlık Anabilim Dalı

Aralık-2019
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Aynur YILMAZ tarafından hazırlanan “ Seydişehir İlçesi Çavuş Mahallesi'nin Geleneksel Konut Mimarisinin İncelenmesi” adlı tez çalışması 17/12/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Prof Dr. Mine ULUSOY

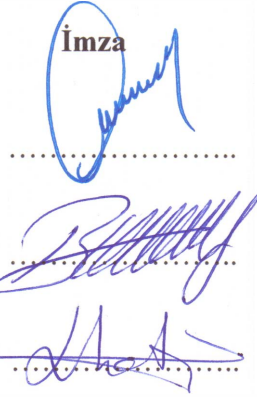
Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ergün HATIR

İmza

Yukarıdaki sonucu onaylıyorum.

Prof. Dr. Saadettin Erhan KESEN
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Aynur YILMAZ

17/12/2019

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEYDİŞEHİR İLÇESİ ÇAVUŞ MAHALLESİ'NİN GELENEKSEL KONUT MİMARİSİNİN İNCELENMESİ

Aynur YILMAZ

Konya Teknik Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU
2019, 175 Sayfa

Jüri

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU
Prof. Dr. Mine ULUSOY
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ergün HATIR

İlk çağlardan beri medeniyetler verimli topraklara ve su kaynaklarına yakın bölgelere yerleşmişlerdir. Seydişehir ve Beyşehir ilçeleri de verimli toprakları ve su kaynaklarıyla birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu durum bu bölgeler ve çevresindeki kalıntılardan anlaşılmaktadır. Çavuş Mahallesi Konya-Seydişehir yolu üzerinde yer almakta olup, ilk görüşte insanın ilgisini çeken taş dokusu ve gösterişli cumbalarıyla dikkat çekmektedir. Bu çalışmada araştırmalara konu olabilecek nitelikte olduğu düşünülen Çavuş Mahallesi evlerinin geleneksel konut mimarisi incelenmiştir. Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın amacı-kapsamı, materyal-metodu ve literatür taramasına dair bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde geleneksel Türk evi kavramının tarihsel süreç içerisinde gelişimi, tanımı, mekansal özellikleri ve plan tiplerini de içine alan detaylı bir anlatımı yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise Çavuş Mahallesi'nin genel özellikleri başlığı altında; yerleşimin tarihi, coğrafi konumu ve iklimi, nüfusu, sosyal ve ekonomik durumu, sivil mimari örnekleri ortaya konulmuştur. Dördüncü bölümünde; örneklem olarak seçilen Çavuş mahallesinden özgün niteliklere sahip korunarak günümüze gelebilmiş altı ev mimari disipline uygun olarak ele alınmıştır. Bu yapıların yeri ve bugünkü durumu, inşaat tarihi ve mimarı/ustası, mimarisi ve tezyinatı, malzeme ve teknik özellikleri, tamirat ve tadilatları Rölöve çizimleri, fotoğrafları ve ev sahipleriyle yapılan sözlü görüşmelerle mimari koruma disiplinine uygun tespitleri yapılmıştır. Beşinci ve altıncı bölümde ise yapıların genel özellikleri hakkında bilgiler verilir, incelenen yapıların karşılaştırmaları yapılarak yöreye özgü tipolojik özellikler açığa çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çavuş mahallesi, Geleneksel Türk evi, Geleneksel konut mimarisi, Tipoloji, mimari koruma

ABSTRACT

MS THESIS

EXAMINATION OF THE TRADITIONAL RESIDENTIAL ARCHITECTURE OF ÇAVUŞ DISTRICT OF SEYDİŞEHİR

Aynur YILMAZ

**Konya Technical University
Institute of Graduate Studies
Department of Architecture**

**Advisor: Asst. Prof. Dr. Bahtiyar EROĞLU
2019, 175 Pages**

Jury

**Asst. Prof. Dr. Bahtiyar EROĞLU
Prof. Dr. Mine ULUSOY
Asst. Prof. Dr. Mehmet Ergün HATIR**

Since ancient times, civilizations have settled in areas close to fertile soil and water resources. Seydişehir and Beyşehir Counties, with their fertile soil and water resources, hosted many civilizations. This situation is understood from the ruins around these regions. Çavuş District of Seydişehir is located on Konya-Seydişehir Road, and attracts people's interest at first sight with its remarkable stone texture and cantilevers in grand style. In this study, the traditional residential architecture of Çavuş District houses which are thought to be the subject of research with its qualities, is examined. The study consists of six chapters. In the first chapter, the aim, scope, material and method of the study and literature review is given. In the second chapter, a detailed description of the concept of traditional Turkish house, including historical development, definition, spatial characteristics and plan types, is explained. In the third chapter, under the title of general characteristics of Çavuş District; its history, geographical location and climate, population, social and economic status of the settlement and examples of civil architecture have been put forward. In the fourth section; the six houses that chosen as samples, which have survived to the present day with original characteristics from the Çavuş District, have been handled in accordance with the architectural discipline. With the location and current status of these buildings, construction history, architect or constructor, architectural features and decoration, material and technical properties, repairs and alterations, surveys, photographs and verbal interviews with landlords, evaluations of these houses were properly made to conservation approach and principles. In the fifth and sixth chapter, the general characteristics of the buildings are given and the typological characteristics of the region are revealed by comparing the houses that examined.

Keywords: Çavuş District, Traditional Turkish house, Traditional residential architecture, Typology, Architectural conservation.

ÖNSÖZ

İlk çağlardan beri bir bölgede yaşayan insanların kültürlerini yansıtan konutlar, en önemli miraslardır. Çavuş Mahallesi, ilk görüşte taş dokunun hakim olması ve ahşap malzemeden çoğunlukla renkli olan cumbalarıyla dikkat çekmektedir. Çavuş mahallesi evlerinin araştırıldığı kadarıyla incelenmesi gerektiği düşünüldüğünden ötürü, yörede tespit edilen altı ev detaylı çizimler ve fotoğraflarla anlatılarak ortak özellikleri ortaya konmuştur. Kültürlerimizin eseri olan yapılarımız yok olmadan ve önemli tipolojik özelliklerini kaybetmeden koruma altına alınması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışma da araştırma konumu öneren, hazırlanmasında bana yardımcı olan, çalışmanın sonlanması için bana çok büyük destek veren değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Bahtiyar Eroğlu'na, evlerin ölçülerini alma da, çizimlerinde ve hayatımın her anında en büyük destekçim sevgili eşim Hakkı Yılmaz'a, çalışmam boyunca benden her türlü yardımını ve desteğini esirgemeyen, tezimi okuyarak bana yardımcı ve yol gösterici olan canım arkadaşım Arş. Gör. İlknur Acar Ata'ya, yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Yelda Korkmaz, Arş. Gör. Mihrimah Şenalp ve Arş. Gör. Merve Özkaynak'a, ev sahiplerini bulmam da yardımcı olan Yılmaz Koç, Sema Koç ve Halime Tınaztepe'ye, evlerini bize açan evler hakkındaki bilgiler konusunda bize yardımcı olan Ayşe Kesmeçi, Adife Demirtaş, merhum Bekir Demirtaş, Murat Demirtaş, Latif Kaya, Davut Kaya ve bize yardımcı olan diğer mahalle sakinlerine canım aileme ve çalışmam boyunca yanımda olan canım kızım Defne Yılmaz'a teşekkür ederim.

Aynur YILMAZ
KONYA-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	2
1.2. Kaynak Araştırması	3
1.3. Materyal ve Metot.....	4
2. GELENEKSEL TÜRK EVİ KAVRAMI	6
2.1. Türk Evi'nin Tarihsel Süreç İçerisindeki Gelişimi.....	6
2.1.1. Orta Asya Türk Evi.....	6
2.2.2. Selçuklu Türk Evi	7
2.2.3. Osmanlı Dönemi Türk Evi.....	9
2.2. Türk Evi Tanımı.....	11
2.3. Türk Evi'nin Mekansal Özellikleri	11
2.3.1. Odalar.....	12
2.3.2. Sofalar	14
2.3.3. Hizmet alanları.....	16
2.3.4. Katlar	17
2.4. Türk Evi Plan Tipleri	18
2.4.1. Sofasız plan tipi	19
2.4.2. Dış sofalı plan tipi.....	20
2.4.3. İç sofalı plan tipi	22
2.4.4. Orta sofalı plan tipi	23
3. KONYA SEYDİŞEHİR İLÇESİ ÇAVUŞ MAHALLESİ'NİN GENEL ÖZELLİKLERİ	25
3.1. Çavuş Mahallesi'nin Kısa Tarihi	25
3.2. Coğrafi Konumu ve İklimi.....	26
3.3. Nüfusu, Sosyal ve Ekonomik Durumu	27
3.4. Çavuş Mahallesi Tescilli Mimari Yapıları.....	29
3.4.1. Memiş Efendi camisi	29
3.4.2. Memiş Efendi türbesi.....	32
3.4.3. Memiş Efendi çeşmesi	35
4. GELENEKSEL ÇAVUŞ MAHALLESİ EVLERİNİN TEKNİK YÖNDEN İNCELENMESİ	36

4.1. Nuri Aktaş Evi	37
4.1.1. Yeri ve bugünkü durumu	37
4.1.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	37
4.1.3. Mimarisi ve tezyinatı	38
4.1.4. Malzeme ve teknik özellikleri	47
4.1.5. Tamirat ve tadilatlar	52
4.2. Mehmet Kavalcı Evi	54
4.2.1. Yeri ve bugünkü durumu	54
4.2.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	54
4.2.3. Mimarisi ve tezyinatı	55
4.2.4. Malzeme ve teknik özellikleri	66
4.2.5. Tamirat ve tadilatlar	71
4.3. Adife Demirtaş Evi	72
4.3.1. Yeri ve bugünkü durumu	72
4.3.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	72
4.3.3. Mimarisi ve tezyinatı	73
4.3.4. Malzeme ve teknik özellikleri	82
4.3.5. Tamirat ve tadilatlar	87
4.4. Hüseyin Güroğlu Evi	89
4.4.1. Yeri ve bugünkü durumu	89
4.4.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	89
4.4.3. Mimarisi ve tezyinatı	90
4.4.4. Malzeme ve teknik özellikleri	98
4.4.5. Tamirat ve tadilatlar	101
4.5. Bekir Demirtaş Evi	103
4.5.1. Yeri ve bugünkü durumu	103
4.5.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	103
4.5.3. Mimarisi ve tezyinatı	103
4.5.4. Malzeme ve teknik özellikleri	115
4.5.5. Tamirat ve tadilatlar	118
4.6. Sadık Kaya Evi	120
4.6.1. Yeri ve bugünkü durumu	120
4.6.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası	120
4.6.3. Mimarisi ve tezyinatı	120
4.6.4. Malzeme ve teknik özellikleri	139
4.6.5. Tamirat ve tadilatlar	142
5. DEĞERLENDİRME	144
5.1. Çavuş Mahallesi Evlerinin Plan Özelliklerinin İncelenmesi	144
5.1.1. Vaziyet planının incelenmesi:	144
5.1.2. Kat planlarının incelenmesi	147
5.2. Çavuş Mahallesi Evlerinin Cephe Özelliklerinin İncelenmesi:	154
5.3. Çavuş Mahallesi Evlerinin Malzeme ve Teknik Özelliklerinin İncelenmesi	159
5.4. Çavuş Mahallesi Evlerinin Süsleme Özelliklerinin İncelenmesi	164
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	169
6.1. Sonuçlar	169
6.2. Öneriler	171

KAYNAKLAR	173
ÖZGEÇMİŞ	175

SİMGELER VE KISALTMALAR

Cm : Santimetre

KKTVKK : Konya Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu

Mm : Milimetre

Km : Kilometre

°C : Santigrat derece

1. GİRİŞ

İlk çağlardan beri Anadolu pek çok uygarlığın yerleşme ve yayılma merkezi olmuştur. Bir coğrafyada zaman içinde çok sayıda farklı uygarlıkların gelişmesi, orada çok değişik kültürlerin, düşüncelerin, kavramların oluşturulmuş olması anlamına gelmektedir. Bunun sonucunda oluşan sentezler mekanlara da yansımaktadır. Avrupa ve Asya arasındaki geçiş noktası olan Anadolu bunun en önemli örneklerindendir. Bu coğrafyada ilk çağlardan başlayan günümüze dek uzanan nüfus ve kültür değişimleri olmuştur. Bunun uzantısı olarak Anadolu'nun çok değişik özellikler taşıyan iklim bölgelerinde yerleşen birçok uygarlık kendi kimliklerini de geliştirmişlerdir. Orta Asya'dan gelip Anadolu'yu yurt edinen Türk kavimleri de buradaki halk ile etkileşime geçerek Anadolu'nun mimari kimliğini oluşmasında önemli bir etken olmuştur. Türklerin Anadolu'ya ilk yerleşme hareketleri ile birlikte, Orta Asya'daki göçebe-yarı göçebe geleneklerini belirli ölçüde devam ettirmiş belirli ölçüde ise yerleşik hayata geçmeye başlamışlardır (Küçükerman ve Güner, 1995). Yerleşik hayata geçilen bölgelerde ise genellikle şehirler meydan, cami ve hamam etrafında gelişmiştir.

Seydişehir ve Beyşehir ilçeleri kuruldukları bölge itibari ile göller yöresinde verimli topraklara hakim, geçmişi milattan önceki yıllara kadar dayanan bir yerleşim bölgesidir. Bu durum iki ilçenin çevrelerinde bulunan höyüklerde yapılan arkeolojik kazılardan anlaşılmaktadır. Türkler' in Anadolu'yu yurt edinmeye başlaması ile birlikte Anadolu Selçuklu Devleti zamanında bu bölgelere yerleşim başlamıştır. Seydişehir'de Seyit Harun Veli Camii, Beyşehir'de Eşrefoğlu Camii bu iki şehrin gelişip şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Yerleşik hayata geçen Türklerle beraber bu bölgede göçebe-yarı göçebe yaşam tarzını devam ettiren Türkler de olmuştur. Bu durum sivil mimari örneklerine de yansımıştır.

Çavuş Mahallesi, Seydişehir ve Beyşehir gibi günümüze kadar önemini koruyup gelişen ilçeler kadar, Fasıllar gibi Hitit uygarlığının önemli merkezine de yakınlığı ile bilinmektedir. Nitekim mahalle yapılan son dönemlerdeki arkeolojik kalıntılar sonucunda ortaya çıkarılan Roma dönemine ait nekropolü, tescilli olan Mehmiş Efendi; cami, türbe ve çeşmesiyle ve yöre halkı tarafından bilinen ama resmi olarak açığa çıkmamış yeraltı şehirleri, su yolları ile geçmişin önemli yerleşim yerlerindendir. Çok uzun yıllar ören yeri olarak kaldıktan sonra 18. ve 19. yüzyıllarda tekrar yerleşim yeri haline gelmiştir (Demirözü, 2018) .

Çavuş evleri iki katlı, cumbalı ve taş malzemeye yapılmış yapılardır. Yöreye özgü bu evlerin birçoğu aynı yapılanma düzenine sahiptir. Bu çalışmada Çavuş Mahallesi'ne ait yöresel mimarinin özelliklerini temsil eden geleneksel evlerden özellikle bozulmamış olanlarından altı tanesinin mimarlık tarihi açısından tespiti, mimari koruma disiplinine uygun belgelemesi yapılmış ve yöredeki evlerin tipolojik özellikleri ortaya konmuştur.

1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Geçmişten günümüze kadar bir bölgede bulunan evler orada yaşayan insanların kültürlerini, iklim özelliklerini, arazi yapısını ve aile yapısını yansıtmaktadır. Çavuş Mahallesi, Roma dönemine kadar uzanan kalıntıları ve Memiş Efendi; cami, türbe, çeşmesiyle birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır.

Mahalle, yapılan inceleme ve gözlemlere göre taş dokunun hakim olduğu, iki katlı, cephelere hareket katan ve renkli cumbalarıyla, farklı renklerde; pencere, giriş kapıları ile dikkat çekmektedir. Bu yöredeki evlerle ilgili herhangi bir belgeleme çalışması yapılmamıştır. Mahallede yer alan yapılar yörenin kültürüne, aile yapısına, arazinin durumuna, bölgenin iklim özelliklerine uygun olarak yapılmıştır. Fakat evlerde yaşayan birçok insan, içerisine yaşadığı ortamı günümüze koşullarına uygun hale getirmek için gerekli koruma bilinci aşılmadığından dolayı bazı evlerin cephelerine ve cumbalarına sıvalar yapılmış, bazılarının içerisindeki oyma tekniğiyle yapılmış dolaplar sökülerek yerine suntuadan özellikli olmayan dolaplar takılmış, bazı evlerin ise yıkılıp yerlerine betonarme yapılar inşa edilmiştir. Bu sebeple alan tespit ve belgeleme çalışması yapmış olduğumuz yöredeki evler belki birkaç sene sonra kullanılmaz hale geldiğinde ev sahipleri tarafından yıkılıp, yerine günümüzdeki betonarme yapılara dönüşmeden belgelenmesi gerektiği düşünülmüştür.

Çalışma kapsamında Çavuş Mahallesi'nin çeşitli sokaklarında tespit edilen konutlardan özgün değerlerini büyük oranda kaybetmemiş olanlar ve olmayan olarak ikiye ayrılmıştır. Özgün değerini koruyan evler çok az sayıda olup, evlerin sahiplerinin çoğu ya vefat etmiş ya da İzmir, İstanbul gibi büyük şehirlere yerleşmişlerdir. Anahtarlarına ulaşılabilen altı evin; yeri ve bugünkü durumu, inşaat tarihi mimarı/ustası, mimarisi ve tezyinatı, malzeme ve teknik özellikleri, tamirat ve tadilatları, fotoğraflar ve ev sahiplerinden öğrenilen gerekli bilgilerle detaylı olarak incelenmiştir. Yapıların plan özellikleri, cephe özellikleri, malzeme ve teknik özellikleri ve süsleme özellikleri

karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiş ve yörenin tipolojik özellikleri açığa çıkarılmıştır.

1.2. Kaynak Araştırması

Seydişehir İlçesi Çavuş Mahallesi'nin evleriyle ve Çavuş Mahallesi tarihi ilgili herhangi bir çalışma ve kaynağa ulaşılammıştır. Geleneksel Türk evi hakkında kaynaklar incelenerek Çavuş Mahallesi'nin geleneksel Türk evi başlığı altında yöreye ait evler ele alınmıştır. Çavuş Mahallesi ile ilgili birkaç kaynaktan daha yararlanılmıştır. Bu inceleme sırasında kullanılan bazı kaynaklar şunlardır:

Bektaş (2007); "Türk Evi" adlı kitabında en eski dönemlerdeki yerleşim yerleri anlatılmaktadır. Türk evinin özelliklerinden bahsedilmektedir. Malzemeler, plan tipleri ve odalar da detaylı bir şekilde söz edilmekte olup, Türk evinin büyüyebilme ve küçülebilme gibi özelliklerine de değinilmiştir.

Danışık (2007); "Seydişehir'deki Türk Devri Yapıları" adlı yüksek lisans tezinde Seydişehir ve çevresindeki cami, türbe ve çeşmelerin kataloğu oluşturulmuş olup, Memiş Efendi Cami, türbe ve çeşmesi ile ilgili bilgi ve fotoğraflardan faydalanılmıştır.

Eldem (1954); "Türk Evi Plan Tipleri" adlı kitabında Türk evinin plan tipleri olan dış sofalı plan tipi, sofasız plan tipi, iç sofalı plan tipi ve orta sofalı plan tipleri çizimlerle de desteklenerek detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Eldem (1984); "Türk Evi Osmanlı Dönemi" adlı kitabının başlangıcında Osmanlı evi anlamı ve kapsamından bahsedilmektedir. Bölgelere göre ev tipleri, Türk evi elamanları ve plan tipleri kısaca anlatılmış olup mimari ve yapısal devirlerden söz edilmektedir.

Günay (1999); "Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri" adlı kitabında Türk evi tanımı ve plan tipleri hakkında bilgi verilmektedir. Türk evi oluşumu anlatılmış ve oda kavramı üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde ise Safranbolu evlerinden bahsedilmektedir. Evlerin malzeme ve yapım teknikleri konusunda detaylı bilgi verilmektedir. Türk evinin oluşmasındaki tarihi etkenlerden, Türk evinin biçimsel gelişimi hakkında oldukça faydalanılmıştır.

Karpuz (1993); "Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri" adlı kitabında başlangıçta ev ve insan, Türk evi tanımları yapılmıştır. Türk evinin tarihsel gelişimi Orta Asya Türk Evi, Selçuklularda Ev, Anadolu'da Türk Evi anlatılmıştır. Daha sonra Erzurum ve Erzurum evleri hakkında detaylı bilgi verilmektedir.

Kuban (1995); “ Türk Hayatlı Evi” adlı kitabında Türk ev kültürü, Türk evi ve mahalleleri anlatılmaktadır. Türk evinde sofa, eyvan, oda, merdiven v.b. unsurlar anlatılmıştır. Ardından Türk evinde mahalle ve sokaktan bahsedilmektedir.

Küçükerman (1985); “Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi” adlı kitabında öncelikle yerleşme öncesi göçebelik, yerleşme dönemi ve sonrası anlatılmaktadır. Türk evinde mekânsal öğelerin düzenlenmesinden bahsedilmektedir.

Küçükerman ve Güner (1995); “Anadolu Mirasında Türk Evi” adlı kitapta Türk evinin kökeni olan çadırlardan, Anadolu’nun mirasını yansıtan Türk evi geleneği ve onun en önemli birimi odalardan bahsedilmektedir.

Sözen (2001); “ Türklerde Ev Kültürü” adlı kitabında tarihsel akış içerisinde evin evrimini Anadolu’daki gelişmeler ve Anadolu dışı gelişmelerden başlayarak, dönemler başlığı altın Anadolu Selçukluları dönemi, Beylikler dönemi ve Osmanlı dönemini inceleyerek beraberinde, ev tasarımındaki ortam, örgütlenme, biçimlenmesinden ve evlerin bölgesel dağılımından bahsetmektedir. Bu kitaptan geleneksel Türk evi kavramı ve diğer başlıkların açıklamasında faydalanılmıştır.

1.3. Materyal ve Metot

Anadolu, Avrupa ve Asya arasındaki bağlantı noktası olmasından dolayı birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bunun sonucu olarak da birçok kültürün izlerini taşımaktadır.

Seydişehir İlçesi’nin Mahallesi olarak bilinen Çavuş, verimli topraklar üzerinde konumlanmış ve sınırları içinde bulunan henüz resmi olarak açığa çıkmamış; yeraltı şehri ve manastırı, tescilli; Memiş Efendi; Cami, türbe, çeşmesi ve arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkarılmış; nekropol gibi kalıntıların olmasından dolayı birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Çavuş Mahallesi konum itibarıyla Konya-Seydişehir yolu üzerinde bulunduğu ve mahallede bulunan yöreye özgü evlerin mimarlık tarihi ve koruma konusunda sahip olduğu niteliklerin yansıtıldığı hakim taş dokunun araştırmalara konu olması gerektiği düşünülmüştür.

İlk olarak Çavuş evleri hakkında yapılan bir çalışma olup olmamasının tespitine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Daha sonra özelliğini büyük oranda koruyan evler yerinde tespit edilmiştir. Genel bir araştırma ve yöreye özgü literatür taramasının ardından Çavuş evlerinin incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada, öncelikle geleneksel Türk evi kavramı incelenmiş ve daha sonra Çavuş Mahallesi hakkında genel bilgi verilip, tespit edilen evlerin detaylı anlatımı alınan rölöve çizimleri ve fotoğraflarla desteklenerek yapılmıştır. İncelenmiş evlerle Çavuş Mahallesi'nin geleneksel konut mimarisinin detaylı bir anlatımla ve tipoloji çalışmasıyla literatüre kazandırılması hedeflenmektedir.

Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde; giriş, çalışmanın amacı ve kapsamı, kaynak araştırması materyal ve metoduna yönelik bilgiler verilip, çalışmanın gerekliliği üstünde durulmuştur.

İkinci bölümde; geleneksel Türk evi kavramı başlığında Türk evi tanımı, tarihsel süreç içerisinde gelişimi, mekansal özellikleri ve plan tipleri anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde; Çavuş Mahallesi'nin genel özellikleri ortaya konmuştur. Dördüncü bölümde ise tespit edilen altı adet Çavuş Mahallesi evlerinin rölöveleri alınarak çizimler ve fotoğraflarla yapının yeri bugünkü durumu, inşaat tarihi ve mimarı/ustası, mimarisi ve tezyinatı, malzeme ve teknik özellikleri, tamirat ve tadilatları çizimler ve fotoğraflarla desteklenerek detaylı olarak ele alınmaktadır.

Beşinci ve altıncı bölümde; altı evin planları, cepheleri, malzeme ve teknik özellikleri ve süsleme özellikleriyle karşılaştırmalı bir anlatım yapılarak genel bir değerlendirme yapılmış olup, bu yapıların korunup sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınması için sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. GELENEKSEL TÜRK EVİ KAVRAMI

2.1. Türk Evi'nin Tarihsel Süreç İçerisindeki Gelişimi

Yerleşik topluluklar, Anadolu'nun çok çeşitli geleneğini sahiplenip, önceki dönemlerde yaşayan insanların sosyo-kültürel özelliklerini birleştirerek yeni şehirler oluşturmuşlardır. Göçebe kültürlerin de Anadolu'ya yerleşerek kendi kültürlerini buraya taşımalarıyla, Anadolu da bir sentez meydana gelmiştir (Anonim, 2012). Bu bağlamda Türk evini incelerken, kökenlerine inilerek anlatılması gerektiği düşünülmüştür.

2.1.1. Orta Asya Türk Evi

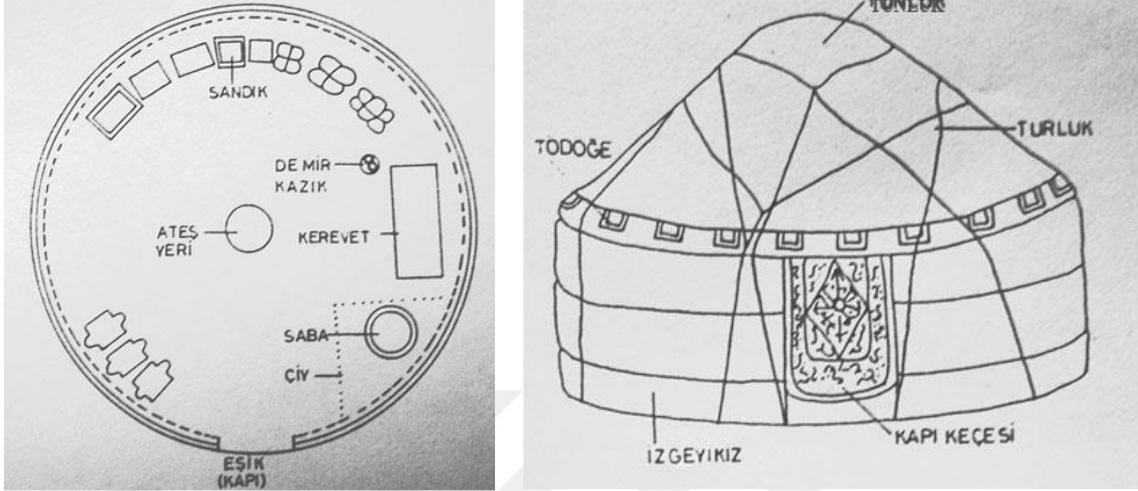
Türk evi kavramının kökenleri göçebelik döneminin izlerini taşımaktadır (Küçükerman, 1985). Yaşadıkları bölgeleri tarıma elverişli olmadığından Türkler de hayvancılık ister istemez öncelikli uğraş olmuştur. Hayvanların beslenebilmesi için yazları bol otlaklı yaylara çıkılmakta, soğuk mevsimlerdeyse kışlıklara dönülmektedir. Kışlıklarda çevre ve iklim koşullarına göre korunmuş evler, yazlıklarda ise hafif ve taşınabilir barınaklar kullanılmıştır (Sözen, 2001). Yüzyıllar boyunca şehirlerde yaşayan insanlar, yazları yaylalara çıkma geleneğini bırakmamışlardır (Kuban, 1995).

İnsanlar, çevre koşullarına uygun mekanlar veya yaşamlarıyla uyumlu çevre koşulları aramak durumdadırlar (Sözen, 2001). Bizans orduları köyleri korumayıp yalnızca kentleri korudukları için büyük olasılıkla göçerler kışları önceleri terk edilmiş köylere yerleşmişlerdir. Türk kentlerinin ve evlerinin fizyonomisini göçmenlerin Anadolu'ya yerleşmesi ve beraberinde yaşamlarına uygun kentsel yapı yaratmalarıyla oluşmuştur (Kuban, 1995).

Göçebelikle, beraber aile toplumu da gelmektedir. Yaşama koşulları çadırların iç mekanlarını belirlemiştir. Çadırlarda, orta da korluk veya diğer adıyla ateş yeri, hem ısınma hem de yemek yapma işlevi gerçekleştirmektedir. (Küçükerman, 1985) Giriş kısmının tam karşısındaki kısma "tör" denilmekte, "yük" olarak da adlandırılmaktadır. Burası sandıkların, hurçların, keçe ve halıdan yapılmış bohçaların ve heybelerin yerleştirildiği bölümdür. Bazı varlıklı ailelerde "kiler" yani o dönemin deyimiyle "saba", "çiğ" olarak adlandırılan hasır bir örgüyle iç mekandan ayrı tutulmaktadır. Tek çadırlı ailelerde oğul ve gelinin çadırı sol tarafta yer almaktadır. Sağ tarafta yatağın yanında yer alan demir kazık değerli eşyaların asılması için kullanılmaktadır. Günlük

işlerde kullanılmak üzere çadırlarda, deriden yapılmış tulum ve su kapları, halı ve dokuma tezgahları, tahtadan yapılmış “çamçak” ve tekneler bulunmaktadır (Şekil 2.1.)(Küçükerman ve Güner, 1995).

Şekil 2.1. Geleneksel Türk Çadırı (Küçükerman, 1985; Vural, 2010)

“Taşınabilir evler yurt, alaçık ya da topak ev olarak adlandırılan çadırlardır.” Eski Türk çadırlarında hafif malzemeden yapılmasından dolayı taşıma kolaylığı ve kolay sökülüp takılabilmek özellikleri mevcuttur. Türk çadırlarının dört köşeli, direkli ve direksiz olanları yer almaktadır. Çok büyük çadırların tavanı dört direk üzerine oturtulduğu saptanmıştır (Sözen, 2001).

Uygurlar yerleşik yaşamın en eski temsilcisidir. Soğdaklar ve Türkler tarafından kurulan en eski yerleşim yerleri Çu ve Talas’tır (Sözen, 2001).

2.2.2. Selçuklu Türk Evi

XI. yüzyıldan başlayarak Anadolu’ya yayılan Türkler, Bizans Devleti’nin feodal yönetim sistemiyle karşılaşır. Türk beyleri yönetici konumuna geçtiklerinde zaman geçirmeden kendileri için yönetim ve yaşama mekanları oluşturmuşlardır. Selçuklu dönemi yönetim yapılarının çoğu merkezde değil, sur duvarlarına bitişik ya da kentin merkezinden çok uzakta alanlar da inşa edildiği görülmektedir. Bazı evler ve saraylar kırsal alanlarda yer almakta olup, Kayseri yakınlarındaki Keykubadiye ve Beyşehir Gölü kıyısındaki Kubadabad, kırsal yerleşmelere örnek gösterilebilir. Selçuklu

döneminde kullanılan yapı malzemelerinin dayanıksız olması, çoğu yapının günümüze ulaşmamasını sağlamıştır (Sözen, 2001).

Şekil 2.2. Kubadabad Sarayı (Url-1)

Selçuklu evleri derin temeller kazılarak yapılıyordu. Yapı malzemesi olarak kerpiç ve tuğla kullanılıyordu. İnşaat sırasında ahşap da ana yapı malzemesi olup, evin kiriş, direk gibi unsurları, kapı ve pencere söveleri, kapı kanatları, odaların tavan ve döşemeleri çoğunlukla ahşaptan ve genellikle tek katlı yapılıyordu (Karpuz, 1993).

Anadolu Selçukluların karşılaştıkları şehirlerin belli bir kısmı surlarla çevrilidir. Diğerlerinin ise bir köşesinde veya yakınında kalesi vardır. Türkler ilk zamanlar, yerli halkın boşalttığı bölümlere yerleşmişlerdir. Daha sonraki yerleşim, şehirlere yeni mahalleler eklenmesi şeklinde devam etmiştir. En etkili kurum devlettir. Devlet yardımıyla Müslüman kent yaşamının vazgeçilmezi olan camiler ve çeşitli hayır yapıları inşa edilmiştir (Sözen, 2001).

Şehir içerisinde yapılan kamu yapıları İslam Hukuku gereği, kamulaştırma yoluyla elde edilen arazilerde yapılmış olması gerekir. Müslümanların yayılma göstergesi saray ve evler yerine dini yapılardır. Selçuklulardaki zaviyeler evlerle yakın ilişkilidir. Köşk ve sarayların diğer yapı türlerinin yanında yalın olması gerektiği düşünüldüğü için, çok az sayıda yapılmıştır. Selçuklu sultanlarının sürekli hareketlilik içinde olması durumu da tek konut seçeneğinin çadır olması, anıtsal saray ve evlerin üretilmesini ikinci plana atmış olduğu görülmektedir. Bu anlayış Osmanlı Devleti ile beraber değişmiştir (Sözen, 2001).

2.2.3. Osmanlı Dönemi Türk Evi

Osmanlı beylik ve imparatorluk döneminde saray ve ev mimarisinde belirgin değişimler gözlemlenmektedir. Evler konusunda ipucu veren erken dönem Osmanlı saraylarının ilk örneklerine, Bursa yakınlarındaki Yenişehir’de rastlanmakta olup, günümüzde yalnızca hamam kalıntılarına ulaşılabilmektedir (Sözen, 2001).

Orhan Gazi, zamanında yerleşik yaşam koşulları doğudan Müslüman bilginlerin gelmesiyle oluşmaya başlamıştır (Kuban, 1995). Dönem de yer alan Bursa Sarayı da erken Osmanlı dönemi evlerine örnek verilebilir (Sözen, 2001).

On dördüncü yüzyılın ortalarından itibaren Anadolu da yeni ele geçirilen kentlerde, göçer Türklerin egemen olduğu Müslüman toplum gelişmeye başlamıştır. Bu toplumda sosyo-kültürel bir karmaşa söz konusu olmuştur. Kentlerde yapılar açısından doğrudan bilgiler azdır (Kuban, 1995).

Osmanlı Klasik Dönemi’nden günümüze sınırlı sayıda geleneksel konut örneği ulaşılmış olup, evler tek veya asma katlıdır. Çıkmaları olmayıp, geniş saçaklı ve dört yöne eğimli çatıları yer almaktadır. Bahçeyi gören direkli dış sofaları mevcuttur. Merdivenler sofa cephesinden değerlendirilir. Duvarlar kerpiçten yapılmakta olup, dış yüzeyleri sıvanır. Dolap, ocak ve nişler duvar kalınlığı içinde yer alır. Odaya giriş dolaylı, kapılar alçak, pencereleri camsız, parmaklıklı ve kapaklı, tepe pencereleri küçüktür (Sözen, 2001).

Anadolu kentleri, başkentler ve bazı taşra kentleri hariç 16. yüzyıldan sonra gelişmiştir (Kuban, 1995).

XVII. yüzyıl evlerinin temel özellikleri çok fazla özgünlük sunan konutlarda aynı plan şemasına sahip olmasıdır. İki katlı evlerin bazılarında kışlık ara katlar bulunmaktadır. Evi üç yönden saran kalın kerpiç veya taş duvarlar yer almaktadır. Dış cephedeki pencere sayısı sınırlı kalmıştır. Boydan boya devam eden açık sofa önündeki direkler, iki ucu oymalı düz başlıklar veya Bursa kemerleriyle birbirine bağlanmaktadır. Açık sofanın önünde yer alan merdiven, bazen iki yandan çıkışı sağlar ve bir sahanlıkla bütünleşir. Odalar arasında eyvan, sofanın iki yanında ise sekilik vardır. Sekiliklerin herhangi birinde aydınlatma ocağı diğer adıyla ‘çiralık’ bulunur. Odaların sofalara bakan duvarları çatki-dolgu yöntemiyle yapılmıştır (Sözen, 2001).

XVII. yüzyılın sonlarında evlerde sokağa taşan çıkmalar görülür. Aynı zamanda sokağa bakan cepheler pencerelerle değerlendirilir (Sözen, 2001). Bu yüzyıl büyük kargaşa dönemidir (Kuban, 1995).

XVIII. yüzyılda duvarlara uygulanan çatki yöntemiyle, duvarlara pencereler açılabilmiştir. Odalar orta sofa etrafına dizilmiştir (Sözen, 2001). Ancak taşrada açık sofa bu yüzyılda da devam etmektedir. Eyvan sayısı artmaya başladıkça, sofa T biçimli, dışa açık veya haç biçimli dışa kapalı tasarlanmıştır (Günay, 1999). Köşk odalarına çıkmalar yapılarak odalar büyütülür. Çıkmalar iki yönde de yapılar, cepheler hareketlendirilir. Gömme dolaplar odalara boydan boya yayılır. Oda kapıları pahlı köşelere yapılır (Sözen, 2001).

XVIII. yüzyılın ortasında Barok etkisi görülmeye başlar. Plan şeması aynı kalır. Oda öğeleri ve yapı barok süsleme ve biçim özelliklerini taşımaya başlar(Sözen, 2001). Dış cepheye süslemeler daha az yansımaktadır. Yüzyılın sonlarına doğru Barok etkisi planlarda da görülmekle beraber sofa İstanbul'daki planlarda ovalleşmeye başlar (Günay, 1999).

XIX. yüzyılda II. Mahmud döneminde Ampir üslubun etkisi daha güçlü bir şekilde ortaya çıkar. Bu üslup ile beraber eğrilikler azalır, cephelere ve süslemelere yalınlık sağlar (Sözen, 2001). Bu süreçte görülen sadelik ekonomik sebeplere bağlanır. İç sofalı planlar yaygınlaşmaya başlar (Günay, 1999). Çıkmalar azalmış, camlı olan pencereler büyümüş, çoğalmış ve sofalarda yere kadar alçalmış ve üstleri dairesel kemerli yapılmıştır. Odaların girişi köşeden olmaz (Sözen, 2001). Sultan Abdülmecid döneminde Barok süslemeler, Ampir 'e katılır (Günay, 1999).

1900'lü yıllardan itibaren art nouveau üslubu yaygınlık kazanmıştır. Üslup önce kagir, sonrasında ahşap yapılara uygulanmış olup, 1920'lere kadar devam etmiştir (Sözen, 2001). Bu dönemde moda çatı balkonları ve kulelerdir. 1910'lardan Cumhuriyet 'in ilk yıllarına kadar ki dönem Birinci Ulusal Mimarlık dönemi olarak adlandırılır. Bu dönemdeki evlerde, Selçuklu ve Osmanlı mimarlığının anıtsal taç kapıları, Bursa kemeri, kaş kemer, sivri kemerler, geniş saçaklar, yazıtlar, çerçeveler içinde Rumi ve palmetler, örgü silmeler, niş motifler, mukarnaslar ve geçmeli yıldızlar görülür. Ahşap ve kagir olarak yapılan bu evler günümüzdeki konutlara geçişi sağlamıştır (Günay, 1999).

2.2. Türk Evi Tanımı

Hasol (2013)'a göre Türk evi; “Osmanlı döneminde Anadolu ve Balkanlar’da gelişmiş olan ortak özelliklere sahip konut tipi”dir.

Karpuz (1993)'a göre Türk evi; “ Türk toplumunda ev; vatan, devlet, aile gibi kutsal bir kavramdır. Göktürkler ve Uygurlar ev kelimesi ile bark kelimesini bugünkü Türkçe’imizdeki gibi aynı anlamda kullanıyorlardı. Türk ev adetleriyle birlikte İslam dininin getirdiği hayat tarzı yüzyıllardır hiç değişmeden Türk evinde yaşanmıştır.”

Eldem (1984)'e göre Türk evi; “Türk Evi, eski Osmanlı Devleti’nin sınırları içinde Rumeli ve Anadolu Bölgelerinde oluşmuş ve 500 sene kadar devam etmiş, kendi özellikleriyle belirginleşmiş bir tiptir. Türk Evi bu süreç içinde büyük gelişmeler geçirmiş ve yayılıp kök saldıği iklim, tabiat ve folklor bakımından birbirinden farklı ve uzak memleketlerde çeşitli tipler meydana getirmiştir. Bu farklar yöresel malzeme ve iklim koşullarına uymak zorunluluğundan ve yerli geleneklerin benimsenmesinden doğmuştur”

Kuban (1995)'a göre Türk evi; “Türk Evi terimi, birbirlerinden farklı ve belirgin kültürel temellerden gelen konut geleneklerini içeren genel bir başlık olan Osmanlı Evi’nden farklı olarak belirli bir kültürel alana aittir”

Bektaş (2007)' Türk Evini; “ Yaşadığı topraklar üzerinde, gelmiş geçmiş bütün kültürlerin doğal kalıtçısı önce orada büyüyenlerdir. Bu nedenle, elbette Makedonya'daki Osmanlı evine bu günün Makedonyalıları Makedonya evi, Filibe'deki Osmanlı evine Bulgaristanlı Bulgaristan evi, Yunanistan'daki Osmanlı evine de bugünün Yunanistanlıları Yunanistan evi diyecektir. Gerçekten de bu evler, yaratıldıkları coğrafyanın evleridir. Ben bugün "Türkiye evi" dersem de, ya da Türkiye vatandaşı olarak yaşayanlara Türk dendiğine göre "Türk Evi" dersem de doğru bir şey söylüyorum elbette... Ama bunu, Osmanlı yaşama kültürünün, bütün bu topraklar üzerinde ortak yaşamdan yarattığını bilerek söylüyorum Türk Evi sözü” cümleleriyle açıklamıştır.

2.3. Türk Evi’nin Mekansal Özellikleri

Anadolu evlerinin mekansal yapısının oluşmasındaki etkenler;

- ❖ İklim yapısı
- ❖ Arazi yapısı
- ❖ Yerel yapı malzemesi

- ❖ Strüktürü
- ❖ Geleneksel ev kültürü (Sözen, 2001)

Yerleşik yaşama geçildikten sonraki en basit Türk evi tıpkı çadır gibi tek mekanlı ve sofasızdı. Zaman geçtikçe yan yana iki oda ve aralarındaki bağlantılar oluşmuş, kat sayısı ikiye üçe çıkmış sofalar gelişmiş ve oda sayıları çoğalmıştır (Sözen, 2001). Uzak kentlerde ve çok farklı şartlarda inşa edilen evlerde bile planın ana hatlarının aynı olduğu göze çarpar (Eldem, 1984). Evlerin genel özellikleri tasarımlarının içten dışa doğru gelişmesidir. Evlerin plan şemasını oluştururken, öncelikle işlevi çözümlenmektedir (Bektaş, 2007).

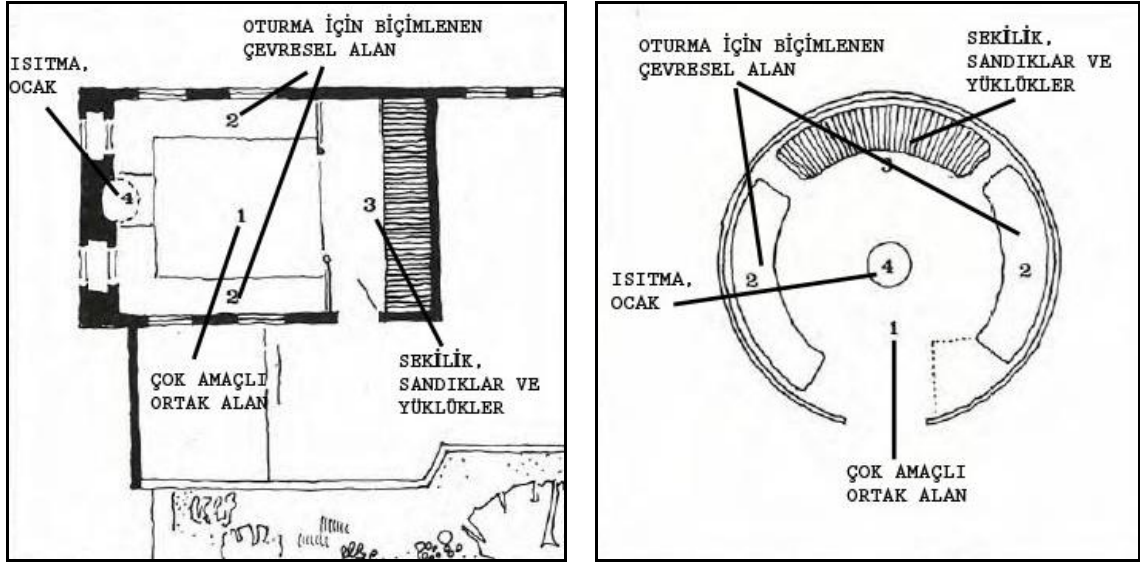
Plan tiplerini anlatmadan önce plan elemanları olan odalar, sofalar, hizmet alanları ve katlardan bahsedilmesinin daha doğru olacağı düşünülmüştür.

2.3.1. Odalar

Oda, çeşitli dönemlerdeki biçimiyle geleneksel Türk evinin özgün bir ögesidir (Kuban, 1995). Odaların, plan tiplerinin oluşmasındaki en fazla etkisi olan unsur odaların sayısı ve şekilleridir. Odaların sayısının az ve çok olmasına göre plan tipi değişmekte ve gelişmektedir (Eldem, 1984).

Türk evinde odaların en önemli işlevleri tek başına, yapıdaki bazı eylemleri karşılayan bir birim olmasıdır. Göçebelik kültüründeki çadırlarda olduğu gibi, her oda; yemek yeme, oturma, yatma, çalışma gibi eylemlerin gerçekleştiği bir mekandır (Küçükerman, 1985). En büyük ve en özellikli odalar başodalar. Başodalar eve gelen misafirlerin ağırlanması için kullanılan mekanlardır (Kuban, 1995).

Odaların işlevleri çadırlarla akrabalık içerisindedir. Odanın, ortasının boş bırakılması ve çeperlerine dizilmiş sedirler Türkler de çadır kültüründe de mevcut olan özelliklerdendir. Bir ya da iki odalı çekirdek evlerde zorunlu olarak yapılan, göçer ve yerleşik Türklerde de görülen yatakların gündüz dolaplara kaldırılması eylemi yaşama mekanının çok amaçlı kullanımını göstermektedir (Kuban, 1995)(Şekil 2.3.).

Şekil 2.3. Çadır ve oda arasındaki ortak özellikler (Küçükerman, 1985)

Türk evlerinde, “odalar genellikle kare veya kareye yakın dikdörtgen formludur. Türk odasının en önemli özelliklerinden biri de mobilyasız olmasıdır. Oda içinde masa, sandalye, yatak, dolap gibi hareketli eşya bulunmaz, bu tip eylemler duvara bağlı veya gömülü sabit mobilyalarla karşılanır, sofrta, yatak gibi birtakım eşyalar ise gerektiği zaman çıkarılıp kullanılır, eylem sona erdiğinde yerlerine kaldırılırdı.”(Sönmezer, 1999). Oda insanı oturmaya davet etmektedir. Odaya ayakkabılarla girilmemesi adettendir. Bunun temizlikle ilgili olduğu açıktır. Oda halılar ile kaplıdır ve sedirde de, yerde de oturlsa şilteler üzerinde oturulur (Kuban, 1995), (Şekil 2.4.).

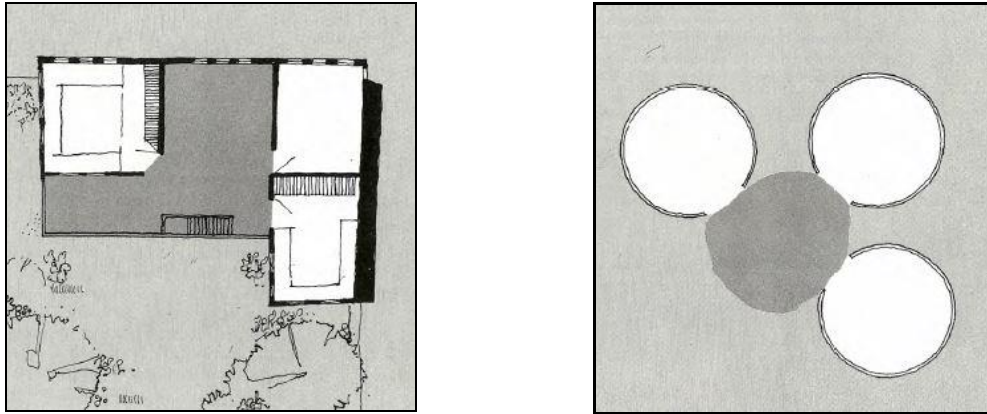

Şekil 2.4. Türk evinde oda görünüşü (Küçükerman, 1985)

“Kış” ve “yaz” odaları mevsimsel özelliklere ve hizmet farklılıklarına göre tasarlanmıştır. Kış odaları ara kat veya orta katta yer alır. Serin rüzgarlara kapalı, alçak tavanlı, kapı ve pencere boyutları küçük tutulmuş pencereler ayrıca kapaklarla korunmuş, döşeme ve tavanlarda kalın geçirimsiz yapı malzemesi kullanılmıştır. Döşeme kaplamaları genellikle ahşaptır. Oda içerisinde ocak, yüklük, dolap, gusülhane gibi, çeşitli gereksinimleri karşılayacak öğeler bulunmaktadır”. Yaz odaları ise serin ve rüzgarlı olan üst katlarda yer almaktadır. Pencereleri daha geniş ve bol sayıdadır. Tavanları yüksektir. Duvar, döşeme ve tavanlarda daha ince, yapı malzemesi kullanılmıştır. Genellikle çıkmalı odalardır (Sönmezer, 1999)

2.3.2. Sofalar

Sofa, odalar arasındaki ilişkilerin sağlandığı ortak alandır. “Sergah, sergi, seyvan, çardak, divanhane, hayat v.b” isimler almaktadır. Dolaşım dışındaki alanlar oturmaya ayrılmaktadır. Türk evinin kuruluş düzeni içinde sofanın önemli bir öğe olduğu görülmektedir. Evlerin biçimlenmesinde odalar arası ortak alan çok etkili olmuştur. Odalar bir nevi çadırların görevlerini yüklenmişken, sonrasında bağlantıyı sağlayan “ odalar arası ortak alan” kurulmuştur. Yapı içindeki odaların sofayla ilişkileriyle, çadırların tek yaşam birimlerinin ortak alan ilişkileri benzerlik göstermektedir (Küçükerman, 1985)(Şekil 2.5.).

Şekil 2.5. Oda ve çadırdaki ortak kullanım alanları benzerliği (Küçükerman, 1985)

Odalar, sofaya açıldığından ötürü sofaları sokak veya meydanlara benzetebiliriz. Sofanın şekli ve yeri, plan tipini oluşturan en önemli etkidir. Sofa odaların önünde, arasında ve ortasında olmak üzere üç ana plan tipi oluşturur (Eldem, 1984).

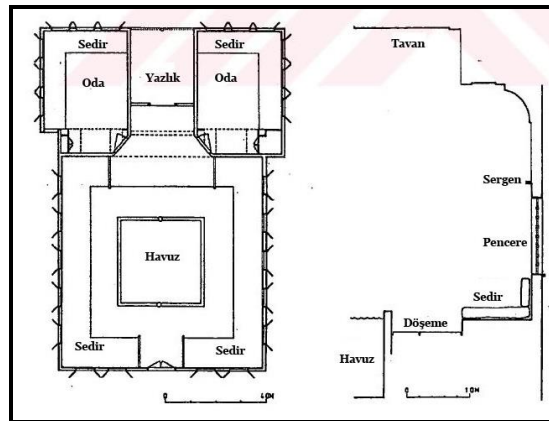

“Sofa, evin en önemli ögesi olan odaları birleştiren ve odalar arası geçişi sağlayan bir sirkülasyon alanı olmakla beraber aynı zamanda bütün ev halkının günlük yaşamını geçirdiği, toplanarak düğün ve eğlencelerin düzenlendiği bir mekandır.”(Sönmezer, 1999) (Şekil 2.6.).

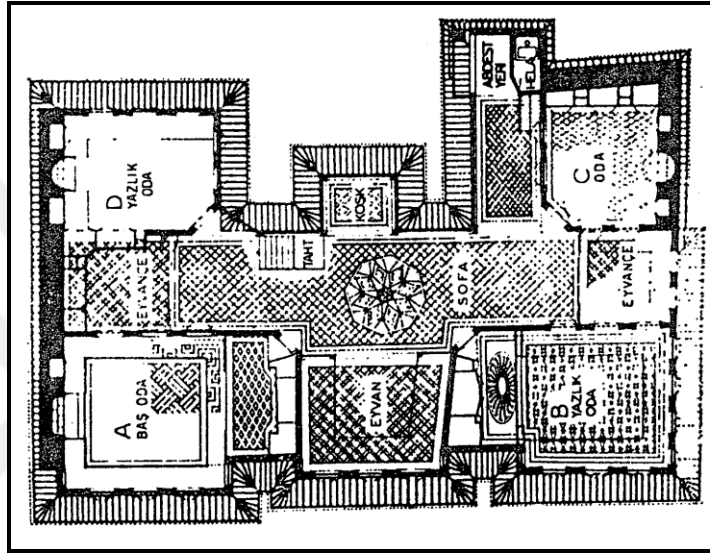
Şekil 2.6. Türk Evinde Sofa Görünümü(Küçükerman, 1985)

Ortak alanlarda hareket alanı dışındaki bölümler oturma alanlarına ayrılmıştır. Oturma alanlarına ayrılan yerler, sofanın önüne sekilik tarzında bir çıkıntı ilave etmek veya oda sıraları arasına eyvan şeklinde boşluk bırakılması şeklinde olabilir. Eyvanlar bazen birden fazla olabilmesinin yanında daha korunaklı oturma alanlarıdır. Sekilik ve tahtlar ise genellikle manzaraya yönelik yapılan, iki veya üç tarafı açık olan ilavelerdir. Bazen konsollarda yer almasıyla beraber zeminden birkaç basamak yükseltilmiştir. Sekiliklerin bazen ayırık ve birer köşk haline geldikleri görülmektedir. Bu köşkler, diğer odalardan farklı olarak bol pencere ve açıklıklarla ayrılmaktadır. Köşkler, özellikle serinlemek amacıyla yapılan ve çok havadar olması beklenen yerler olup, içlerinde fiskiye ve havuzlar bulundurulur(Eldem, 1984) (Şekil 2.7.)

Şekil 2.7. Havuzlu köşk plan ve kesit(Günay, 1981; Sönmezer, 1999)

Sofanın bölümlerinden olan yan, ara sofalar ve eyvanlar sayıları ve şekilleriyle ev planlarında çeşitli sınıflar meydana getirirler. Yan sofa esas sofaya dik eklenmiş dar olarak yer alan ve genellikle geçit görevi üstlenen kısımdır. Eyvan ya sıralarının arasında (orta eyvan), ya da sofanın kenarlarındadır. Küçük eyvanlar eyvancık veya eyvançe olarak adlandırılır. Bazı evlerde eyvanın sofaya açılan kısmında, kemer, bursa kemeri ve direklikler yer almaktadır (Eldem, 1984) (Şekil 2.8.).

Şekil 2.8. Birgi Çakırağa Konağı üst kat planındaki plan elemanları(Günay, 1981; Sönmezer, 1999)

2.3.3. Hizmet alanları

Hizmet alanları başlığı altında toplanacak öğeler; geçitler, merdivenler, tuvalet ve bazı örneklerde; mutfak, depo ve hamamlardır(Sözen, 2001).

Geçitler, iki odayı birbirine bağlayan koridorlardır(Sözen, 2001). Yüklük derinliğinden çalınarak oluşturulan geçitler, yüklük bölmeleri içinde gizli kapılı bağlantılardır. Zamanla geçitlere plan şemasında yer verilerek koridorlar oluşturulmuştur. Koridorlar ilk zamanlar dar ve ışsızken, daha sonraları aydınlanıp genişleşmişlerdir (Eldem, 1984).

Merdivenler, sofaya doğrudan ya da özel bir bölümden ulaşılan mimarlık öğeleridir ve sofaya doğrudan bağlandığında değil ayrı bir bölümden ulaşıldığında plan şemasını etkilemektedir (Sözen, 2001). Merdivenler katlar arası bağlantıyı sağlarlar. Ahşap malzemeden yapılmış ve genellikle oldukça yalındır (Günay, 1981; Eldem, 1984;

Sönmezer, 1999). Yüksek katlı evlerde merdivenler iki ya da üç kolludur (Kuban, 1995).

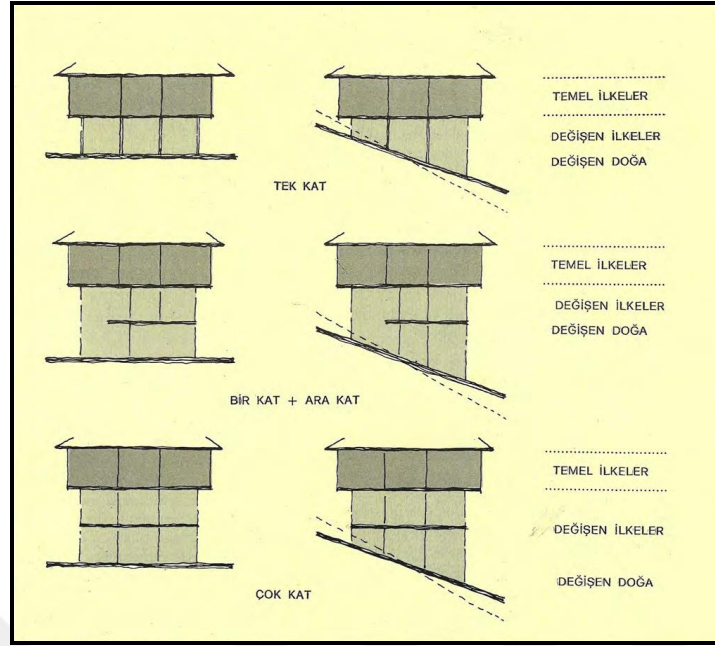
Merdivenlerde ilk değişiklikler; yan, ara veya merdiven sofası içine alınarak yapılmıştır. Dış sofalı evlerde, merdiven sofanın bir yerinde ve nadiren oda sıraları arasındayken, iç sofalı evlerde ise merdivene ayrı bir yer ayrılmaktadır(Eldem, 1984).

On dokuzuncu yüzyılda merdiven tasarımları çok önemli bir hal almıştır. Merdivenin ev tasarımının önemli öğelerinden biri haline dönüşmesi ve bir tür mimari gösteriş aracı olması Türk ev içlerinin köklerinden kopuşunun nedenlerinden biridir (Kuban, 1995).

2.3.4. Katlar

Türk evi, çoğunlukla bir katlıdır(Sözen, 2001). Bu sebeple ‘temel düzen’ tek kat için uygulanmıştır (Küçükerman, 1985). Fakat zamanla kat adedi artmış, ama daima esas kat tektir. Birkaç katlı evlerde esas kat kesinlikle en üst kattır(Eldem, 1984). Temel düzene uymak için üst kat daima alt kattan üstün tutulmuştur. Bu sebeple Türk evinin değişmeyen özellikleri daha çok üst katlarda görülür. Temel kat geniş ve açık doğal ortamlarda düzenlenen evlerde alçaltılarak doğaya yaklaştırılırken, kasaba ve kentlerdeki sıkışık düzenlerde oldukça yüksek tutulmuştur (Küçükerman, 1985).

İki katlı evlerde, alt kat genellikle insanın gündelik yaşamının geçtiği kullanımın dışında yer almaktadır. Köy veya kasaba evlerinde ahır, şehir evlerindeyse taşlık ve depo evlerin alt kısımlarında bulunmaktadır. Üç katlı evlerde orta kısımda yer alan kat asma kat biçiminde yer almaktadır(Sözen, 2001). Zamanla bu asma kat önemli bir hal alıp ayrı bir kat oluşturulmuştur. Ancak bu kat esas kattan daha alçak yapılmıştır. Birçok Türk evinde bu kat kışlık kattır(Eldem, 1984).Kışlık odalar basık tavanlı olmasının yanında daha küçük pencere ve kolay ısınabilen odalardır. Bu nedenle dış duvarlar üst kata oranla daha kalın olup, hatta taştan inşa edilenler bile mevcuttur (Sözen, 2001). 19. yüzyıldan itibaren ara ve esas kat arasındaki fark daha az görülmektedir. Ancak üst kat daima şerefli kat özelliğini korumuş olup, esas plan bu kata göre yapılmaktadır. Diğer katlar bu katı taşımak için yapılmıştır(Eldem, 1984), (Şekil 2.9.).

Şekil 2.9. Türk evinde ara kat ve arazi yapısında uygun bina tasarımı (Küçükerman, 1985)

Türk evi tek kat bile olsa, yükseklikleri 1.5-2 m. yükseltilmektedir. Eğimli arazilerde bu yükseklik daha arttığından ahır, depo, samanlık gibi mekanlara ayrılmaktadır. Düz arazilerde binayı rutubetten korumak amacıyla yükseltilmiştir (Sözen, 2001).

Katların oluşumunda kadınların rolü de büyüktür. Birinci katlar genellikle kapalı mekanlar değildir. Çoğunlukla sokağa doğru taşar kadınların gelip geçeneri izleyebileceği birçok pencereye sahiptir. Zemin katlar kapalı avlu veya bahçeyle birleşiktirler. Bu sebeple zemin katlar, üst katların pencerelerinin niteliğini belirlemektedir. Evlerden sokağı görme isteğinin çekiciliğinden ötürü on yedinci yüzyılda dışarı taşan cumbalı üst katlar yapılmıştır (Kuban, 1995).

2.4. Türk Evi Plan Tipleri

Geleneksel Türk Evi plan tipleri ile ilgili en kapsamlı çalışmayı Sedat Hakkı Eldem yapmıştır. Sofanın konumuna göre, evin bulunduğu bölgelere göre ve tarihi dönemlere göre yapılan sınıflandırmalar Türk evlerinin çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Plan tipleri itibariyle Türk evleri; iklim koşulları, yöresel alışkanlıklar, ekonomik koşullar ve yöresel mimarinin etkisiyle sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı olmak üzere 4 kategoride toplanmıştır (Hacıbaloğlu, 1989; Burkut, 2014).

Plan tipleri sıralanırken, daima en küçük ve basit şekilden en büyük ve zengin tipe doğru gidilmeye çalışılmıştır. Hiçbir tipe uymayan planlar genellikle arsanın durumundan kaynaklanmaktadır (Eldem, 1984).

Türk evlerini dört ana bölüme ayırmak mümkündür.

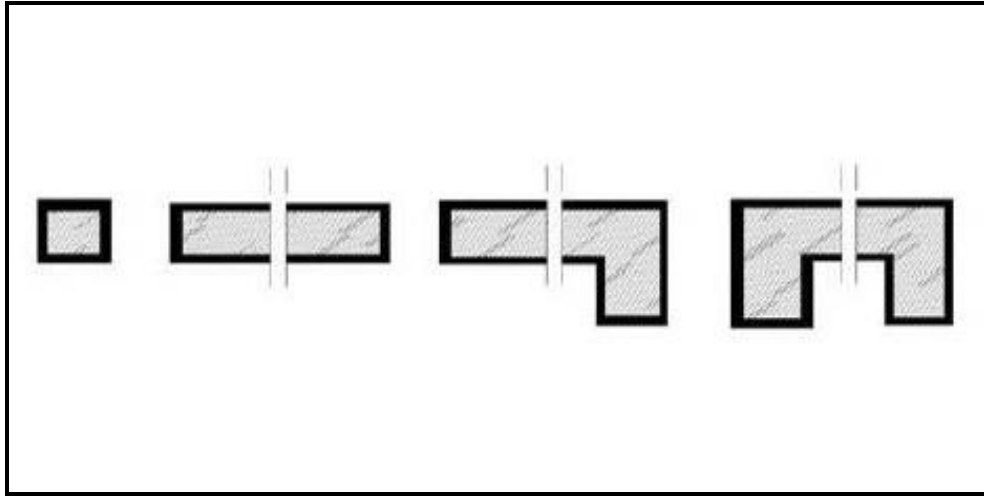
- ❖ Sofasız plan tipi
- ❖ Dış sofalı plan tipi
- ❖ İç sofalı plan tipi
- ❖ Orta sofalı plan tipi

Yukarıda belirtilen plan tiplerine uymayan evlere de rastlanmaktadır. Ama bunlar için ayrı bir sınıflandırma yapılmamıştır. Sınıflama plan şekil ve kompozisyonlarına göre yapılmış olup, tarih sıralaması söz konusu değildir. Ama zamana göre göre sıralama yapıldığında da yukardaki sıralama geçerli olmaktadır(Eldem, 1984).

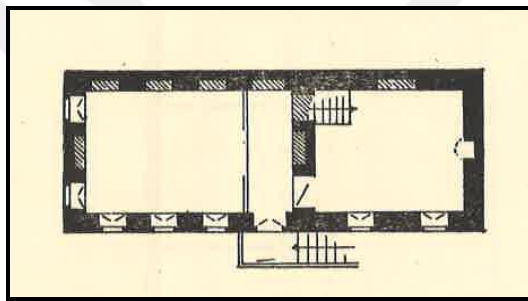
2.4.1. Sofasız plan tipi

Sofasız plan tipi, odalar yan yana dizilerek oluşturulur ve en ilkel plan tipidir (Eldem, 1984). Odaların önündeki bağlantı bir kaldırım, trotuar veya avlu ile sağlanmıştır. Odaların üst katta olduğu plan tiplerinde geçitler balkonlardır. Bu tiplere genellikle iklimin sıcak olduğu güney bölgelerde rastlanmaktadır. Soğuk iklim bölgelerindeyse geçitlerin üzeri örtülmüştür. Sofasız plan tipinin en basit şekli tek hücreli ev olup, oda avluya açılmaktadır(Eldem, 1984) (Şekil 2.10.) (Şekil 2.11.).

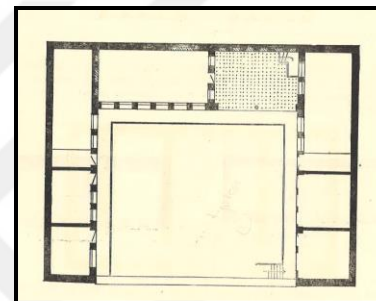
Oda sayısı fazlaştığında odalar aynı sırada olmayıp kollar şeklinde uzanırlar. Oda aralarında bazen eyvan kullanılır(Eldem, 1984). Araya eyvan girmesi oda dizilerine farklı bir estetik kazandırır(Sözen, 2001). Eyvan doğrudan avlu ile bağlantılıdır Bazen yanlarında bazen de orta bölümlerin yer alan köşkler, sofayı daha da zengin kılar. (Eldem, 1984).

Şekil 2.10. Sofasız plan tipleri şematik gösterimleri (Küçükerman, 1973; Burkut, 2014)

Sofasız ve avlusuz plan tipi

Sofasız avlulu plan tipi

Şekil 2.11. Sofasız plan tipine örnekler (Eldem, 1954)

2.4.2. Dış sofalı plan tipi

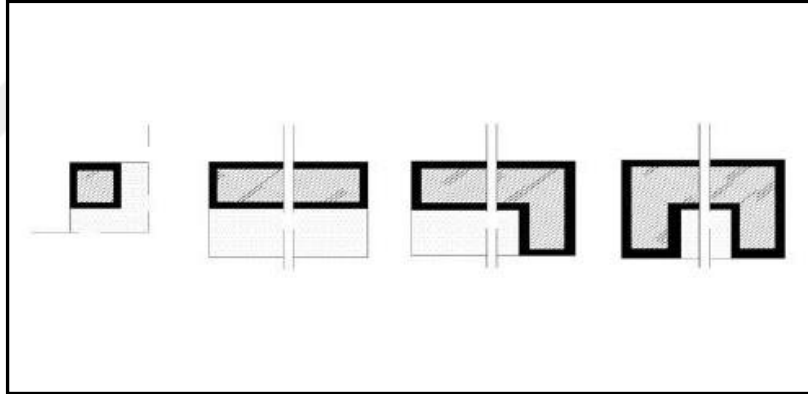
Bu tipte odalar bir sofayla birbirine bağlanmıştır (Şekil 2.12.). Hitit ve Helenistik evlerinde de bu plan tipine rastlanmaktadır. Dış sofalı plan tipinde bir oda sırası ve önündeki sofa, bu plan tipinin en basit ve orijinal şeklidir (Şekil 2.13.). Üç oda ile elde edilen planlar genellikle köşe sofalıdır (Eldem, 1984). Dış sofalı evlerde simetrik plan şeması görülmez. Ancak araya eyvanın girmesiyle, oda dizeleri farklı bir estetik kazanır. Bazı plan şemalarında yan ve orta bölümlerinde yer alan köşkler, sofa düzenini zengin kılar. Oda sayılarının artmasıyla sofa, L ve U şeklindeki sofalara dönüşmektedir. Bu şekilde plan tipleri çeşitlenmektedir (Sözen, 2001).

Dış sofalı plan tipleri, planın şekline ve yerine göre ön, köşe, açık sofalı, hayatlı, sergahlı, ve sayvanlı ev diye de isimlendirilebilir. En ilkel tipinde sofa açık bir direklikli ve üzeri damlıdır. İklim açısından uygun olan bölgelerde bu tip günümüze kadar uygulanmıştır. Sofa, oturma ve yaşama seviyesinin yükselmesiyle kapanmaya

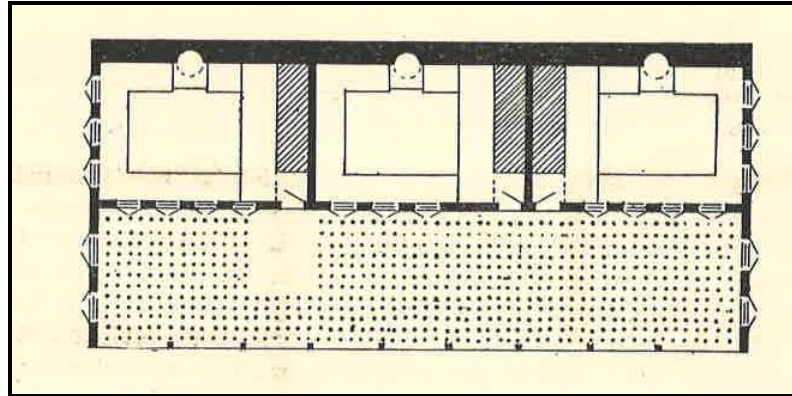
başlamıştır. Sofanın kapanmasının ilk adımı yanlarının pencerele duvarlar ile korunmasıdır. Daha sonra direk araları camekanlarla kapanmaktadır. 17.-18. yüzyıllarda sofanın dış yüzüne büyük camekanların yapılması en ileri şehirlerde uygulanmıştır. 19. yüzyıl da ise camekanlar yerine büyük pencereler yapılmıştır.

Dış sofalı planları kendi aralarında şöyle sınıflandırabiliriz.

- ❖ Dış sofalı tek odalı plan tipi
- ❖ Dış sofalı, iki odalı plan tipi
- ❖ Dış sofalı, eyvanlı odalı plan tipi
- ❖ Dış sofalı, iki odalı ve köşklü odalı plan tipi
- ❖ Dış sofalı, köşklü ve eyvanlı odalı plan tipi
- ❖ Dış sofalı, bir ucu odalı odalı plan tipi
- ❖ Dış ve köşe sofalı plan tipi
- ❖ Bir veya iki kollu oda sırasıyla çevrilmiş dış sofalı plan tipi (Eldem, 1984)

Şekil 2.12. Dış sofalı plan tipleri şematik gösterimleri (Küçükerman, 1973; Burkut, 2014)

Şekil 2.13. Dış sofalı sıra odalı plan tipine örnek (Eldem, 1954)

2.4.3. İç sofalı plan tipi

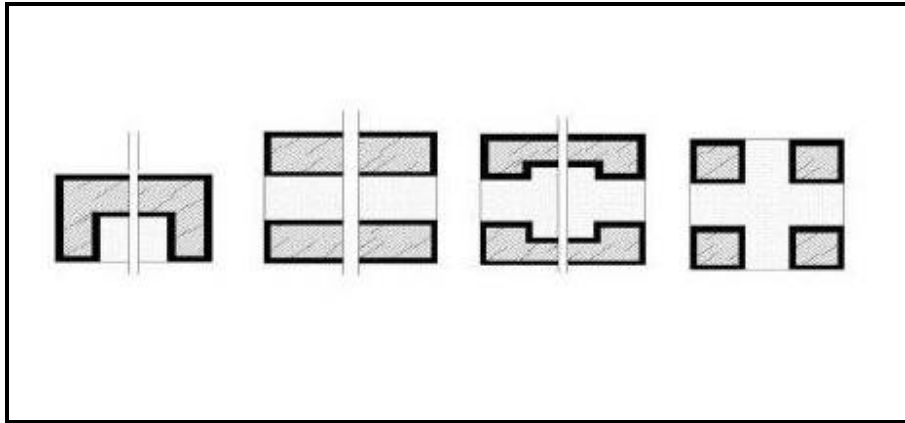
İç sofalı plan tipinde odalar sofanın iki yanında sıralı bir şekilde dizilmiştir. Bu plan tipinin diğer adı 'karnıyarık' tır (Şekil 2.14.).

Bu tipi kendi arasında şöyle sınıflandırabiliriz

- ❖ İki yüzlü, iç sofalı, iki odalı plan tipi (Şekil 2.15.)
- ❖ İki yüzlü, ikiden fazla odalı, iç sofalı plan tipi
- ❖ Bir yüzlü, iç sofalı plan tipi
- ❖ Eyvanlı ve yan sofalı plan tipi (Eldem, 1984)

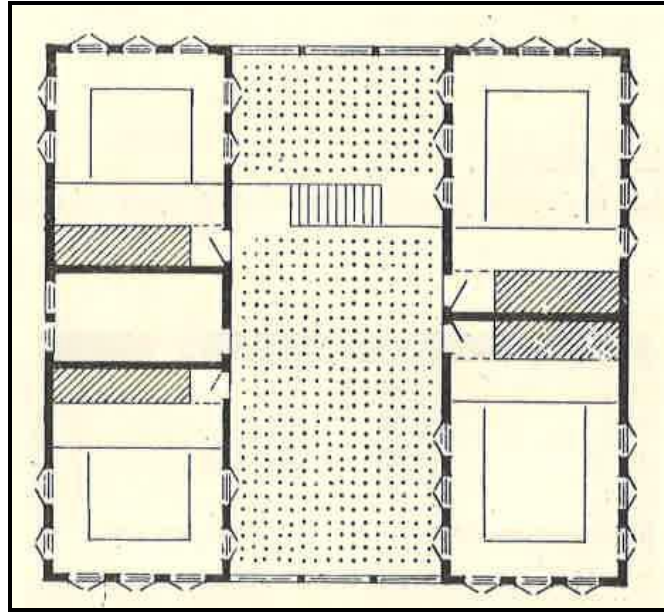
İç sofalı plan tipinin bazı şemalarında sofanın pencere duvarına birer köşk veya sekililik ilave edildiğini görürüz (Eldem, 1984). Bu plan tipi, karşılıklı oda sayısının artmasıyla iç sofa uzayabilmekte, merdiven boşluğu ve eyvan, yan sofanın katılımıyla genişleyebilmektedir (Sözen, 2001). İç sofalı evlerde çoğunlukla iki yüzlü sofa yani iki cephesi veya pencere duvarına olan sofaya rastlanmaktadır. Genellikle kullanma ve topografik nedenlerden dolayı sofa cephelerinden biri sağdır (Eldem, 1984).

İç sofalı plan tipinin tercih edilmesinin nedeni daha sıhhi ve ekonomik olmasındandır. Odaların sofanın iki tarafına dizilmesiyle sofa alanından ve dış duvarlardan tasarruf edilmiştir. Sofanın içerde olmasıyla odalar arasındaki bağlantı kolaylaşmıştır. Fakat sofanın tabiat ve bahçe ile yakınlığı azalmıştır. Bu tip şehir ev karakterleri için uygundur (Eldem, 1984).

Şekil 2.14. İç sofalı plan tipleri şematik gösterimleri (Küçükerman, 1973; Burkut, 2014)

Şekil 2.15. İki yüzlü iç sofalı plan tipi (Eldem, 1954)

2.4.4. Orta sofalı plan tipi

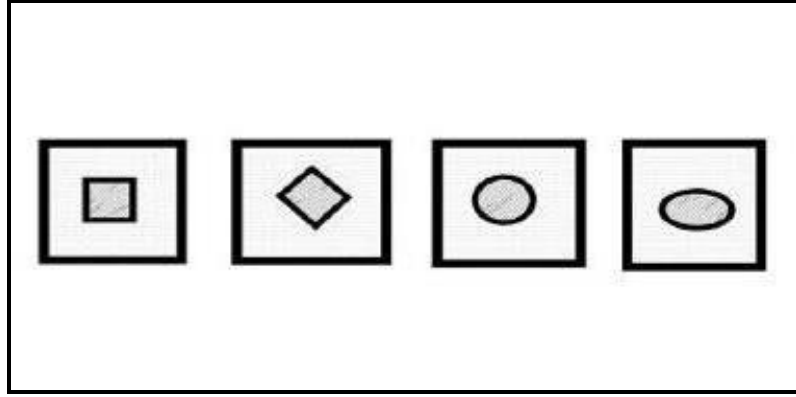
Sofa evin merkezinde olup, dört tarafı oda sıraları ile çevrilidir (Şekil 2.16.). Sofanın aydınlık olması amacıyla oda sıralarının arasında eyvan şeklinde boşluk bırakılmakta ve sofayla bütünlük sağlaması için eyvanlar sofanın merkezinde oluşturulmaktadır. Bu plan tipinin en gelişmiş şekilleri sofaya açılan eyvan sayısının birden dörde kadar çıkarılmasıyla oluşturulmuştur. Bu nedenle bu planlar daha çok büyük ve zengin evlerde uygulanmıştır. Bu plan tipinin büyük şehirlerde ve özellikle İstanbul’ da kullanılmasına sebep, dış hava tesirlerinden korunma, planın toplu halde olması ve odalar arasındaki mesafenin azalmasıdır (Eldem, 1984).

Orta sofalı plan tipini kendi içinde şu bölümlere ayrabiliriz.

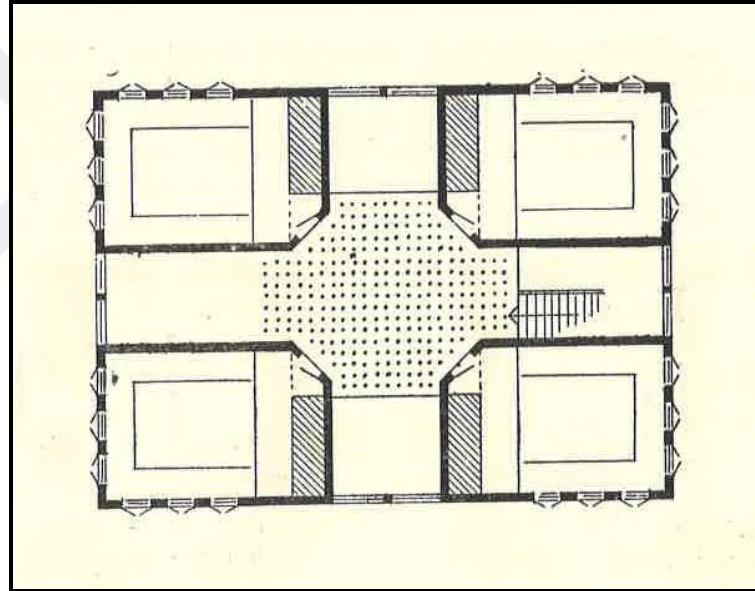
- ❖ Dört köşeli, orta sofalı plan tipi
- ❖ Pahlı köşeli, orta sofalı plan tipi
- ❖ Yuvarlak veya beyzi, orta sofalı plan tipi

Zaman ile orta sofaya birçok şekiller verilmekte ve en fazla sevilen sistem, köşeleri pahlamaktır (Şekil 2.17.). Bu şekilde sofa düzgün olmayan bir sekiz köşe şeklini almaktadır. Pahlanmış köşeler eğrisel olarak da yapılmaktadır. Daha sonraları yavaş yavaş sofa planını tamamıyla yuvarlak, daha doğrusu beyzi bir şekle dönmüştür(Şekil 2.16.). Müslüman Asya’ da ev ve köşlerde sık sık merkezi ve

özellikle pahlı veya sekiz köşeli merkezi plan kompozisyonu uygulanmıştır (Eldem, 1984).

Şekil 2.16. Orta sofalı plan tipleri şematik gösterimleri (Küçükerman, 1973; Burkut, 2014)

Şekil 2.17. Orta sofalı pahlı plan tipi (Eldem, 1954)

3. KONYA SEYDİŞEHİR İLÇESİ ÇAVUŞ MAHALLESİ'NİN GENEL ÖZELLİKLERİ

3.1. Çavuş Mahallesi'nin Kısa Tarihi

Çavuş Mahallesi'nin eski dönemlerden beri yerleşim bölgesi olarak kullanılmış olduğu, belde ve çevresindeki tarihi kalıntılardan anlaşılmaktadır. Belde yakınlarındaki Fasıllar (Mistia) Hitit uygarlığının önemli merkezlerinden biri olmasıyla beraber, Mistia yolu üzerindeki Pürçekli Höyüğü de bölgenin yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. Yörede yapılan arkeolojik kazılar sonucu nekropol (mezarlık alanı) bulunmuştur (Demirözü, 2018).

Bölge sınırları içerisinde, yöre halkı tarafından varlığı bilinen ama resmi olarak henüz varlığı açığa çıkmamış; yer altı sığınakları ve manastır mevcuttur. Bu manastır Karatepe'nin güneyindeki ormanlık arazide bulunmaktadır. Manastırın su ihtiyacını karşılayabilmek için Karatepe'den yaklaşık yetmiş metre aşağıdaki Kuz pınarından insanın içinde rahatlıkla yürüyebileceği tüneller yapılarak, pınarın suyunun ulaştırıldığı mevcut olan kalıntılar göstermektedir. Beldedeki manastır ve yer altı sığınaklarının varlığıyla Hristiyanlığı kabul eden bölge halkının putperest Romanlıların zorbalığına maruz kaldıkları ve buraya sığındıkları yorumu yapılabilir (Demirözü, 2018).

Türkler Anadolu'ya geldiğinde Seydişehir ve çevresinde birçok bölge gibi Çavuş da ören halindedir. Bölge 17. yüzyılın sonlarında Göçü adıyla ilçe merkezi olan Fasıllar'a bağlı bir tımar olup altı hanelik küçük bir yerleşim birimidir. Bu tımarın vergi gelirleri Osmanlı Devleti'nin elçisi İsmail Çavuş'a maaş bedeli olarak verilir. İsmail Çavuş belde sınırları içerisinde çiftliğini kurarak araziyi işler. Eğitiminde sorumlu olduğu tımarlı sipahiler ve bölgedeki çiftçilerle yerleşim birimini oluşturur. Köy İsmail Çavuş tarafından kurulduğu için onun ismini almaktadır. Çavuş, çeşitli bölgelerden aldığı göçlerle büyümeye devam eder (Demirözü, 2018).

Anlatılanlara göre 1800'lü yıllarda merkez caminin kuzeyinde köyü ilim merkezi haline getiren bir medresenin varlığından bahsedilmektedir. Çevre köylerden gelen öğrenciler bu medresede yatılı kalmak suretiyle ilim tahsil etmişlerdir. Bu medreseyi önemli konuma getiren Mehmet Kutsi Hazretleri (Hoca Memiş Efendi)'nin müderrisi olmasıdır (Demirözü, 2018). Onun zamanında Çavuş, ilim ve tasavvuf merkezi olmuştur. Medresenin 400 civarında talebesi olduğu yaşlılar tarafından anlatılmaktadır. Bu medrese, tevhidi tedrisat kanunundan sonra tamamen terk edilip

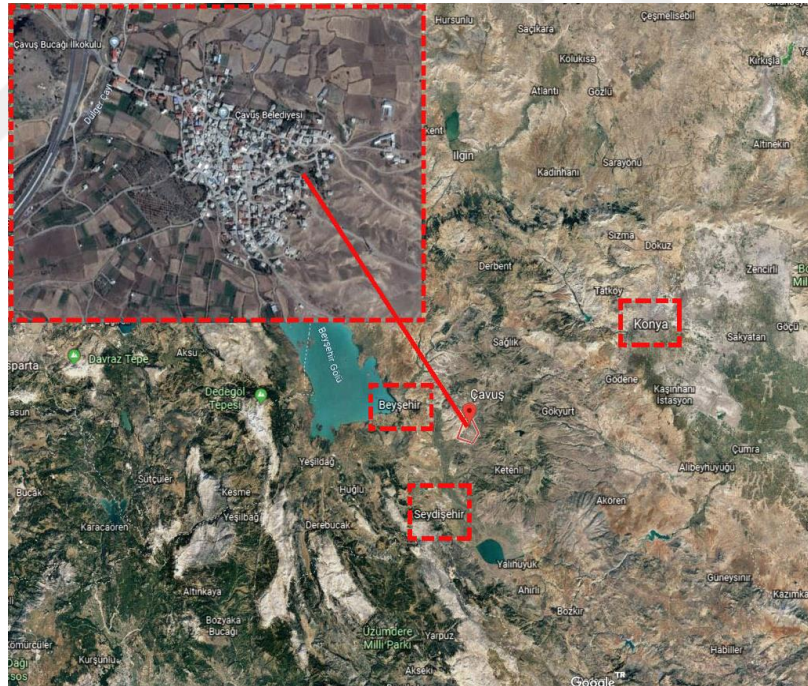
yıkıldığından herhangi bir izi ve işareti kalmamıştır. Medresenin bulunduğu yerde şimdi cami lojmanı ve evler mevcuttur. Memiş Efendi Miladi 27 Ekim 1852 (Hicri 1269) tarihinde vefat etmiş ve vasiyetine göre cami ile medrese arasına defnedilmiş ve türbe yaptırılmıştır (Demiröz, 2018).

Çavuş, 1998 yılındaki sayımda nüfusu 2000'i aştığı için kasaba statüsü kazanmıştır (Demiröz, 2018).

3.2. Coğrafi Konumu ve İklimi

Çavuş mahallesi, Konya ili Seydişehir ilçesine bağlı bir Mahalledir. Konya-Seydişehir yolunda yer alan Çavuş Mahallesi, Seydişehir'e 23 km, Konya'ya 58 km ve Beyşehir'e 23,4 km uzaklıktadır (Şekil 3.1.).

Belke ve Restle'de kasabanın koordinatları için 37^{20} kuzey enleminde ve 31^{40} doğu boylamında olduğunu belirtmişlerdir (Belke- Restle, 1984; Yıldız, 2004).

Şekil 3.1. Çavuş Mahallesi Coğrafi Konumu(Google Earth 'den şematize edilmiştir.)

Çavuş, eğimli bir araziye kurulmuştur. Dağınık yerleşme içerisinde olmayan mahallede, taş malzemeden yapılmış evler çoğunluktadır. Köyün hemen girişinden Dülger Çayı geçmektedir (Şekil 3.2.).

Şekil 3.2. Çavuş Köyü Genel Görünümü (Anonim,2015)

Çavuş mahallesinin bitki örtüsü, Akdeniz ve İç Anadolu bölgeleri arasında bulunduğu farklılık göstermektedir. Dağların yüksek kesimlerinde sedir, göknar, ardıç ve karaçamlardan oluşan ormanlar vardır (Öztürk, 2011).

Seydişehir ve çevresinin iklimi, Akdeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi (karasal iklim) arasında bir geçiş özelliği gösterir. İlçenin batısı ile doğusu arasında görülen bitki örtüsündeki farklılık bu özelliği ortaya koyar. Buna göre yazlar sıcak ve kurak, kışlar çok soğuk ve yağışlı geçer. Yörede yıllık ısı ortalaması 11- 12°C dir. Ortalama yağış miktarı ise 750 mm civarındadır (Öztürk, 2011).

3.3. Nüfusu, Sosyal ve Ekonomik Durumu

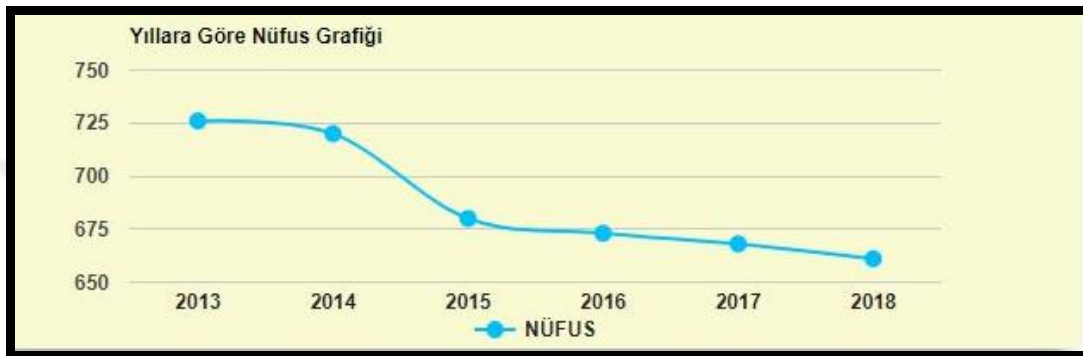
Çavuş 1998 yılında nüfusu 2000'i aştığı için kasaba olmuştur. Fakat işsizlik durumundan ötürü Çavuş halkı, özellikle İzmir'e daha sonra Seydişehir, Konya ve Antalya' ya göç vermiştir (Demirözü, 2018).

Çavuş mahallesinin 2018 yılında yapılan sayımında nüfusu toplam 661' dir. Bu nüfusun 326' sı Erkek, 335' i kadındır. Konya ili Seydişehir ilçesine bağlı Çavuş

mahallesinin bağılı olduğu belediyenin niteliği Büyükşehir İlçe 'dir (Çizelge 3.1.) (Şekil 3.4.) (Url-2)

Çizelge 3.1. Çavuş mahallesi nüfusun yıllara göre azaldığı gösteren tablo (Url-2)

YIL	MAHALLE ADI	TOPLAM NÜFUSU
2018	ÇAVUŞ MAHALLESİ	661
2017	ÇAVUŞ MAHALLESİ	668
2016	ÇAVUŞ MAHALLESİ	673
2015	ÇAVUŞ MAHALLESİ	680
2014	ÇAVUŞ MAHALLESİ	720
2013	ÇAVUŞ MAHALLESİ	726

Şekil 3.4. Çavuş mahallesi nüfusun yıllara göre azalma grafiği (Url-2)

Halkın geçimi kaynağı hayvancılık ve çiftçiliğe dayanmaktadır. Günümüzde özellikle hayvancılık yöre halkı tarafından sürdürülmektedir. Çavuş köyünde işsizlikten dolayı göçler devam etmektedir. Eskiden köyün erkekleri farklı şehirlerde hamallığa, pamuk çapasına ve bağ çapasına giderek geçimlerini sağlamaya çalışıyorlardı. Seydişehir'e alüminyum fabrikası açılmasıyla göç yavaşlamış, fakat işçi ihtiyacı olmamaya başlayınca tekrar göçler devam etmiştir (Demirözü, 2018).

Günümüzde kurulan sulama kooperatifi sayesinde belde arazisine hatırı sayılır bir devlet yatırımı sağlanmıştır. Kuyular açılmış ve sulama sistemi kurulmuştur, fakat yeteri kadar değerlendirilememiştir. Kooperatif, belediye, ilçe tarım müdürlüğü işbirliğiyle halk bilinçlendirilmeli, organik tarım ve ticari meyvecilikle ilgili örnek bahçeler kurularak bunun ölü yatırım olmaktan çıkarılması gerekmektedir (Demirözü, 2018).

3.4. Çavuş Mahallesi Tescilli Mimari Yapıları

Çavuş Mahallesi'nin günümüzde tescillenen en önemli dini mimari örneği; Memiş Efendi cami, türbe ve çeşmesidir. Yapı külliye şeklinde inşa edilmiş olup, mahalleyi önemli kılan en önemli unsurlardan biri de Memiş Efendi türbesinin ziyaret edilmesidir (Danışık, 2007).

Memiş Efendi Külliyesinin ilk yapısı türbedir. Türbe 1852 yılında ölen Memiş Efendi için, ölümünden üç yıl sonra yapılmıştır. Cami, üzerindeki sadece tarih belirtilen kitabeye göre 1936 yılında inşa edilmiştir. Daha erken dönemlerde yapıldığına dair bir belge yoktur. Camiye göre şadırvan daha eskidir. Şadırvanın 310/1892–1893 tarihli kitabesi vardır. Sultan II. Abdülhamit Han'ın annesi Valide Sultan tarafından hayır amaçlı yapılmıştır (Koyuncu, 1994; Danışık, 2007).

Danışık, 2007 'e göre “Şadırvan ve türbenin yapım tarihlerine bakarak caminin de 19. yüzyıl sonlarına doğru yapıldığını söyleyebiliriz. Ama bunu gösteren bir belge yoktur. Buna göre 1936 tarihi yenileme veya köklü onarım tarihi olmaktadır”.

Külliye, bugün cami, türbe, çeşmesiyle ayakta. Cami Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1988 yılında tescil edilmiştir (KKTVKK Arşivi, 42.16/16 Nolu dosya; Danışık, 2007'den aktarılmıştır.).

3.4.1. Memiş Efendi camisi

Yeri: Seydişehir ilçesi Çavuş Mahallesinde, Atatürk Caddesi üzerindedir.

Yapım Tarihi: 1936

Mimarı veya Ustası: Bilinmiyor

Kitabesi: Cami üzerinde kitabe olmayıp, şadırvan da yer almaktadır (Şekil 3.5.).

Şadırvan kitabesi şöyledir:

- Maşaallah
- Valide Sultan Aliyyeşşan
- Kethudası atûfetli
- Hacı Said bey Hazretleri
- Tarafından inşa olunmuştur.
- Tekabbellahü azze ve celle sene

Şekil 3.5. Şadırvan da yer alan kitabe (Danışık, 2007)

1310 (Danışık, 2007)

Mimari Özellikleri: Kuzey-güney doğrultusunda kagir olarak inşa edilen cami ve türbe eğimli arazi de konumlandığından ötürü zeminden oldukça yüksekte olup, güney ve doğu yönlerinde avlu duvarları yer almaktadır (Danışık, 2007) (Şekil 3.6.).

Cami kare planlıdır (Şekil 3.14.). Duvarlar kaba yonu taşlarla örülmüş, aralarına devşirme taşlar hatıl şeklinde yerleştirilmiştir. Tali girişin bulunduğu doğu cephenin taş kaplaması ve türbenin taşları daha özenli olan ince yonu taşlardır (Şekil 3.6) (Şekil 3.7.). Yapıya giriş doğu ve kuzey cepheden sağlanmaktadır (Şekil 3.7.), (Şekil 3.8.), (Şekil 3.14.), (Şekil 3.8.). Doğudaki girişin önüne camiyle aynı yükseklikte betonarme bir bölüm yapılmıştır(Şekil 3.9.). Fotoğrafa bakıldığında önceden buranın girişinde üçgen alınlıklı sundurmanın yer aldığı görülmektedir (Şekil 3.10.).

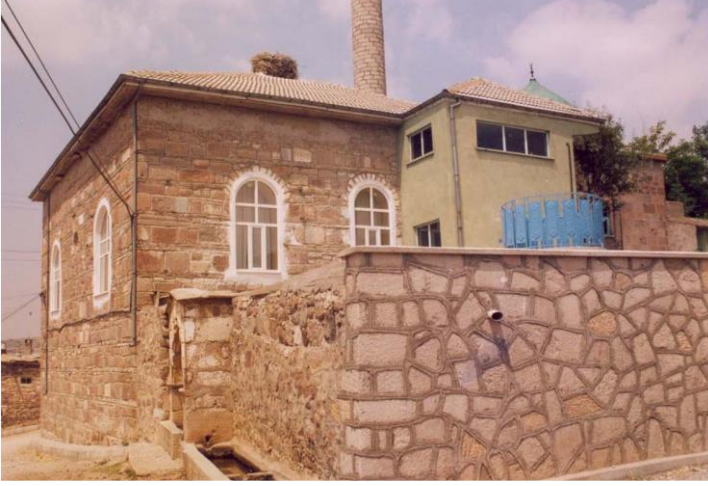
Güney cephede iki, doğu ve batı da iki pencere olup toplam altı pencereyle harim aydınlatılmaktadır (Şekil 3.14.). Pencereler yarım daire kemerdir. (Şekil 3.6.). Minaresi kuzeybatı da konumlanmıştır (Şekil 3.14.). Minarenin kürsüsü yörede de sıkça karşılaşılan sarı renkli yumuşak özellikte ince yonu taşlarla örülmüştür (Şekil 3.8.). Gövde ve petek taşlarıysa daha küçük boyutlu gri ince yonu taşlarla örülmüştür. Minarenin yalnızca bir şerefesi bulunmaktadır. Şerefenin alt kısmında kademeli çıkımlar ve üçgen şekillerle süslemeler yapılmıştır (Şekil 3.7.).

Caminin kuzey girişin önünde daire formu şadırvan bulunmaktadır. Şadırvan demir çubuklarla desteklenmiş olup, üst kısmı metal şebekelidir (Şekil 3.10.). Şadırvanda 1310\1892 kitabe dikkat çeker. Kitabe taşı mezar taşı biçiminde yarım daire kemer formunda ve mermer malzemenen yapılmıştır.

Caminin harimine kuzey cepheden iki farklı kapıdan geçilerek girilmektedir (Şekil 3.8.). Harim, her sırada karşılıklı sütunla mihrap önünde üç sahnına ayrılmıştır. Silindirik formu olan sütunlar betonarmedir (Şekil 3.11.) (Şekil 3.12.). Kuzeydeki sütunlara Osmanlı Döneminde yaygınlaşan kadınlar mahfili oturtulmuştur. Mahfile çıkış batıdadır. Mahfilin döşemesi betonarme olup korkulukları metaldir(Şekil 3.12.) (Şekil 3.14.). Mihrap güney cephe de yer almakta olup, yarım daire kavsaralı nişi sade ve dikine şeritlerle boyanmıştır. Taç kısmı ise üçgen alınlıklıdır (Şekil 3.11.).Minber ise güney-batı da konumlanmış ve ahşap malzemenen yapılmıştır (Şekil 3.13.).

Çatısı kırma olup, kiremit kaplıdır. Ahşap saçaklar sadedir. Saçaklar dört yönde yağmur oluklarıyla çevrilidir (Danışık, 2007).

Şekil 3.6. Güneydoğu cephesi ve pencereler (Danışık, 2007)

Şekil 3.7. Türbe, minare ve doğu cephesi (Danışık, 2007)

Şekil 3.8. Kuzey cephesi ve girişi (Danışık, 2007)

Şekil 3.9. Eski fotoğrafı (KKTVKK Arşivi 'nden, 1988; Danışık, 2007'den aktarılmıştır.)

Şekil 3.10. Şadırvan (Danışık, 2007)

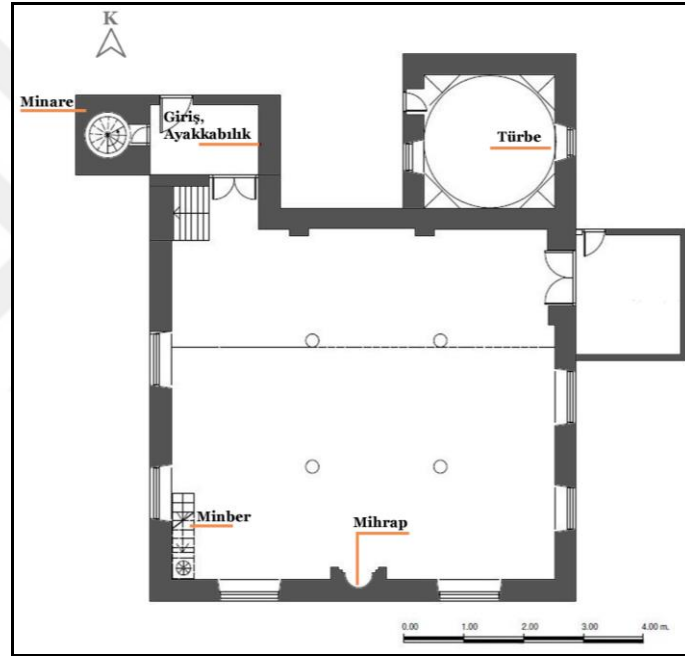
Şekil 3.11. Cami, harim ve mihrap (Danışık, 2007)

Şekil 3.12. Kadınlar mahfili(Danışık, 2007)

Şekil 3.13. Minberi(Danışık, 2007)

Şekil 3.14. Memiş Efendi cami ve türbesinin plan çizimi(Danışık, 2007)

3.4.2. Memiş Efendi türbesi

Yeri: Seydişehir ilçesi Çavuş mahallesinde, Atatürk Caddesi üzerindedir.

Mimarı veya Ustası: Bilinmiyor

Yapım Tarihi: 1282/1865–1866

Kitabesi: Türbenin giriş kapısı üzerinde dört satırlık yapım kitabesi bulunmakta olup, mermer üzerine yazılmıştır. Birde sanduka üzerinde kitabe yer almaktadır. Giriş de bulunan kitabe şöyledir:

- Sene 1282

- Kutbul âfâk ve gurre
- Âînül usak Muhammed
- Kutsi Hazretlerinin türbe-i şerifi tarihi (Ayaz, 2003; Danışık, 2007)(Şekil

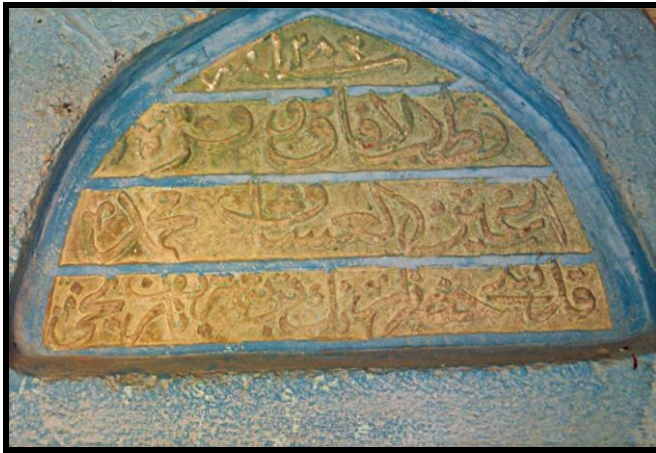
3.15.)

Mezar taşı kitabesi de şöyledir:

- Sadatı Meşayihî Nakşiden,
- Mabub –u Hüda
- Kutbul vücud-u Elcami

Beyneş-şeria Vettarika Mehmet.

Türkçesi “Nakşibendi şeyhlerinin büyüklerinden, Hüda ’nın sevgilisi, şeriatı ve tarikatı cami, bir kutbu mevcut.” (Ayaz, 2003; Danışık, 2007) (Şekil 3.16.)

Şekil 3.15. Türbenin giriş kapısının üstündeki kitabe(Danışık, 2007)

Şekil 3.16. Sandukadaki kitabe(Danışık, 2007)

Mimari Özellikleri: Caminin doğusunda konumlanan türbe, kagir olarak yapılmıştır. Kare planlı kürsünün üzerine içten kubbe, sekizgen kasnak üzerinde kısa külahlı örtülmüştür(Şekil 3.20.). İnce yonu taşlarla yapılan türbenin içerisi sıvanmamış olup, külahlı teneke saç malzeme ile kaplanmıştır (Şekil 3.17.). Türbe doğu ve batı cephesinde yer alan birer pencere ile aydınlatılmaktadır. Türbeye, birkaç basamak çıkılarak batı cephesinden yeşil renkli ahşap bir kapıyla girilmektedir. Giriş kapısının üstünde sivri kemer formunda kitabe yer almaktadır (Şekil 3.18.).

Türbenin içerisi oldukça sade olup, yeşile boyanmış kubbe ve kubbeye geçişi sağlayan pandantifler beyaz renkte yer almaktadır. Doğu penceresi içerden yarım daire kemerdir. Işığın içerden daha iyi kullanılmasını sağlamak amacıyla pencere duvarları dışarıya doğru hafif daralmış bir şekilde bulunmaktadır (Danışık, 2007),(Şekil 3.19.).

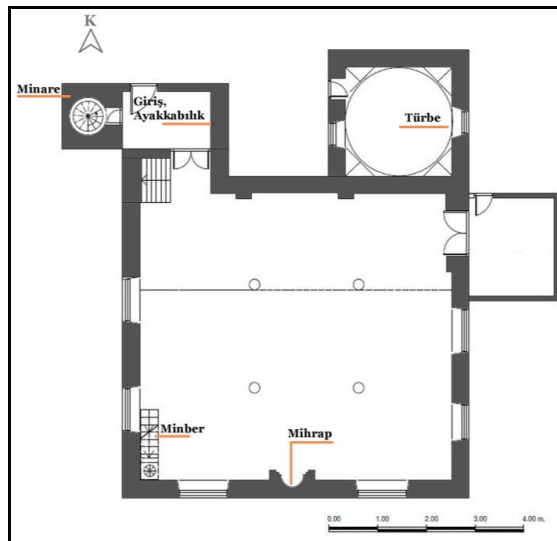
Şekil 3.17. Doğu cephesi (Danışık, 2007)

Şekil 3.18. Türbenin batıdaki giriş cephesi (Danışık, 2007)

Şekil 3.19. Türbe içerisi, sanduka ve doğu penceresi (Danışık, 2007)

Şekil 3.20. Memiş Efendi cami ve türbe plan çizimi (Danışık, 2007)

3.4.3. Memiş Efendi çeşmesi

Yeri: Seydişehir ilçesi Çavuş mahallesinde, Atatürk Caddesi üzerindedir.

Mimarı veya Ustası: Bilinmiyor

Yapım Tarihi: 19. yüzyıl da yapıldığı tahmin ediliyor(Danışık, 2007).

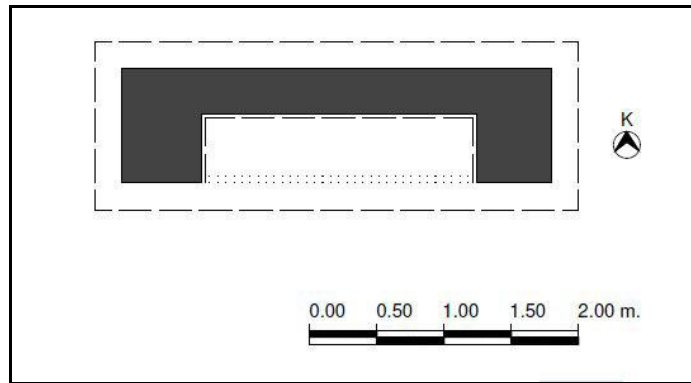
Kitabesi: Kitabesi yoktur.

Mimari özellikleri: Memiş Efendi Camisi' nin avlu duvarına bitişik olarak, ince yonu taştan inşa edilmiştir. Taş renkleri sarı renkli olup yörede çok sık karşımıza çıkmaktadır. Tek cephelidir. Kemer alınlığı bulunmaktadır. Kemer iki ayak üzerine oturmaktadır. Nişin içerisinde yatay silme oluşturacak şekilde taşlar dizilmiştir.

Alt tarafında iki tane lüle yer almaktadır. Günümüzde lülelerden su akmamaktadır. Çeşmenin hemen önünde büyük blok kesme taştan bir yalak mevcuttur. Çeşme de süsleme olarak kemer ve yatay silmeler düşünülebilir(Danışık, 2007), (Şekil 3.21.), (Şekil 3.22.).

Şekil 3.21. Memiş Efendi Çeşmesi (Danışık, 2007)

Şekil 3.22. Memiş Efendi çeşmesi çizimi (Danışık, 2007)

4. GELENEKSEL ÇAVUŞ MAHALLESİ EVLERİNİN TEKNİK YÖNDEN İNCELENMESİ

Çavuş Mahallesi'ndeki çoğu evde taş malzeme kullanılmıştır. Yöredeki yapılar, kat yükseklikleriyle, arazi yapısına uygunluğuyla ve özellikli cumbalarıyla ortak mimari bir karakter yansıtmaktadır. Örneklem olarak seçilen yörede özgün nitelikte daha az bozulmaya uğrayan Nuri Aktaş, Mehmet Kavalcı, Adife Demirtaş, Hüseyin Güroğlu, Bekir Demirtaş ve Sadık Kaya evleri ev sahiplerine ulaşılarak onlardan gerekli bilgi ve izinler alınarak detaylı olarak bu bölümde incelenmiş ve belgelendirilmiştir (Şekil 4.1.).

Şekil 4.1. Çavuş mahallesinde incelenen evlerin konumu (Yandex maps'den şematize edilmiştir.)

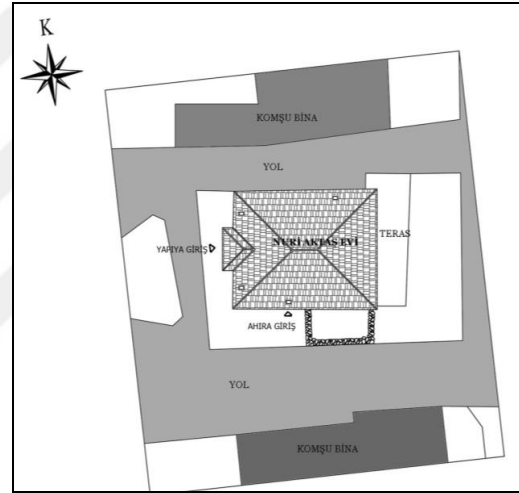
4.1. Nuri Aktaş Evi

4.1.1. Yeri ve bugünkü durumu

Nuri Aktaş evi, Çavuş Mahallesi sınırları içinde 15315. sokakta yer almaktadır (Şekil 4.2.). Yapı dikdörtgen plan şemasına sahip olup; bütün cepheleri yollarla çevrelenmiş şekilde konumlanmıştır. Batı cephesi köy meydan ve kahvesini görür şekilde yönelmiştir. Yapı doğu-batı yönünde eğilimli bir arazide bulunmaktadır (Şekil 4.3.). Binaya batı cephesinden çakma tekniğiyle yapılmış orijinal ahşap bir kapıyla girilmektedir.

Şekil 4.2. Nuri Aktaş Evinin Mevcut Konumu (Yandex Maps'den şematize edilmiştir.)

Şekil 4.3. Nuri Aktaş evi vaziyet planı

4.1.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ ustası

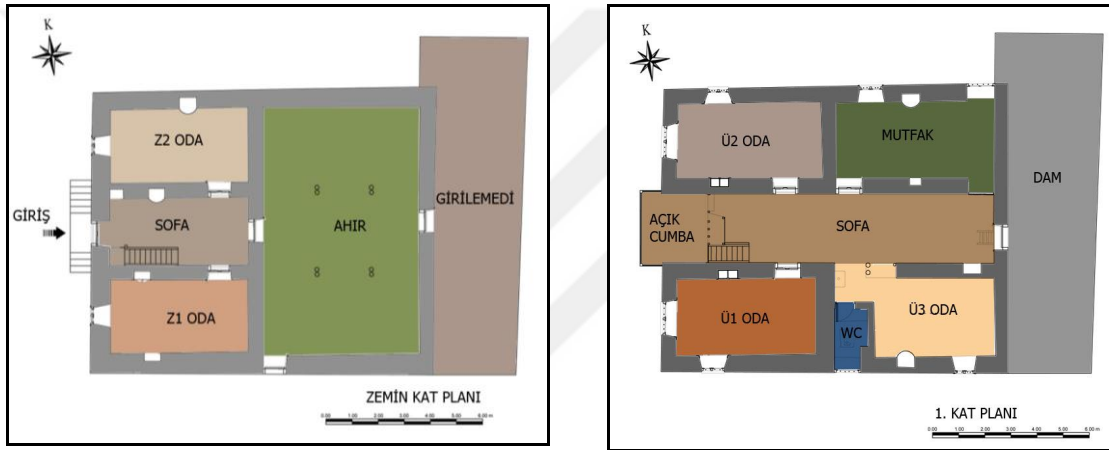
Yapının zemin katı sözlü kaynaklardan öğrenilen bilgilere göre 1960'lı yıllarda yapılmış olup, 1. katı batı cephesindeki taşta yazan tarihe göre 15-05-1984'de inşa edilmiştir. Bölgedeki araştırmalara göre; genellikle zemin katın ve 1. katın yapım tarihleri birbirinden farklıdır. Yörede iki katlı yapılara 'hanay' tek katlılara ise 'yer ev' denilmektedir. Günümüzde yapı kullanılmamaktadır.

Bölgede taş ustası olan Nuri Aktaş'ın kızı Adife Demirtaş'ın aktardığı bilgilere göre ev yaptırmak isteyen insanların, babasına geldiğini ve evin yapılacağı arsayı babasına gösterdikten sonra, babasıyla yaptıkları istişare de evi nasıl istediklerini anlatıp bölgedeki benzer örneklerle de göstererek tanımladıklarını anlatmıştır. Nuri Aktaş'ında

onlara fikirler verdiğinden bahsetmiştir. Nuri Aktaş, kendi evinin ustasıdır. Yapı içerisindeki bütün tefrişlerin yapımı da ona aittir.

4.1.3. Mimarisi ve tezyinatı

Nuri Aktaş'ın evi, Sedad Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine uymaktadır. İki katlı olan yapının; zemin katında orta da iç sofa etrafında iki oda (Z1 ve Z2 odası), ahır ve ahırdan geçilebilen bir samanlık (Şekil 4.4.), 1. katta orta da iç sofa, üç oda (Ü1, Ü2 ve Ü3 odası), mutfak, muhdes tuvalet bölümü, açık cumba ve dam bulunmaktadır (Şekil 4.4.).

Şekil 4.4. Nuri Aktaş Evi zemin ve 1. kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Yapıya batı cephesinden çakma tekniğiyle yapılmış orijinal ahşap kapıyla girilmekte olup, binanın 85 cm yüksekliğindeki giriş sahanlığına arazi eğiminden dolayı kuzeyden beş basamak ve güneyden üç basamakla ulaşılmaktadır (Şekil 4.5.).

Şekil 4.5. Yapıya girişin sağlandığı batı cephesi ve aynı cephedeki giriş kapısı görünümü

Zemin katta giriş kapısından içeriye girildiğinde dikdörtgen planlı ve ahşap hatıllı bir sofa ile karşılaşılmaktadır (Şekil 4.10.). Sofanın; kuzey ve güneyinde iki oda, doğusunda ise ahır vardır (Şekil 4.6.), (Şekil 4.10.) Sofanın kuzey duvarında bir adet niş, bir adet sonradan kapatılmış ocak varken, güneyindeki ahşap merdivenle 1. kata ulaşılmaktadır (Şekil 4.6.), (Şekil 4.10.). Güney ve batıya cepheli Z1 odasına orijinal tek kanatlı ahşap çakma bir kapı ile girilir (Şekil 4.10.). Dikdörtgen planlı olan Z1 odasının duvarları çamur harç üzeri kireç badanalı olup, tavanı ahşap kirişlidir. Z1 odasında batı ve güney cephesine hakim birer adet ahşap doğramalı pencere, kuzey duvarında ise iki kapaklı üst kısmı ağzı açık oyma tekniğiyle süslenmiş ahşapları yer yer kırmızı ve mavi renge boyanmış gömme bir dolap bulunur (Şekil 4.7.) (Şekil 4.10.). Bu odadaki gömme dolaptan ve odanın birden fazla pencereyle aydınlatılması nedeniyle odanın 1. kat yapılmadan önce uyuma, oturma bunlarla birlikte misafir ağırlanan oda (başoda) olarak kullanıldığını düşünülmektedir. Kuzey yönündeki Z2 odasına ahşap çakma tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 4.10.). Dikdörtgen plan tipi olan bu odada batı yönünde yer alan yaklaşık 75 cm genişliğinde bir adet ahşap doğramalı iki kanatlı pencere ve güney yönünde ise bir adet oldukça sade ocak vardır (Şekil 4.8.), (Şekil 4.10.). İç sofa da ve Z2 odasında yer alan ocaklar yemek yapma eyleminin 1. kat inşa edilmeden önce buralarda gerçekleştirildiğini göstermektedir. Sofanın doğu yönündeki ahıra da ahşap çakma bir kapıdan geçilerek girilir (Şekil 4.10.). Ayrıca ahır da hayvanların dışarıdan içeriye evin günlük kullanım alanıyla ilişkilendirilmeden girebilmesi için yapılan, güney cepheye hakim ahşap çakma bir kapı bulunmaktadır (Şekil 4.9.). Bu mekanın orta kısmında duvarın taşınması için 1. kattaki duvarların hizasında iki tane ve ikişer sıra halinde bulunan dikmeler ve kuzey yönünde iki adet ahır aydınlatmak amacıyla yapılan ahşap pencere vardır (Şekil 4.9.), (Şekil 4.10.). Ahırın doğu yönünde ise araştırmamız sırasında girilemeyen fakat samanlık olarak kullanıldığı bilgisine erişilen mekana geçişi sağlayan bir ahşap kapı daha mevcuttur (Şekil 4.9.). Zemin kattaki odaların, 1. kat inşa edildikten sonra ardiye olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Ailenin oda ihtiyacına bağlı olarak 1. kat sonradan inşa edilmiştir. Zemin katın oda plan şeması 1. katta da devam etmektedir. Yapı kütlelerinde merdiven için özel bir alan ayrılmamış olup, iç sofa içerisinde çözümlenmiştir (Şekil 4.6.), (Şekil 4.10.).

Şekil 4.6. Nuri Aktaş evi zemin kat iç sofa

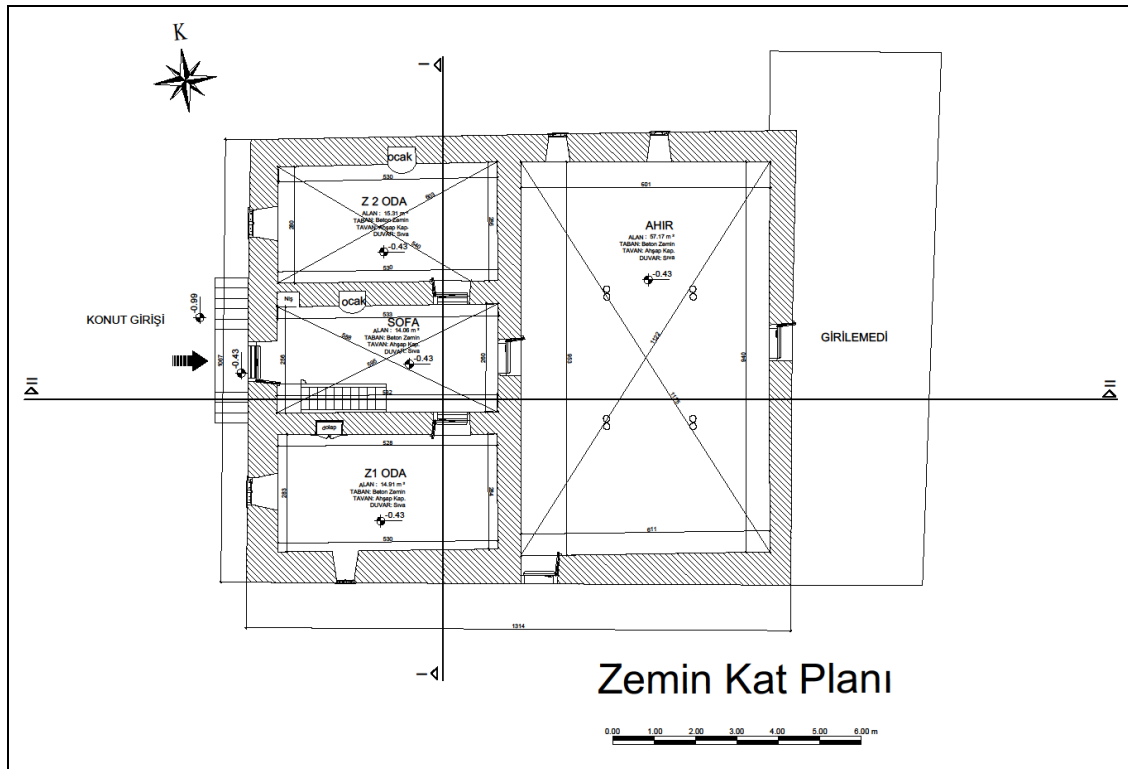
Şekil 4.7. Z1 odası pencereler ve dolap

Şekil 4.8. Z2 odası pencere ve ocak

Şekil 4.9. Ahırda yer alan dikme ve kapılar

Şekil 4.10. Nuri Aktaş evi zemin kat planı (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

1. katta doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen bir iç sofa mevcuttur (Şekil 4.17.). Sofanın doğu tarafında zemin katta samanlık olarak kullanılan mekanın, tavanına (dama) çıkmayı sağlayan ve sofanın döşemesinden 86 cm yüksekte ahşap çakma içerde kırmızı renge boyanmış bir kapı, batı tarafında ise giriş kapısının tam üzerine denk gelip aynı zamanda giriş saçağı görevi üstlenen bir açık cumba mevcuttur (Şekil 4.11.), (Şekil 4.17.). Bu açık cumba 1. kat döşemesinden iki basamak yüksektir. Basamağın hemen yanına minder koymak için raflar yapılmıştır. Açık cumba, basamakları ve raflarla bir nevi iç sofadan ayrılmak istenmiştir (Şekil 4.11.). Açık cumbanın döşemesi betonarme olup, ahşap korkulukları vardır (Şekil 4.12.). Korkuluklar üzerinden başlayıp çatı saçağına kadar devam eden gergin ağ şeklinde tel bulunmaktadır (Şekil 4.12.). Sözlü kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre bu tel balkona ev sahipleri vefat edip kimse evde yaşamayınca kuşların içeri girmesini engellemek için yapılmıştır (Şekil 4.12.). Yörede cumbalara çıkartma, sofalara da çardak denilmektedir. Cumbalar ve iç sofa yazlık mekanlardır. Köy meydan ve kahvesini daha geniş bir açıdan görmemizi sağlayan cumba, mavi renkli duvarları ve kırmızı renkli mekan duvarlarının en üst sınırında yer alan yöre de genellikle cumbalarda karşımıza çıkan raf görevi de üstlenen askılıklarıyla dikkat çekmektedir (Şekil 4.11.). Eve, gelen misafirler yörede genellikle

yaz mevsimlerinde cumba ve iç sofalarda ağırlanır. Bu sebeple daha gösterişli hale getirilmiştir. Sofa da güvenlik amacıyla yapılan merdiven korkuluğu ve duvarlarda farklı renklerde kapı üst sınıрыyla yaklaşık aynı yükseklikte yer alan yatay silme şeklinde mavi ve yeşil renklerde askılıklar ve raf yer almaktadır (Şekil 4.11.).

Şekil 4.11. Nuri Aktaş evi üst kat sofa görünümü

Şekil 4.12. Cumba fotoğrafları

Sofanın güneyinde yer alan dikdörtgen planlı Ü1 odasına ahşap çakma bir kapıyla girilmekte olup, oda güney ve batı yönlerine hakim birer adet ahşap doğramalı iki kanatlı pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.13.). Ü1 odasının, kuzey duvarında oyma tekniğiyle süslenmiş en üst kısmı ağız açık olan, orta ve alt kısmı ise iki kapakla kapatılan ahşap malzemenen yapılmış gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.13.). Odada aynı zamanda üç duvarı saran pencere ve dolabın en üst sınırının hemen üstünde yer alan yine oyma tekniği uygulanarak süslenen sergenler dikkat çeker (Şekil 4.13.), (Şekil 4.17.). Sofanın güney tarafında muhdes tuvalet ve açık lavabo bulunmaktadır (Şekil

4.13.), (Şekil 4.17.). Sözlü kaynaklara göre aynı yöndeki Ü3 odası tuvaletin genişletilmesi ile değişmiş, oda ihtiyacı olursa diye kapı boşluğu oluşturulmuş bir kısmı sofaya açık şekilde bulunan mekanın oda ihtiyacı olmamasından dolayı ardiye olarak kullanıldığı tespit edilmiştir (Şekil 4.13.). Ü3 odasının doğu kısmında bir adet ahşap doğramalı pencere, ocak ve bitek bulunmaktadır. ‘Bitek’ buğday konulan kaptır (Şekil 4.14.), (Şekil 4.17.).

Şekil 4.13. Ü1 odası ve tuvalet

Şekil 4.14. Ü3 odası ve içerisindeki pencere, kapatılmış ocak ve bitek

Sofanın kuzey tarafında ise mutfağa girmemizi sağlayan bir adet ahşap çakma tekniğiyle yapılmış kapı birde kapı boşluğu bulunur (Şekil 4.17.). Fakat kapı boşluğu ahşaplarla odaya girilemeyecek şekilde kapatılmıştır (Şekil 4.15.). Mutfakın kuzey duvarında; iki adet ahşap doğramalı pencere ve bir adet ocak, güney duvarında; ise bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.15.), (Şekil 4.17.). Bu mekânda pencere ve nişin üst sınırlarında duvarlara hareket katan ahşap malzemeden raflara rastlanmaktadır (Şekil 4.15.). Yörede mutfaklara tan tan evi de denilmektedir. Mutfakla aynı yönde (sofanın

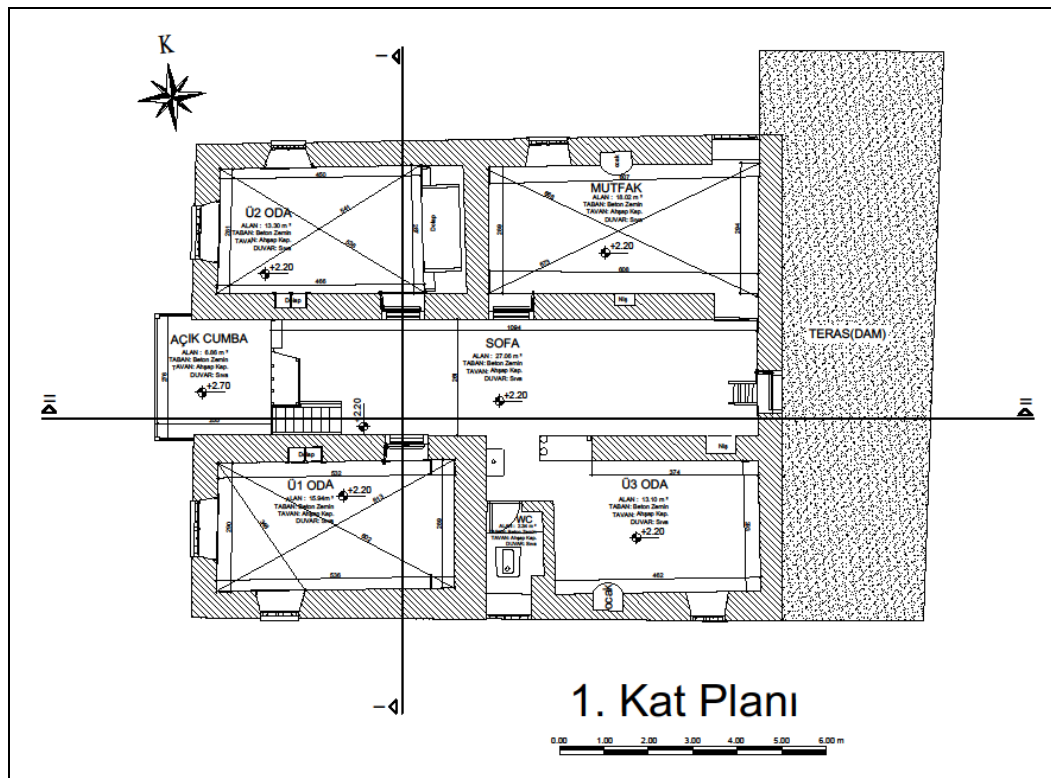
kuzey yönünde) yer alan, Ü2 odası dikdörtgen planlıdır (Şekil 4.17.). Bu odaya çakma tekniğiyle yapılmış mavi renkli iç sofa tarafındaki üst pervazı üçgen şeklinde olan ve oyma tekniğiyle süslenmiş, Ü1 odası ve mutfağın kapısıyla aynı özellikleri gösteren orijinal bir ahşap kapıdan giriş yapılmaktadır (Şekil 4.16.). Odanın doğu duvarını tamamen kaplayan; iki köşesinde ve alt kısmında ağzı açık veya kapalı tek kanatlı küçük dolapların yer aldığı, ortasında ise daha geniş ağzı açık dolabın perdeyle kapatıldığı, ahşabı yer yer mavi ve kırmızı renge boyanmış, aynı zamanda süslemelerin de oyma tekniği uygulanmış, ahşap bir gömme dolap dikkat çekmektedir (Şekil 4.16.). Güney duvarında yaklaşık 86 cm genişliğinde, üstü ağzı açık, orta kısmı ve alt kısmı iki kapakla kapatılmış oyma tekniğiyle çeşitli süslemeler yapılmış orijinal bir gömme dolap daha yer almaktadır (Şekil 4.16.). Ü2 odası kuzey ve batı yönüne hakim iki kanatlı birer pencereyle aydınlatılmakta olup (Şekil 4.16.), odanın üç duvarını saran şekilde yer alan; pencere ve dolabın üst sınırının hemen üstünde oyma tekniğiyle süslenmiş sergenler bulunmaktadır (Şekil 4.16.), (Şekil 4.17.). İçerisinde iki adet oldukça dikkat çeken dolapların varlığıyla ve birden fazla pencereyle aydınlatılmasıyla bu odaya misafir ağırlamak için kullanılan başoda da denilebilir. Fakat özellikle kış aylarında bu oda misafir ağırlamak için kullanılmaktadır. Yörede yazları cumbalar ve sofalar misafir ağırlamak için kullanılırken, kışın ise bu başodalar kullanılmaktadır. Nuri Aktaş evinde gündelik yaşam 1. katta geçmektedir. Bu sebeple ‘esas kat’ 1. kat denilebilir.

Şekil 4.15. Mutfak

Şekil 4.16. Ü2 odası ve elamanları

Şekil 4.17. Nuri Aktaş evi 1. kat planı (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Nuri Aktaş evinin cephelerinde taş işçiliği dikkat çekmektedir. Farklı özellikte ve renkler de kullanılan taşlar yöreye özgü olup, yapı dört cephelidir. Bina doğu-batı yönünde eğimli bir arazi üzerine oturmakta olduğu için batı cephesi yüksekliği cephe alınlık tahtasına kadar yaklaşık 620 cm, doğu cephesi ise 480 cm yüksekliğindedir. Yapının en gösterişli cephesi açık cumbanın da yer aldığı batı cephesidir. Cepheye hareket katan cumba da çakma ve oyma tekniğiyle süslemeler göze çarpmaktadır. Binaya girişin sağlandığı batı cephesinde odaların konumlanmasından dolayı pencere sayısı diğer cephelere göre çoktur. Bu cephe de yer alan; giriş kapısının ve zemin kat pencerelerinin üst pervazı üçgen şeklinde düzenlenmiştir. Binanın doğu cephesindeki tek katlı samanlık, kuzey ve doğu cephede yapıya hareket katmaktadır. Doğü cephesi binanın en gösterişsiz cephesidir. Yapının güney cephesinde tuğlayla örölmüş duvarlar dikkat çekmektedir. Bu tuğlayla örölmüş her iki kısımda kapı olup, daha sonra pencereye dönüştüröldüğü sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir. Güney cephesinde ahırın dışarıyla bağlantılı kapısı ve duvarlarda ara ara dökölmüş olan taşlara da rastlanmaktadır. Samanlığın güney cephesinin toprak çatı bölümünde döküntüler gözlemlenmiştir. Yapının kuzey cephesinde pencereler ise zemin katlarda küçük ve az sayıda 1. kat ise alt kata göre daha büyük ve çok sayıda düzenlenmiştir. Kuzey cephenin samanlıkla bitişik duvarından üç sıra halinde duvarlara yatay olarak yerleştirilen ahşaplar yer almaktadır. Bu ahşaplardan en üst kısımda yer alan pencere açıklığı geçmek için kullanılmakta olup, diğerlerinin ise cephedeki izlerden anlaşıldığı kadarıyla daha sonra kapı veya pencere yapmak için yapıldığı düşünülmektedir. Yöreye özgü olan alt katların daha çok samanlık, ahır gibi mekanlara da ayrılmasından dolayı cepheleri sağır tutulmuş veya küçük pencereler düzenlenmiştir. Bizim Türk kültürümüzde de yer aldığı gibi zemin kat oda pencereleri mahremiyet ve güvenlik açısından küçük tutulduğu düşünülmektedir. Gündelik yaşamında 1. katta geçmesinden dolayı 1. katı daha iyi aydınlatabilmek amacıyla pencereler çok sayıda ve büyüktür (Şekil 4.18.).

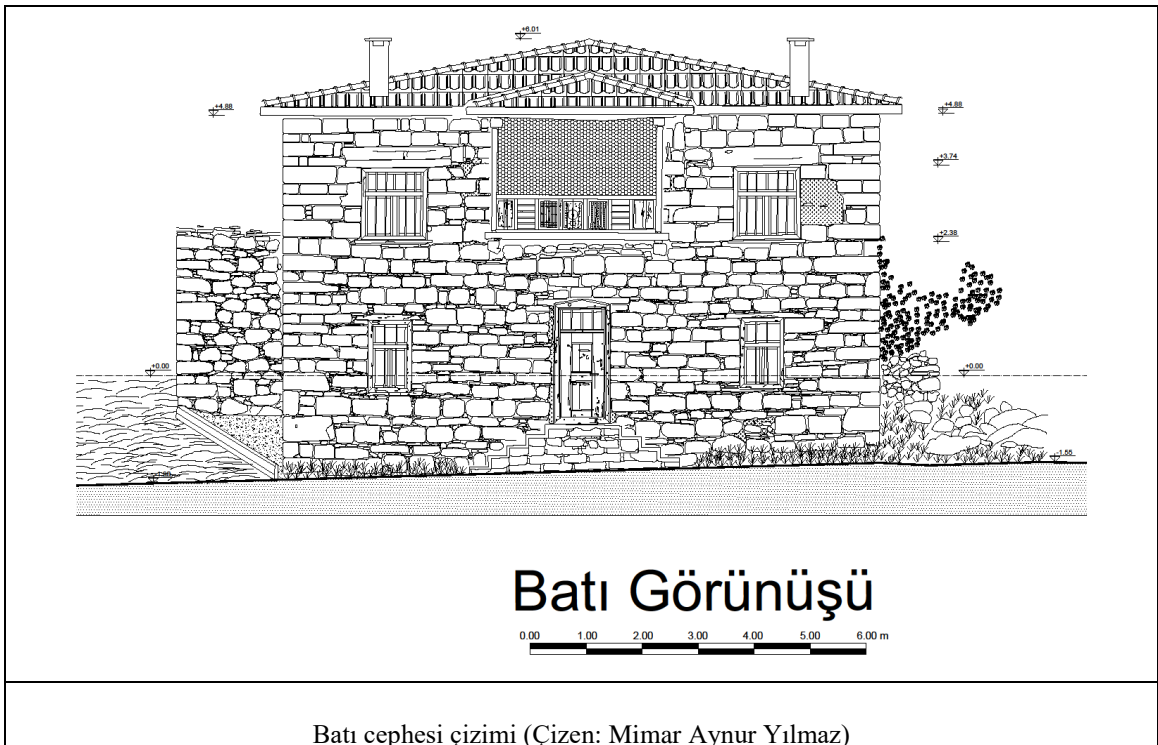

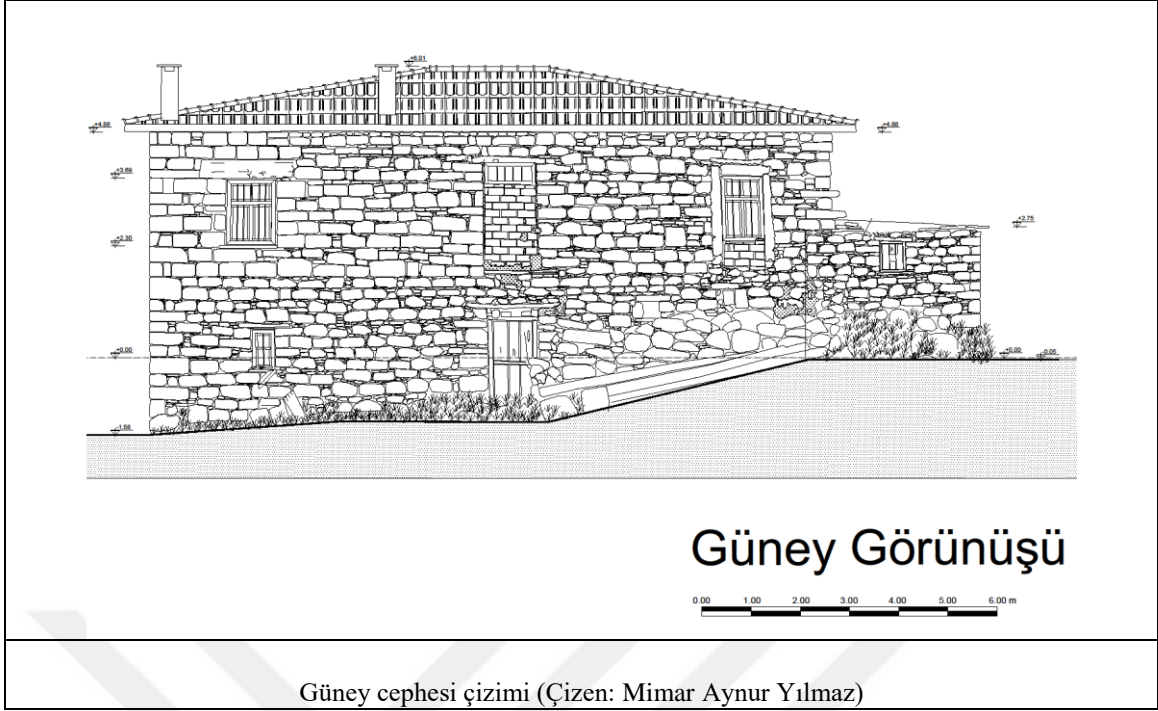
Şekil 4.18. Nuri Aktaş evi cephe fotoğrafları

4.1.4. Malzeme ve teknik özellikleri

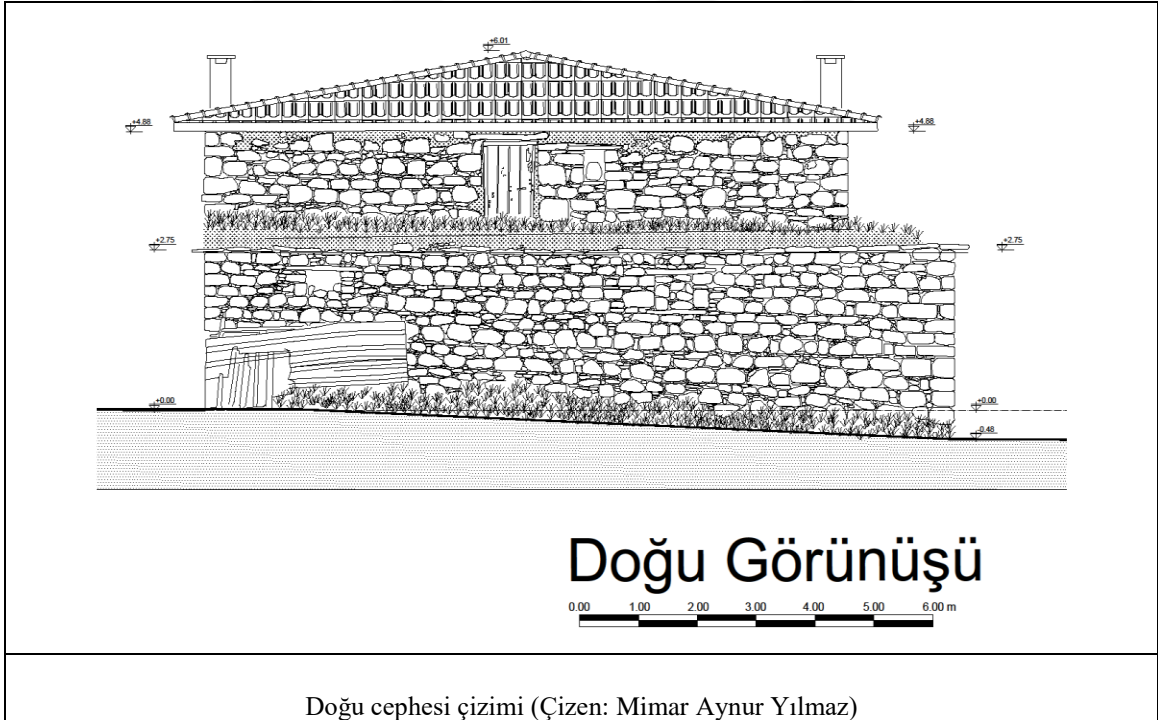
Dikdörtgen plan şemasına sahip, eğimli bir arazi de konumlanmış Nuri Aktaş evinde bölgenin yerel malzemeleri yoğun olarak kullanılmıştır. Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar şaşırtmalı şeklinde dizilmiştir. Dış duvarların orta bölgeleri ise daha kaba yonu taşlardan örülmüş ve bu taşların aralarında oluşan boşluklar küçük moloz taşlarla doldurularak rijitlik sağlanmıştır. Cephelerin köşelerinde daha düz ve büyük olarak kesilmiş taşların yumuşak özellikte, cephelerin orta bölgelerindeki taşların kesim şekillerinden daha sert

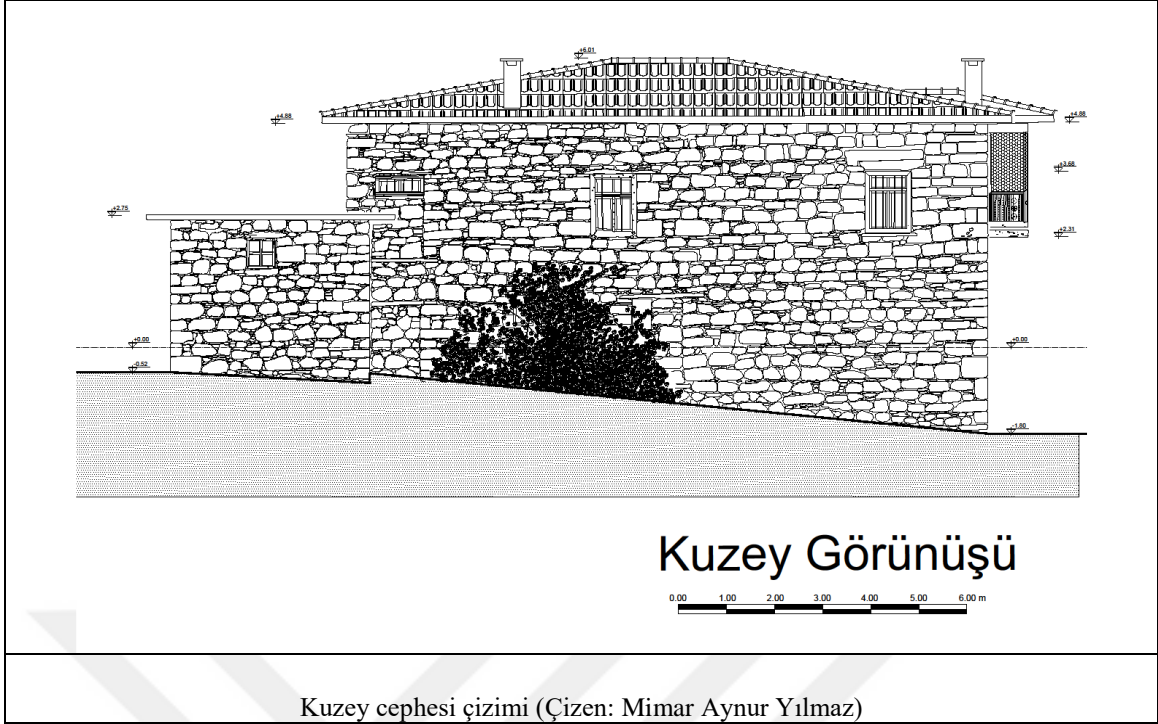
özellikle olduğu ve bu taşların farklı ocaklardan çıktığı anlaşılmaktadır (Şekil 4.19.), (Şekil 4.20.). Yapıdaki kat yükseklikleri insan boyutlarına uygun olarak yapılmıştır (Şekil 4.21). Bina da pencereler bizim kültürümüzde var olduğu gibi duvarın dış kısmına yapılıp, ışığın içeriye daha iyi girmesini sağlamak amacıyla pencerenin yerleşmiş olduğu duvar da içeriye doğru pahlıdır. Pencerelede güvenlik amacıyla dikine demir malzemenen yapılmış olan korkuluklar bulunmaktadır (Şekil 4.19), (Şekil 4.20.). Bina da kapı ve pencere boşluklarını geçmek için beton ve ahşaplar kullanılmıştır (Şekil 4.19), (Şekil 4.20.). Yapıda kapılar ahşap malzemenen çakma tekniğiyle yapılmış olup kapının açma ve kilitleme mekanizması üç parçadan oluşan; falak, sürgü ve küsüktür (Şekil 4.22.). Falağın sert bir malzemenen yapılması gerektiği için yöresel dilde kürt ağacı olarak bilinen kayın ağacından yapılır. Küsük kapıların oda içerisinde kilitlenmesi sağlamakta olup, dışardan odaların kilitlenmesi için anahtar kullanılmaktadır. Batı cephesinde iki ahşap kiriş tarafından taşınan betonarme döşemeli ahşap dikme ve korkuluklardan oluşan bir açık cumba (balkon) bulunmaktadır(Şekil 4.19.),(Şekil 4.20.) İç duvarlarda ahır hariç çamur sıva üzerine kireç badana yapılmıştır. Tavanlar ahşap kirişlemelidir. Döşemeler ise ahır ve cumba hariç çimento esaslı şaptır. Ahırın döşemesi taş olup, cumba betonarme olarak yapılmıştır. Çatı dört yöne eğimli kırma çatıdır. Marsilya tipi kiremitle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.23.).

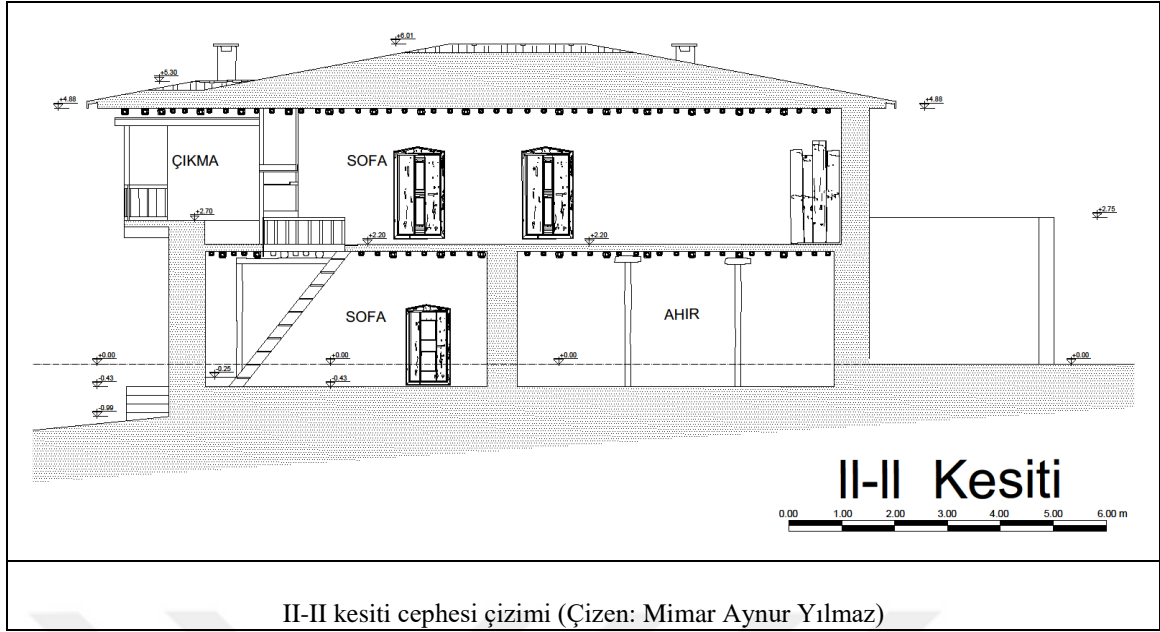
Şekil 4.19. Nuri Aktaş evi batı ve güney cephesi çizimleri

Şekil 4.20. Nuri Aktaş evi doğu ve kuzey cephesi çizimleri

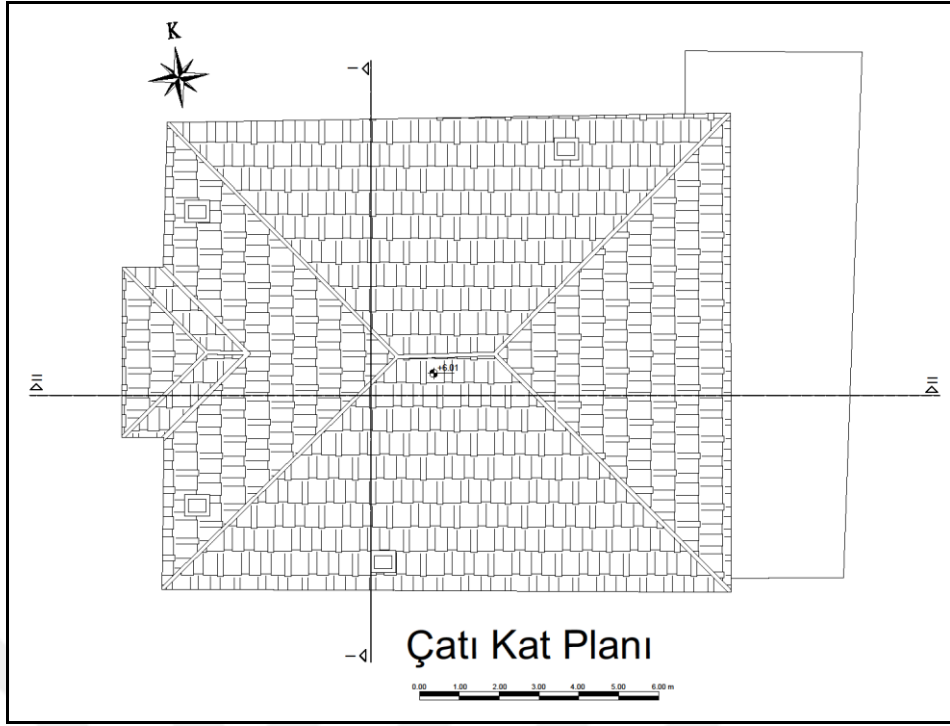

Şekil 4.21. Nuri Aktaş evi kesit çizimleri

Şekil 4.22. Nuri Aktaş örnek çakma tekniği uygulanan kapı açma ve kilitleme mekanizması

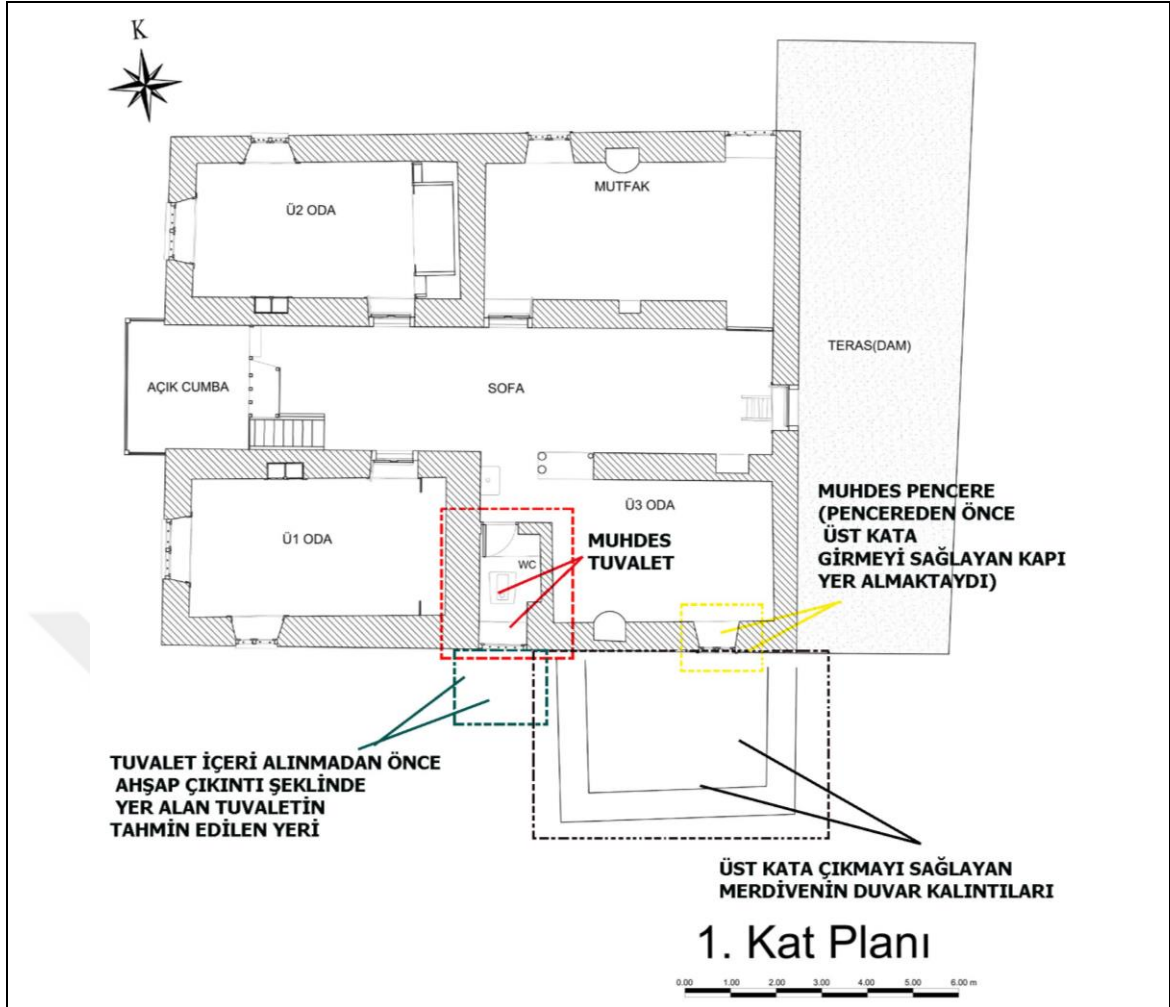

Şekil 4.23. Nuri Aktaş evi çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

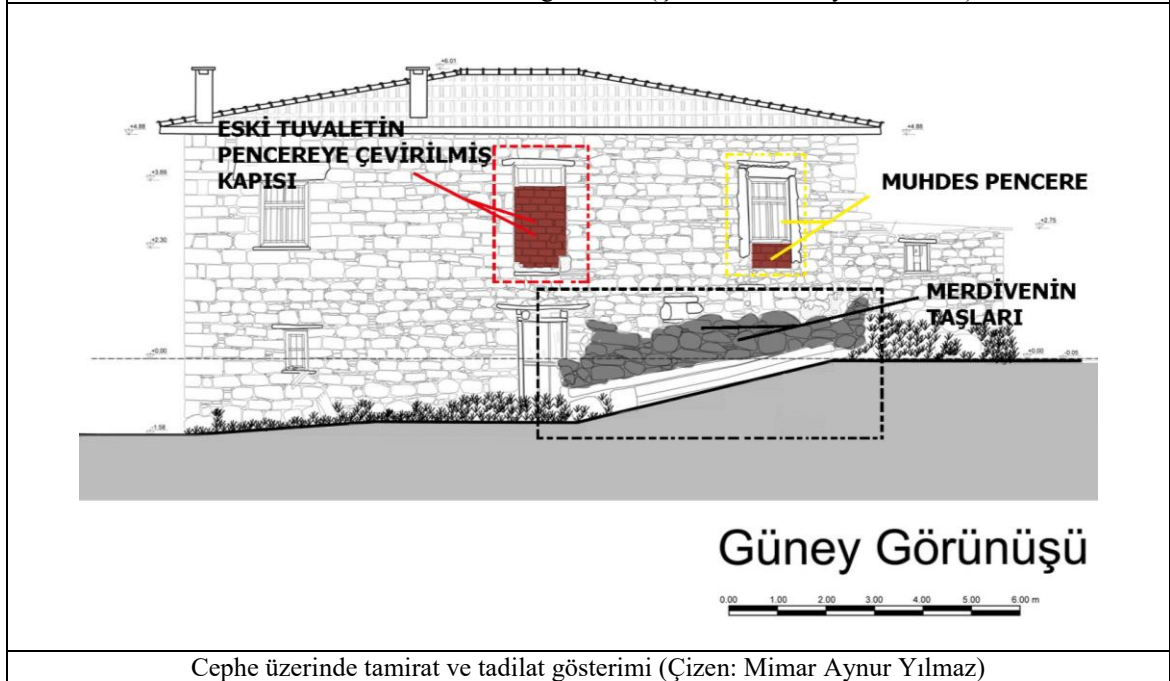
4.1.5. Tamirat ve tadilatlar

Yapının zemin katı ve 1. katı farklı tarihlerde inşa edilmiş olup, 1. kattaki tuvalet kısmı da yapıda sonradan yapılan kısımlar arasındadır. Muhdes tuvalet bölümü tuğla malzemeyle örülmüştür.

Yapının güney cephesinde sonradan tuğla ile örülmüş iki kısmı mevcuttur, sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre bunlardan kapının üst kısmındaki bölümde cephe de çıkma oluşturulmuş şekilde bir tuvalet bulunmaktadır ve daha sonraki yıllarda tuvalet içeri alınmıştır. Tuvalet içeri alındıktan sonra burası yıkılıp tuğla ile kapının belirli kısmı örülüp yalnızca küçük bir pencere bırakılmıştır. Tuğlayla örülmüş olan diğer kısımda ise ikinci kata dışardan girişi sağlayan bir kapı var olup, hemen alt kısmındaki taş yığınlarıysa kapıya ulaşmayı sağlayan merdivenin duvar temelleridir. Merdiven yıkıldıktan sonra kapı yerine pencere yapılmıştır. Pencerenin denizlik seviyesine kadar tuğlayla örülmüştür (Şekil 4.24.)

Plan üzerinde tamirat ve tadilat gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

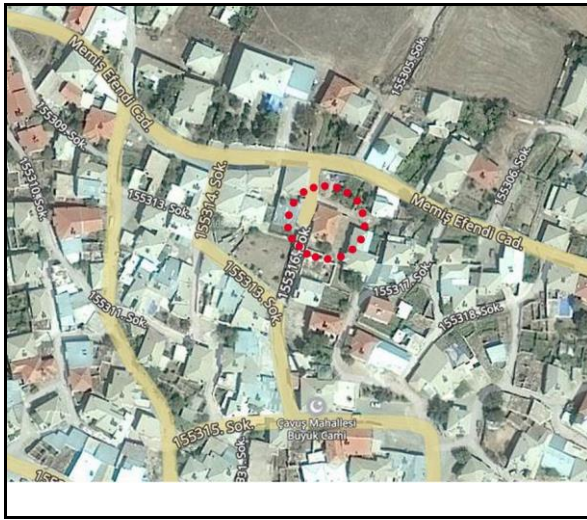
Cephe üzerinde tamirat ve tadilat gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.24. Nuri Aktaş evinde tamirat ve tadilatların çizimler üzerinde gösterimi

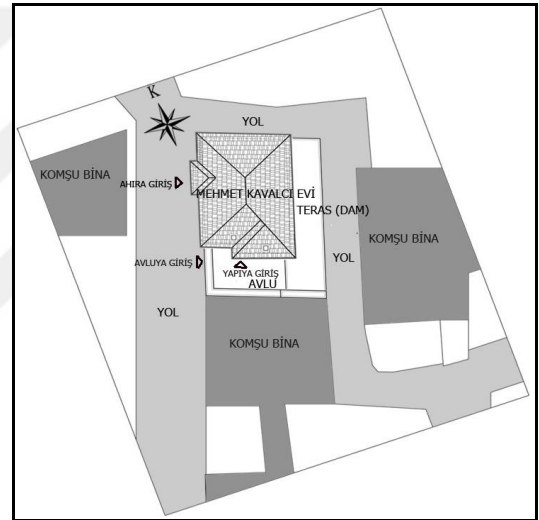
4.2. Mehmet Kavalcı Evi

4.2.1. Yeri ve bugünkü durumu

Mehmet Kavalcı evi, Çavuş Mahallesi'nin sınırları içinde 155316. sokakta inşa edilmiştir. Yapı, Memiş Efendi Cami ve Türbesi'ne çok yakın konumlanmıştır (Şekil 4.25.) Bina dikdörtgen bir parsele yerleşmiştir (Şekil 4.26.). Bu parselin batı kısmından demir bir kapıyla yapının avlusuna giriş yapılmaktadır. Avlu yapının güney cephesinde yer almaktadır. Bina içerisine parselin güneyindeki avludan ahşap çakma tekniğiyle yapılmış mavi bir kapıyla girilmektedir. Yörede avlulara 'havlu' denilmektedir.

Şekil 4.25. Mehmet Kavalcı evinin mevcut konumu
(Yandex Maps'den Şematize edilmiştir)

Şekil 4.26. Mehmet Kavalcı evi vaziyet planı
(Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

4.2.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası

Yapı, sözlü kaynaklardan elde edilen bilgilere göre 1977 yılında inşa edilmiştir. Mehmet Kavalcı evi, sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla yöredeki diğer evlerden farklı olarak zemin ve 1. katı aynı tarihte yapılmıştır. Günümüzde yapıda yaşayan kimse bulunmamaktadır. Yapının ustası bilinmemektedir. Mimarı yoktur.

4.2.3. Mimarisi ve tezyinatı

Mehmet Kavalcı evi, Sedad Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine sahiptir. Yapının zemin katında; orta da iç sofa, sofanın doğusunda bir oda (Z1 odası), küllük, ahır ve girilemeyen Mehmet Kavalcı'nın kızı Ayşe Kesmeçi 'den alınan bilgiye göre odunluk ve samanlık olarak kullanılan mekanlar mevcuttur (Şekil 4.27.). 1. katta ise sofa ve sofanın batısında bulunan cumbaya (Cumba2) geçmemizi sağlayan bir hol, 4 oda (Ü1, Ü2, Ü3 odası ve bir odaya anahtar olmadığı için girilememiştir), mutfak, banyo, tuvalet ve sofasının güneyindeki cumba (cumba1) yer almaktadır (Şekil 4.31.).

Zemin kat planı şematik gösterimi

1. kat planı şematik gösterimi

Şekil 4.27. Mehmet Kavalcı evinin zemin ve 1. katının şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Eve, batıda bulunan demir avlu kapısından geçilip güney cephedeki orijinal ahşap tek kanatlı mavi çakma kapıdan girilmektedir (Şekil 4.28.). Yörede 'çardak' denilen sofa dikdörtgendir (Şekil 4.31.). Sofanın batısında 1. kat ile zemin katın arasındaki bağlantıyı sağlayan ahşap bir merdiven bulunmaktadır (Şekil 4.28.) Bu merdivenle on bir rıht ve on basamak ile 1. kata ulaşılmaktadır. Merdiven iç sofa

içerisinde çözümlenmiştir (Şekil 4.28.), (Şekil 4.31.) Yörede zemin kata ‘aşağı ev’, 1. kata da ‘yukarı ev’ denilmektedir.

Şekil 4.28. Giriş kapıları ve 1. kata çıkmayı sağlayan ahşap merdiven

Zemin kattaki iç sofanın doğu duvarında sade bir ocak, güney duvarında bir ve batı duvarında da iki niş yer almaktadır. Dışardan eve girdiğimiz yerle sofa arasında kot farkıyla karşılaşılmaktadır. Giriş kapısının hemen yanında ahşap küçük bir pencere bulunmaktadır. (Şekil 4.29.), (Şekil 4.31.) Giriş kapısının hemen yanında yer alan küçük pencere sofayı aydınlatmasının yanı sıra, dışardan gelenleri görebilmek amacıyla yapılan kim geldi penceresidir. Sofanın doğusundan ahşap çakma tekniğiyle yapılmış bir kapıyla dikdörtgen planlı Z1 odasına girilir (Şekil 4.31.). Z1 odasının kuzeyinde; betonarme duş ve bitek, doğusunda ahşap orijinal oyma tekniğiyle yapılmış iki kapaklı gömme bir dolap, güneyinde; ahşap doğramalı bir pencere, batısında; bir bitek daha yer almaktadır (Şekil 4.29.), (Şekil 4.31.). Banyolar zeminden yüksekte ve genelde duvar kenarlarına yapılmaktadır.

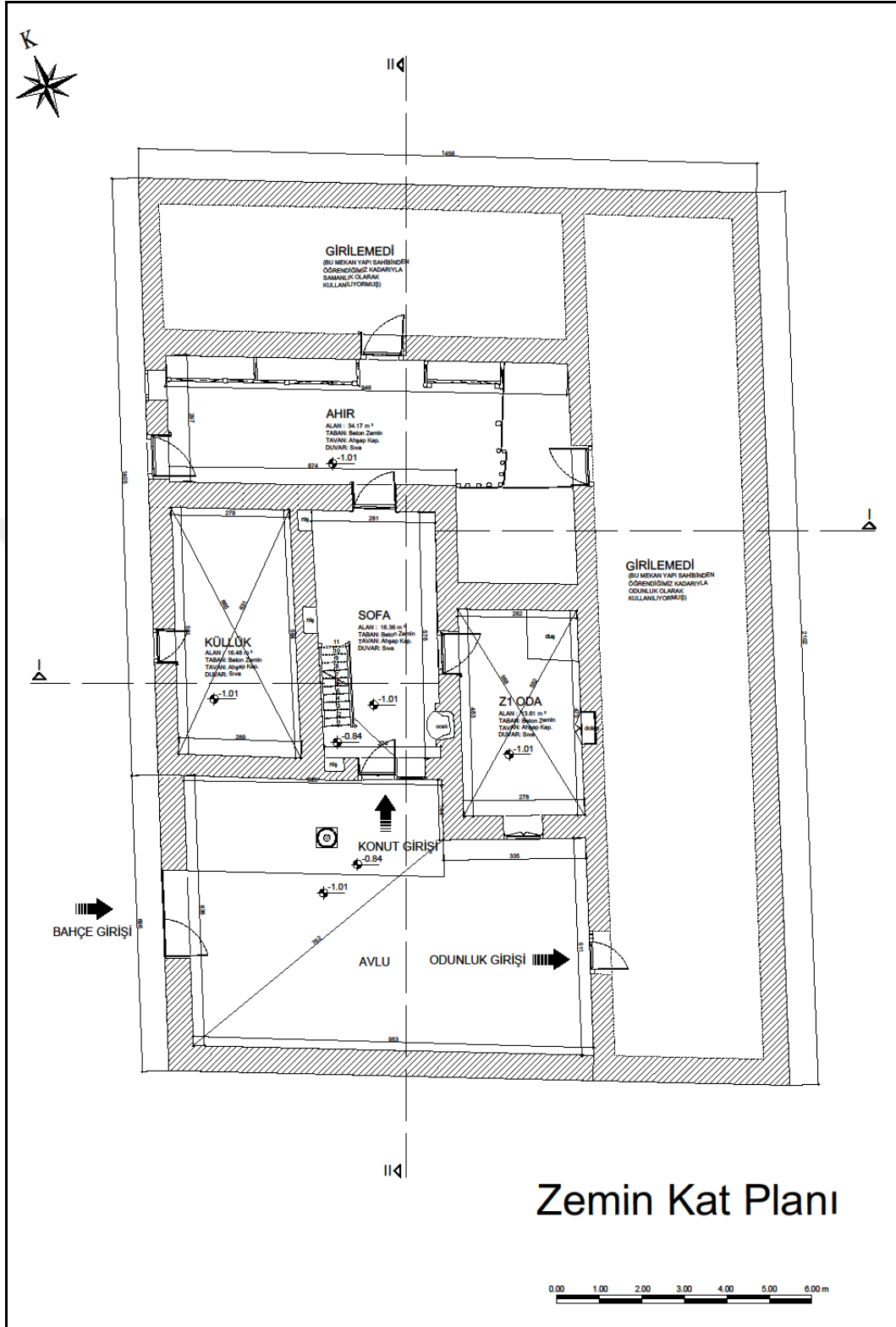

Şekil 4.29. Nuri Aktaş evi zemin kattaki iç sofa ve Z1 odası

Sofanın batısında yer alan küllüğe içerden bağlantı yoktur. Dikdörtgen planlı olan, küllüğe bağlantı batı cephesinde bulunan ahşap çakma kapıdan sağlanmaktadır. Küllük, yörede tuvaletlerin alt kısımlarında yer alan fosseptiktir. Küllüklerin genellikle dışarıyla bağlantısı vardır (Şekil 4.31.). Sofanın kuzeyinde yer alan ahşap çakma kapıdan geçilerek ahıra girilmektedir. Ahırla bağlantı dışardan (batı cephesinden) da sağlanmaktadır. Bu dışardan bağlantının sebebi hayvanların yaşama mekanıyla ilişkilendirilmeden dışarıdan girebilmesi amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Aynı yönde (ahırın batısında) ahırın içini aydınlatmak amacıyla yer alan ahşap bir pencere mevcuttur (Şekil 4.30.). Ahırın kuzeyinde yalaklar ve samanlığa girmemizi sağlayan ahşap bir kapı bulunur (Şekil 4.30.). Samanlığın anahtarı olmadığından ötürü içine girilememiştir. Ahırın doğusunda yine girilemeyen odunluğun ahşap kapısı mevcuttur (Şekil 4.30.). Odunluğa dışardan avlunun doğusunda ve doğu cephesinde yer alan kapılardan bağlantı sağlanmakta olduğu tespit edilmiştir. Fakat içerisinde odunlar olduğunu için girilememiştir (Şekil 4.31.). Mehmet Kavalcı evinin zemin katı ve 1. katı aynı tarihler de inşa edildiğinden zemin kat, mekansal araştırmalardan da anlaşıldığı üzere hayvanlar için kullanılmasının yanı sıra ardiye olarak da kullanılmakta olduğu düşünülmektedir.

Şekil 4.30. Nuri Aktaş ahır

Şekil 4.31. Mehmet Kavalcı evi zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Ahşap merdivenle çıktığımız yapının 1. katına ulaştığımız da karşımıza dikdörtgen planlı bir iç sofa çıkmaktadır (Şekil 4.39.). Bu iç sofanın güneyinde yer alan Cumba1, sofadan bir basamak yüksekte olup, sofayla arasında duvar görevi üstlenen

ahşap mavi renkli bir bölmeyle ayrılmaktadır (Şekil 4.32.), (Şekil 4.39.) Bu ahşap bölmenin üst kısmına yerleştirilen camlarla sofa aydınlatılmaktadır (Şekil 4.32.). Bu cumbanın batı yönünde tezgah ve tezgah içerisine yerleşmiş lavabo bulunmakta iken (Şekil 4.32.), güney ve batı duvarları pencere denizlik seviyesine kadar mavi renkli demirden yapılmış pencerelerle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.32.). Cumba1, pencereleri avlunun bulunduğu güney cepheye yönelmiştir (Şekil 4.39.). Bu cumbanın pencerelerinin konumu ve içerisinde yer alan tezgahtan anlaşıldığı kadarıyla yöre de gözlemediğimiz yazlık mekan olmadığı düşünülmektedir (Şekil 4.32.).

Şekil 4.32. Mehmet Kavalcı evi Cumba1 ve sofanın güneyine bakış

Sofanın doğusunda girilemeyen bir oda, mutfak ve mutfaktan bağlantı sağlanan teras(dam) bulunmaktadır(Şekil 4.33.). Dikdörtgen planlı, mutfağa ahşap çakma tekniği uygulanan yeşil renkli kapıdan girilmekte olup, kuzeyinde ahşap iki kapaklı bir gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.33.). Mutfağın doğusunda; terasa çıkmamızı sağlayan mekanın zemininden yaklaşık 24 cm yüksekte bulunan ahşap çakma tekniği uygulanan

bir adet kapı (Şekil 4.33.), demir malzemeden yapılmış yaklaşık 116 cm genişliğinde tek kanatlı bir adet pencere ve bir adet sade ocak(Şekil 4.33.), güneyinde; tezgah(Şekil 4.33.), batısında; sofayı görmemizi sağlayan ahşap bir adet pencere, bir adet niş ve bir adet oyma tekniğiyle süslemiş beyaz renkli raf vardır (Şekil 4.33.) (Şekil 4.39.).

Şekil 4.33. Mehmet Kavalcı evi mutfak

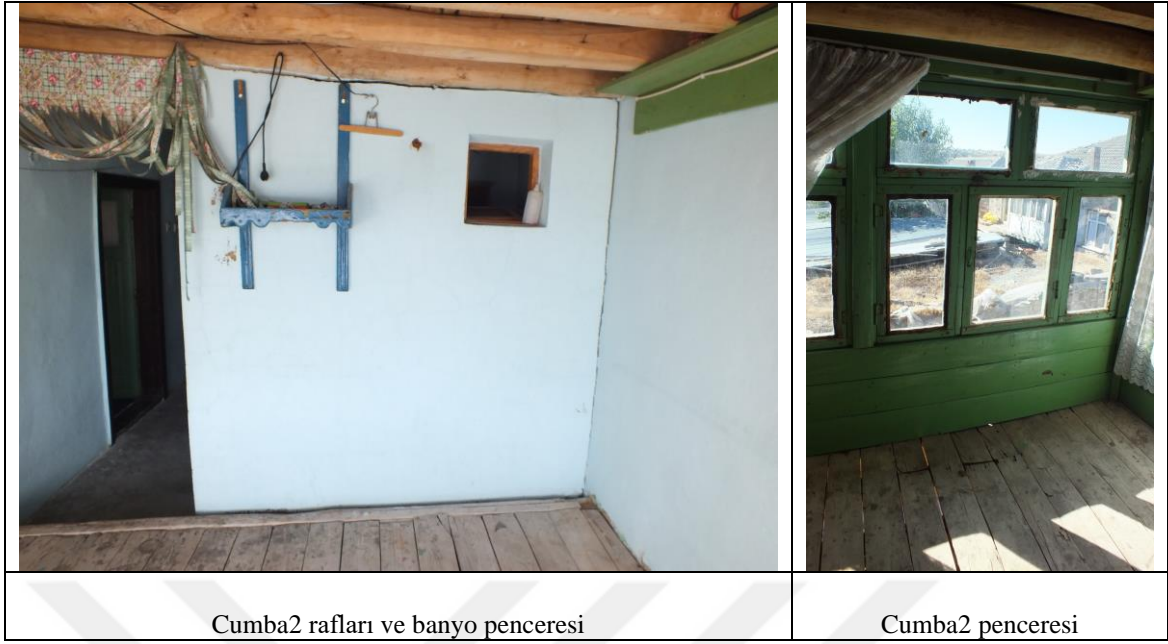
1. kattaki sofanın batısında; Ü1 odası, tuvalet, muhdes banyo, Cumba2 ile bağlantıyı sağlayan bir hol ve Cumba2 mevcuttur. Oda ve tuvalet dikdörtgen planlı olup, banyo ise kareye yakındır (Şekil 4.39.). Ü1 odasına yeşil renkli tablalı kapıdan geçilerek girilmektedir. Odanın kuzeyinde; oda duvarını tamamen kaplayan kapaklı ve ağız açık dolapları bulunan yüklük görevi de üstlendiği düşünülen turuncu renkli bir gömme dolap (Şekil 4.34.), güneyinde; yeşil renkli üst kısmı ağız açık alt kısmı ise iki kapakla kapatılan oyma tekniğiyle süslenmiş orijinal bir gömme dolap (Şekil 4.34.) ve batısında; yine üst kısmı ağız açık alt kısmı iki kapakla kapatılmış turuncu ve yeşil renklerle boyanmış bir gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.34.), (Şekil 4.39.). Mekan batı ve güney yönüne hakim birer adet demir malzemeden yapılmış mor renkli pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.34.), (Şekil 4.39.). Bu odaya içerisindeki birden fazla

dolap ve pencerenin yer almasıyla, yerdeki minderlerden de yola çıkarak başoda denilebilir. Fakat yörede başodalar kışlık mekanlar olarak kullanılmaktadır. Yaz mevsiminin de bölgede iç sofalar ve cumbalar misafir ağırlama görevi üstlenmektedir.

Yol cephesi olan, batı cephesinde konumlanmış Cumba2'ye iki basamakla çıkılmaktadır. Döşemesi ahşaptır (Şekil 4.35.). Korkulukları ve pencereleri yeşil renkli olup, ahşap malzemeden yapılmıştır (Şekil 4.35.). Cumba2 duvarlarında ahşap malzemeden mavi renkli raf ve yeşil renkli raf işlevini de gerçekleştiren askılıklar yer almaktadır (Şekil 4.35.). Bu cumbanın konumundan ve iç mekan düzenlenmesinden yola çıkarak yörede gözlemlenen yazlık mekan olduğu düşünülmektedir (Şekil 4.39.). Muhdes banyonun duvarları tuğladır. Banyoya ve tuvalete sofadan ahşap bir kapıyla giriş yapılmakta olup; banyo içerisinde Cumba2'yi gören ahşap bir pencere yer almaktadır (Şekil 4.35.), (Şekil 4.39.).

Şekil 4.34. Mehmet Kavalcı evi Ü1 odası

Şekil 4.35. Mehmet Kavalcı evi sokağa konumlanan misafir ağırlanan Cumba2

Şekil 4.36. Banyo ve tuvalet kapı görüşleri

Sofanın güneyinde dikdörtgen planlı Ü2 ve Ü3 odası bulunmaktadır (Şekil 4.39). Ü3 odasına ahşap tablalı tekniğiyle yapılmış olan bir kapıyla girilmekte olup; odanın kuzey duvarında iki kapaklı üst kısmı camlı ve alt kısmı ise iki kapakla kapatılan ahşap gömme dolap ve beton duş (Şekil 4.37.), güneyinde ise bir adet niş mevcuttur(Şekil 4.37.)(Şekil 4.39.). Oda batı yönüne ve kuzey yönüne hakim tek kanatlı yeşil renkli birer demir pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.39.). Ü2 odasına ahşap çakma bir kapıyla girilmektedir (Şekil 4.38.). Odanın kuzey duvarında iki adet niş bulunmakta olup, kuzey ve doğu yönünde birer adet tek kanatlı yeşil demir pencere yer

almaktadır (Şekil 4.38.). Bu mekanın batısında oda duvarını kaplayacak şekilde raflar bulunmaktadır (Şekil 4.38.), (Şekil 4.39.).

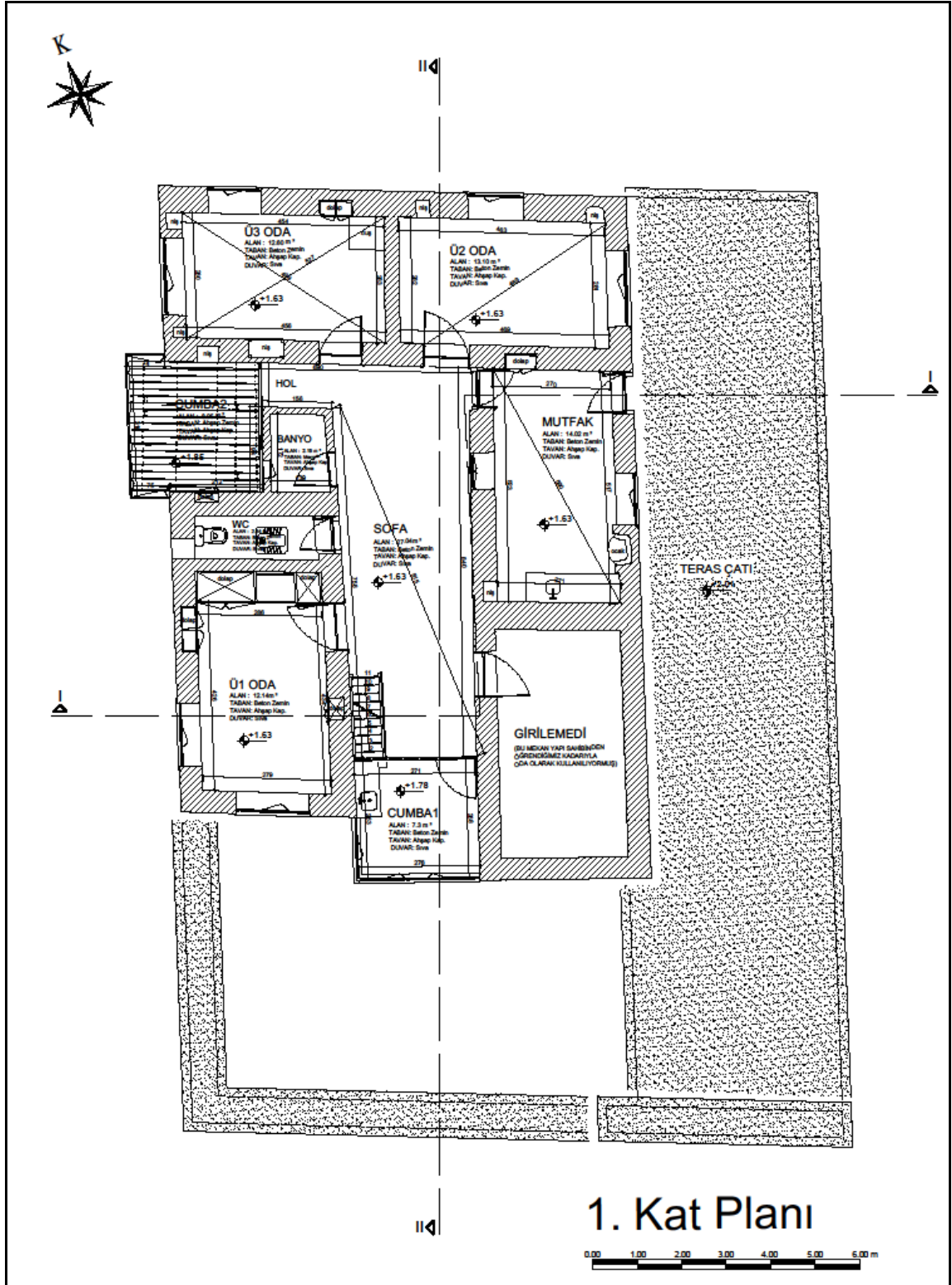

Şekil 4.37. Mehmet Kavalcı evi Ü3 odası

Şekil 4.38. Mehmet Kavalcı evi Ü2 odası

Yapı da gündelik yaşamın geçtiği bütün mekanlar 1. katta yer aldığı için bu kata esas katta diyebiliriz. Yığma bina olmasına karşın yapı da zemin katla, 1. kat plan şemasında farklılıklar gözlemlenmektedir.

Şekil 4.39. Mehmet Kavalcı evi 1. kat planı (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Mehmet Kavalcı evi dört cepheli olup, cepheleri yöreye özgü olan farklı renk ve özellikte taş malzemelerden inşa edilmiştir. Yapının cephelerin de yörede incelediğimiz diğer evlerden farklı olarak iki adet cumba yer almaktadır. Cumbalar batı ve güney

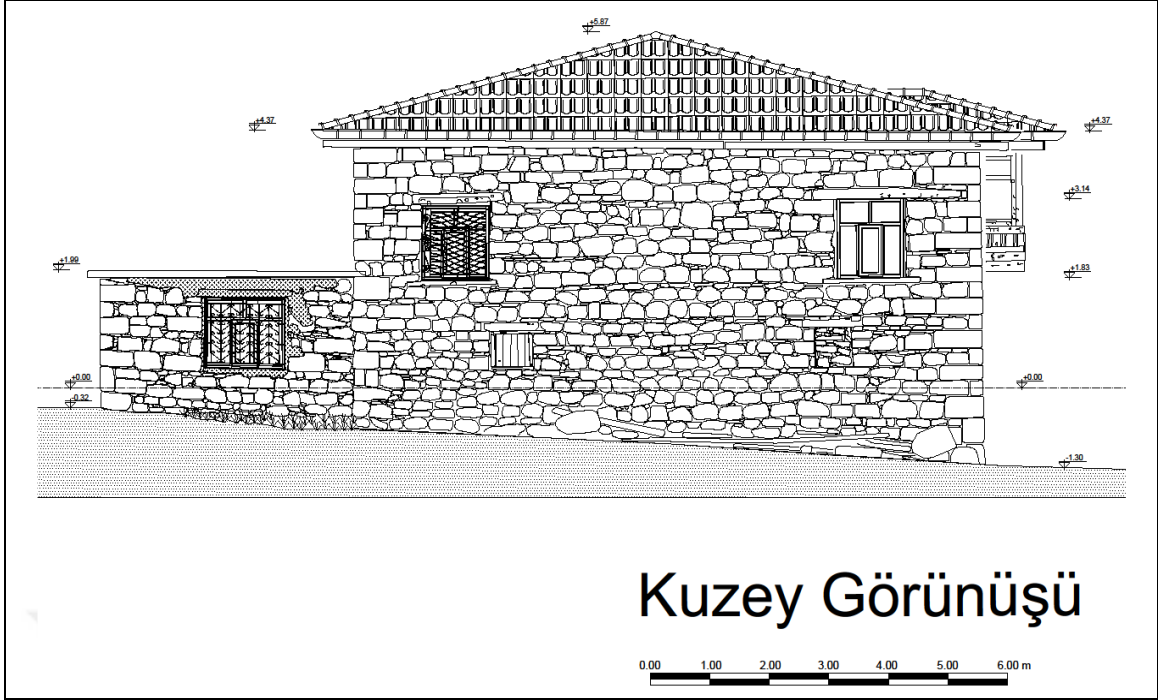
cepheler de farklı yapı malzemeleriyle yapılmıştır. Yapının batı cephesi yola konumlanmış olup, Cumba2 olarak adlandırdığımız yeşil renkli cumbasının korkulukların da çakma tekniğiyle yapılmış olan dikine ahşaplar dikkat çekmektedir. Yapıya girişinde sağlandığı güney cephedeki mavi renkli cumbanın döşemesi betonarme olup, pencere denizlik seviyesine kadar tuğla ile örüldüğü düşünülmektedir. Mehmet Kavalcı evinde, yalnızca güney cephe duvarlarında yer alan boyalar Cumbal'de mavi ve zemin katta beyaz renkli olarak görülmektedir. Yapının doğu cephesinin 1. katının tamamı sıvanmıştır. Tek katlı olarak yapıya bitişik yapılan samanlık, doğu cephesine hareket katmaktadır. Samanlığın avlu cephesinde ise duvarlar da bozulmalar meydana gelmiştir. Zemin kat cephelerinin pencerelerinin daha az sayıda ve küçük düzenlenmesi hem mahremiyet ve güvenlik açısından hem de ahır, samanlık, odunluk, küllük gibi mekanların yer almasından dolayı olduğu düşünülmektedir.1. kat pencerelerinin mor ve yeşil renkte demir malzemedan yapılması yapıya görsel anlamda güzellik katan diğer bir özelliktir (Şekil 4.40.).

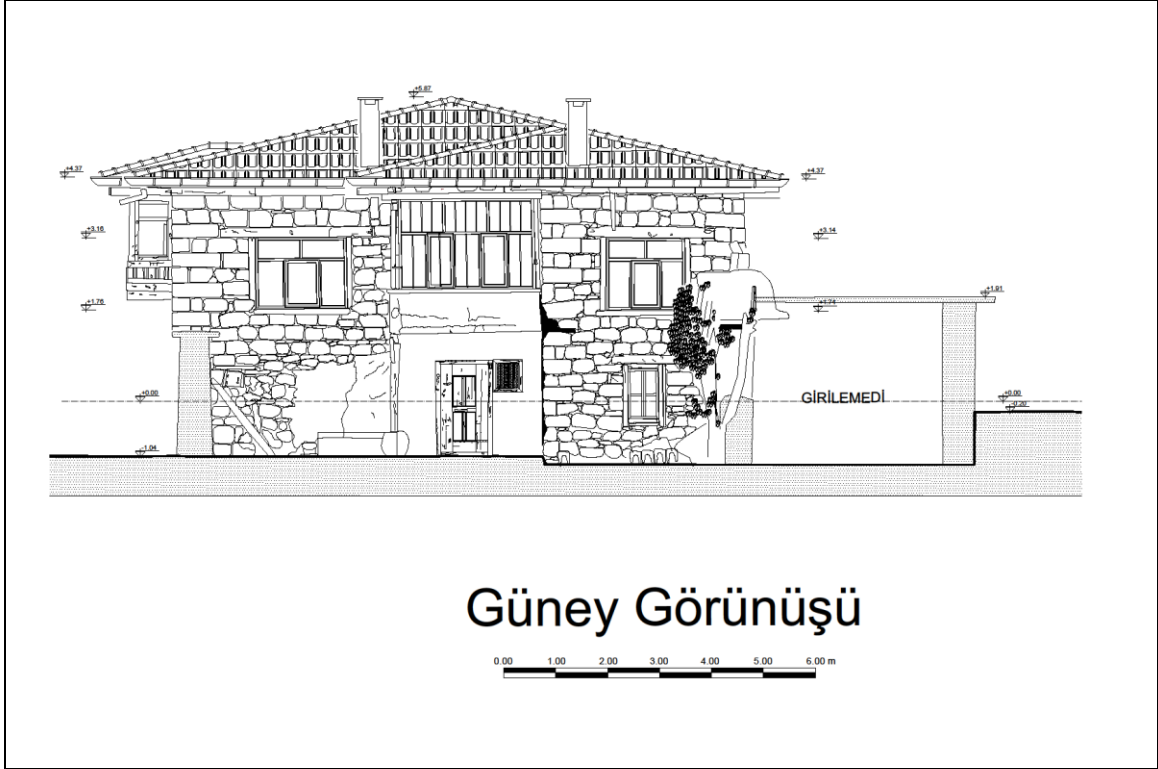
Şekil 4.40. Mehmet Kavalcı cephe görünüşleri

4.2.4. Malzeme ve teknik özellikleri

Evi, oluşturan yığma duvarlardaki taşlar farklı özelliktedir. Köşelerde yer alan düzgün kesimli taşlar ince yonu taşlar, ortalarındaki kaba yonu taşlar ve aralarındaki küçük taşlar ise moloz taşlardır. Evin dış duvarlarında cephelerin kesişme bölgelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar şaşırtmalı şekilde dizilmiştir. Dış duvarların orta bölgeleri ise geliş güzel kesimli taşlardan örülmüş ve bu taşların aralarında oluşan boşluklar daha küçük moloz taşlarla doldurularak rijitlik sağlanmıştır. Cephelerin köşelerinde daha düz ve büyük olarak kesilmiş taşların yumuşak özellikte, cephelerin orta bölgelerindeki taşların kesim şekillerinden daha sert özellikte olduğu ve bu taşların farklı ocaklardan çıktığı anlaşılmaktadır (Şekil 4.41.), (Şekil 4.42.). İç duvarlar ahır hariç çamur sıva üzeri kireç badanalıdır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir (Şekil 4.43.). Kapılar tablalı ve çakma tekniğiyle yapılmıştır (Şekil 4.44.). Döşemeler ahır, teras (dam) ve cumbalar hariç çimento esaslı şaptır. Ahır döşemesi taş, Cumba2 ahşap olup, Cumba1 ve teras betonarmedir. Cumba1, cepheden görüldüğü kadarıyla bir dikme ve kiriş ile desteklenmekte olup, pencereleri demirdendir (Şekil 4.41.). Cumba2 ahşap malzemedendir yapılmıştır. Tavanlar ahşap hatıllıdır. Pencere açıklıkları ahşap lentolarla geçilmektedir (Şekil 4.41.), (Şekil 4.42.). Zemin kat pencereleri demir ve ahşap malzemedendir yapılmıştır. 1. kattaki pencereler demir doğramalı ve tek kanatlıdır. Yapının zemin katında; ahır, samanlık, odunluk ve küllük gibi mekanlar bulunduğu için dolayı az sayıda ve küçük boyutlarda pencereler düzenlenmiştir. 1. kat ise oda sayısının fazla olmasından dolayı büyük boyutlarda ve çok sayıda pencere ile aydınlatılmaktadır. (Şekil 4.41.), (Şekil 4.42.). Çatı ahşap örtü çatıdır. Marsilya tipi kiremitle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.45.).

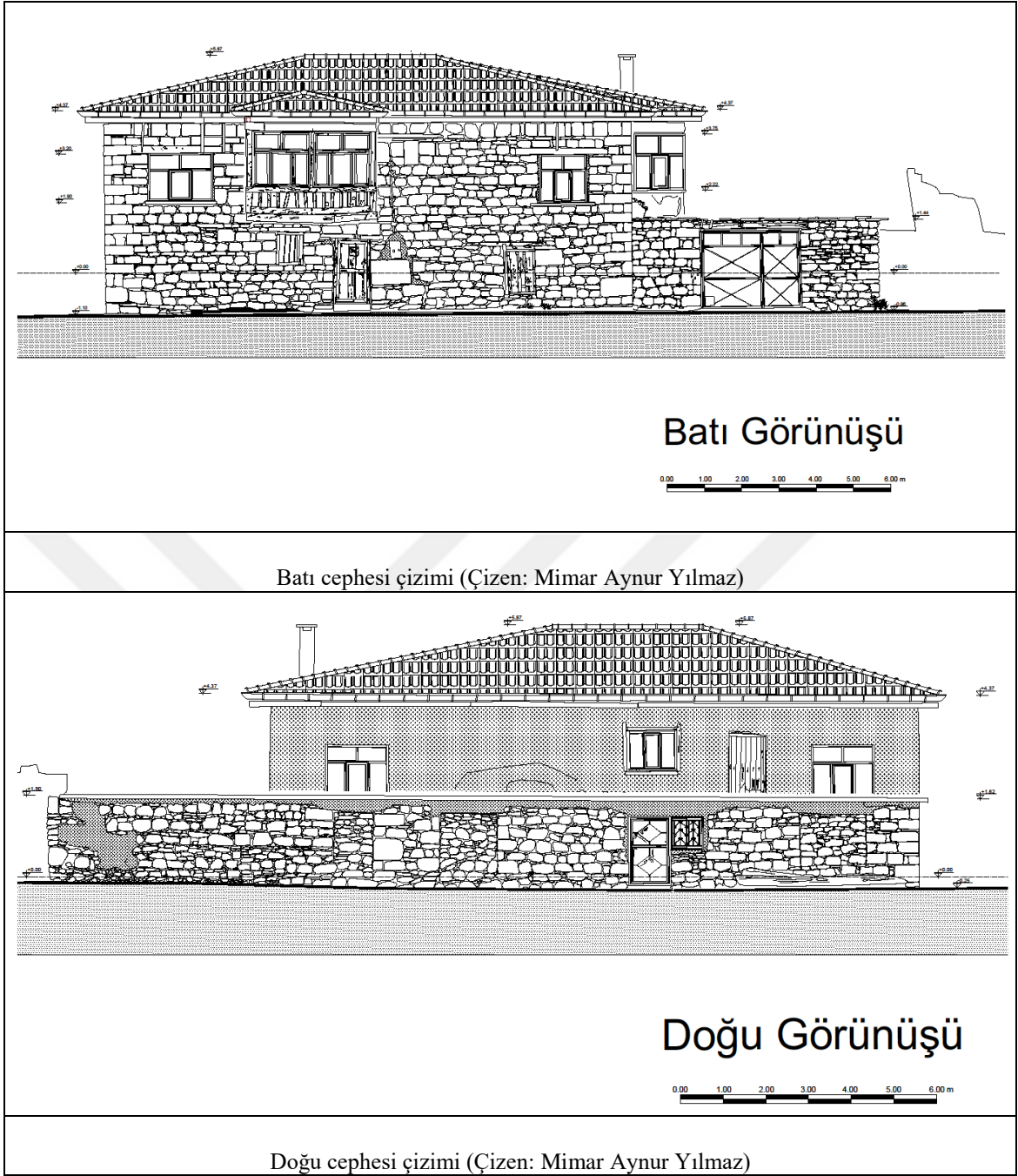

Kuzey cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

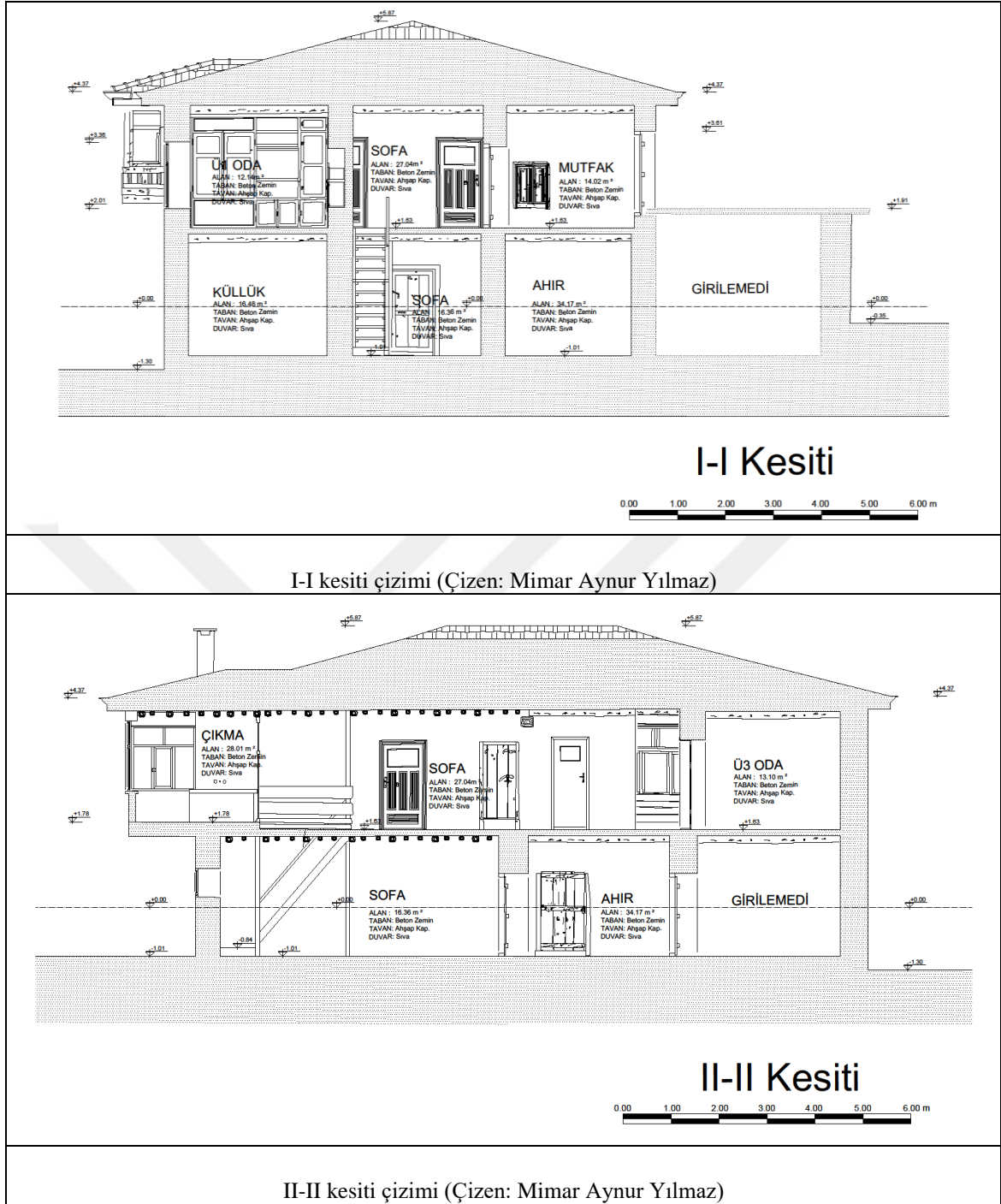

Güney cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.41. Mehmet Kavalci evi kuzey ve güney cephesi çizimleri

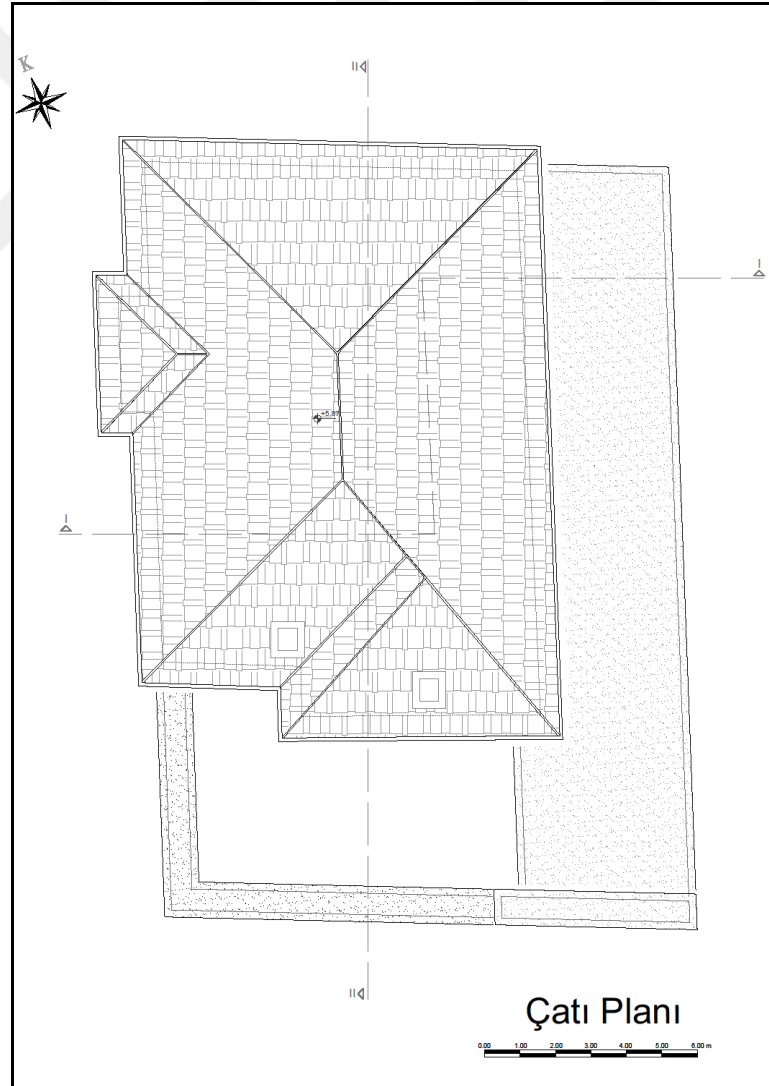
Şekil 4.42. Mehmet Kavalci evi batı ve doğu cephesi çizimleri

Şekil 4.43. Mehmet Kavalci evi I-I ve II-II kesiti çizimleri

Şekil 4.44. Mehmet Kavalcı çakma ve tablalı kapılara örnek

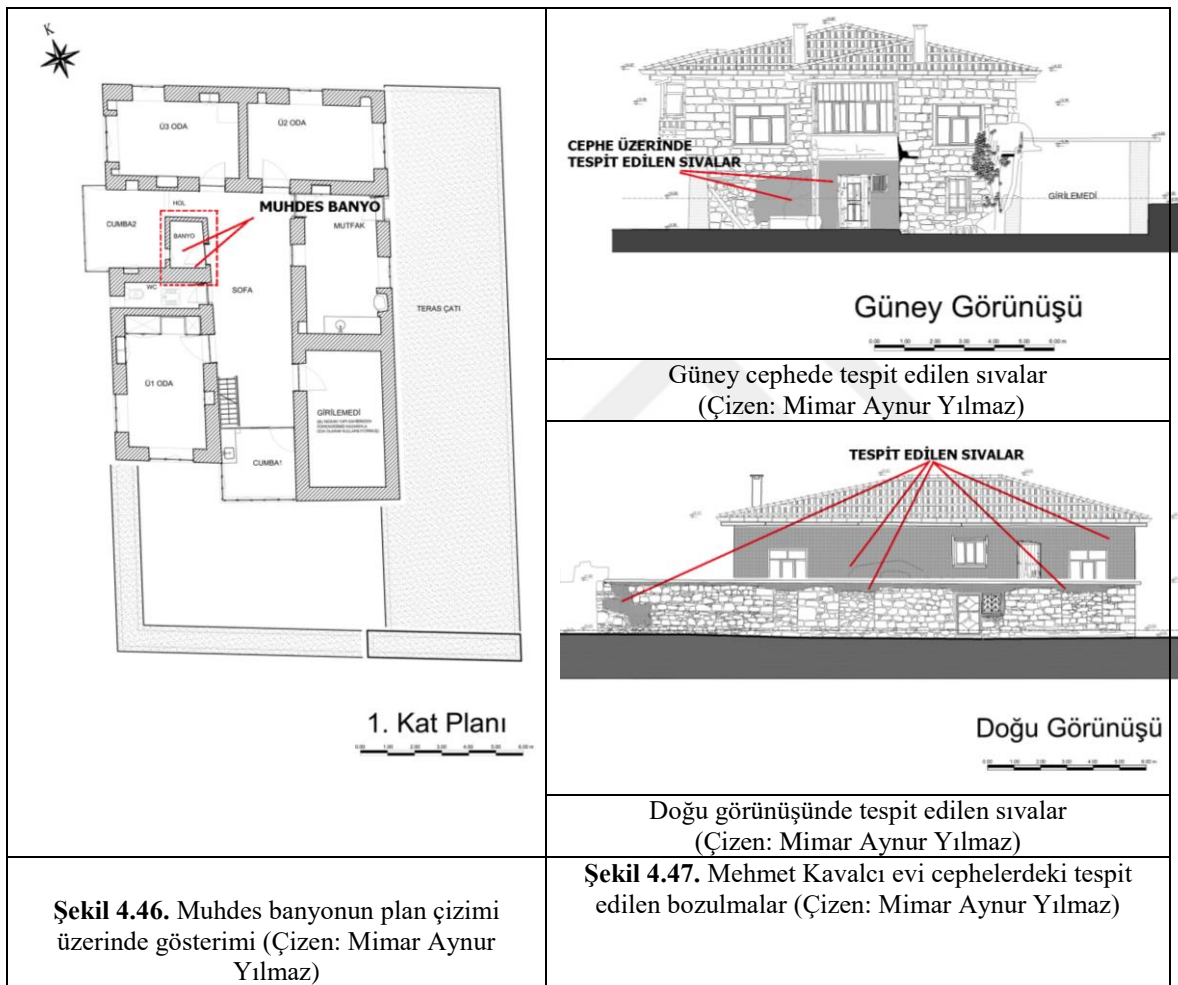

Şekil 4.45. Mehmet Kavalcı evi çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

4.2.5. Tamirat ve tadilatlar

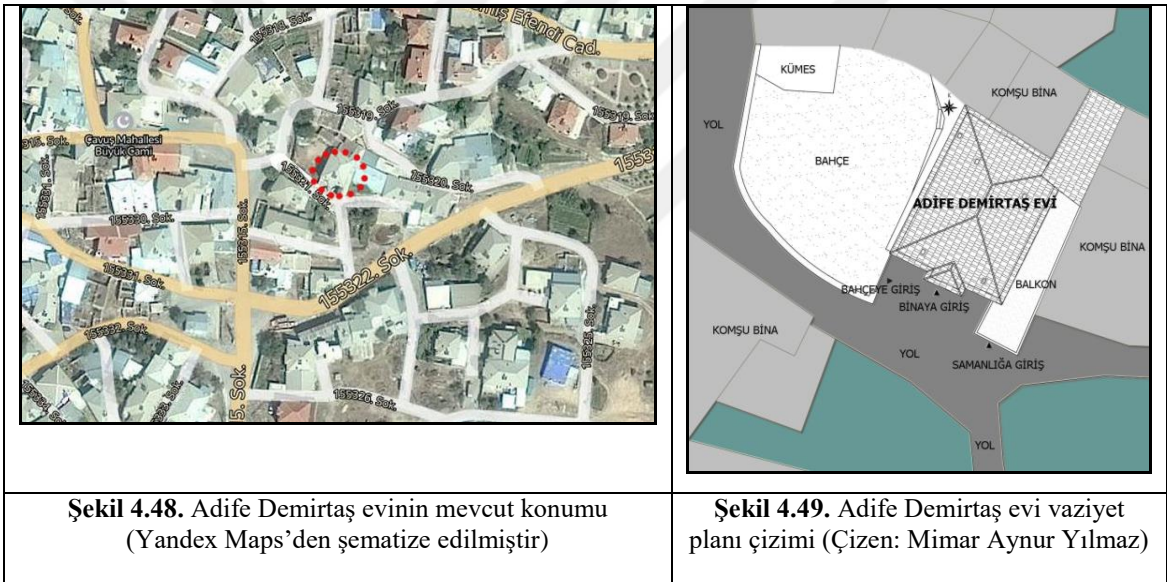
Mehmet Kavalcı evinde, sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla yalnızca banyo muhdestir. Banyo tuğla duvarla örülmüştür (Şekil 4.46.). Yapının güney cephesinin alt katının bozulmalardan ötürü sıva üzeri boya yapıldığı tespit edilmiştir. Doğu cephesinde; 1. kat dış duvarlarının tamamı ve samanlığın duvarının belirli bölümlerinde sıvalar tespit edilmiştir. (Şekil 4.47.).

4.3. Adife Demirtaş Evi

4.3.1. Yeri ve bugünkü durumu

Adife Demirtaş Evi, Çavuş Mahallesi'nin sınırları içinde 155321. sokakta yer almaktadır. Güney cephesi yola konumlanmış olup, batı cephesinde yapıya ait bahçe mevcuttur. Kuzey cephesinin bir kısmı bitişik nizam yapılaşma içerisinde diğer kısmı yola konumlanır şekilde bulunmaktadır. Doğu cephesinde ise başkasına ait bahçe yer almaktadır. Kuzey-güney yönünde eğimli bir araziye inşa edilen yapıya, güney cephesinden demir malzemedeki yapılmış olan mavi renkli bir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.48.), (Şekil 4.49.).

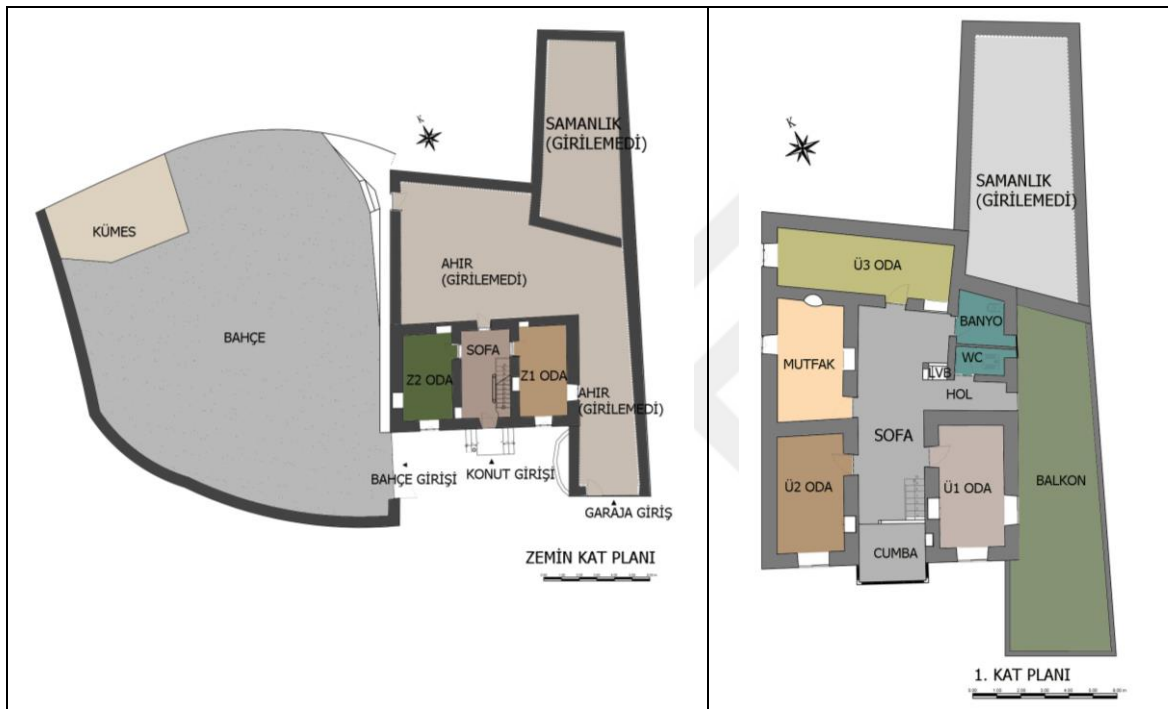

4.3.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası

Bölgedeki diğer yapıların olduğu gibi Adife Demirtaş Evi'nin de zemin ve 1. katı farklı tarihlerde yapılmıştır. Yapının zemin katı sözlü kaynaklardan öğrenilen bilgilere göre 1963, 1. kat ise 1974 yılında inşa edilmiştir. Yapının mimarı bulunmamakla beraber, ustası bilinmemektedir.

4.3.3. Mimarisi ve tezyinatı

Adife Demirtaş'ın evi, Sedad Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine uymaktadır. İki katlı olan yapının; zemin katında; orta da sofa etrafında iki oda (Z1 ve Z2 odası), girilemeyen ahır ve ahırdan geçilen ama girilmeyen samanlık, 1. katta; orta da sofa, hol, üç oda (Ü1, Ü2 ve Ü3 odası), mutfak, balkon, muhdes; tuvalet, banyo ve lavabo bulunmaktadır (Şekil 4.50.).

Şekil 4.50. Adife Demirtaş evi zemin kat ve 1. kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Adife Demirtaş evine güney cephesinden mavi tek kanatlı demir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.51.). Yapının giriş kotu zeminden yaklaşık 65 cm yukarıda olup, üç basamakla giriş sahanlığına ulaşılmaktadır. Zemin katta giriş kapısından içeriye girer girmez dikdörtgen planlı bir iç sofa ile karşılaşılmaktadır (Şekil 4.53.). Sofanın doğusunda Z1 odasına, batısında Z2 odasına ve kuzeyinde ise ahıra ulaşılan ahşap çakma orijinal yeşil kapılar mevcutken (Şekil 4.53.), doğusunda 1. kata ulaşmayı sağlayan ahşap bir merdiven (Şekil 4.51.) ve batısında bir adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.53.).

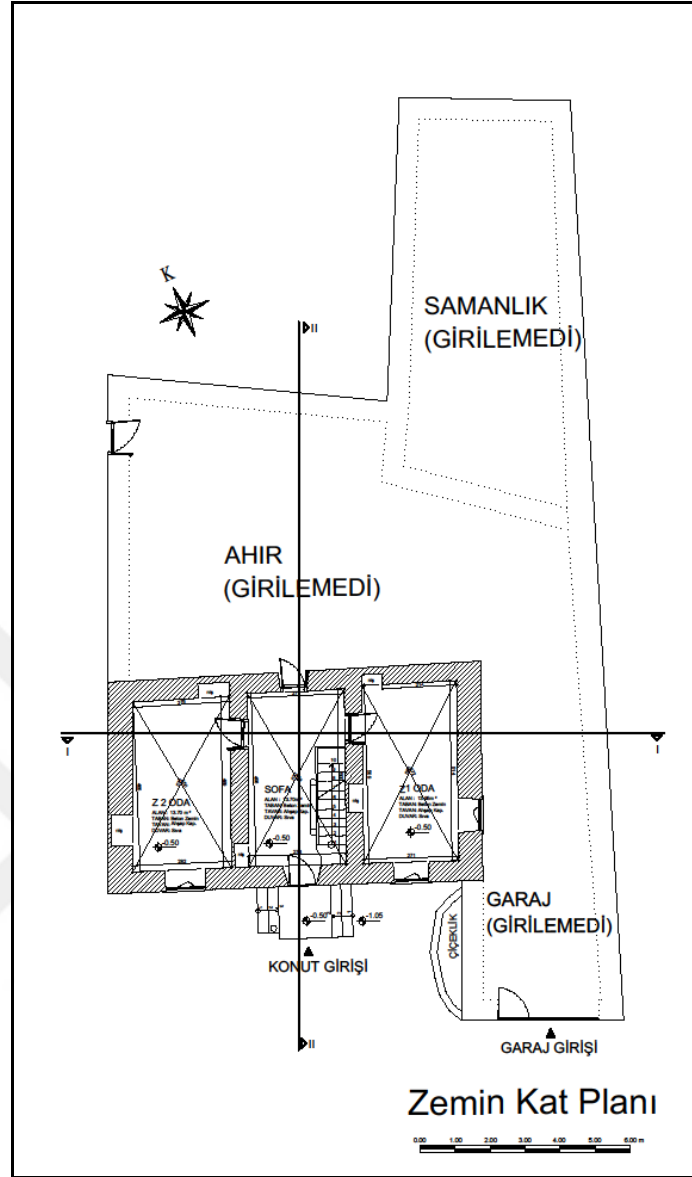

Şekil 4.51. Adife Demirtaş evi giriş kapısı ve 1. kat ile bağlantı sağlanan merdiven

Sofanın doğusunda dikdörtgen planlı, çamur harç üzeri kireç badanalı ve ahşap kirişlemeli Z1 odası yer almaktadır (Şekil 4.53.). Z1 odası; güney cepheyi ve ahırı gören demir malzemeden birer adet pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.52.). Odada ahırı gören pencereyle aynı yönde (doğu duvarında) bir adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.53.). Doğu yönündeki ahır sonradan yapıldığı için Z1 odasındaki pencerenin doğu cephesinden ışık almak için yapıldığı düşünülmektedir. Dikdörtgen planlı olan Z2 odasında, güney cepheye hakim bir demir pencere yer almaktayken (Şekil 4.52.), kuzey ve batı duvarlarında ise birer adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.53.). Sofanın kuzeyinde ise kuzey, doğu ve güney yönünde konumlanmış olan L şeklinde plana sahip, içerisinde hayvanlar bulunduğundan ötürü girilemeyen hem ahır hem de garaj olarak kullanılan bir mekan yer almaktadır (Şekil 4.53.). Güney cepheden bu mekana girilen yeşil renkli demir malzemeden iki kanatlı bir kapı bulunmakta olup; burası sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla garaj olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.52.) Plan şemasında, batı-doğu yönündeki bölümde ise hayvanların yer aldığı sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir (Şekil 4.53.). Yapının plan şemasında merdiven iç sofa içerisinde çözülmüştür. Ahşap malzemeden yapılmış olan merdiven, iç sofanın doğusunda olup on basamakla 1. kata çıkmamızı sağlar (Şekil 4.53.). İç sofada aynı zamanda merdivenin tam önünde ahşap malzemeden bir ayakkabılık yer almaktadır (Şekil 4.52.). Zemin kattaki oda şemasının 1. katta devam ettiği dikkat çekmektedir. Yapının zemin katının ve 1. katının farklı tarihlerde yapıldığı bilinmektedir. 1.kat inşa edilmeden önce Z1 odasının pencere sayısının fazlalığından ötürü başoda olabileceği düşünülmektedir. Zemin katta girilebilen odalar da ocak tespit edilmemiştir.

Şekil 4.52. Adife Demirtaş evi zemin kat Z1, Z2 odası, sofa ve girilemeyen garaj

Şekil 4.53. Adife Demirtaş evi zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

1. katta, kuzey-güney yönünde uzanan iç sofa ve balkona çıkmamızı sağlayan, tuvalet ve lavaboyla da bağlantılı doğu yönünde bir hol yer almaktadır (Şekil 4.54.) (Şekil 4.60.). Doğudaki holden demir kapıyla muhdes balkona geçilir (Şekil 4.55.), (Şekil 4.60.). Balkonun döşemesi betonarme olup, korkulukları briketlerin şaşırtmalı bir şekilde dizilmesiyle oluşmaktadır. Balkon, güney ve doğu cepheyi görür şekilde konumlanmıştır (Şekil 4.60.). Yine holde yer alan lavabo ve tuvalette muhdes olup, sözlü kaynaklardan öğrenildiği kadarıyla, daha önceki tuvalette holden geçilerek şuan ki balkon sınırları içerisinde ahşap malzemedan yapılmış, cephede bir çıkıntı şeklindedir. Yine sofanın doğusunda yer alan ahşap malzemedan tek kanatlı tablalı bir kapıyla Ü1 odasına girilmektedir (Şekil 4.54.), (Şekil 4.60.). Dikdörtgen planlı olan oda, güney ve

doğu cephesine hakim tek kanatlı muhdes pvc malzemeden yapılmış birer adet pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.56.). Oda içerisinde yaklaşık 89 cm genişliğinde oyma tekniği ile süslenmiş bir adet en üst kısmı ve orta kısmı iki kapaklı, en alt kısmı tek kapaklı olan gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.56.), (Şekil 4.60.). Ü1 odasının, birden fazla pencereyle aydınlatılması, içerisindeki gömme dolap ve diğer tefrişlerinden anlaşıldığı kadarıyla misafir ağırlanan oda olan başoda olduğunu söyleyebiliriz. Fakat bu odalar kış mevsimlerinde kullanılmaktadır.

İç sofanın güneyinde, zeminden bir basamak yüksek olan betonarme yaklaşık korkuluk yüksekliğinde bir duvarla ayrılan, cumba yer almaktadır (Şekil 4.57.). Cumba içerisinde 61 cm genişliğinde oyma tekniğiyle süslenmiş bir gömme dolap, iki duvarda da yer alan raf işlevi de gören askılıklar yer almaktadır (Şekil 4.57.), (Şekil 4.60.). Güney cephedeki yola konumlanmış, aynı zamanda giriş saçağı görevi üstlenmiş olan cumbanın, korkulukları ve pencereleri ahşaptır (Şekil 4.57.). Fotoğrafta da görüldüğü gibi cumbalar yaz mevsimlerin de misafirlerin ağırlandığı ve günlük oturma eyleminin gerçekleştiği yazlık mekanlardır (Şekil 4.54.).

Şekil 4.54. Adife Demirtaş evi 1. kat iç sofanın farklı açılardan görüntüleri

Şekil 4.55. Adife Demirtaş evi hol, lavabo, wc ve balkon

Şekil 4.3.3.15. Ü1 odası pencereleri

Ü1 odası gömme dolabı

Ü1 odası kuzey yönüne bakış

Şekil 4.56. Adife Demirtaş evi Ü1 odası

Cumbadaki gömme dolap ve raf

Cumbanın korkuluk ve pencereleri

Şekil 4.57. Adife Demirtaş evi cumbası

Sofanın kuzeyinde, Ü3 odasına girmemizi sağlayan orijinal ahşap çakma bir kapı mevcuttur (Şekil 4.58.). Ü3 odasında batı yönüne hakim bir adet yeşil renkli demir pencere bulunmakta olup, güney yönünde ise bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.58.)(Şekil 4.60.). Sofanın batısında yer alan Ü2 odasına ve mutfağa geçmemizi sağlayan ahşap tablalı farklı renklerde birer adet kapı mevcuttur (Şekil 4.59.). Odanın doğusunda bir adet ahşap iki kapaklı oyma tekniğiyle süslenmiş gömme dolap yer almaktayken (Şekil 4.59.), batısında askılık olarak kullanılan ahşap silme bulunmaktadır (Şekil 4.59.). Ü2 odası güney yönüne hakim muhdes pvc malzemeden yapılmış tek kanatlı pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.59.)(Şekil 4.60.). Mutfakta, batı yönüne hakim tek kanatlı demir küçük bir pencere ve tezgah mevcut olup; kuzeyin bir adet ocak ve doğusunda bir adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.59.), (Şekil 4.60.).1. kat mekanlarından anlaşıldığı kadarıyla gündelik aktiviteler bu katta gerçekleşmektedir. Bu nedenle bu kat esas kattır.

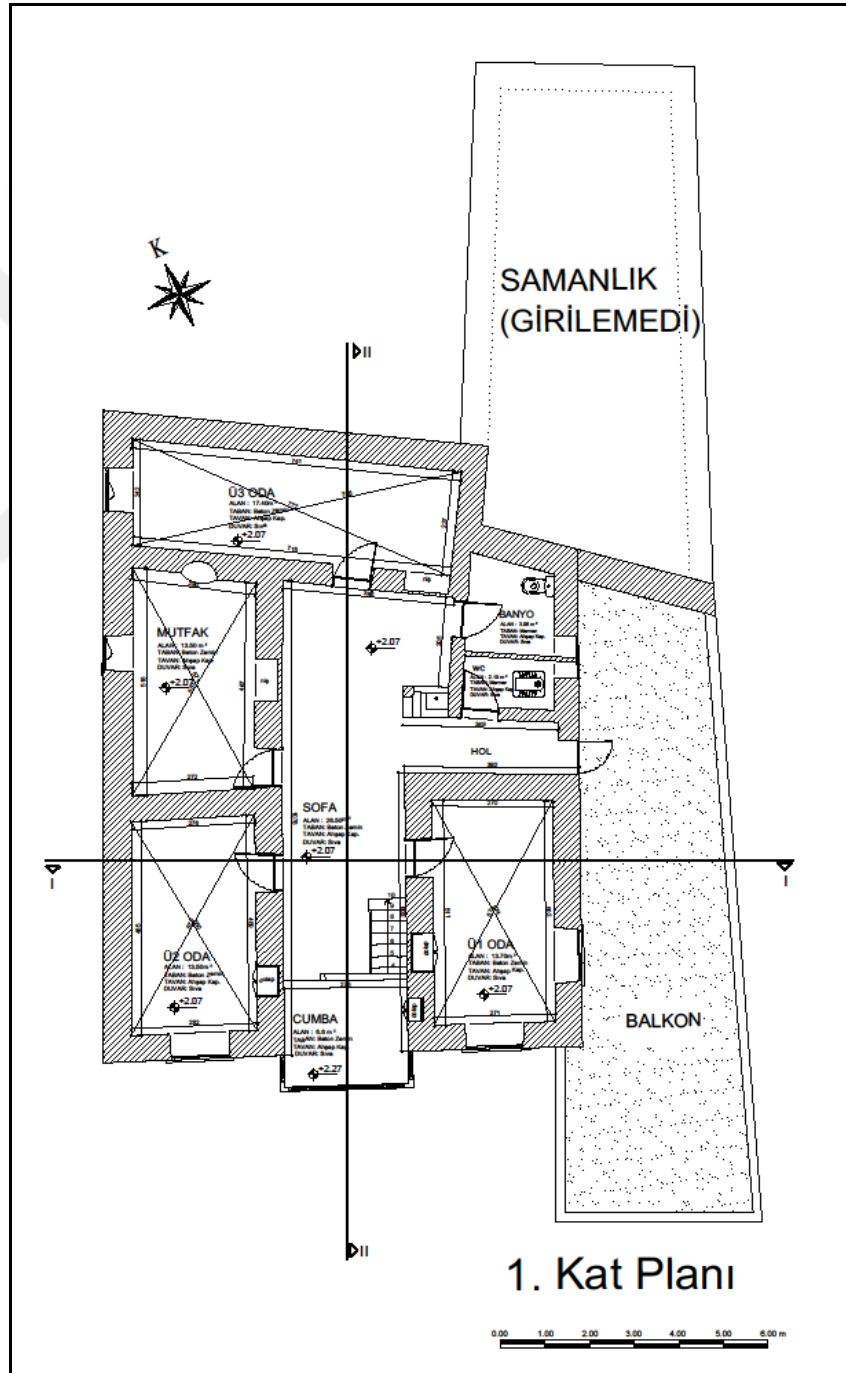

Şekil 4.58. Adife Demirtaş evi Ü3 odası

Şekil 4.59. Adife Demirtaş evi sofadan batı yönü görünümü, Ü2 odası ve mutfak,

Şekil 4.60. Adife Demirtaş evi 1. kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Adife Demirtaş evinin cephelerinde de yöreye özgü taş malzemeler kullanılmaktadır. Fakat yapının 1. katının cephelerinde yörede sonradan yapılan katlar da çoğunlukla gözlemlenen sarı renkli taşlar olduğu dikkat çekmektedir. Yapı kuzey-güney yönünde eğimli bir araziye oturmuştur. Aslında dört cepheli olup, samanlığın 1. kat cephesi arka tarafa geçilemediği için rölövesi alınmamıştır. Samanlığın yer aldığı kuzey cephenin bir bölümü ve balkonun duvarının yer aldığı doğu cephe kısmen bitişik nizam yapılaşma içerisinde yer almaktadır. Yapının en gösterişli cephesi giriş cephesi olan güney cephesidir. Güney cephesine cumba ve sonradan yapılmış balkon hareketlilik katmaktadır. Cumbası ahşap malzemeden yapılmış olup, üzerinde baklava dilimi şeklinde olan kabartmalara rastlanmaktadır. Yapıda en çok sayıdaki pencereler bu cephede yer almaktadır. Cephede mavi renkli zemin kat pencereleri ve garaj kapısının taş malzemeyle uyumu dikkat çekmektedir. Yapı cephelerinde de yer yer sıva tamiratları gözlemlenmiştir. Yapının batı cephesi bahçeye konumlanmış olup, ahıra girişin sağlandığı bir kapı ve ahır aydınlatmak için küçük bir pencere yer almaktadır. Ahıra girilememiştir. Doğu cephesinin 1. katı balkona konumlanmıştır. Zemin katta hem güvenlik hem de mahremiyet açısından pencereler az sayıda olup, 1. katlarda daha çok ve büyük yapılmıştır (Şekil 4.61.).

Güney görünüşü

Batı görünüşü

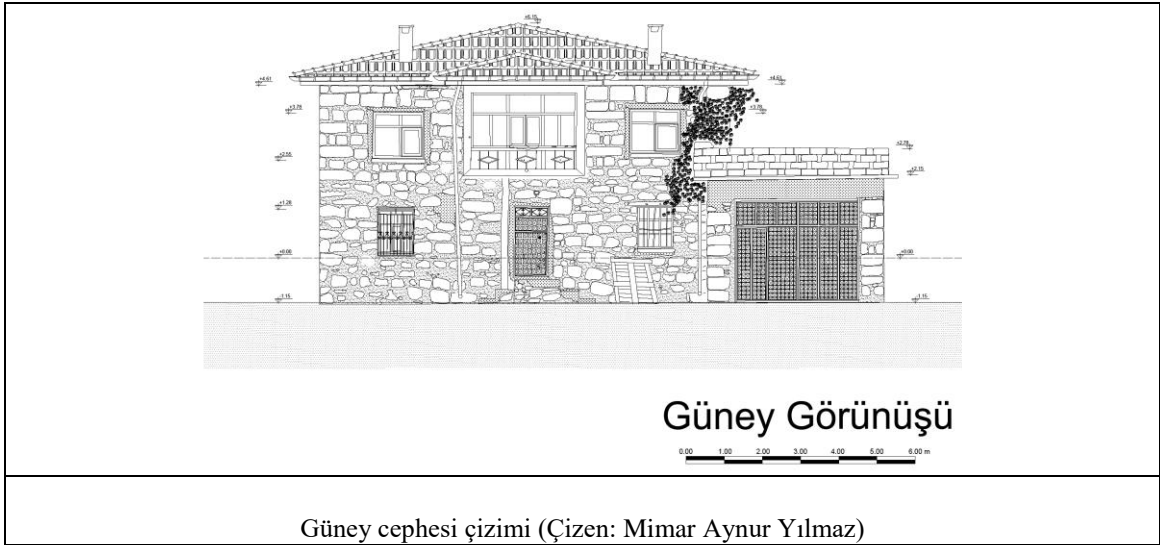
Doğu görünüşü

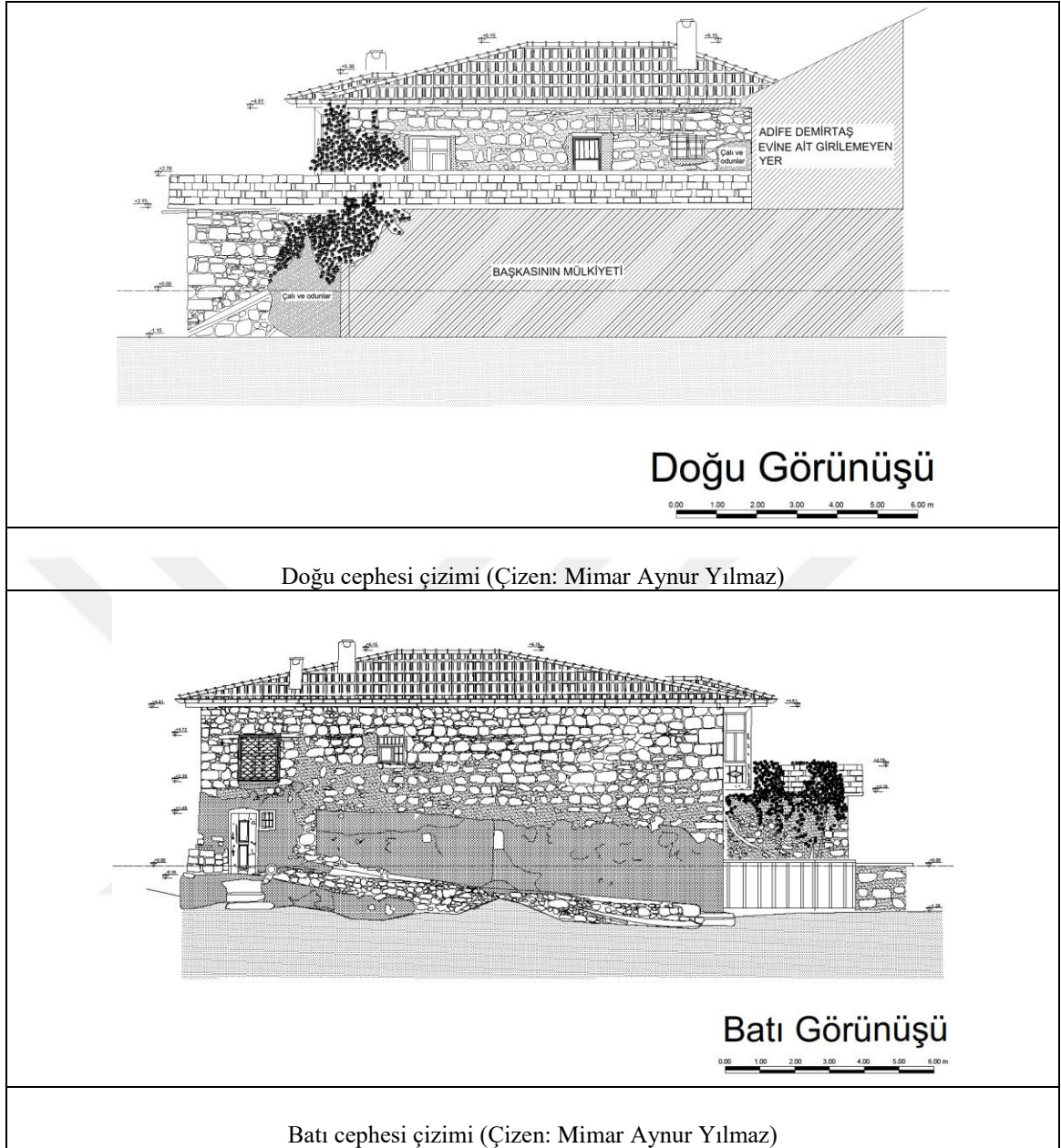
Şekil 4.61. Adife Demirtaş evi cepheleri

4.3.4. Malzeme ve teknik özellikleri

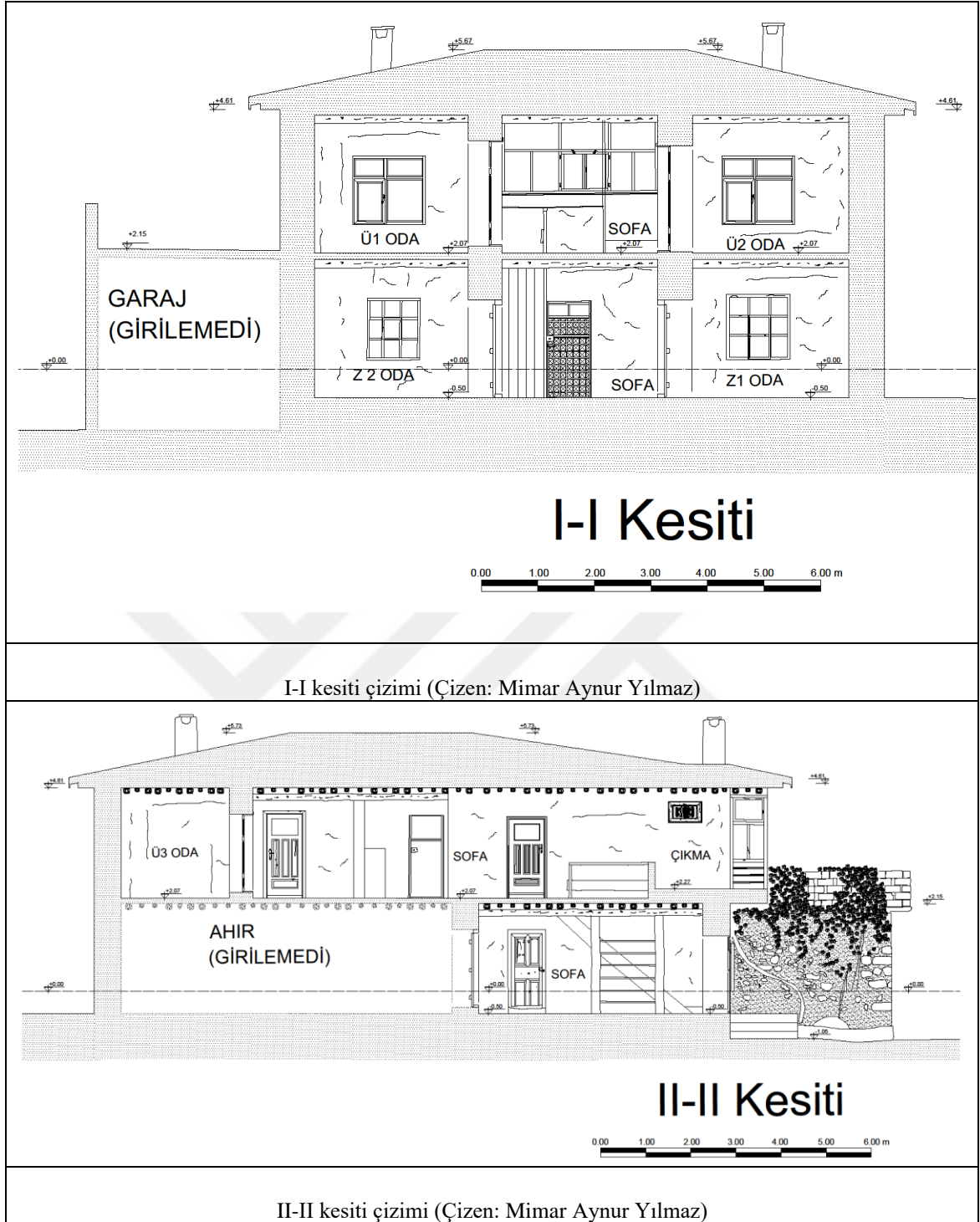
Adife Demirtaş evi, yığma teknikle inşa edilmiştir. Evi, oluşturan yığma duvarlar da yer yer sıvalar tespit edilmiştir. Bu nedenle yapıda duvarlardaki taşlar tam olarak görülmemektedir. Fakat yörede yaptığım gözlemlerden ve cephedeki izlerden tespitlere göre taşlar farklı özelliktedir. Köşelerde yer alan düzgün kesimli taşlar ince yonu taşlar, ortaldaki kaba yonu taşlar ve aralardaki küçük taşlar ise moloz taşlar olduğu düşünülmektedir (Şekil 4.62.). Adife Demirtaş evinin, güney ve doğu cephesinin muhdes 1. katlarında da sarı renkli taşlar tespit edilmiştir (Şekil 4.62.). Sarı renkli taşların yumuşak özellikte, büyük ve düzgün kesimli olarak yörede kullanıldığı gözlemlenmiştir. Sıvalardan tam manasıyla anlaşılmayan fakat yöredeki diğer evlerden

tespit ettiğimiz kadarıyla köşelerde düzgün kesimli taşlar şaşırtmalı bir şekilde dizilmiş olup, dış duvarların orta bölgeleri ise gelişi güzel kesimli taşlardan örülmüş ve bu taşların aralarında oluşan boşluklar küçük moloz taşlarla doldurularak rijitlik sağlandığı düşünülmektedir (Şekil 4.62.). İç duvarlarda çamur sıva üzeri kireç badana yapılmıştır. Yapıdaki cumba ahşap bir dikme ile taşınmaktadır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir (Şekil 4.63.). Döşemeler cumba ve balkon betonarme olup, diğer mekanlar çimento esaslı şaptır. Kapıların dışarıyla bağlantılı olan bölümleri (giriş kapısı, balkon kapısı, garaj kapısı gibi) demir malzemedan yapılmış olup, mavi ve beyaz gibi farklı renklerde boyanmıştır. Yapı içerisinde ise ahşap malzemedan krem, yeşil ve kahverengi renklerde tablalı ve çakma tekniğiyle yapılmış kapılar yer almaktadır. Çakma tekniğiyle yapılmış olan kapıların açma ve kilitleme mekanizması üç parçadan oluşmaktadır (Şekil 4.64.). Bunlar; falak, sürgü ve küsüktür. Tavanlar ahşap kirişlidir. Pencere açıklıklarını geçmek amacıyla ahşap lentolar kullanılmıştır. 1. kattaki pencerelerden sadece Ü3 odası ve mutfaktaki pencereler demir malzemedan yapılmış, diğer odalardaki pencereler muhdes pvc malzemedan tek kanatlı olarak yapılmıştır. Zemin kat olabildiğince sağır tutulmuş, düzenlenen pencereler ise demir ve ahşap malzemedandır. Güvenlik açısından her iki kattaki demir pencerelerde demir ferforje ve parmaklıklar gözlemlenmiştir(Şekil 4.62.). Çatı ahşap oturma ve dört yöne eğimli kırma çatıdır. Marsilya tipi kiremitle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.65.).

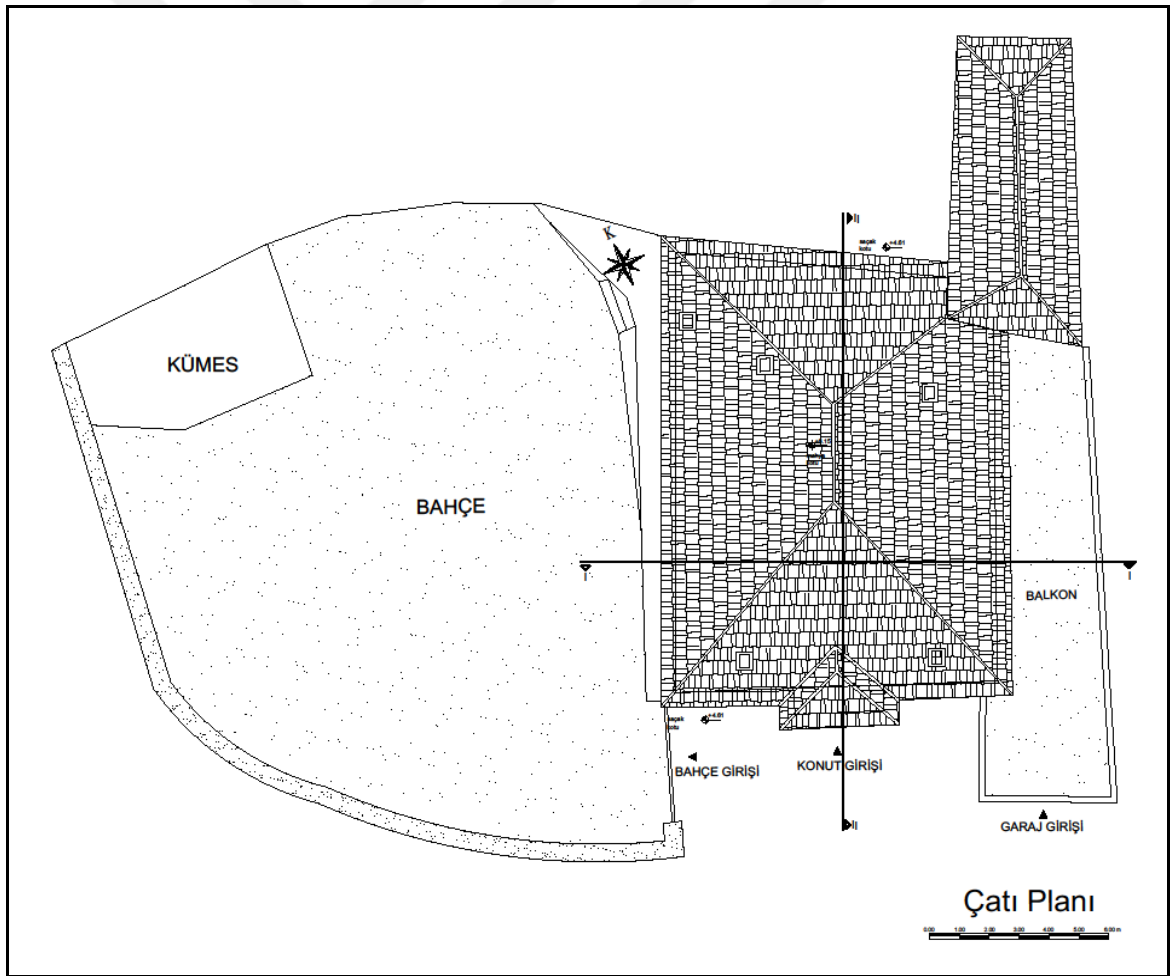
Şekil 4.62. Adife Demirtaş evi cephe çizimleri

Şekil 4.63. Adife Demirtaş evi kesit çizimleri

Şekil 4.64. Adife Demirtaş evi çakma ve tablalı kapılara örnek

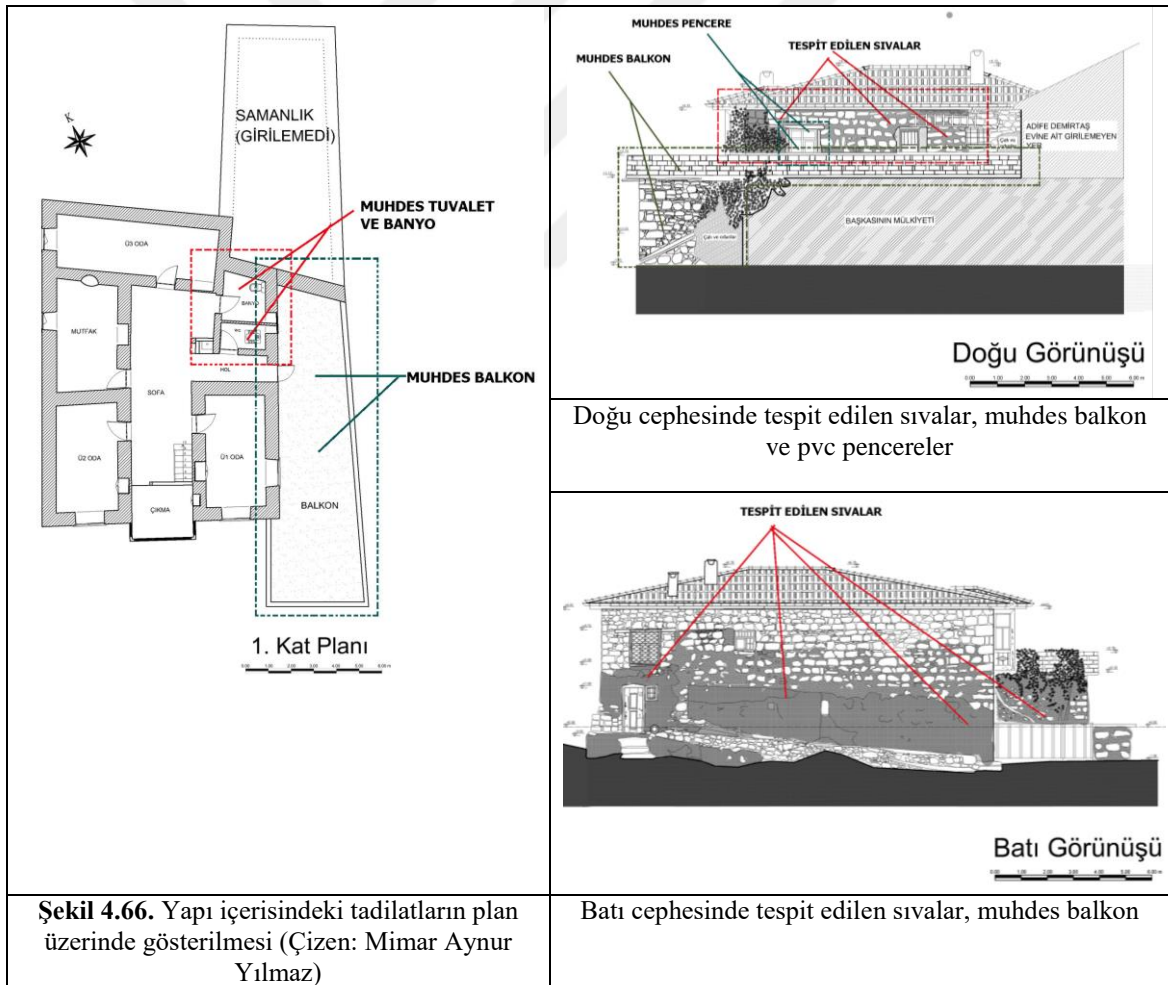

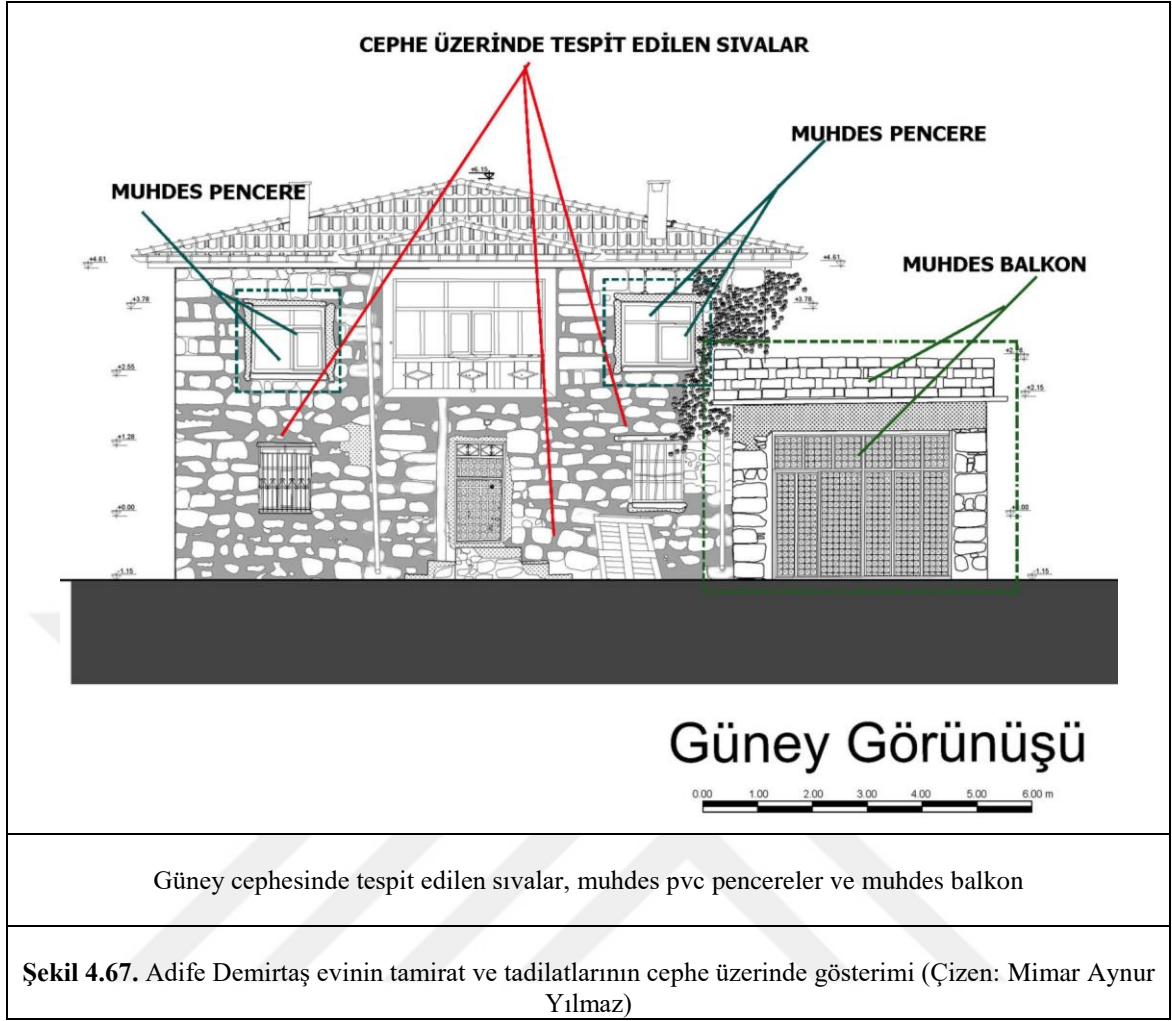
Şekil 4.65. Adife Demirtaş evi çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

4.3.5. Tamirat ve tadilatlar

Adife Demirtaş evinin, alt katı ve 1. katı farklı tarihlerde inşa edilmiştir. Çatısı 1996 yılında yapılmıştır. Garaj kısmı 1996 senesinde yapılmış olup, çatısı balkon olarak kullanılmaktadır. Balkonun döşemesi betonarme olup, korkulukları briket malzemeden yapılmıştır (Şekil 4.66.). Yörede genellikle muhdes balkonlarda briket malzeme kullanılmaktadır (Şekil 4.67.). Yapıdaki demir pencereler orijinal olup, pvc pencereler 2016 senesinde yapılmıştır (Şekil 4.67.). Banyo, tuvalet ve lavabo sonradan inşa edilmiştir (Şekil 4.66.). İlk tuvalet ahşap malzemeden doğu cephesinde bir çıkma şeklindedir. Bu mekan ile bağlantı şimdiki demir balkon kapısından sağlanmaktadır. Fakat tuvalet içeri alındıktan sonra ahşap tuvalet yıkılıp, garaj kısmı inşa edilmiştir. Cephe duvarlarında sıva tamirata gözlemlenmiştir (Şekil 4.67.)

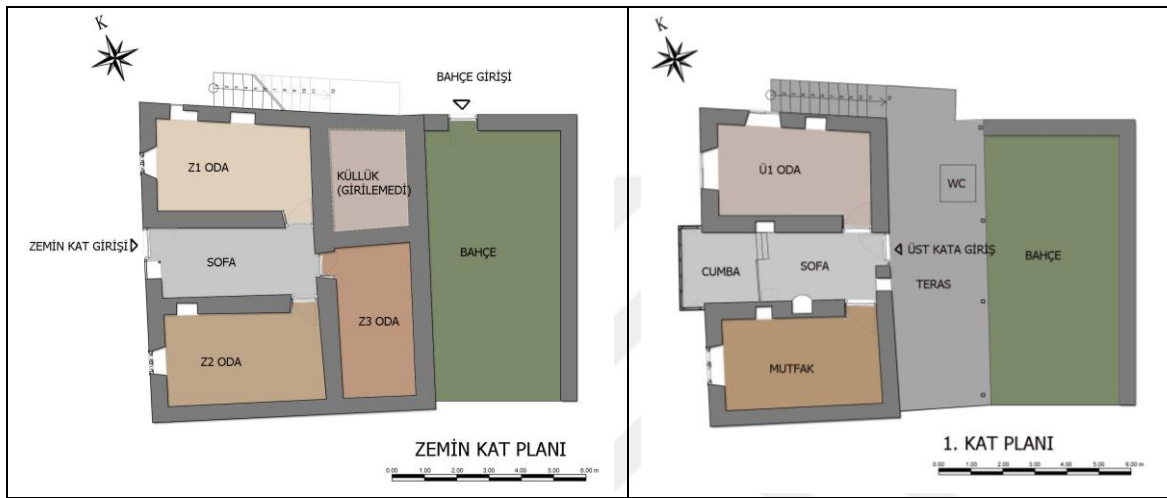

4.4.3. Mimarisi ve tezyinatı

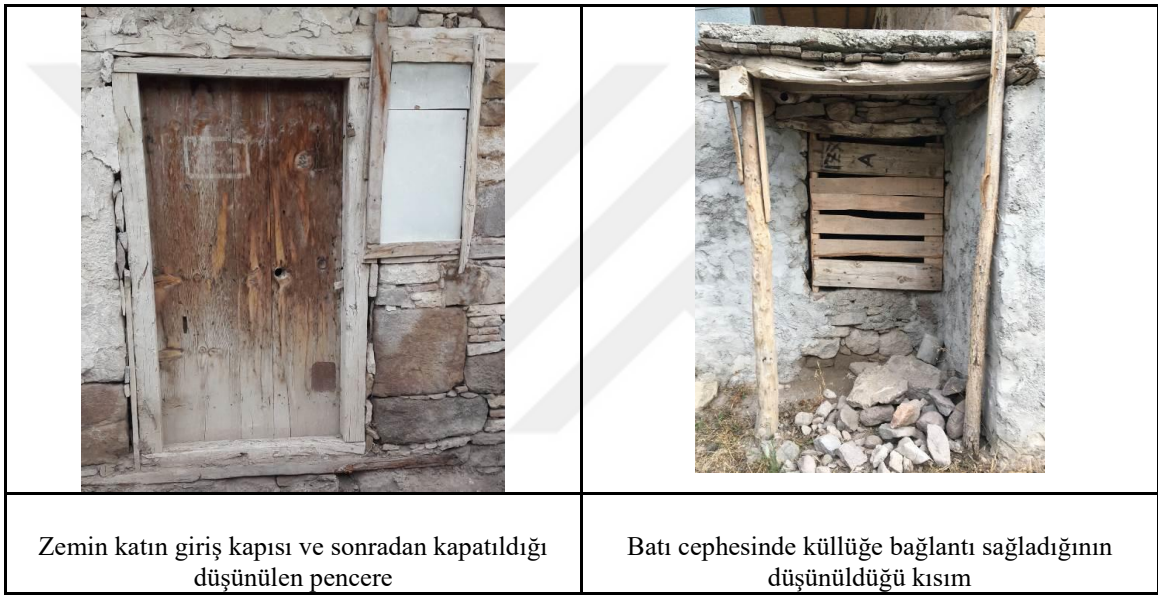
Hüseyin Güroğlu evi, Sedad Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine uymaktadır. İki katlı olan yapının; zemin katında; orta da sofa etrafında üç oda (Z1, Z2 ve Z3 odası), küllük bulunmakta olup, 1. katta ise; orta da sofa, cumba, muhdes Ü1 odası, mutfak, teras ve teras üzerinde bir teneke malzemenen yapılmış tuvalet mevcuttur (Şekil 4.70.).

Şekil 4.70. Hüseyin Güroğlu evinin zemin ve 1. kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Yapının zemin katı ve 1. katı arasında içerden herhangi bir bağlantı mevcut değildir. Zemin katın ve 1. katın girişleri farklı cephelerde yer almaktadır (Şekil 4.74.). Zemin kata batı cephesinden orijinal ahşap çakma tek kanatlı kapıyla girilmektedir (Şekil 4.71.), (Şekil 4.74.). Giriş kapısının hemen yanında yer alan pencere yöredeki araştırmalarımızdan anlaşıldığı kadarıyla sonradan kapatıldığı düşünülen kim geldi penceresidir (Şekil 4.71.). Yapının zemin katında iç sofanın; kuzeyinde Z1 odasına, güneyinde Z2 odasına, doğusunda ise Z3 odasına girilen orijinal ahşap çakma kapılar mevcuttur (Şekil 4.74.). Araştırmamız sırasında yapının 1. katından ve zemin katından içerden küllüğe ulaşılan herhangi bir bağlantı bulunmamaktadır (Şekil 4.74.). Batı cephesinden küllüğe ulaşmamızı sağlayan bir bağlantı tespit edilmiştir (Şekil 4.71.). Yörede yapılan araştırmalarda küllüklerin mutlaka dışarıyla bir bağlantısı yer almakta olduğu ve kuzey cephedeki izlerden de anlaşıldığı üzere; bağlantının sonradan ahşap çıtalarla kapatıldığı düşünülmektedir (Şekil 4.71.), (Şekil 4.74.). Sofanın kuzeyinde bulunan Z1 odası dikdörtgen planlı olup, tavanı ahşap kirişlidir. (Şekil 4.74.). Oda,

batısında tek kanatlı demir bir adet pencere ve kuzeyinde açılmayan ahşap bir adet pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.72.), (Şekil 4.74). Mekanın kuzeyinde de bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.74.). Sofanın güneyinde bulunan Z2 odasının, batısında tek kanatlı demir bir adet pencere ve kuzeyinde bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.73.), (Şekil 4.74.). Sofanın doğusunda yer alan Z3 odası da dikdörtgen planlı olup; sağır cephelidir (Şekil 4.74.). Z3 odasının sağır cephe olması, konumu ve yerlerde tespit edilen samanlardan ahır olabileceği düşünülmektedir (Şekil 4.73.). Zemin kat plan şeması 1. katta da devam etmektedir. Zemin kat pencereleri hem mahremiyet hem de güvenlik açısından küçük tutulduğu düşünülmektedir.

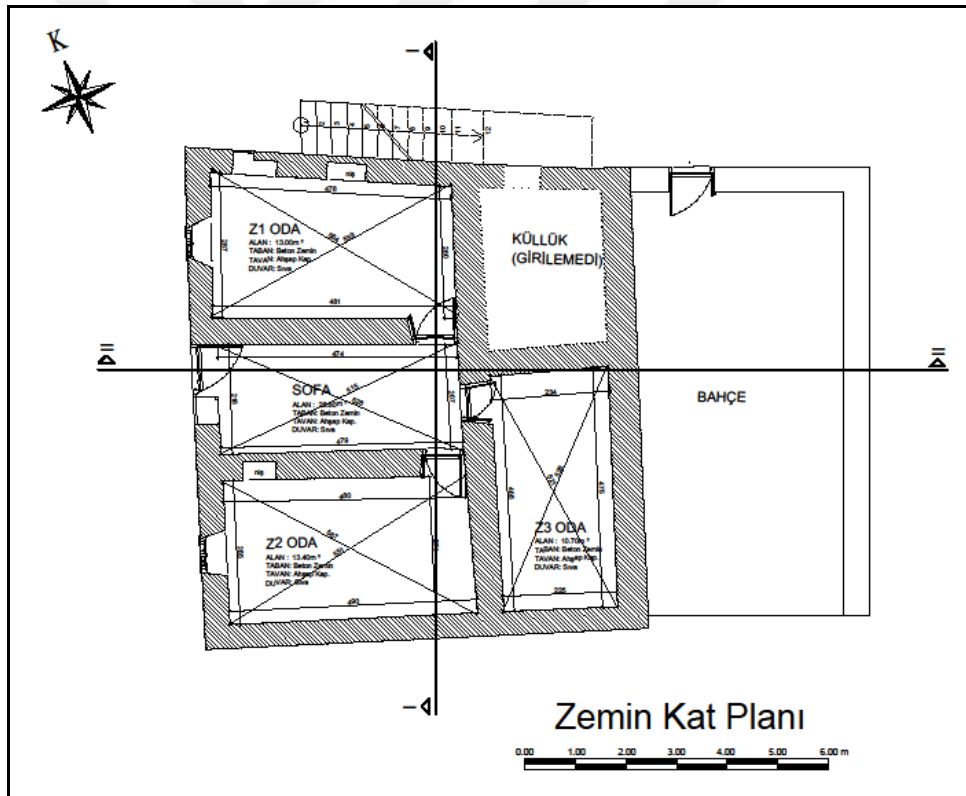
Şekil 4.71. Hüseyin Güroğlu evinin zemin kata giriş kapısı ve küllükle bağlantı

Şekil 4.72. Hüseyin Güroğlu evinin Z1 odası

Şekil 4.73. Hüseyin Güröğlü evinin Z2 odası

Şekil 4.74. Hüseyin Güröğlü evinin zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Yapının kuzeyinde dışarda yer alan 12 basamaklı merdiven kullanılarak terasa çıkılmakta; terastan geçilerek yapının doğusundan ahşap çakma kapıyla 1. kata girilmektedir (Şekil 4.75.), (Şekil 4.80.). 1. katta doğu-batı yönünden uzanan bir sofa mevcuttur. Sofanın batısında bir adet cumba, kuzeyinde Ü1 odası ve güneyinde mutfak

bulunmaktadır (Şekil 4.80.). Kuzeydeki, Ü1 odasına orijinal ahşap çakma bir kapıyla girilir (Şekil 4.76.). Ü1 odası dikdörtgen planlıdır (Şekil 4.80.). Oda batısında ve kuzeyinde tek kanatlı dikdörtgen formlu pvc pencerelerle aydınlatılmaktadır. Bu mekanın kuzey duvarında bir adet niş yer almakta olup; kuzey, güney ve batı duvarlarında pencerenin hemen üst sınırın da askılık görevi üstlenen ahşap bordürler mevcuttur (Şekil 4.76.), (Şekil 4.80.). Ü1 odasına konumu ve birden fazla pencereyle aydınlatılmasından ötürü başoda da denilebilir. Fakat incelediğimiz her ev de belirttiğimiz gibi bu oda aynı zaman da kışlık oda olarak adlandırılabilir. Sofanın güneyinde yer alan mutfak dikdörtgen planlıdır (Şekil 4.80.). Ahşap çakma orijinal mavi üçgen alınlık bir kapıyla mutfığa girilir (Şekil 4.77.). Mutfakta batı yönüne hakim ahşap doğramalı iki kanatlı orijinal bir pencere (Şekil 4.77.) ve kuzeyinde bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.80.). Sofanın güney duvarında bir adet ocak ve lavabo vardır (Şekil 4.78.). Sofanın batısında yer alan cumba yola konumlanır şekilde yönlenmiş olup, giriş saçağı görevi üstlenmektedir. Döşemesi ahşaptır. Bu mekan sofadan üç basamak yüksekte yer almakta olup, ahşap korkuluk görevi üstlenen bölmeyle sofadan ayrılmak istenmiştir (Şekil 4.78.). Cumbanın, ahşap korkulukları ve demir pencereleri yer almaktadır (Şekil 4.78.). Diğer evler de görülen cumbadaki duvar üst sınırındaki ahşaplardan bu yapıda yalnızca bir duvarda yer almakta olup, raf görevi üstlenmektedir (Şekil 4.78). İncelediğimiz diğer evlerde de belirttiğimiz gibi cumba yazlık mekandır. Hüseyin Güroğlu evinde tuvalet terasta, yani dışarı da bulunmaktadır. Teras iç sofanın, doğusunda yer alıp üzeri sundurma çatı ile örtülmüştür. Döşemesi betonarmedir (Şekil 4.79.), (Şekil 4.80.). Bu yapıda gündelik yaşamın gerçekleştiği esas kat 1. kattır.

Şekil 4.75. Hüseyin Güroğlu evinin merdiveni ve 1. kat giriş kapısı

Şekil 4.76. Hüseyin Güroğlu evinin Ü1 odası

Şekil 4.77. Hüseyin Güroğlu evinin mutfağı

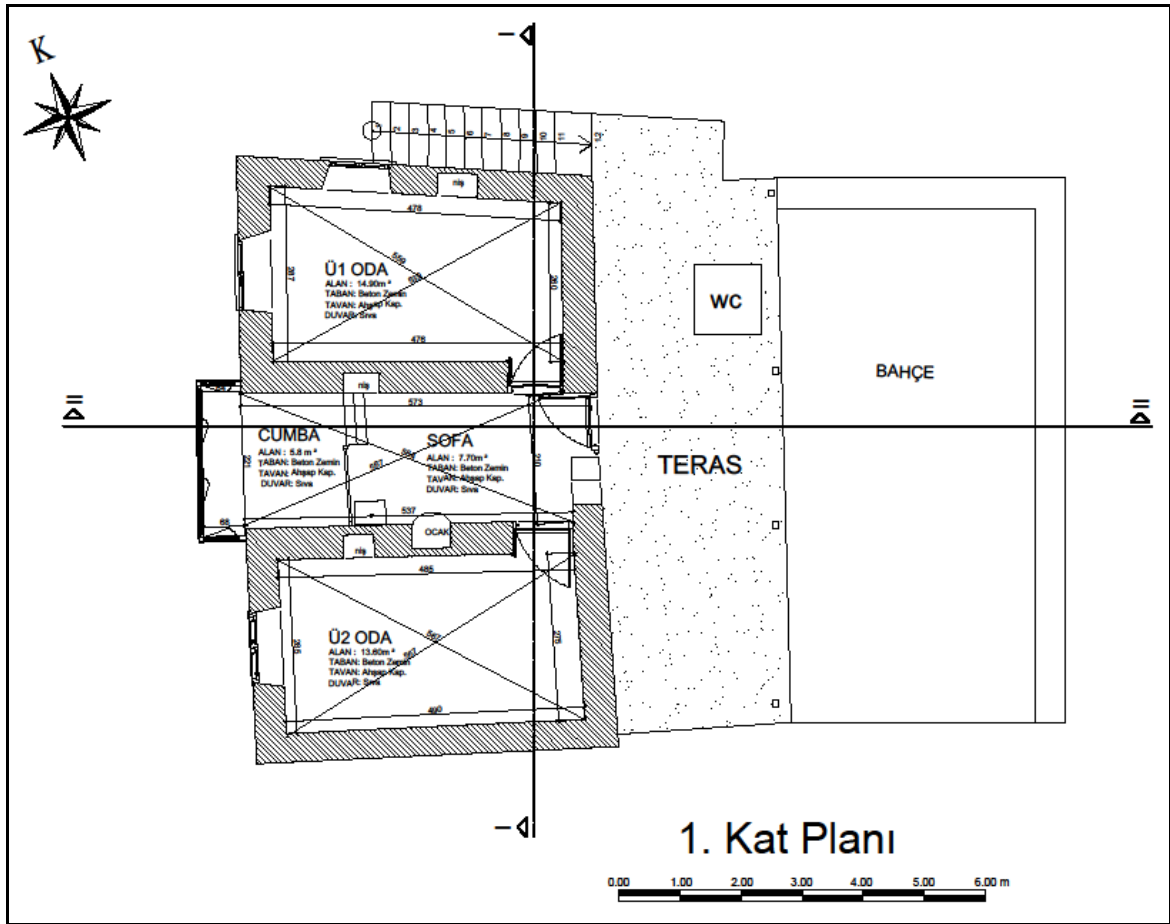

Şekil 4.78. Hüseyin Güroğlu evinin 1. kat iç sofa ve cumba

Şekil 4.79. Teras, üstünde yer alan tuvalet, sundurma çatı

Şekil 4.80. Hüseyin Güroğlu evinin 1. kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Hüseyin Güroğlu evinde, yöreye özgü taş malzemeler kullanılmıştır. Cepheye farklı özellikte ve renkte taşlar göze çarpmaktadır. Yapıda Ü1 odasının sonradan yapıldığı, taşlarının diğer taşlara göre cephe de daha büyük ve düzgün kesimli olarak yapılmasından anlaşılmaktadır. Bina üç cepheli olup, güney cephesi bitişik nizamdır. Zemin kata girmemizi sağlayan batı cephesi yapının en gösterişli cephesidir. Batı da cepheye hareket katan cumbayla, mavi renkteki demir pencerelerin taş malzemeyle uyumu göze çarpar. Cumbanın korkulukları ahşap, pencereleri ise demirden yapılmış olup; üzerinde kesme oyma ve çakma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmektedir. Cepheleri ve iç mekanı en sade olan Hüseyin Güroğlu evinin, kuzey cephesinde biri çok küçük boyutlarda iki pencere ve doğu cephesinde 1. kata giriş kapısının düzenlemesi dışında sağır cephelerdir. Doğü cephesinin zemin katı sağırdır. Bu cephe yapının bahçesine konumlanmıştır. Kuzey cephesinde yapının ikinci katına geçmemizi sağlayan merdiven yer almakta olup, sonradan kapatıldığı düşünülen küllüğe geçilen bir

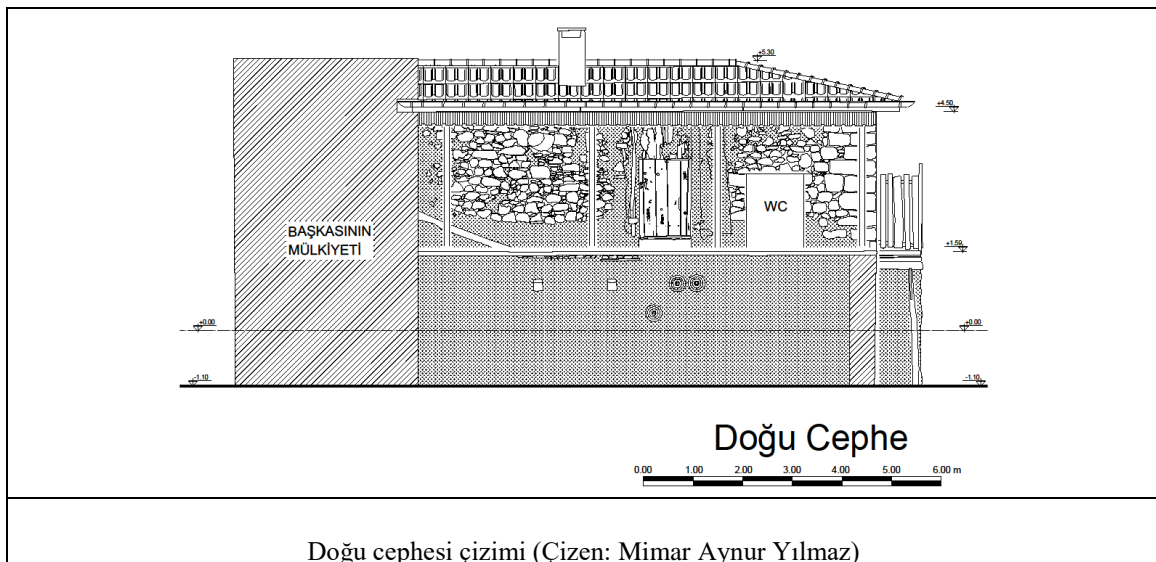
boşluk ve bahçe giriş kapısı da bu cephede yer almaktadır. Yapı cephelerinde sıva tamiratı gözlemlenmiştir (Şekil 4.81.).

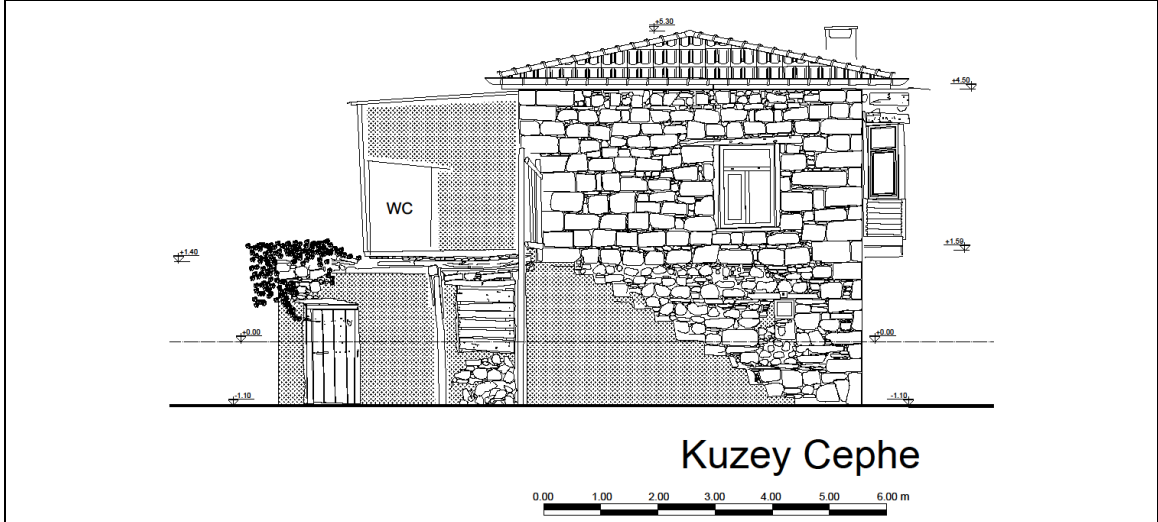

Şekil 4.81. Hüseyin Güröğlü evi cephe fotoğrafları

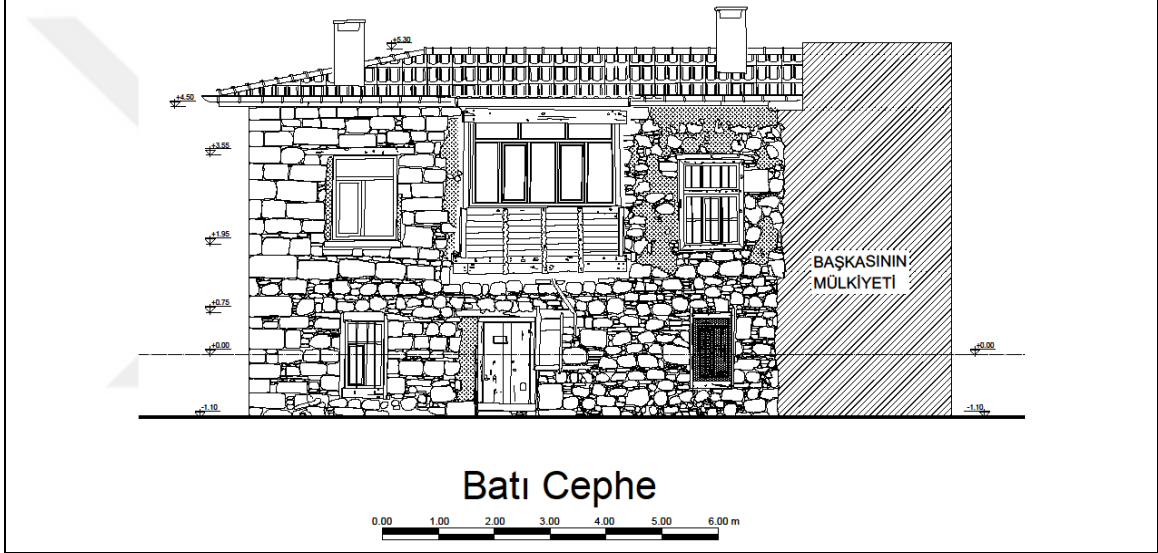
4.4.4. Malzeme ve teknik özellikleri

Hüseyin Güroğlu evi, yığma bina olup farklı özellikte taşlar kullanılmıştır. Duvarların orta bölümlerinde kaba yonu ve moloz taşlar vardır. Yapının sonradan yapılan Ü1 odasının taşlarının farklı şekil ve özellikte, düzgün kesimli ve ince yonu taşlar olduğu görülmektedir. Cumba korkulukları ahşap, pencereleri ise demirden olup, çatısı teneke ile kaplanmıştır (Şekil 4.82.). 1. katın iç duvarları çamur sıva üzeri kireç badanalıdır. Zemin kat duvarları ise toprak sıvalıdır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir. Kapılar çakma tekniğiyle ahşap malzemeden yapılmıştır. Bu kapılarda açma ve kilitleme mekanizması üç parçadan oluşmaktadır. Bunlar; falak, sürgü ve küsüktür. Küsükler oda kapılarında içeriden kilitlemek amacıyla yapılmaktadır. Tavanlar ahşap kirişlemedir (Şekil 4.83.). Pencere açıklıklarını geçmek için ahşap lentolar kullanılmıştır. Pencereler demir, ahşap ve pvc malzemeden yapılmıştır. Zemin kat pencereleri hem güvenlik önlemi almak hem de mahremiyet açısından küçük tutulmuştur. İç mekanın daha iyi aydınlatılması için pencerelerin yerleştiği duvarlar içeriye doğru pahlı yapılmıştır (Şekil 4.82.), (Şekil 4.82.), (Şekil 4.83.). Döşemeler, zemin katta taş, 1. katta ise cumba hariç çimento esaslı şaptır. Çatısı kırmadır. Marsilya tipi kiremitle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.84.).

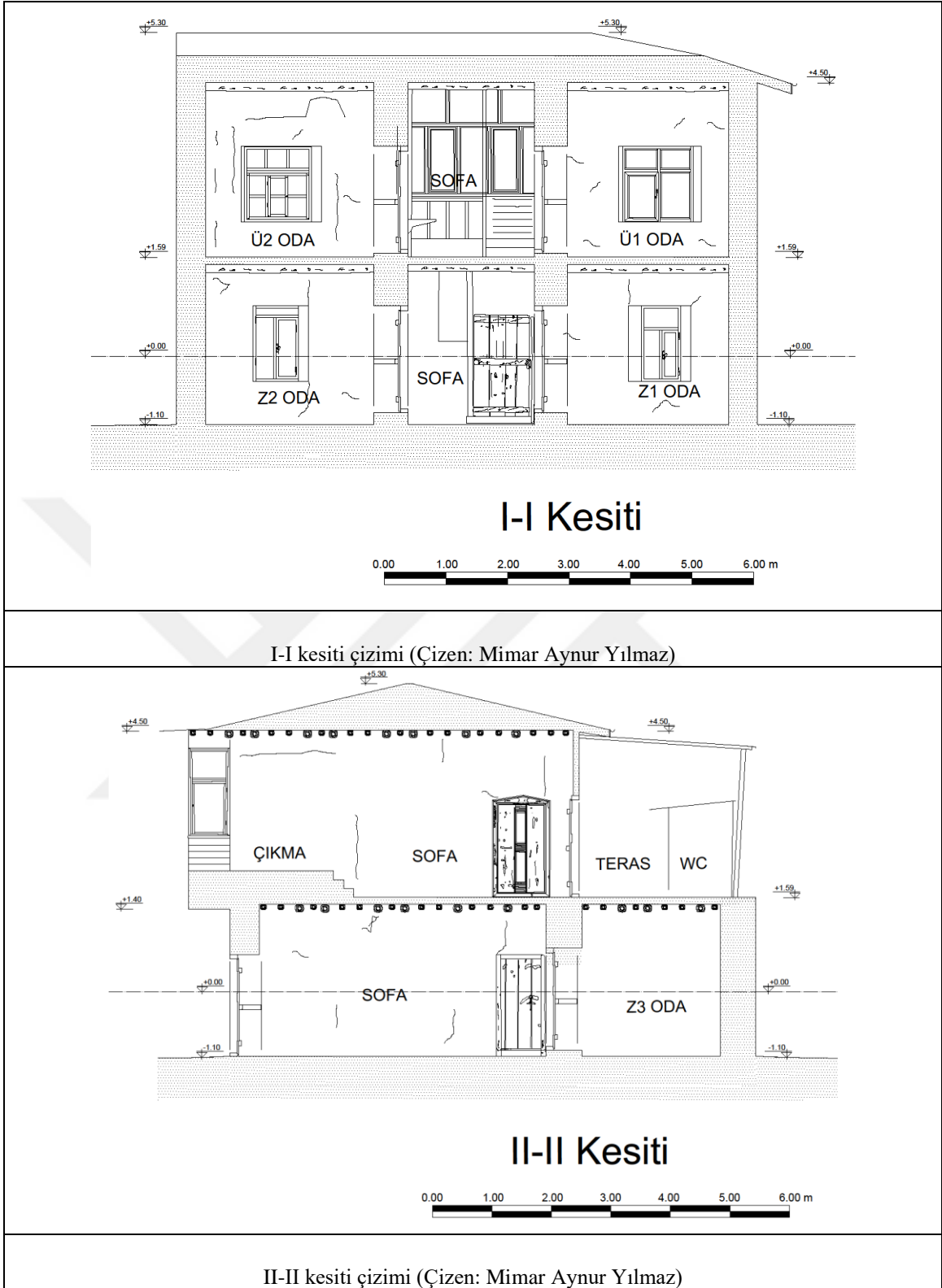

Kuzey cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

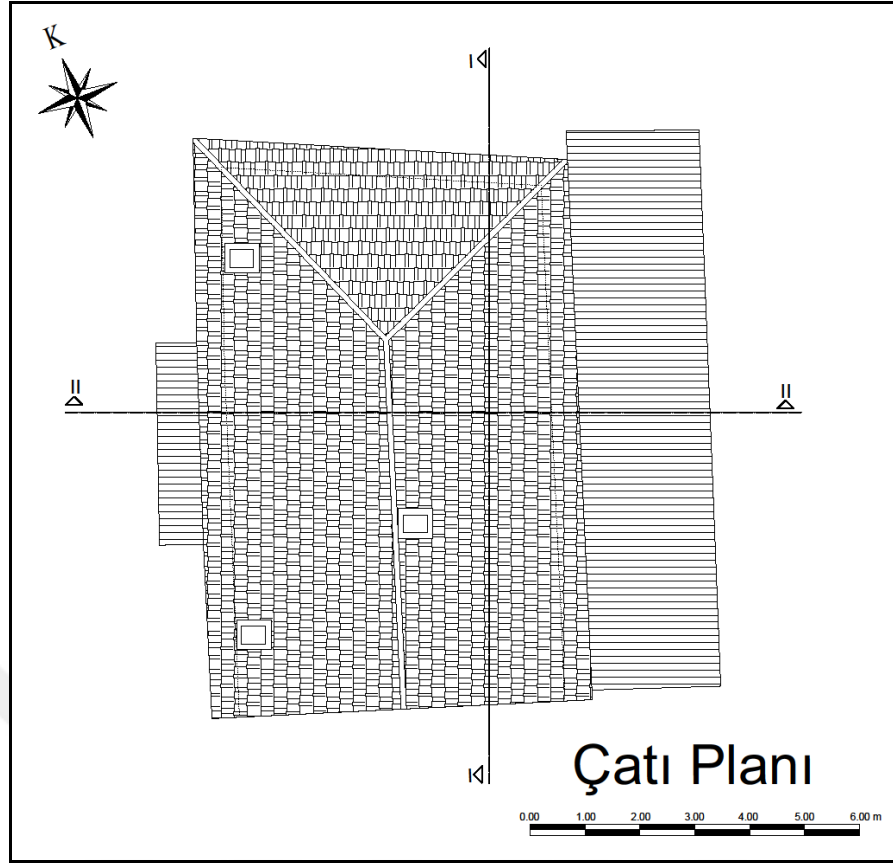

Batı cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.82. Hüseyin Güröglü evi cephe çizimleri

Şekil 4.83. Hüseyin Güroğlu evi kesit çizimleri

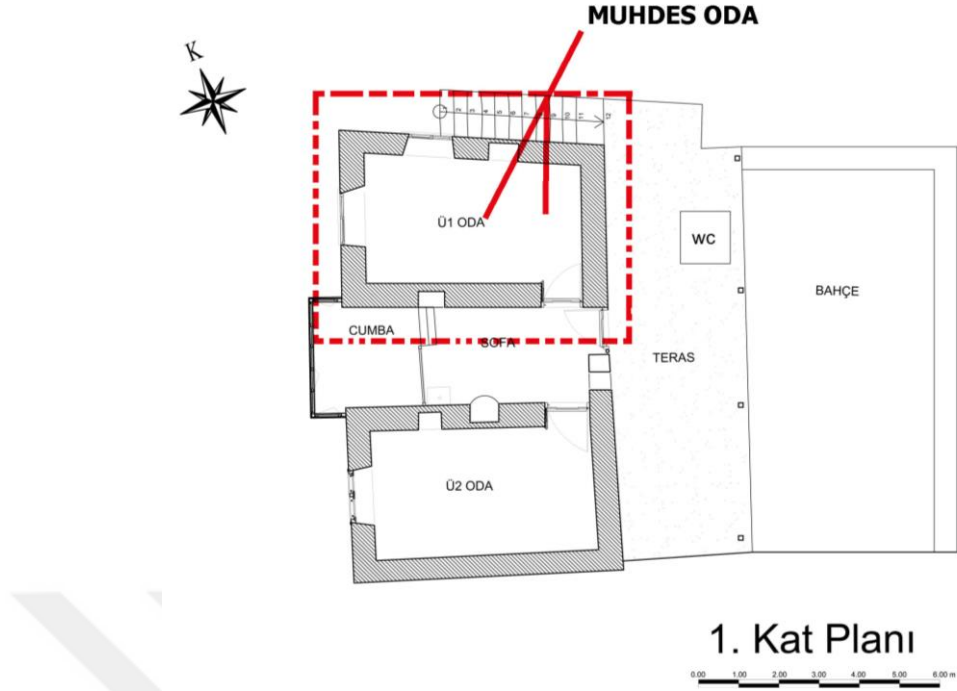

Şekil 4.84. Çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

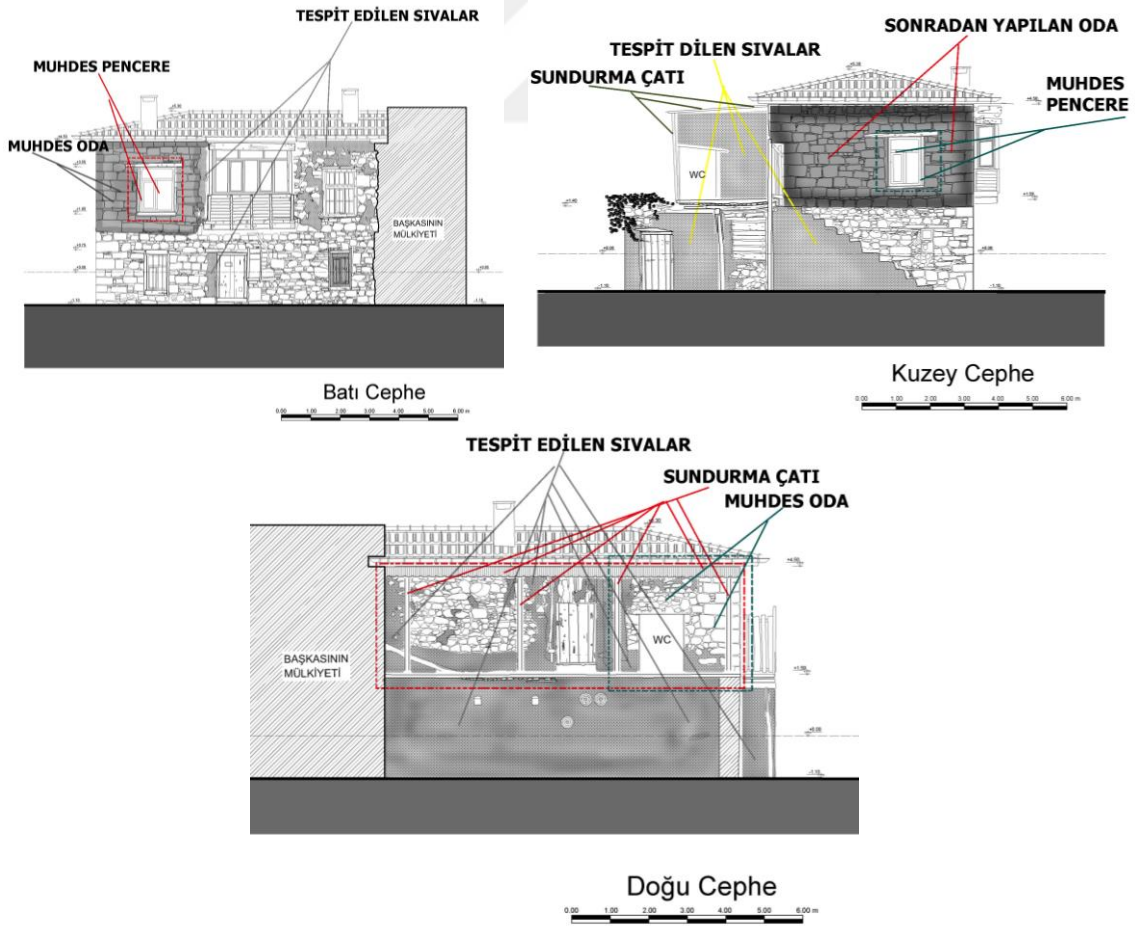
4.4.5. Tamirat ve tadilatlar

Hüseyin Güroğlu evinin, 1. katındaki Ü1 odası farklı bir tarihte inşa edilmiştir (Şekil 4.85.) (Şekil 4.86.). Ü1 odasının sonradan yapıldığını cephedeki diğer taşlardan farklı olarak, taşların daha büyük farklı özellikte olduğu görülmektedir (Şekil 4.86.). Sonradan yapılan odanın taşları yumuşak özellikte olan yörede sık karşılaştığımız ince yonu özellikteki sarı renkli taşlardır. Ü1 odasındaki pvc pencerelerin ne zaman yapıldığına dair bir bilgi edinilememiştir.

Sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla 2014 senesinde terasın zemini betonarme döşeme olarak yapılmıştır. Terasın üzerini kapatmak için 2015 senesinde sundurma çatı inşa edilmiştir (Şekil 4.86.). Cephelerde tespit ettiğimiz kadarıyla bozulmaya başlamış duvarlarda yer yer sıvalar gözlemlenmiştir (Şekil 4.86.).

Şekil 4.85. Sonradan yapılan odanın plan üzerinde gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

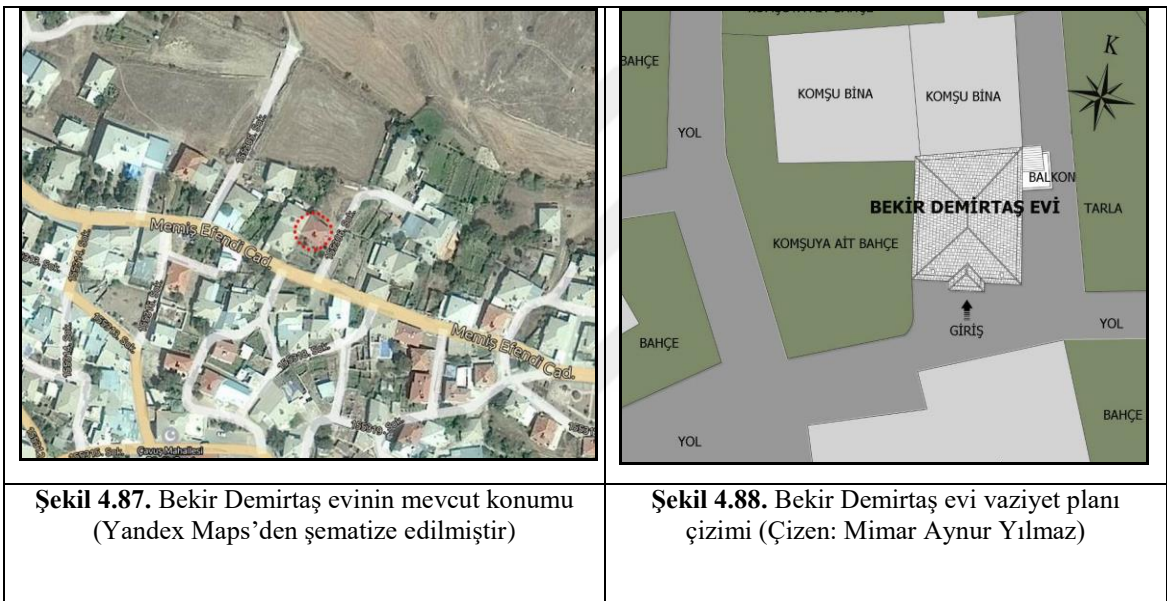
Şekil 4.86. Cephe üzerinde muhdes olan bölümlerin ve sıvaların gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

4.5. Bekir Demirtaş Evi

4.5.1. Yeri ve bugünkü durumu

Çavuş Mahallesi sınırları içinde 155306. sokakta bulunmaktadır. Yapı dikdörtgen bir plan şemasına sahip olup; doğu ve güney cephesi yola konumlanmıştır. Doğu cephesi başkasının mülkiyetine ait olan binanın bahçesine bakar şekilde yönelmiştir. Kuzey cephesi ise bitişik nizamdır(Şekil 4.87.)(Şekil 4.88.).

4.5.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası

Yapının zemin katı ve 1. katı sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre farklı tarihlerde yapılmış olup; zemin kat 1964 yılında, 1. kat ise 1972 de inşa edilmiştir. Günümüzde yapı kullanılmamaktadır. Sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla yapının mimarı olmayıp, ustası bilinmemektedir.

4.5.3. Mimarisini ve tezyinatı

Bekir Demirtaş evi, Sedad Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine uymaktadır. İki katlı olan yapının; zemin katında; orta da sofa etrafında bir oda (Z1), girilemeyen samanlık, iki ahır (Ahır1 ve

Ahır2) ve girilemeyen küllük bulunmakta olup, 1. katta ise; orta da sofa, banyo, cumba, üç oda (Ü1, Ü2 ve Ü3 odası), mutfak, hol ve tuvalet mevcuttur (Şekil 4.89.).

Şekil 4.89. Bekir Demirtaş evi zemin ve 1. kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Yapıya güney cephesinden yeşil renkli demir kapıyla girilmektedir (Şekil 4.90), (Şekil 4.93.). Zemin katta güneyde yer alan tek kanatlı kapıdan içeriye girdiğimizde dikdörtgen planlı, ahşap hatıllı ve çamur sıva üzeri kireç badanalı bir sofaya ulaşmaktayız (Şekil 4.93.). Sofanın batısında 1. kata çıkmamızı sağlayan ahşap bir merdiven (Şekil 4.90.) ve Z1 odasına girmemizi sağlayan ahşap çakma orijinal bir kapı vardır (Şekil 4.90.), (Şekil 4.93.). Bu mekanın kuzeyinde ise Ahır-1'e girmemizi sağlayan aynı özellikte bir kapı ve kuzey-doğu duvarlarında raflar yer almaktadır (Şekil 4.90.), (Şekil 4.93.). Dikdörtgen planlı Z1 odasının tavanı ahşap kirişli olup, duvarları çamur harç üzeri kireç badanalıdır. Z1 odası güneyinde tek kanatlı demir malzemenen yapılmış içerde kırmızı renge boyanmış yaklaşık 67 cm genişliğinde bir adet pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.91.), (Şekil 4.93.). Odanın kuzeyinde; zeminden kot olarak yüksekte olan bir duş, batı duvarında oldukça sade bir adet raf ve doğu duvarında bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.91.), (Şekil 4.93.). Zemin katta iki adet ahır bulunmaktadır (Şekil 4.93.). Ahır-1'e ulaşım iç sofadan sağlanırken (Şekil 4.90.), Ahır-2 ve girilemeyen ardiyeye ulaşım Ahır-1 den gerçekleşmektedir (Şekil 4.93.). Ahır-1 de doğu cephesinden dışarıyla bağlantı sağlanan ahşap bir kapı mevcuttur (Şekil 4.92.),

(Şekil 4.93.). Yörede incelenen diğer evlerde de olduğu gibi ahırlara yapılan bu kapılar hayvanları yaşam alanıyla ilişkilendirmemek amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Sofa ve Ahır-1 arasında dört basamak kot farkı bulunmakta olup, ahır içerisinde yukarıdaki odanın yığma duvarını taşımak amacıyla yapıldığı düşünülen üç tane dikme yer almaktadır (Şekil 4.92.), (Şekil 4.93.). Kareye yakın planlı olan Ahır-1, doğu yönünde bir adet ahşap pencere ile aydınlatılmaktayken, kuzey yönünde bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.92.). Dikdörtgen planlı olan Ahır-2'e ahşap çakma orijinal bir kapıyla girilmekte olup; kuzey ve güneyinde ineklerin su içmesi için yapılan suluklar mevcuttur (Şekil 4.92.), (Şekil 4.93.). Ahır-2, batı cephesinden ahşap doğramalı tek kanatlı bir pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.92.), (Şekil 4.93.). Sözlü kaynaklar yapıda iki adet ahırın bulunmasını küçükbaş ve büyükbaş hayvanların bir arada tutulmak istenmemesinden dolayı olduğunu aktarmıştır. Ahır-1'in güneyindeki ahşap kapıdan bağlantı sağlanan ardiye içerisinde eşyalar olduğu için girilememiştir (Şekil 4.92.), (Şekil 4.93.). Zemin kattaki küllük (fosseptik) ile içerden bağlantı olmayıp; bağlantı dışardan sağlanmaktadır. Küllük içerisine girilememiştir (Şekil 4.92.), (Şekil 4.93.).

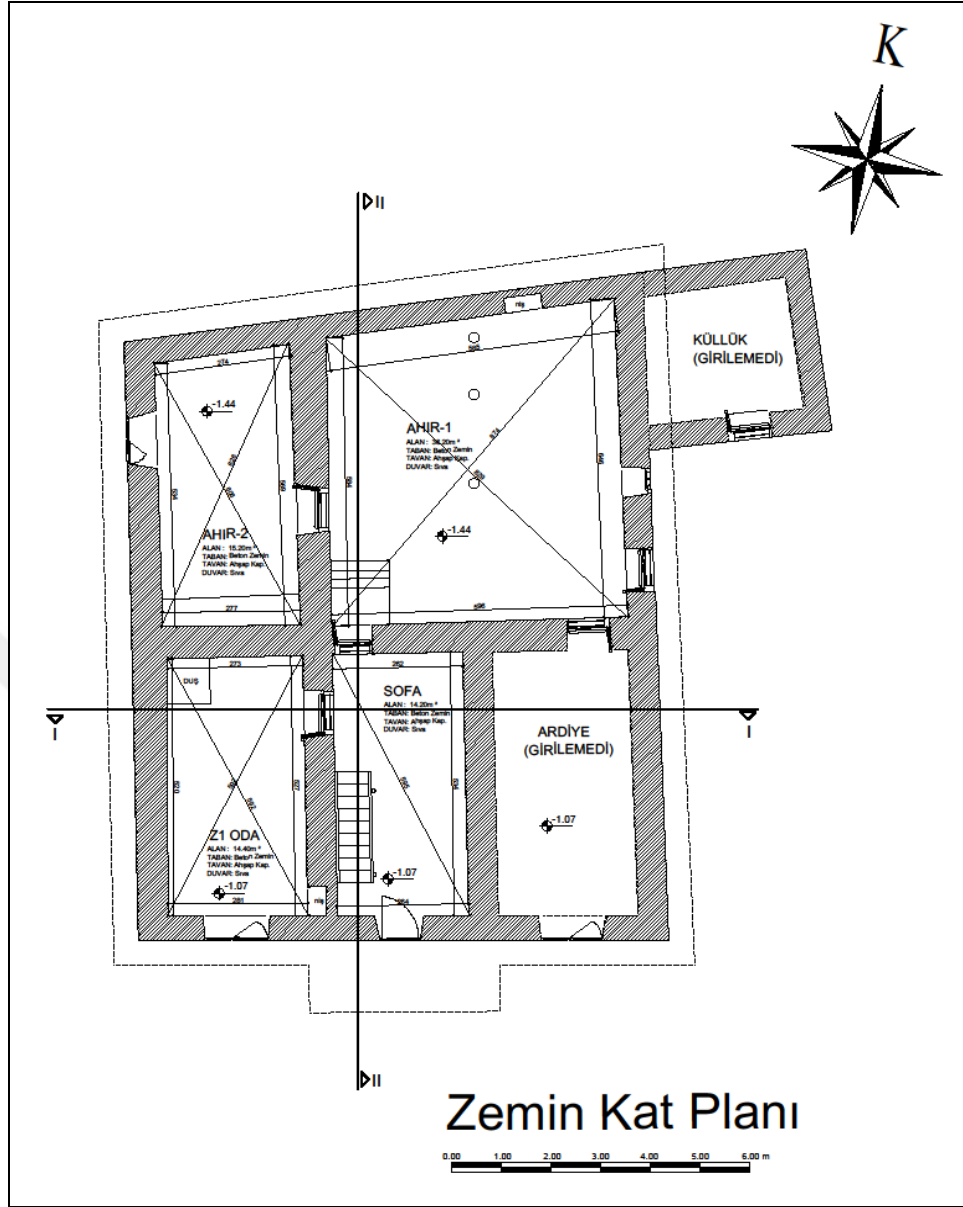
Şekil 4.90. Bekir Demirtaş evi giriş kapısı, merdiven ve iç sofa görünümü

Şekil 4.91. Bekir Demirtaş evi Z1 odası

Şekil 4.92. Bekir Demirtaş evi Ahır-1, Ahır-2, girilemeyen ardiye ve küllük

Şekil 4.93. Bekir Demirtaş evinin zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

1. katta güney-kuzey yönünde uzanan iç sofa mevcuttur (Şekil 4.103.). Sofanın güneyinde cumba, kuzeyinde tuğla duvarla örülerek yapılmış olan muhdes banyo bulunmaktadır (Şekil 4.94.), (Şekil 4.103.). Sofanın doğusunda, yer alan Ü1 odasına orijinal ahşap çakma bir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.94.). Ü1 odasının; kuzeyinde duvarı boydan boya kaplayan kapaklı, çekmeceli ve ağzı açık dolapların yer aldığı ahşap bir adet gömme dolap, batısında oyma tekniğiyle süslemiş ahşap orta ve alt kısmı çift kapaklı, en üst kısmı ise ağzı açık olan orijinal bir gömme dolap daha yer almaktadır (Şekil 4.95.), (Şekil 4.103.). Ayrıca oda da batı, güney ve doğu duvarlarında dolap ve pencerelerin en üst sınırında yer alan oyma tekniğiyle süslenmiş sergenler bulunur(Şekil 4.95.). Bu mekan doğu ve güney cepheye hakim üst kısmında yüksekliği

daha küçük olan yukarı doğru açılan, alt kısmı ise iki yanan açılan ikişer kanatlı iki adet ahşap pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 4.95.), (Şekil 4.103.). Oda da pencerelerin yerleştiği duvarların mavi renkte olması ve içerde pencere yüksekliğine eş dikine yerleştirilen ahşaplar dikkat çekmektedir (Şekil 4.95.). Ü1 odası içerisindeki süslü gömme dolapları, sergenleri, birden fazla penceresi ve oda konumu itibarıyla yöre de daha çok misafir ağırlanan başoda olduğu düşünülmektedir. Fakat incelenen tüm evlerde belirttiğimiz gibi bu mekan yalnızca kış mevsimlerinde misafir ağırlamak için kullanılmaktadır.

Sofanın batısında yer alan, dikdörtgen planlı Ü2 odasına da ahşap çakma tekniğiyle yapılmış orijinal kapıyla girilmektedir (Şekil 4.103.). Ü2 odasının da kuzeyinde duvarı boydan boya kaplayan kapaklı, ağzı açık ve çekmeceli dolapların yer aldığı ahşap bir gömme dolap ve doğusunda üstte iki sıra halinde ağzı açık ve altta bir çekmeceli dolabın yer aldığı krem rengi ahşap gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 4.96.), (Şekil 4.103.). Oda, batı yönünde 60 cm demir ve güney yönünde 130 cm genişliğinde ahşap malzemeden yapılmış birer adet pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.97.), (Şekil 4.103.). Bu mekanda güney, doğu ve batı yönlerinde pencerelerin ve dolabın üst sınırın da askılık görevi de üstlenen ahşap silmeler mevcut olup, aynı zamanda güney yönündeki pencerenin içerdeki duvarında pencere yüksekliğine eş yerleştirilen dikine ahşaplar dikkat çekmektedir (Şekil 4.96.), (Şekil 4.97.). Sofanın doğusundaki mutfak dikdörtgen planlı olup ahşap çakma kapıyla girilmektedir (Şekil 4.103.). Mutfağın, güneyinde; bir niş, doğusunda; oldukça sade bir adet ocak, demir malzemeden yapılmış tek kanatlı sırasıyla 96 cm ve 45 cm genişliğinde iki adet pencere ve bir adet tezgah mevcuttur (Şekil 4.98.), (Şekil 4.103.). Bu mekanda mutfak eşyalarını koymak için ahşap raflar vardır (Şekil 4.98.). Sofanın batısında yer alan Ü3 odası dikdörtgen planlıdır (Şekil 4.103.). Ü3 odasına ahşap çakma bir kapıyla girilmektedir (Şekil 4.103.). Oda, batısında yer alan ahşap doğramalı 96 cm genişliğinde bir adet ile pencere ile aydınlatılmakta olup, doğusunda tek kapaklı 64 cm genişliğinde oldukça sade bir ahşap gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.99.), (Şekil 4.103.). Bu mekanın batısında yörede sıkça karşılaştığımız ahşap askılık görevi üstlenen silme ve odanın güneyinde perdelerle kapatılan yüklüğün altında diğer evlerde de gözlemlediğimiz beton 95 cm genişliğinde bir adet duş yer almaktadır (Şekil 4.99.), (Şekil 4.103.).

Sofanın güneyinde yer alan cumba üç basamakla ve ahşap mavi korkuluklarıyla bir nevi sofadan ayrılmıştır (Şekil 4.99.), (Şekil 4.103.). Bu mekan doğu ve batı yönünde mavi renkli duvarları ve kırmızı renkli raf işlevi de gören askılıklarıyla dikkat

çekmektedir (Şekil 4.100.). İçerisinde aynı zamanda batı yönünde bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.100.), (Şekil 4.103.). Cumba yol cephesine konumlanmış olup, zeminden pencere denizlik seviyesine kadar ahşap, pencereleri ise demirden yapılmıştır (Şekil 4.100.), (Şekil 4.103.). Cumbalar ve sofalar bu yörede yazları günlük oturma eyleminin gerçekleştiği ve misafirlerin ağırlandığı mekanlardır.

Sofanın doğusunda; tuvalete, lavaboya ve balkona bağlantıyı sağlayan bir hol yer almaktadır (Şekil 4.101.), (Şekil 4.103.). Holün sonlandığı kuzey duvarında; bir adet lavabo, doğusunda tuvalet ve güneyinde balkon bulunmaktadır (Şekil 4.101.), (Şekil 4.103.). Tuvalete geçiş ahşap kapıdan, balkona geçiş ise demirden yapılmış kapıdan sağlanmaktadır (Şekil 4.101.). Balkon küllüğün daha sonra kapatılmasıyla yapılmıştır. Korkulukları yörede de genellikle kullanılan briketlerin şaşırtmalı bir şekilde dizilmesiyle oluşturulmuştur (Şekil 4.102.), (Şekil 4.103.).

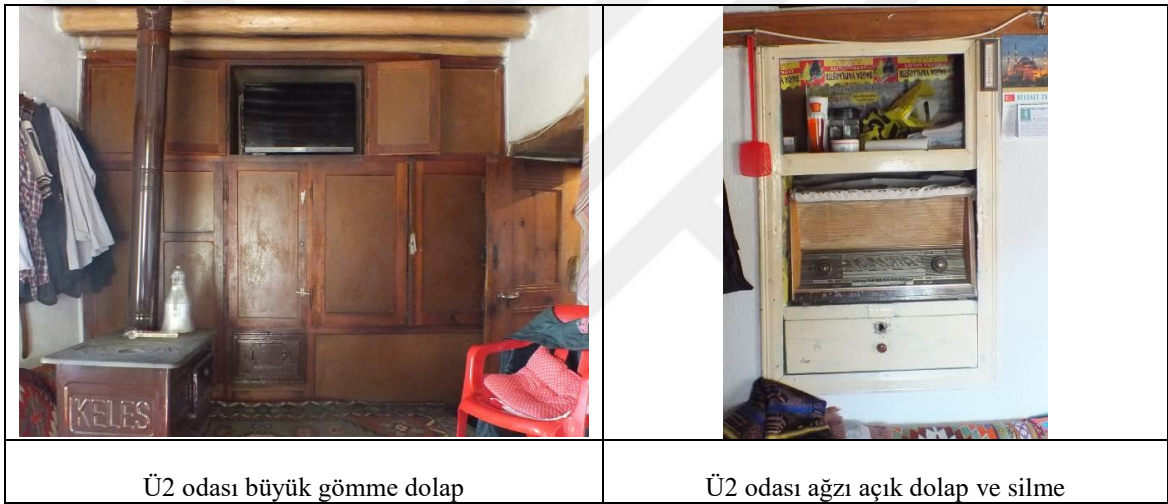

Şekil 4.94. Bekir Demirtaş evi banyo ve iç sofanın doğusunun görünümü

Şekil 4.95. Bekir Demirtaş evi Ü1 odası

Şekil 4.96. Bekir Demirtaş evi Ü2 odası dolapları

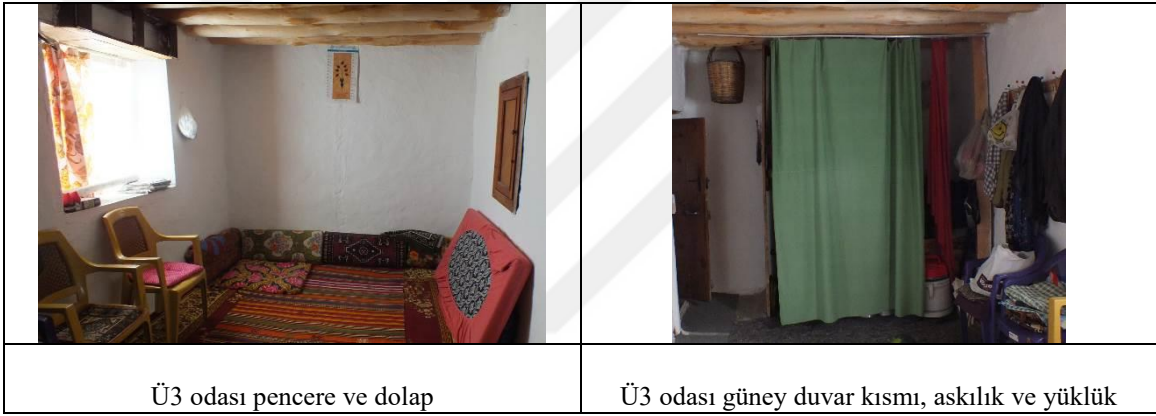

Şekil 4.97. Bekir Demirtaş evi Ü2 odası pencereleri, yatay silme ve dikine ahşap

Şekil 4.98. Bekir Demirtaş evi mutfak

Şekil 4.99. Bekir Demirtaş evi Ü3 odası

Cumba pencereleri

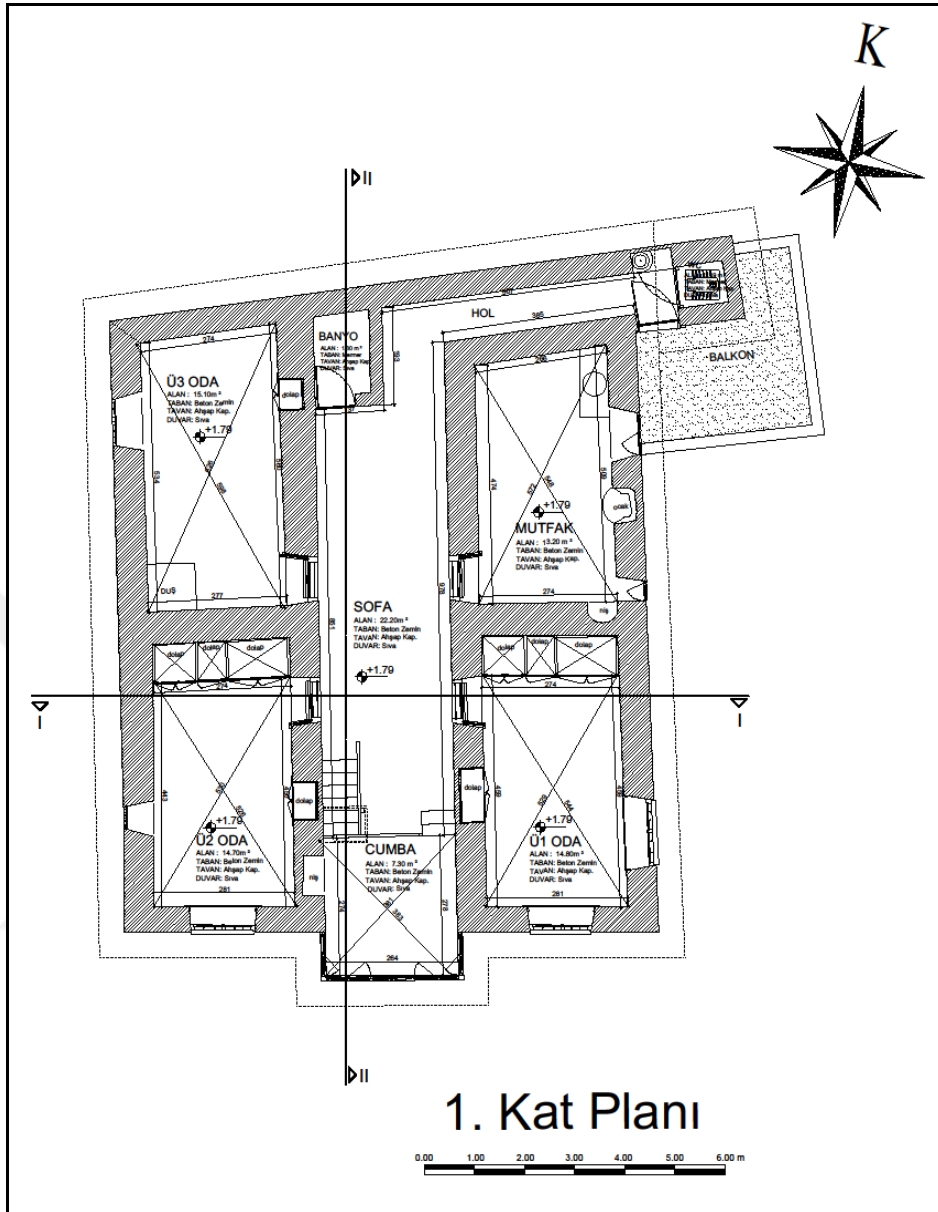
Şekil 4.100. Bekir Demirtaş evi cumbası

Şekil 4.101. Bekir Demirtaş evi lavabo, tuvalet ve balkon

Şekil 4.102. Bekir Demirtaş evi balkon

Şekil 4.103. Bekir Demirtaş evinin 1. kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Bekir Demirtaş evinde yöreye özgü taşlar kullanılmıştır. Yapı üç cephelidir. Kuzey cephe bitişik nizamdır. Binanın en gösterişli cephesi iç mekana girişin sağlandığı, cumbanın da yer aldığı güney cephesidir. Güney cephesi yola konumlanmış olup, genelde incelediğimiz diğer evlerde de cumbalı cepheler de bu özelliğe rastlanmaktadır. Cepheye hareket katan cumbanın korkulukları ahşap ve pencereleri demirden yapılmış olup, kesme oyma ve çakma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmiştir. Güney cephedeki yeşil ve krem renkte kapı ve pencerelerin taş malzemeye uyumu dikkat çekmektedir. Yapının batı cephesinin zemin katı sağır olup, 1. katında iki adet pencere mevcuttur. Cephe oldukça düzdür. Binanın doğu cephesine sonradan yapılan

balkon hareket katmaktadır. Doğu cepesinde ahırın; pencere ve kapısı dışında zemin kat sağır tutulmuştur. 1. katta ise oda ve mutfak pencereleri yer almaktadır. Yapının alt katı güvenlik ve mahremiyet amacıyla küçük tutulmuş olup, 1. kattaki pencereler ise gündelik yaşam burada gerçekleştiği için büyük ve çok sayıda düzenlenmiştir (Şekil 4.104.).

Batı cephesi

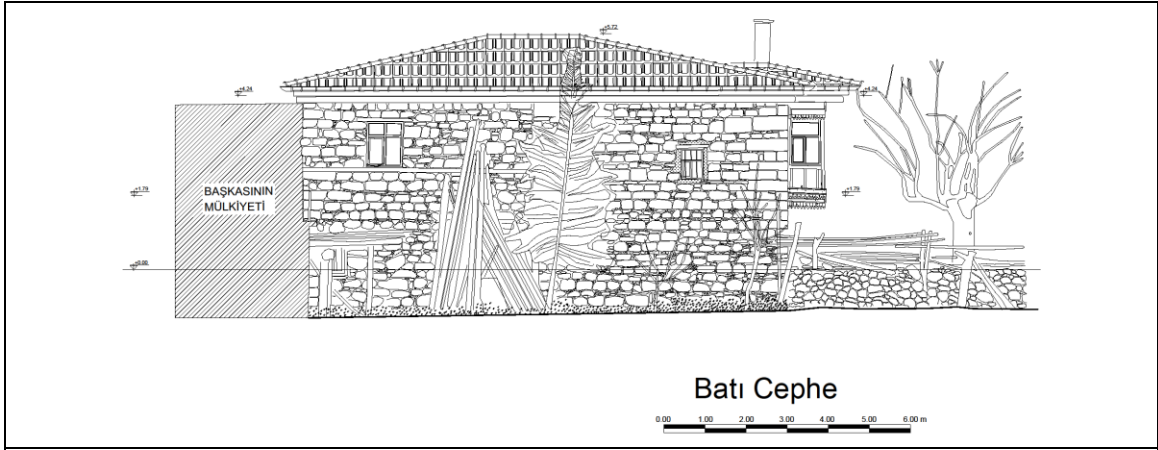
Güney cephesi

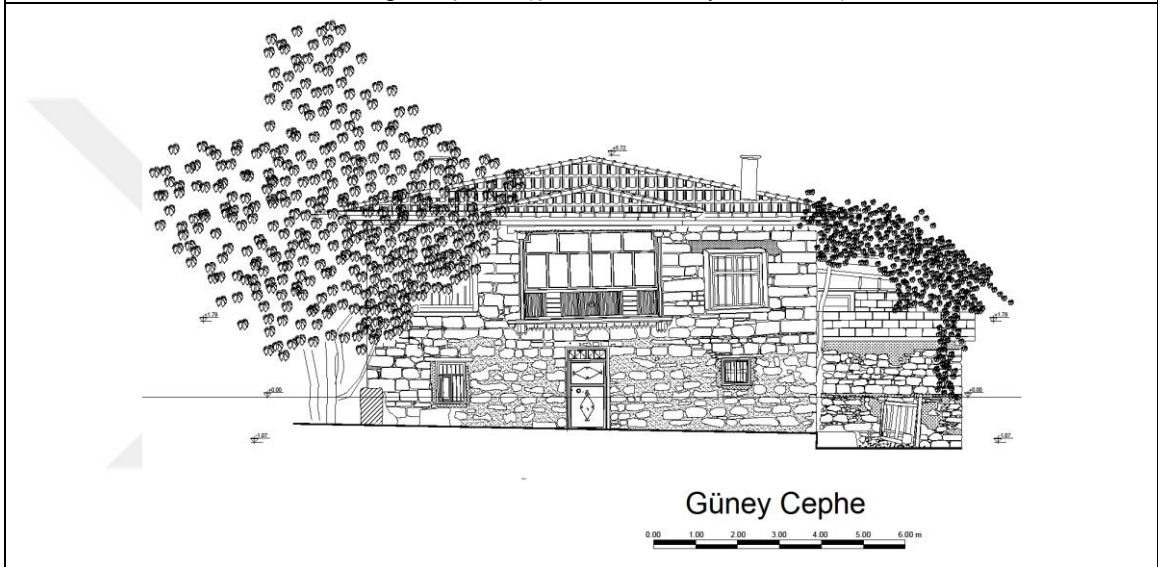
Şekil 4.104. Bekir Demirtaş evinin cephe fotoğrafları

4.5.4. Malzeme ve teknik özellikleri

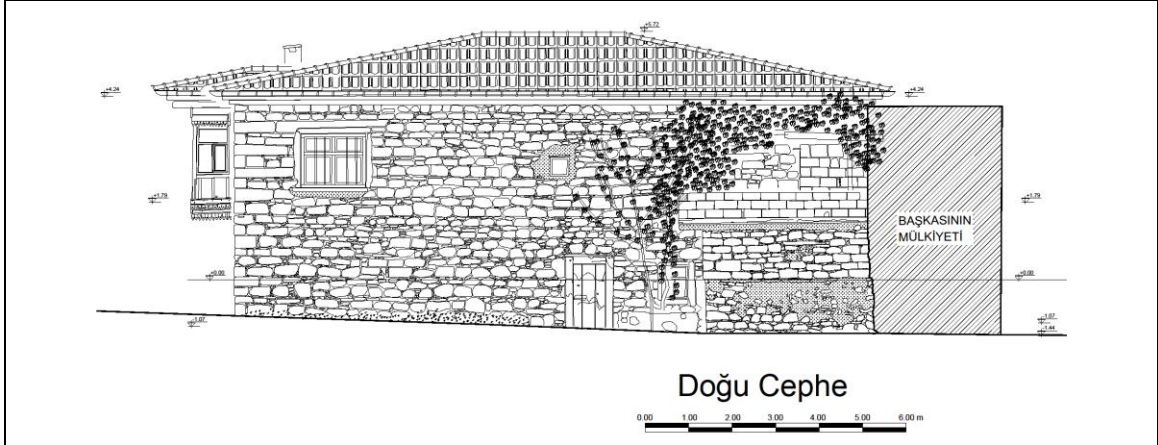
Bekir Demirtaş evi, yığma bina olup farklı özellikte taşlar kullanılmıştır. Yörede yaptığımız araştırmalardan ve cephedeki izlerden tespit ettiğimize göre taşlar farklı özelliktedir. Duvarların orta bölümlerinde kaba yonu taşlar ve aralarındaki boşlukları dengelemek amacıyla konulan küçük beyaz moloz taşlar vardır. Köşelerde ise şaşırtmalı şekilde dizilerek yerleştirilen düzgün kesimli ince yonu taşlar yer almaktadır (Şekil 4.105.). İç duvarlarda çamur sıva üzeri kireç badana yapılmıştır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir (Şekil 4.106.). Kapılar çakma tekniğiyle ahşap malzemeden yapılmıştır. Kapıların açma ve kilitleme mekanizması üç parçadan oluşmaktadır. Bunlar; falak, sürgü ve küsüktür. Fakat küsük daha çok içerden kilitlemek amacıyla kullanılır. Odanın kapısını dışardan kilitlemek amacıyla anahtar kullanılmaktadır. Pencereler demir ve ahşap malzemeden yapılmıştır (Şekil 4.105.). İçerisinin daha iyi ışık alımını sağlamak amacıyla pencerelerin yerleşmiş olduğu duvarlar içeriye şevlidir. Hem güvenlik hem de mahremiyet açısından zemin katın penceresi daha az ve küçük tutulduğu düşünülmektedir. 1. kat pencereleri ise içerisinin daha aydınlık olması istendiği için daha çok ve olabildiğince geniş yapılmıştır (Şekil 4.105.). Tavanlar ahşap kirişlidir. Döşemeler ahır hariç şap betondur. Çatı dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatıdır (Şekil 4.107.). Marsilya tipi kiremitle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.105.).

Batı cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

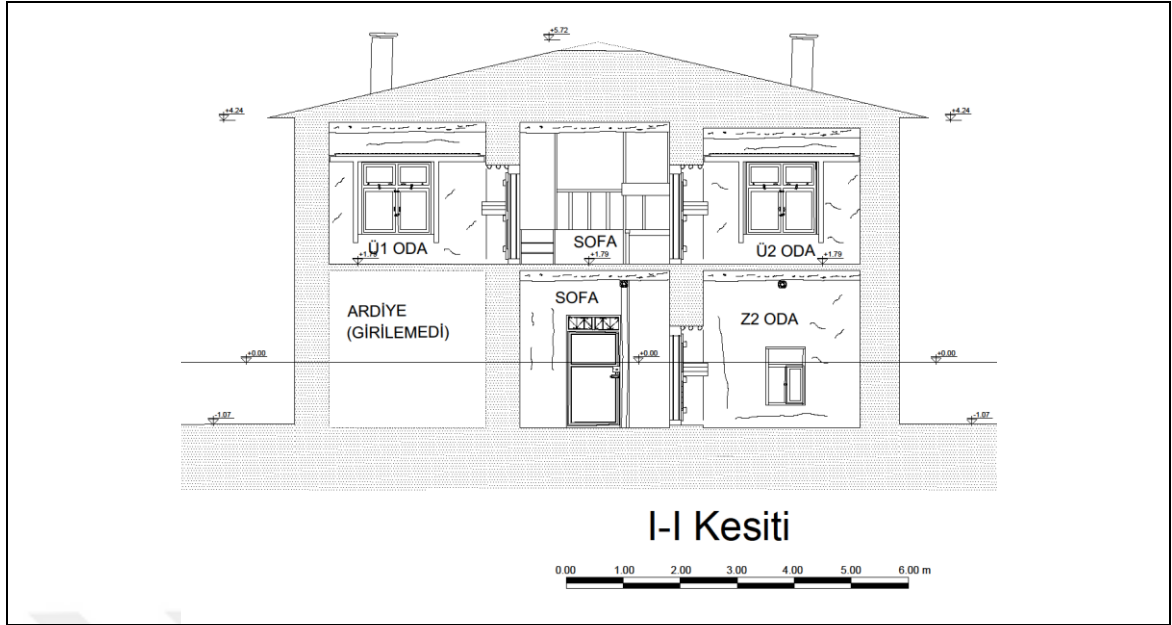

Güney cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

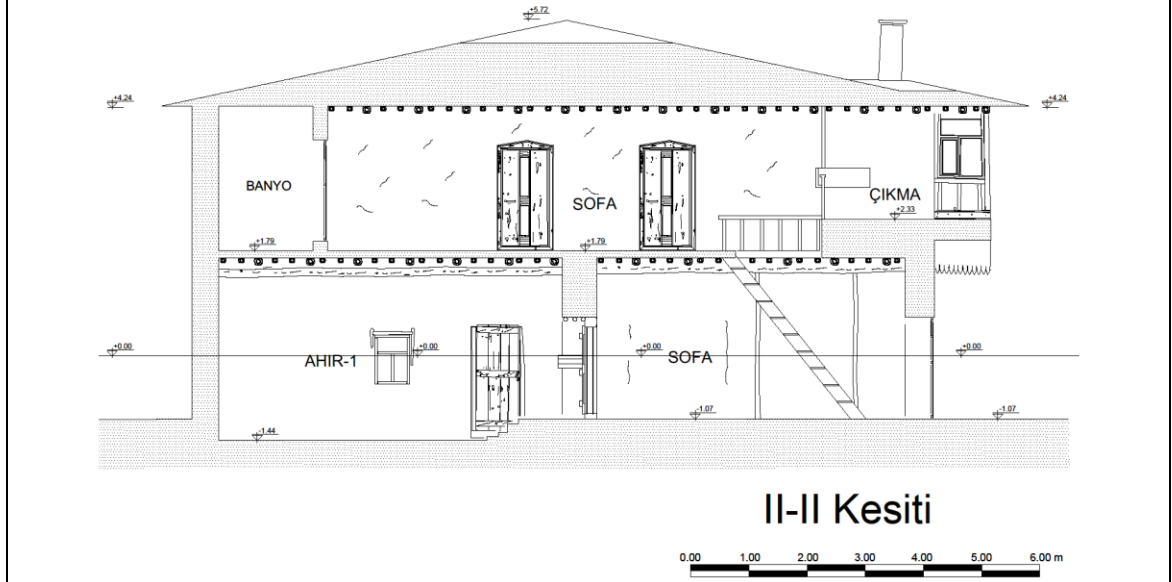

Doğu cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.105. Bekir Demirtaş evinin cephe çizimleri

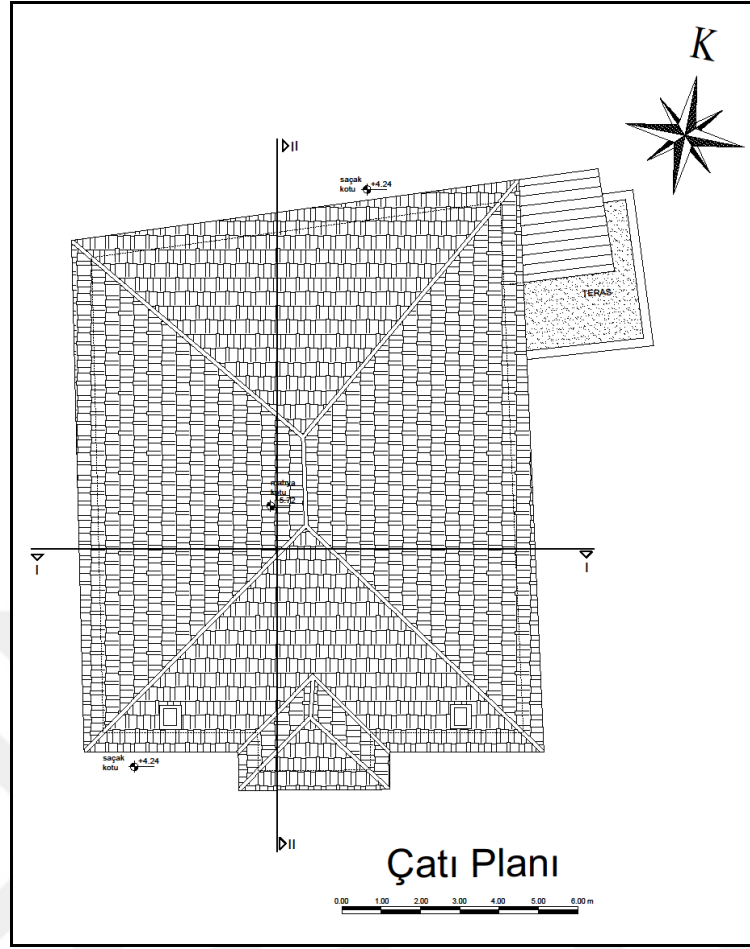

I-I Kesiti çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

II-II Kesiti çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.106. Bekir Demirtaş evinin kesit çizimleri

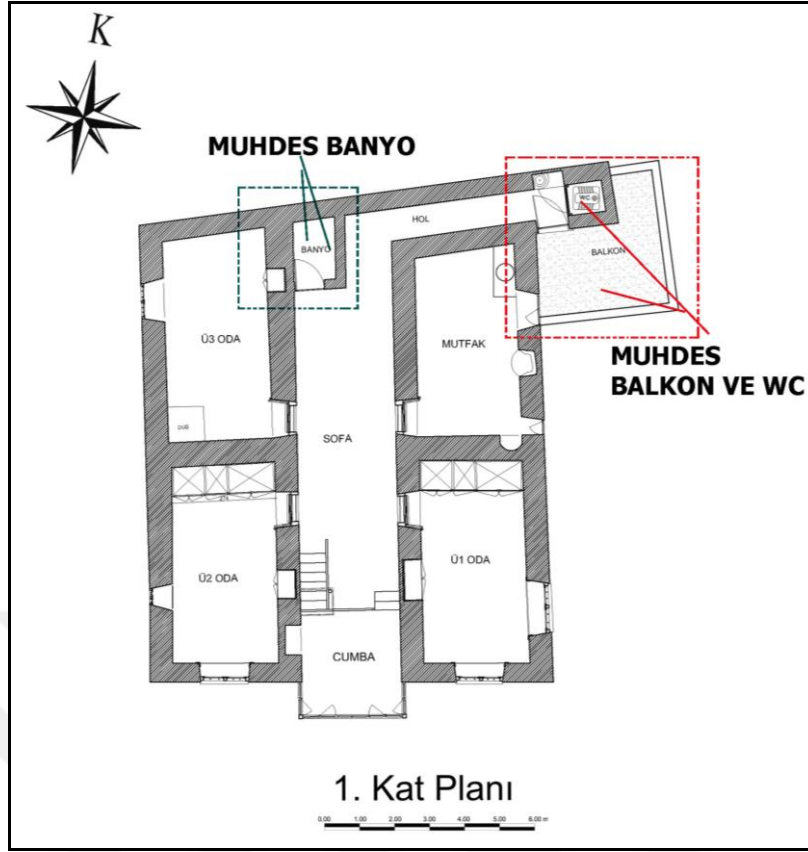

Şekil 4.107. Çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

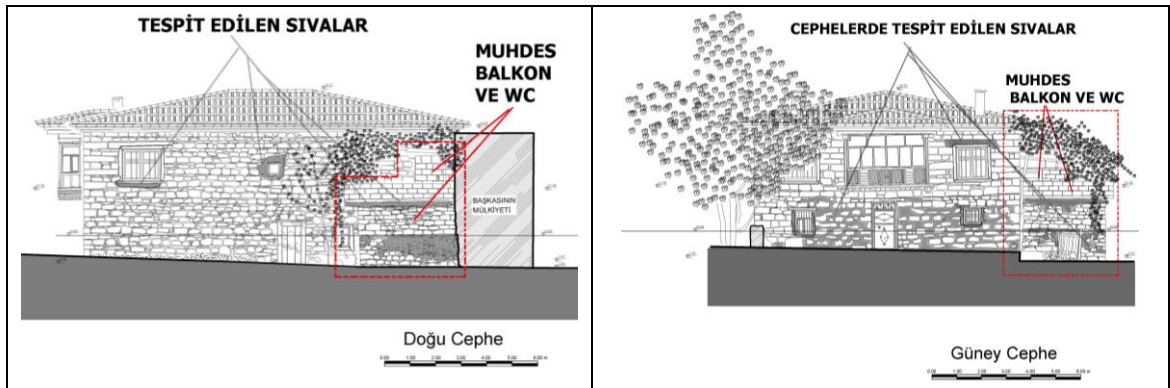
4.5.5. Tamirat ve tadilatlar

Bekir Demirtaş evinin zemin katı ve 1. katı yöredeki diğer evlerde de görüldüğü gibi farklı tarihler de inşa edilmiştir. Evin zemin katındaki güney cephe duvarlarında sıvalar tespit edilmiştir (Şekil 4.109.). Sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre; yapıdaki banyo muhdestir (Şekil 4.108.), küllüğün üzeri sonradan örtülmüştür (Şekil 4.108.) (Şekil 4.109.) ve çatısı daha önceleri toprak çatı olup, oturtma çatı 1978-1979 senesinin de yapılmıştır.

Şekil 4.108. Muhdes banyo, balkon ve tuvaletin plan üzerinde gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.109. Muhdes balkon, tuvaletin ve aynı zamanda cephede tespit edilen sıvaların gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

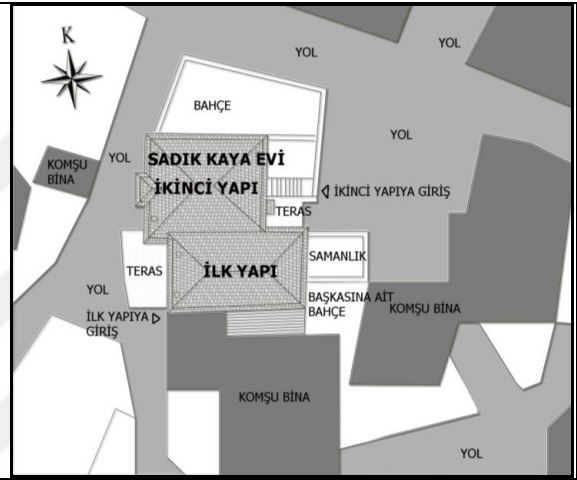
4.6. Sadık Kaya Evi

4.6.1. Yeri ve bugünkü durumu

Sadık Kaya evi, Çavuş Mahallesi sınırları içinde 155317. sokakta bulunmaktadır. Yapının, doğu ve kuzey cephesi bahçeye konumlanır şekilde yönlendirilmiş olup; batı cephesi yola konumlanmıştır. Güney cephesi ise bitişik nizam yapılaşma içerisindedir (Şekil 4.110.), (Şekil 4.111.).

Şekil 4.110. Sadık Kaya Evinin Mevcut Konumu
(Yandex Maps'den şematize edilmiştir)

Şekil 4.111. Sadık Kaya evi vaziyet planı çizimi
(Çizen: Aynur Yılmaz)

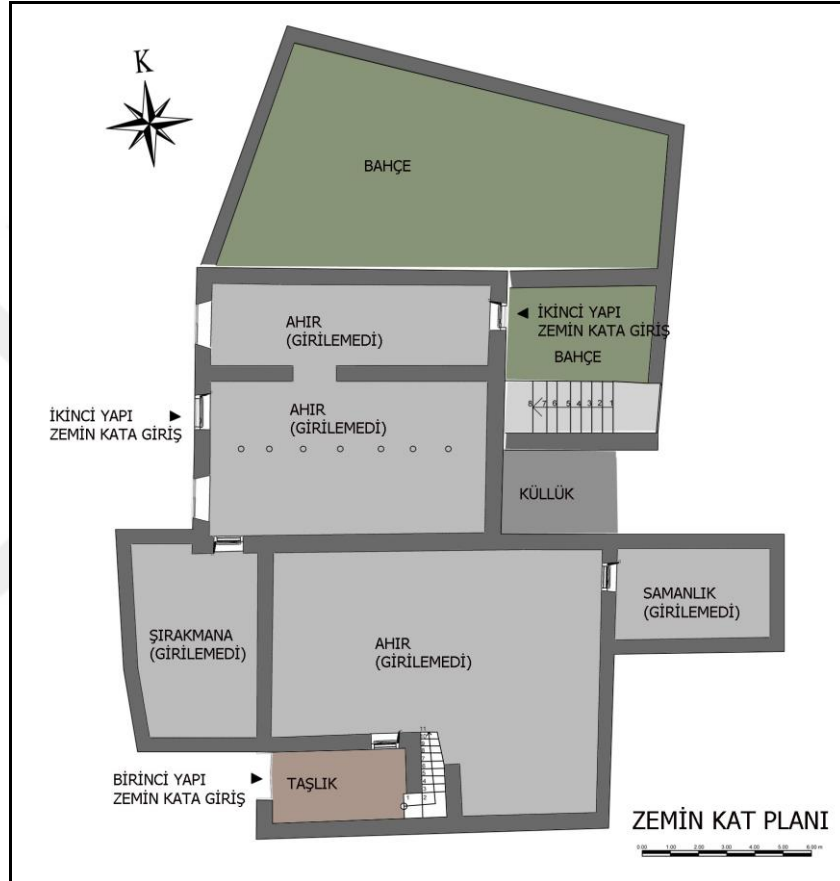
4.6.2. İnşaat tarihi ve mimarı/ustası

Yapı sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre farklı yapım tarihlerinde iki bina şeklinde inşa edilmiştir. Sadık Kaya'nın evinde ilk olarak 1890 yılında güney cephede yer alan bitiş nizam yapılaşma içerisinde olan birinci yapı inşa edilmiş olup; ikinci yapının zemin katı 1910 yılında, birinci katı ise 1970 yılında yapılmıştır (Şekil 4.111.).

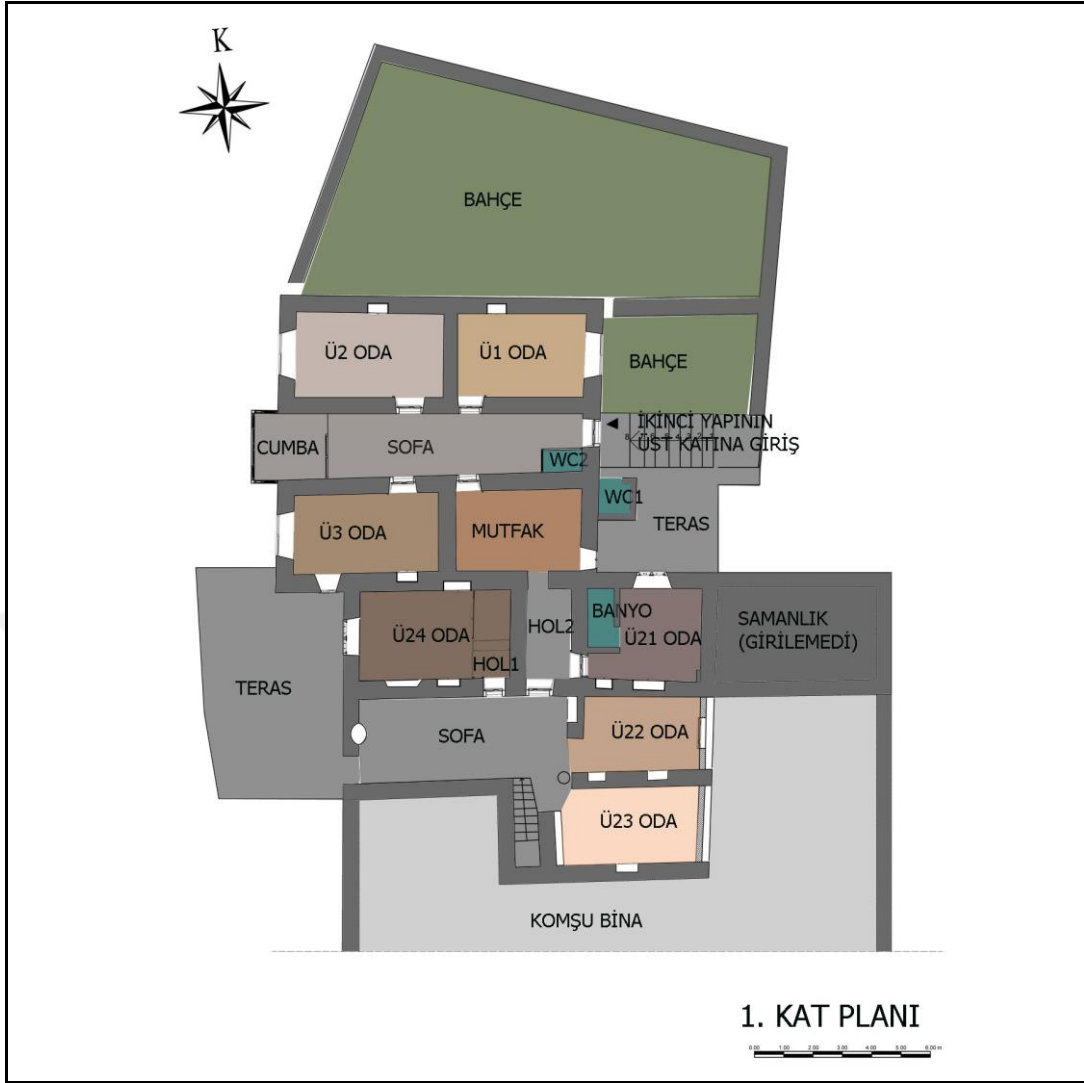
4.6.3. Mimari ve tezyinatı

Sadık Kaya evindeki ikinci olarak inşa edilen yapı yalnızca, Sedat Hakkı Eldem'in Türk Evi Plan Tipleri içerisindeki sınıflandırılmasında iç sofalı plan tipine uymaktadır (Şekil 4.112.) (Şekil 4.113.). Yapının iki binası da iki katlıdır. Birinci yapı

ve ikinci yapı arasındaki bağlantıyı mutfaktan geçilen bir hol sağlamaktadır (Şekil 4.113.). Birinci yapının zemin katında; taşlık, girilemeyen; ahır, samanlık ve şırakmana mevcut olup (Şekil 4.112.); ikinci katında; sofa, iki hol ve dört oda yer almaktadır (Şekil 4.113.). İkinci yapının zemin katında; girilemeyen ahır ve küllük bulunmaktayken (Şekil 4.112.), ikinci katında ise; orta da sofa, cumba, iki adet tuvalet, üç oda, mutfak ve teras mevcuttur (Şekil 4.113.).

Şekil 4.112. Sadık Kaya evi zemin kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

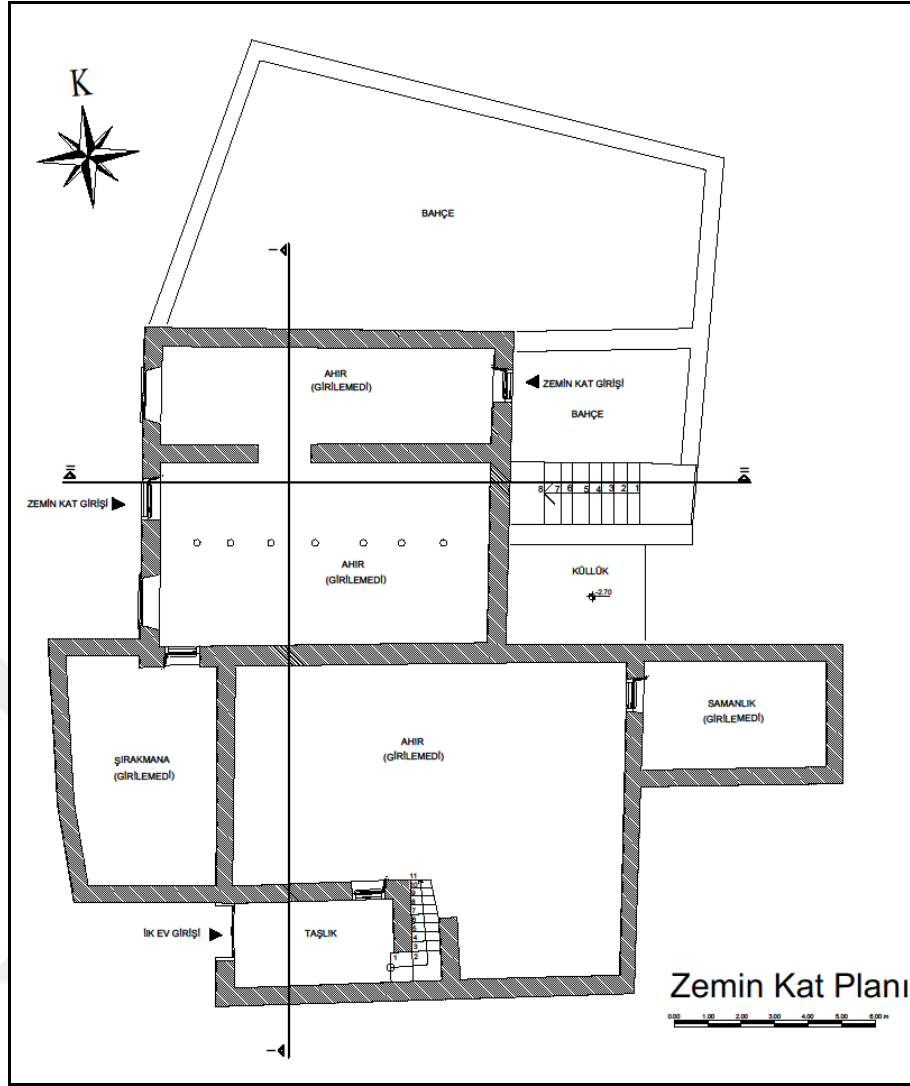
Şekil 4.113. Sadık Kaya evi 1. kat planı şematik gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Sadık Kaya evinin, 1890 yılında yapılmış olan ilk kısımdaki binaya giriş zemin katta batı cephesinde terasın hemen yanındaki çift kanatlı orijinal ahşap çakma kapıdan sağlanmakta olduğu sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir (Şekil 4.114.), (Şekil 4.115.) Eski bina girişindeki mevcut taşlığın batısında yer alan 1. kata çıkmamızı sağlayan taşdan yapılmış bir merdiven mevcuttur (Şekil 4.114.), (Şekil 4.115.). Taşlığın kuzeyinde ise girilemeyen sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla ahır olarak kullanılan mekana girişi sağlayan ahşap kapı yer almaktadır (Şekil 4.114.), (Şekil 4.115.). Eski yapının taşlığının 1. katı, komşu binaya aittir (Şekil 4.114.), (Şekil 4.115.). Binanın batısında yer alan ahırdan da kapısının olduğu sözlü kaynaklardan öğrenilen yörede ‘Şırakmana’ olarak adlandırılan bir oda mevcuttur (Şekil 4.115.). Şırakmana, pekmez yapmak için kullanılan bir mekandır. Mekana girişin, cephede tespit edilen izlerden sonradan kapatılan bir kapıyla dışardan da sağlandığı düşünülmektedir (Şekil 4.114.), (Şekil

4.115.). Zemin katta aynı zamanda doğu cephesinde şuan üstü açık şekilde bulunan bir samanlık yer almaktadır (Şekil 4.114.), (Şekil 4.115.). Fakat bu mekan ile dışardan bir bağlantı olmayıp, alt kattaki mekanlara da girilemediği için samanlığa nereden girildiği bilinmemektedir (Şekil 4.115.).

Şekil 4.114. Sadık Kaya evi 1890 yılında yapılan zemin katı

Şekil 4.115. Sadık Kaya evi zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

1890 yılında yapılmış olan ilk binanın 1. katında doğu-batı yönünde uzanan bir sofa yer almaktadır (Şekil 4.132.). Sofanın güneyinde; alt katla bağlantı sağlanan taşdan merdiven yer almakta olup (Şekil 4.116.), merdivenin doğusunda; Ü23 odası mevcuttur (Şekil 4.117.), (Şekil 4.132.). Ü23 odasının doğusundaki duvar yıkıldığı için, tuğladan örülmüş olup; batısındaki duvarda bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.118.), (Şekil 4.132.). Eski binanın sofasının batısında; terasa çıkmamızı sağlayan ahşap bir kapı ve ocak mevcutken (Şekil 4.119.), doğusunda; bir adet niş ve Ü22 odası yer almaktadır (Şekil 4.120.), (Şekil 4.132.). Bu yapıda da gözlemlenen yörede sıklıkla karşılaşılan sofa içerisindeki ocaklar ikinci bina yapılmadan önce yemek yapma eyleminin burada gerçekleştiğini göstermektedir. Ü22 odasının da doğusundaki duvar yıkılmakta olduğu için, tuğla malzemeyle örülmüş olup, duvarın ortasındaki boşluğu kapatmak amacıyla

odanın kapısı sökülüp boşluğa yerleştirilmiştir (Şekil 4.120.), (Şekil 4.132.). Odanın güney duvarında iki adet niş yer almaktadır (Şekil 4.132.).

Sofanın kuzeyinde ise; Ü24 odasına geçmemizi sağlayan Hol1 (Şekil 4.135.) ve Ü24 odası, Hol2 (Şekil 4.121.), Hol2den geçilen Ü21 odası ve Ü21 odasından bağlantı sağlanan bir banyo yer almaktadır (Şekil 4.121.), (Şekil 4.132.). Sofa ile Hol1 arasındaki bağlantıyı ahşap çakma kapı sağlamaktadır (Şekil 4.122.). Hol1'in genişliğini Ü24 odasının doğusunda yer alan dolap oluşturmuştur (Şekil 4.123.). Önder Küçükerman'ın anlatımıyla Türk evinde oda girişleri dolapla bütünleşmiştir. Türk evinde odaya girme eylemi önemli bir yer almaktadır. Kapı odaya bağlı bir öge olduğundan dolayı dolap düzeniyle ilişkilidir. Dolap ve kapı gerek kuruluş gerekse kavram açısından birbirini etkilemiştir. Kanadın açıldığı zaman dolabın bütünlüğü içinde yer alması sağlanmıştır. Hol1, odanın girişinin görülmesini engellemek amacıyla yapılmıştır. Bu ayırımın yapılmak istenmesinin sebebi ise odanın önemli bir oda olan başoda olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Küçükerman, 1985). Hol1'de üç sıra halinde dizilmiş ağzı açık dolaplar yer almaktadır (Şekil 4.123.). Dikdörtgen planlı ve ahşap döşemeli Ü24 odasına çakma bir ahşap kapıyla geçiş yapılmaktadır (Şekil 4.124.), (Şekil 4.132.). Bu oda batı cephesini görür şekilde tek kanatlı ahşap mavi bir pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.125.), (Şekil 4.132.). Ü24 odasının güneyinde; orijinal hem alt kısmı hem de üst kısmı iki kapaklı bir adet gömme dolap (Şekil 4.126.) ve bir adet niş (Şekil 4.132.), kuzeyinde; ahşap orijinal en üst ve alt kısmı ağzı açık, orta kısmı ise iki kapaklı bir adet gömme dolap (Şekil 4.127.) ve doğusunda; sol tarafı iki kapaklı sağ tarafında ise üç sıra halinde ağzı açık olan bir adet gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.128.), (Şekil 4.132.). Odanın doğu duvarındaki dolabın; odanın içerisinde yer alan leğen ve Hol1'deki ağzı açık dolapta gözlemlenen güğümlerden dolayı yüklük ve gusülhane olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Şekil 4.123.). Ü24 odasına oda girişinin Önder Küçükerman'ın anlatımıyla bir holle gizlenmesi, odanın konumu ve içerisinde yer alan üç dolaptan dolayı başoda denilebilir.

Hol2, hem Ü21 odasına hem de ikinci yapılan binayla bağlantıyı sağlamaktadır (Şekil 4.121.), (Şekil 4.132.). Hol2'nin batısında yer alan Ü21 odasına orijinal ahşap çakma kapıyla girilmektedir (Şekil 4.132.). Döşemesi ahşaptır. Ü21 odasının güneyinde, iki adet ahşap gömme dolap mevcuttur (Şekil 4.132.). Bu dolaplardan soldaki iki kapaklı olup (Şekil 4.129.), sağdaki dolabın üst kısmı ağzı açık alt kısmıysa iki kapaklıdır (Şekil 4.129.), (Şekil 4.132.). Bu oda kuzey ve doğu cepheyi görür şekilde konumlanmış olan tek kanatlı ahşap doğramalı mavi bir adet pencere ile

aydınlatılmaktadır (Şekil 4.130.), (Şekil 4.132.). Duvarları tuğla ile örülmüş olan muhdes banyo ise Ü21 odasının batısında bulunmaktadır (Şekil 4.131.), (Şekil 4.132.). İlk binanın 1. katı gündelik aktivitenin gerçekleştiği esas kattır denilebilir. Fakat ikinci bina inşa edildikten sonra bu bina kullanılmamıştır. 1890 yılında yapılan binada cumba yer almamaktadır.

Şekil 4.116. Taş merdiven 1. kattan görünüş

Şekil 4.117. Ü23 odası ve merdivenin sofadan görünüşü

Şekil 4.118. Ü23 odasındaki tuğla duvar ve niş

Şekil 4.119. Sofanın batısında yer alan ocak ve teras kapısı

Şekil 4.120. Sofanın doğusunda yer alan niş Ü22 odası

Şekil 4.121. Hol1 ve Hol2

Şekil 4.122. Hol1 kapısı

Şekil 4.123. Hol1 ağzı açık dolap

Şekil 4.124. Hol1 ve Ü24 odası kapısı

Şekil 4.125. Ü24 odası batıdaki ahşap pencere

Şekil 4.126. Ü24 odası güneydeki gömme dolap

Şekil 4.127. Ü24 odası kuzeydeki gömme dolap

Şekil 4.128. Ü24 doğudaki dolap, yüklük ve gusülhane

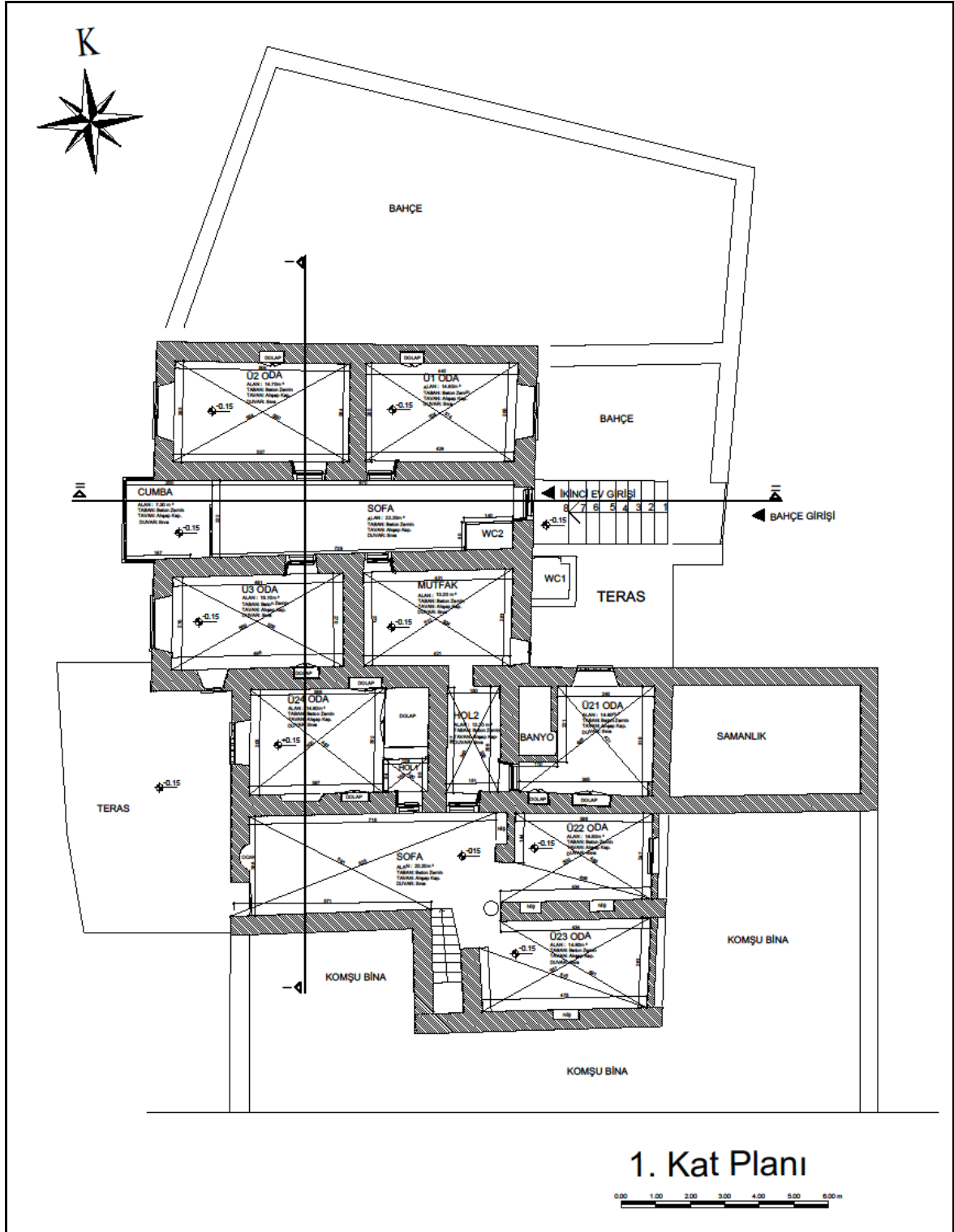
Şekil 4.129. Ü21 odası güneydeki göme dolaplar

Şekil 4.130. Ü21 odası kuzeydeki ahşap tek kanatlı pencere

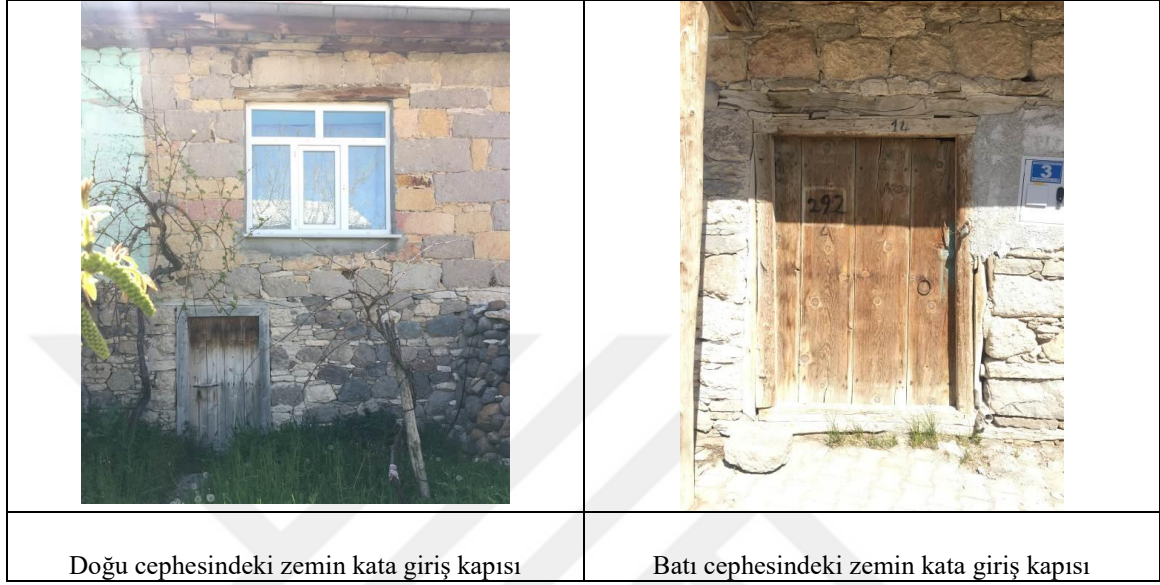
Şekil 4.131. Ü21 odası batısından girilen muhdes banyo

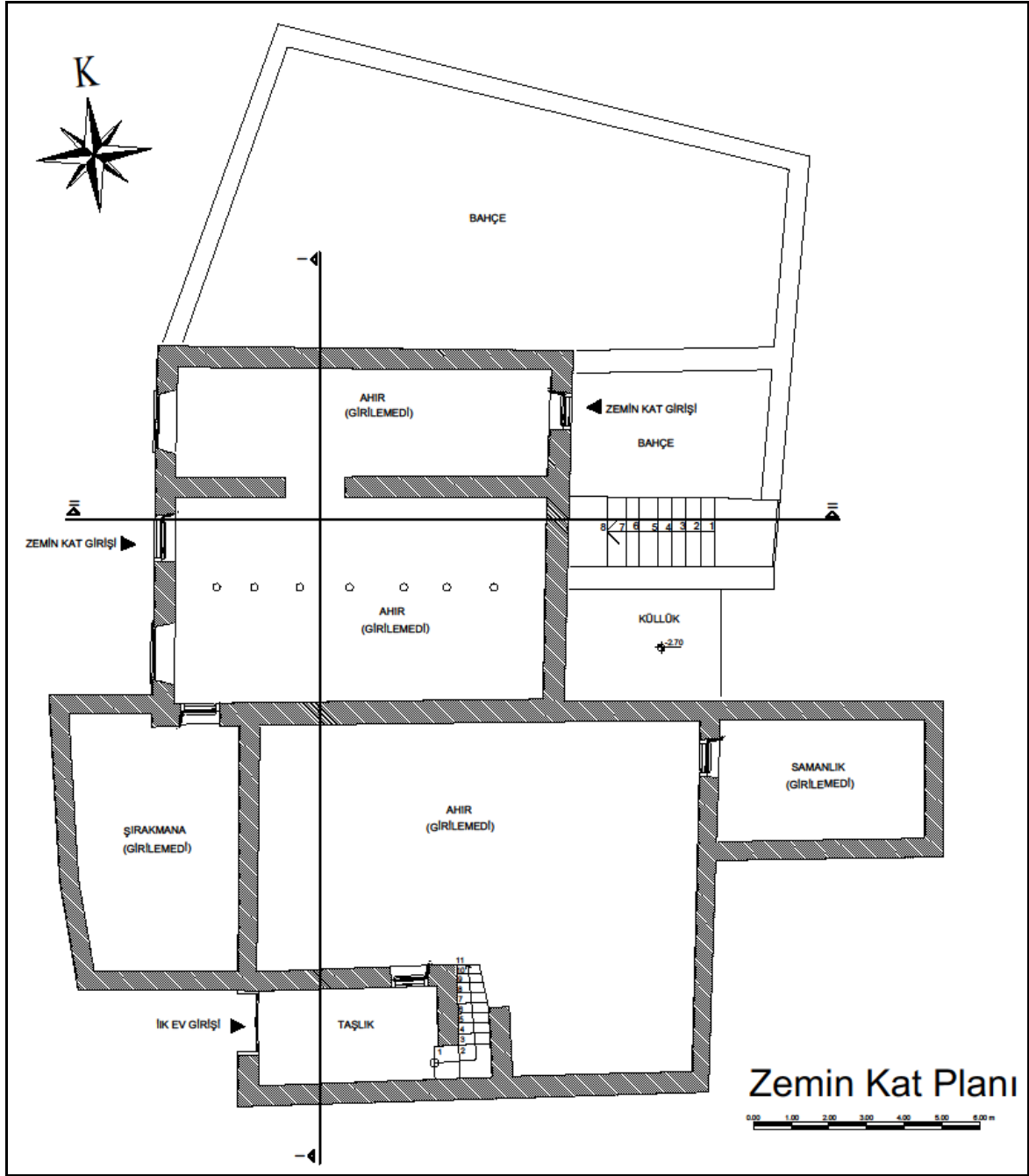
Şekil 4.132. Sadık Kaya evi 1. kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

İkinci yapının zemin katı 1910 yılında yapılmıştır. Zemin kata girilememiştir (Şekil 4.134.). Yapıda zemin kat ile 1. kat arasında bir bağlantı yoktur (Şekil 4.134.), (Şekil 4.149.). Zemin kattaki mekanların tamamen ahır olarak kullanıldığı, hatta

küçükbaş ve büyükbaş hayvanlar için ayrı mekanlar düzenlendiği sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir (Şekil 4.134). Yine sözlü kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla ahıra iki farklı cephe olan doğu ve batıdan iki farklı ahşap orijinal kapıyla bağlantı sağlanmaktadır (Şekil 4.133.),(Şekil 4.134.).

Şekil 4.133. 1910 yılında yapılan ikinci yapının zemin katının giriş kapıları

Şekil 4.134. Sadık Kaya evi zemin kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

İkinci yapının 1970 yılında yapılan ikinci katına giriş ise doğu cephesindeki bahçeden geçilerek çıkılan sekiz basamaklı merdivenle sağlanmaktadır (Şekil 4.135.), (Şekil 4.149.). Giriş merdivenlerinin hemen yanındaki terasın alt kısmı yöredeki ismiyle küllük olup (Şekil 4.136.), terasın üstünde yer alan muhdes tuvaletin duvarlarının tuğla olduğu düşünülmektedir (Şekil 4.137.), (Şekil 4.149.). Küllüğün bu yapıda, diğer evlerden farklı olarak yarı açık bir mekan olduğu dikkat çekmektedir. İkinci yapının 1. katından içeri girildiğinde karşımıza doğu-batı yönünde uzanan bir iç sofa çıkmaktadır

(Şekil 4.149.). Sofanın; doğusunda bir adet pvcden yapılmış muhdes tuvalet (Şekil 4.138.), batısında cumba, güneyinde mutfak, Ü3 odası ve lavabo, kuzeyinde ise Ü1 ve Ü2 odası mevcuttur (Şekil 4.139.), (Şekil 4.149.). Dikdörtgen planlı, Ü1 odasına geçiş ahşap çakma tekniğiyle yapılmış orijinal bir kapıyla gerçekleşir (Şekil 4.149.). Odanın, kuzeyinde orijinal alt kısmı iki kapaklı üst kısmıysa ağzı açık olan 68 cm genişliğinde bir adet gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.140.), (Şekil 4.149.). Ü1 odası doğu yönüne hakim pvc malzemedan tek kanatlı muhdes bir adet pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.141), (Şekil 4.149.). Bu odanın üç duvarını çevreler şekilde yer alan askılık olarak kullanılan ahşap silmeler mevcuttur (Şekil 4.141.), (Şekil 4.149.). Ü1 odası ile aynı yönde yer alan dikdörtgen planlı Ü2 odasına da çakma tekniğiyle yapılmış bir kapıyla girilmektedir (Şekil 4.149.). Ü2 odasının kuzey duvarında; en üst kısmı ağzı açık, orta kısmı iki kapaklı ve en alt kısmı ise tek kapaklı bir adet gömme dolap (Şekil 4.142.), batısında pvc malzemedan tek kanatlı pencere ve odadaki kuzey, güney ve batı duvarlarında mevcut olan askılık olarak kullanılan ahşap silmeler yer almaktadır (Şekil 4.143.), (Şekil 4.149.). Batı yönündeki dikdörtgen planlı mutfağa ahşap çakma tekniği uygulanan orijinal bir kapıyla girilir (Şekil 4.149.). Eski binayla bağlantıyı sağlayan yeni binadaki ilk mekan mutfaktır (Şekil 4.149.). Mutfak doğu cephesine hakim demirden yapılmış 75 cm genişliğinde bir adet pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.144.), (Şekil 4.149.). Mutfak ile aynı yönde yer alan dikdörtgen planlı Ü3 odasına da ahşap çakma bir kapıyla girilmektedir (Şekil 4.149.). Güney ve batı yönlerine hakim sırasıyla 80cm ve 149 cm genişliğin iki adet muhdes pvcden yapılmış pencere ile aydınlatılmaktadır (Şekil 4.145.), (Şekil 4.149.). Ü3 odasında 77 cm genişliğinde güney yönünde üst kısmı ağzı açık alt kısmı iki kapaklı bir adet ahşap gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 4.146.), (Şekil 4.149.). Odanın pencere ve dolap üst sınırında kuzey, batı ve güney duvarların da askılık görevi üstlenen ahşap yatay silmelere rastlanmaktadır (Şekil 4.145). Ü3 odasının da diğer odalardan farklı olarak iki pencere yer alması ve pencere konumları itibariyle yola bakan cephe olan batı cephede olmasıyla bu odaya kışın yörede misafir ağırlanan başoda denilebilir. Sofanın doğusunda yer alan cumba bir basamakla ve üst kısmı sofayı görür şekilde açık ahşap bir bölmeyle iç sofadan ayrılmıştır (Şekil 4.138.), (Şekil 4.148.). Bu mekan yola konumlanmış olan batı cephesine yerleştirilmiştir (Şekil 4.149.). Cumbanın denizlik seviyesine kadar olan korkulukları ve pencereleri ahşaptandır (Şekil 4.147.). Döşemesi ahşaptır. İçerisindeki duvarlardan kuzeydekinde raf ve güneydekinde raf ve askılık olarak kullanılan oldukça sade ahşaplar mevcuttur (Şekil 4.148.). Sadık Kaya evinde de

gözlemlenen kadarıyla iç sofalar ve cumbalar yazlık mekanlardır. Günümüzde 1910 yılında yapılan 1. kat kullanılmakta olup esas kattır. Yapının zemin katında günlük yaşam için ayrılan bir bölüm bulunmamaktadır.

Şekil 4.135. İkinci yapının 1. kat giriş kapısı

Şekil 4.136. Küllük

Şekil 4.137. Terasın üzerindeki tuvalet

Şekil 4.138. Sofanın doğu

Şekil 4.139. Sofanın batı yönüne bakan kısmı

Şekil 4.140. Ü1 odası gömme dolap

Şekil 4.141. Ü1 odası ahşap silmeler ve pencere

Şekil 4.142. Ü2 odası gömme dolabı

Şekil 4.143. Ü2 odası Ahşap silmeler ve pvc pencere

Şekil 4.144. Mutfak ahşap pencere ve ilk yapıyla bağlantı sağlanan hol boşluğu

Şekil 4.145. Ü3 odası ahşap silmeleri ve pencereleri

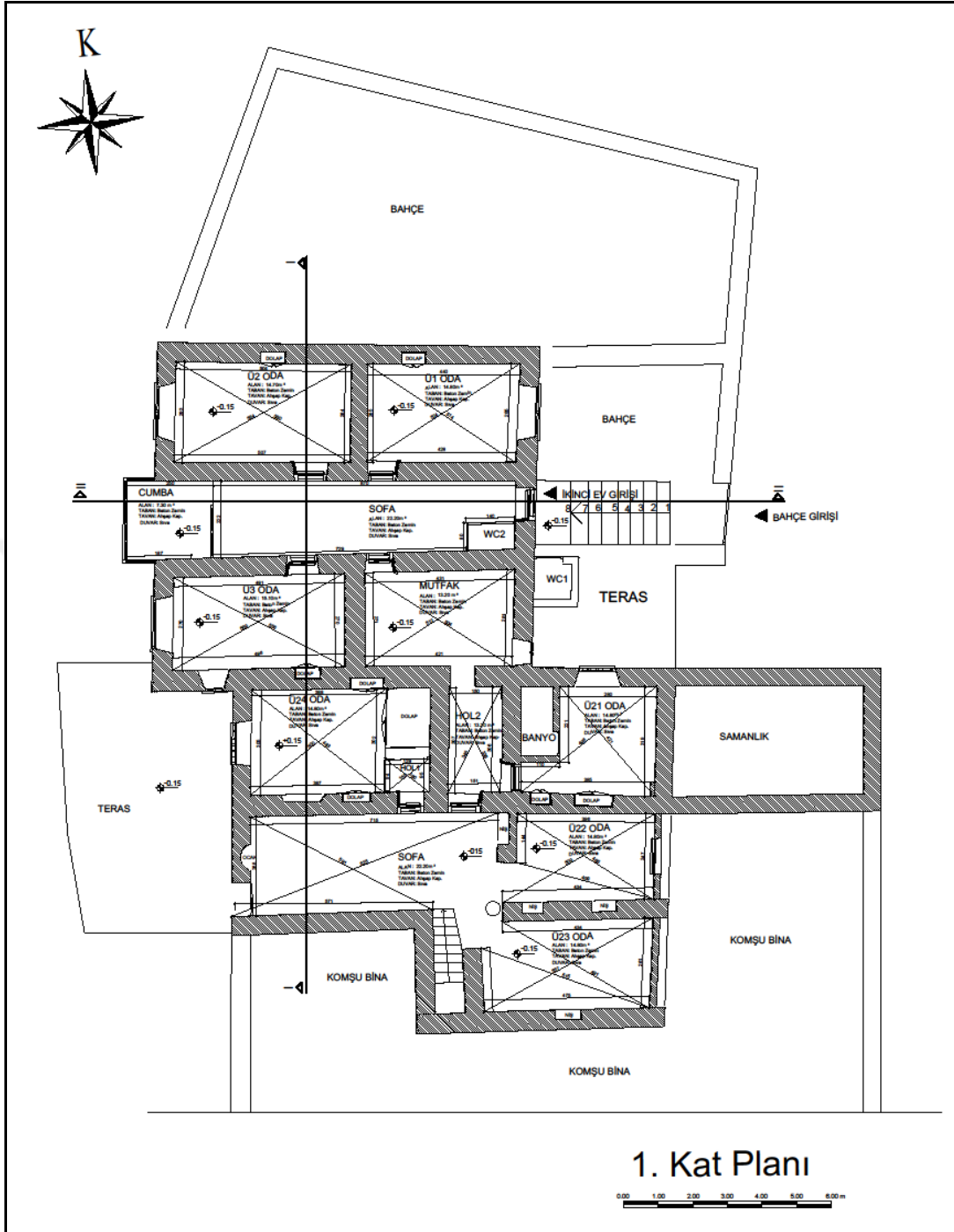
Şekil 4.146. Ü3 odası ahşap gömme dolap

Şekil 4.147. Cumba korkulukları ve penceresi

Şekil 4.148. Cumba raf ve askılıkları, ahşap bölme ve basamak

Şekil 4.149. Sadık Kaya evi 1. kat planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Sadık Kaya evinin taşları yöreye özgüdür. 1890 yılında ilk yapı ve 1910 yılında ikinci yapının zemin katı inşa edilmesine karşın taşların benzer özellikte olduğu dikkat çekmektedir. Fakat 1970 yılında yapılan ikinci yapının, 1. katında yine yörede gözlemlenen fakat incelenen yapıların yalnızca birkaç tanesinde yer alan sarı renkli taşlar mevcuttur. Yapı üç cepheli olup, güney cephe bitişik nizamdır. Binanın en gösterişli cephesi yola konumlanmış olan, cumbanın yer aldığı batı cephesidir. Batı

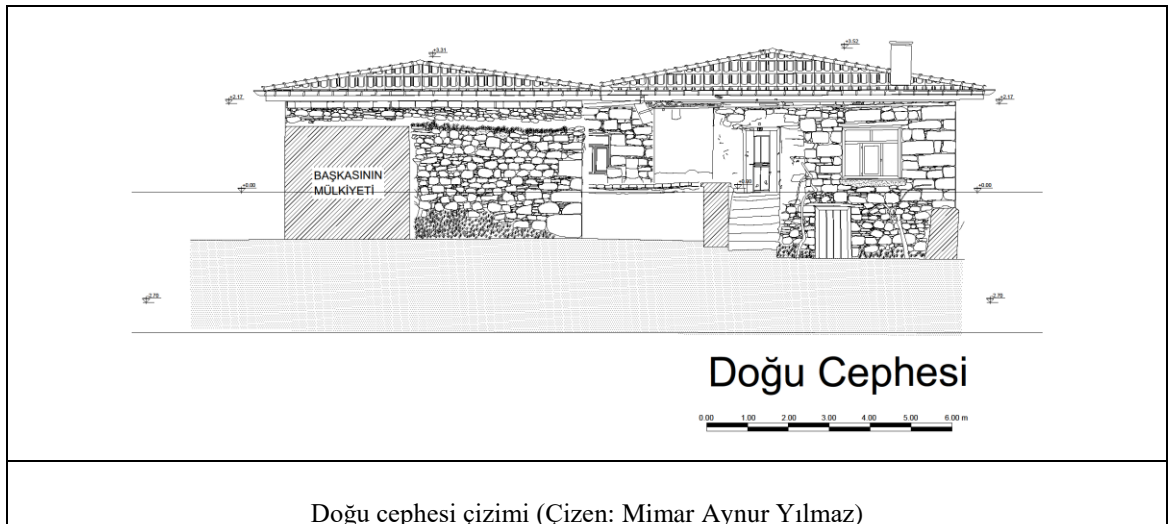
cephesinde mavi renkli çakma ve oyma tekniği uygulanmış cumbasıyla taşların uyumu göze çarpmaktadır. Yapının en çok penceresi bulunan cephedir. Batı cephesi ikinci binanın ilk binadan daha nde inşa edilmesiyle, şırakmana ve cumbayla oldukça hareketli bir cephedir. Bu cepheden hem ilk yapıya, hem de ikinci yapının 1. katına giriş sağlanmaktadır. Yapının kuzey cephesi sağırdır. Doğu cephesinin giriş bölümünde yeşil renkli boyalı bir bölümü olduğu dikkat çekmektedir. Doğu cephesinde ikinci yapının giriş kapısının st kısmının üçgen şeklinde olması ve mavi renkli düzenlenmesiyle yapı girişi görsel anlamda gzelleştirilmek istenmiştir. Doğu da yer alan tuvalet, samanlık, teras ve merdiven bu cepheye hareket katmaktadır. Bina da taş malzemeyle uyumlu ahşap ve demir mavi renkli pencerelere rastlanmaktadır. Yapı duvarlarında sıva tamiratı gözlemlenmiştir (şekil 4.150.).

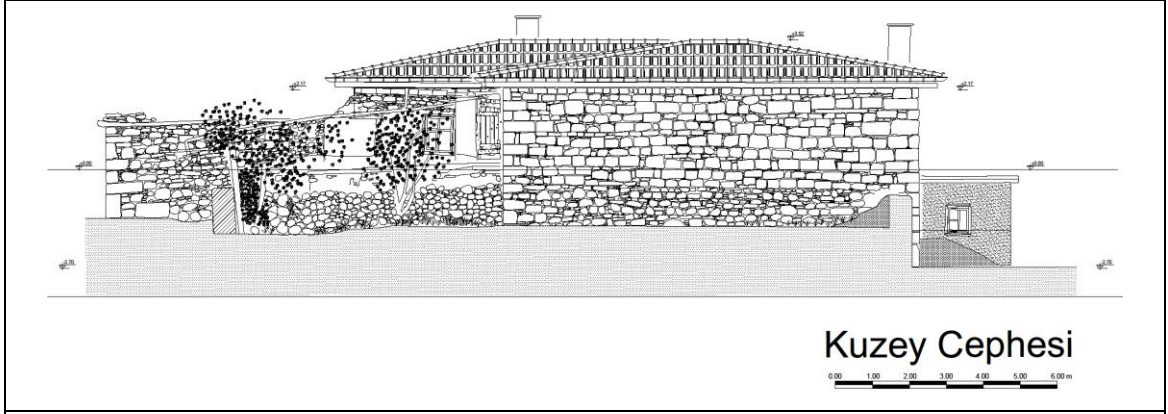

şekil 4.150. Sadık Kaya evi cephe fotoğrafları

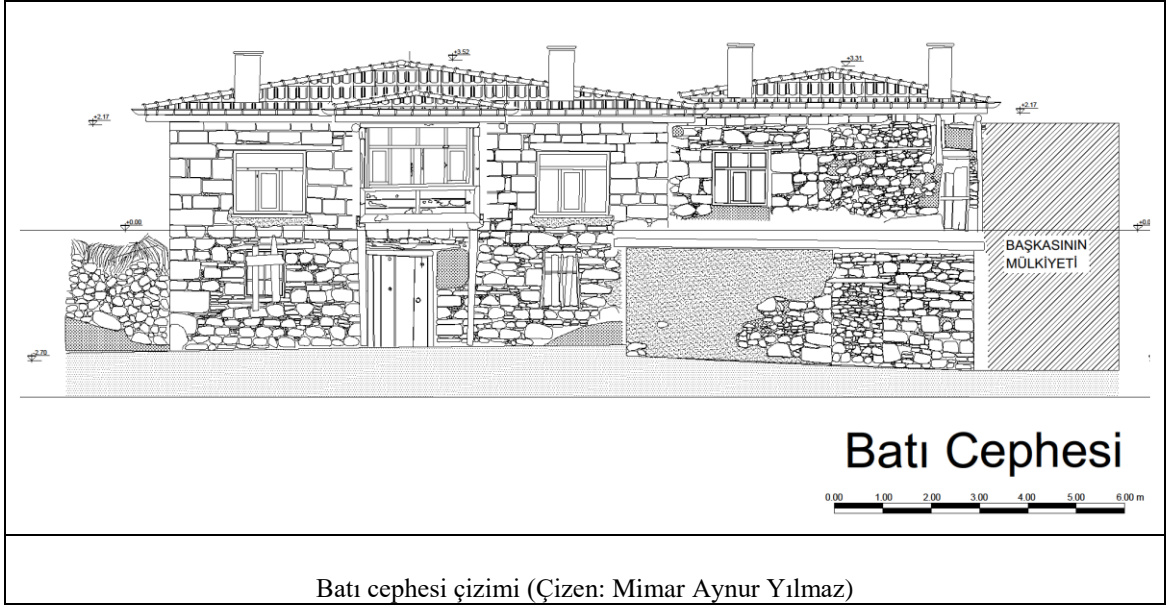
4.6.4. Malzeme ve teknik özellikleri

Sadık Kaya evi, yığma tekniğinde yapılmış bir binadır. Yapı iki farklı kısımdan oluşmasından da dolayı yığma duvarlarda farklı özellikte taşlar kullanılmıştır. İlk inşa edilen yapı ve ikinci yapının zemin katında kaba yonu taşlar ve moloz taşlar kullanılmıştır. İkinci yapının 1. katında ise yörede kullanılan, fakat araştırmış olduğum yapılarda çok az rastlanan yumuşak özellikte olan sarı renkli taşlarla inşa edilmiştir. Sarı renkli taşlar kaba ve ince yonu şekillerde mevcut olup, aralardaki boşluklarda da çok az sayıda moloz taşlar yer almaktadır. Köşelerdeki daha düzgün kesimli taşlar şaşırtmalı bir şekilde yerleştirilmiştir (Şekil 4.151.). Kapı ve pencere boşluklarını geçmek amacıyla ahşap lentolar kullanılmıştır (Şekil 4.151.). Yapı içerisinde Ü24 odasının, Ü21 odasının ve cumbanın döşemeleri ahşap, taşlığın döşemesi taş ve diğer odaların döşemeleri çimento esaslı şaptır. Tavanlar ahşap hatlıdır (Şekil 4.152.). Kapılar ahşap olup, çakma tekniğiyle yapılmıştır. Diğer evlerdeki çakma tekniğiyle yapılmış olan kapılarda gözlemlenen falak, sürgü ve küsük Sadık Kaya evinde de mevcuttur. Cumbasının korkulukları ve pencereleri ahşaptan yapılmıştır (Şekil 4.151.). İç duvarlarda girilebilen mekanlarda taşlık hariç, çamur sıva üzeri kireç badanalıdır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir. Ahşap, demir ve pvc malzemenen yapılmış olan pencereler mevcuttur (Şekil 4.151.). Çatısı her iki yapıda da dört yöne eğimli kırma çatıdır. Marsilya kiremit ile üzeri örtülmüştür. Metal yağmur olukları ile su tahliyesi sağlanmıştır (Şekil 4.153.).

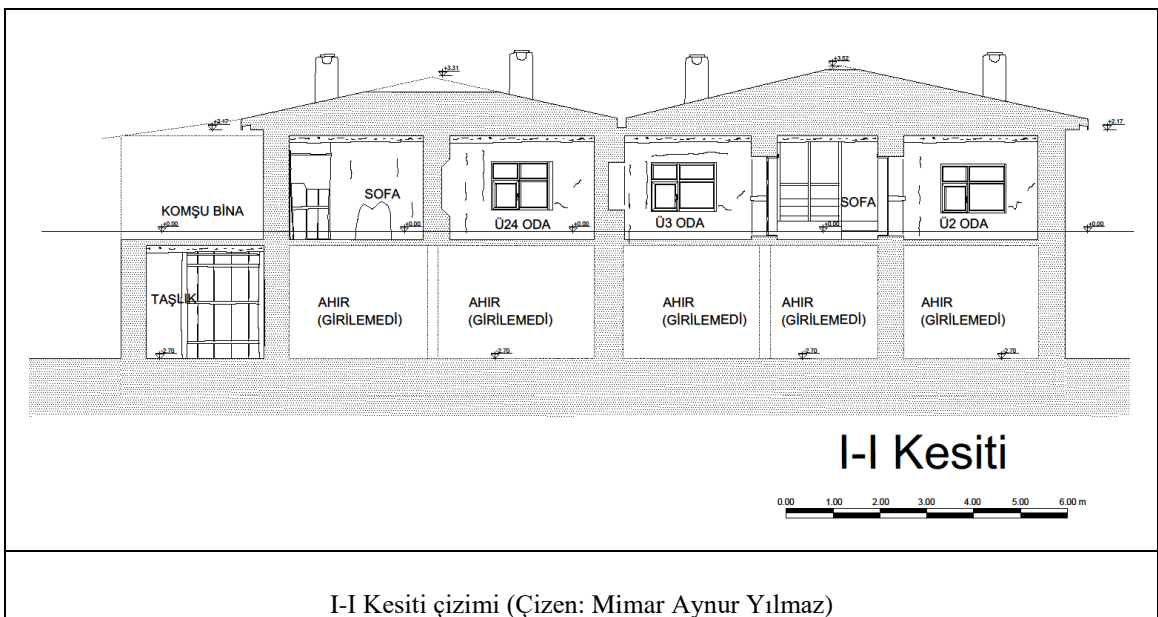

Kuzey cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

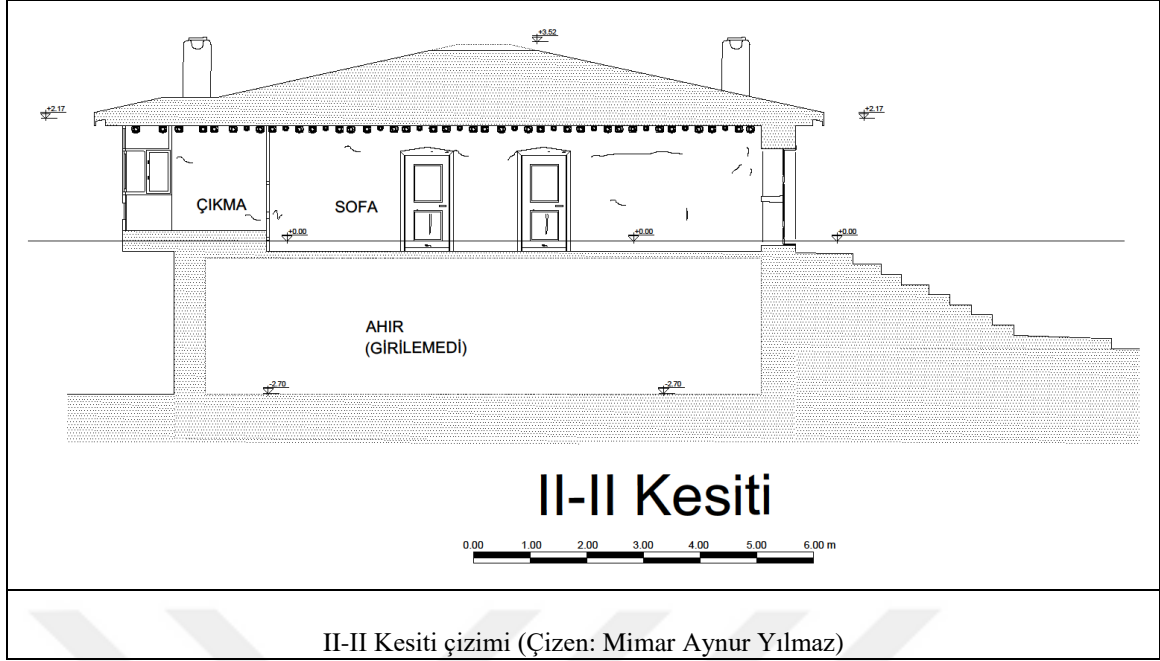

Batı cephesi çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

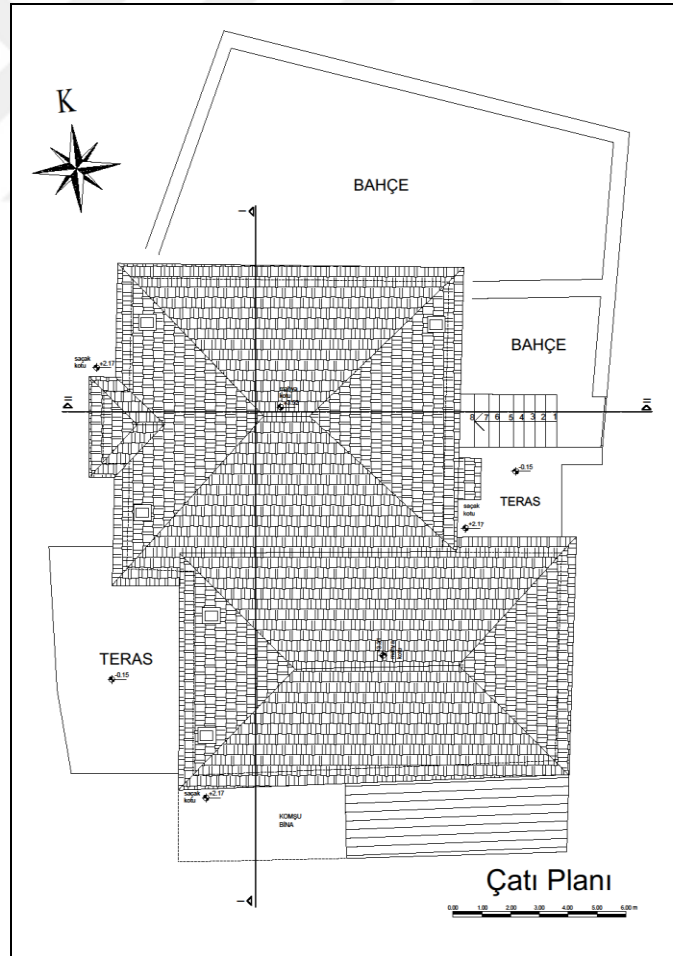
Şekil 4.151. Sadık Kaya evi cephe çizimleri

I-I Kesiti çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.152. Sadık Kaya evi kesit çizimleri

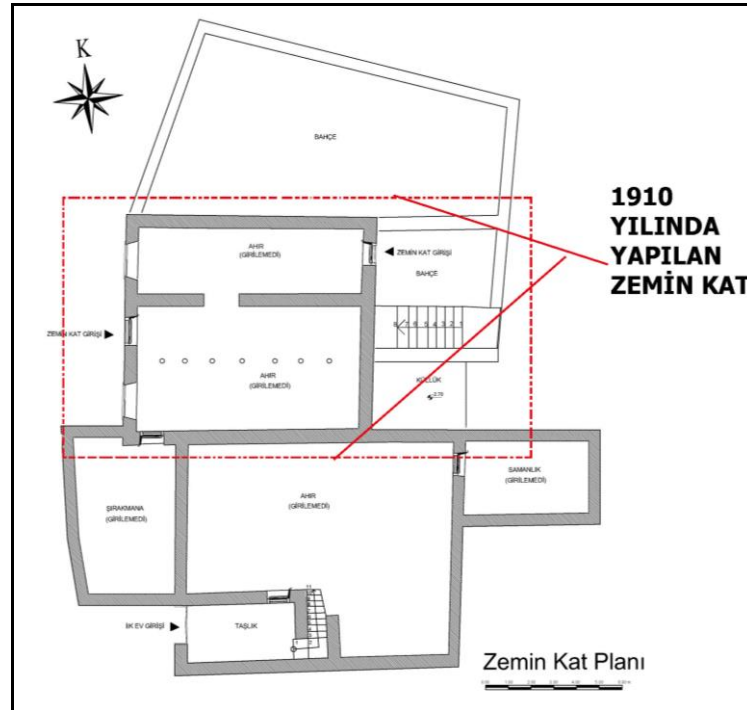
Şekil 4.153. Sadık Kaya çatı planı çizimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

4.6.5. Tamirat ve tadilatlar

Sadık Kaya evi, iki yapı şeklinde inşa edilmiştir. İlk yapı 1890 yılında, ikinci yapının zemin katı 1910 (Şekil 4.154.) yılında ve ikinci yapının 1. katı 1970 yılında yapılmıştır (Şekil 4.155.). Günümüzde ikinci yapı kullanılmaktadır. İki bina arasındaki bağlantı mutfaktan geçilen bir hol ile sağlanmaktadır (Şekil 4.155.).

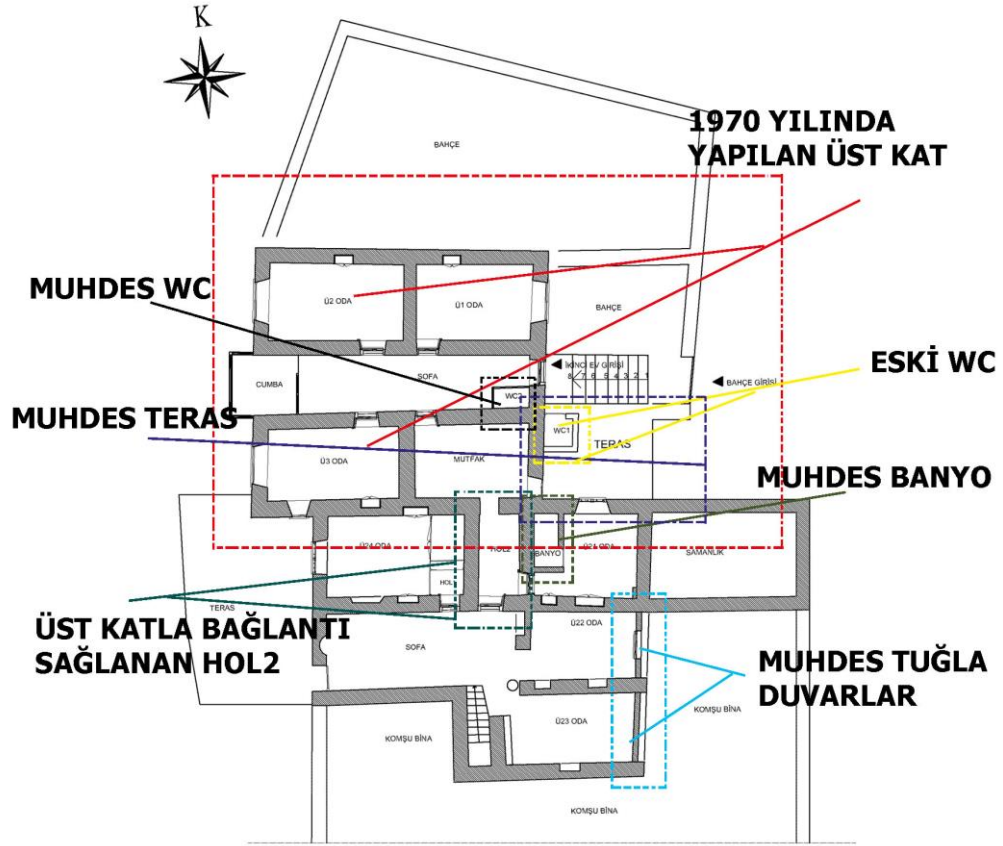
Yapının ikinci binasında muhdes pvc pencereler tespit edilmiş olup, ilk yapılan pencerelerin demirden olduğu sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir (Şekil 4.156.). İkinci yapının terasının üzerindeki betonarme döşemede muhdestir(Şekil 4.155.)(Şekil 4.156.). Sonradan küllüğün üzeri örtülüp duvarları tuğlayla örülmüş bir tuvalet mevcuttur. Küllüğün üzeri 1990'lı yıllar da kapatılmıştır Yeni yapının çatısı 1981 yılında, eski yapının çatısı 2000'li yıllarda yapılmıştır. İkinci yapı içerisinde sofada muhdes pvcden yapılmış bir tuvalet yer almaktadır (Şekil 4.154.).

Eski yapıda tespit ettiğimiz gusülhaneden de anlaşılacağı üzere, Ü21 odasındaki banyo da muhdestir (Şekil 4.154.). Yapı içerisindeki Ü23 ve Ü22 odalarının cephe duvarları yıkıldığı için, tuğla ile örülmüştür (Şekil 4.154.). Eski binadaki bozulmuş yığma duvarlarda sıvalar tespit edilmiş olup, doğu cephesindeki yığma duvarlarda boyalar görülmektedir (Şekil 4.154.), (Şekil 4.155.).

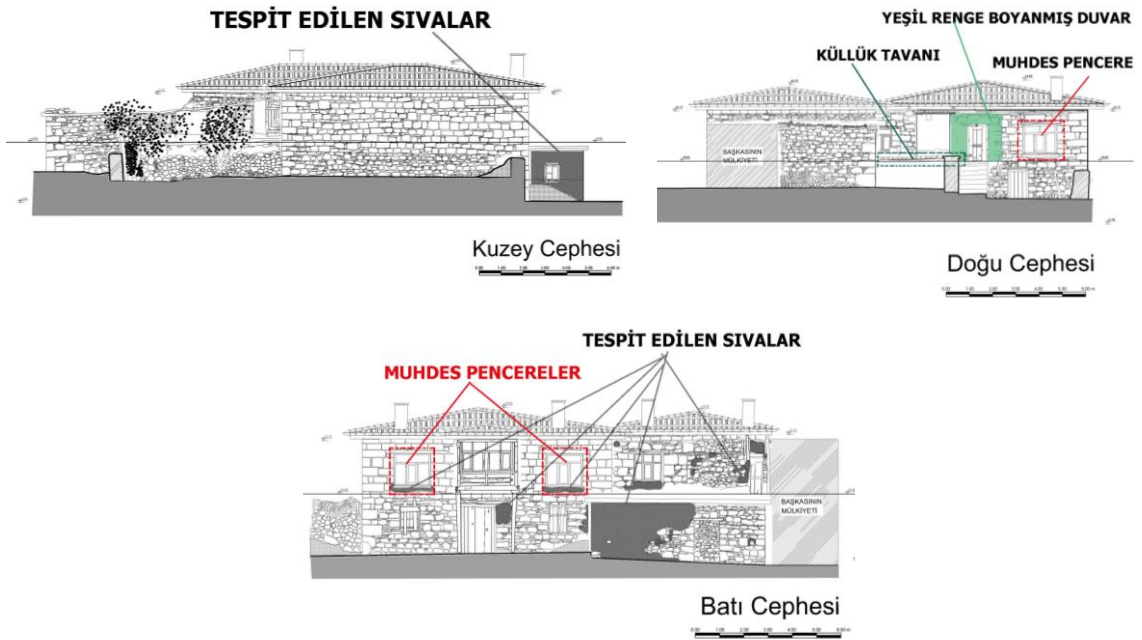
Şekil 4.154. İkinci binanın zemin katının plan üzerinde gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

1. Kat Planı

Şekil 4.155. 1. kat planı üzerinde yapıdaki değişimlerin gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

Şekil 4.156. Cepheler üzerinde tamirat tadilatların gösterimi (Çizen: Mimar Aynur Yılmaz)

5. DEĞERLENDİRME

Çavuş mahallesinde yapılan araştırmalar sonucunda evlerin çoğunlukla ortak bir mimari karaktere sahip oldukları dikkat çekmektedir. Bu sebeple bu bölümde evlerin plan özellikleri, cephe özellikleri, malzeme ve teknik özellikleri ve süsleme özellikleri tablolarla da karşılaştırmalı anlatılıp yöredeki evlerin tipolojik özellikleri hakkında bir değerlendirme yapılmıştır.

5.1. Çavuş Mahallesi Evlerinin Plan Özelliklerinin İncelenmesi

5.1.1. Vaziyet planının incelenmesi:

Geleneksel Çavuş Mahallesi evlerinin, dışardan içeriye yönelimi farklılık göstermektedir. Sokak veya yoldan direk bağlantı sağlanan yapılar, birinci ve ikinci katın girişi farklı olup ikinci katına dışardan bir merdivenle bağlantı sağlanan yapılar ve avludan bağlantı sağlanan yapılar mevcuttur.

Çavuş evlerindeki insanlar her ne kadar tarımla ilgili olup tarlalarında bir şeyler yetiştirmiş olsalar da topraktan kopmak istemez. Bir karı kocanın bakabileceği büyüklükte, küçükte olsa bahçeleri yer alan yapılar mevcuttur. Bahçelerin girişleri genellikle yapı dışından gerçekleşmekte olup, yöre insanının hayvancılıkla uğraşmasından ötürü hayvanları da bahçede de vakit geçirmektedir. Yörede yer alan avlulu yapılarda ise, bizim Türk ev kültürümüzde var olduğu gibi hem kadının mahremiyet alanına saygı göstermek hem de kadının dışarıyla bağlantısını sağlamak amacıyla yüksek duvarlarla çevrelenmiştir. Avlu da aynı zamanda gölgelenmeyi sağlayan ağaçlar, meyve ve sebze dikmek için alanlar, çiçekler için yer ayrıldığı gibi; oturulacak alanların zeminleri farklılık göstermektedir. Yörede araştırmamı yapmış olduğum yapılar da bitişik nizam yapılaşma içerisinde olanlar, bütün cepheleri yollara konumlanan ve bazı cepheleri bahçeye konumlanan yapılar mevcuttur (Çizelge 5.1.).

Çizelge 5.1. İncelenen Çavuş mahallesi evlerinin vaziyet planlarının karşılaştırılması

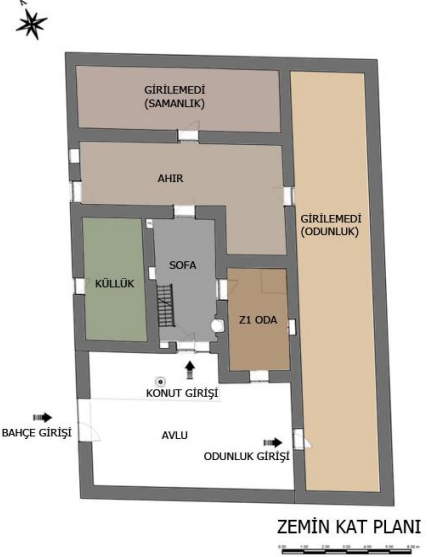
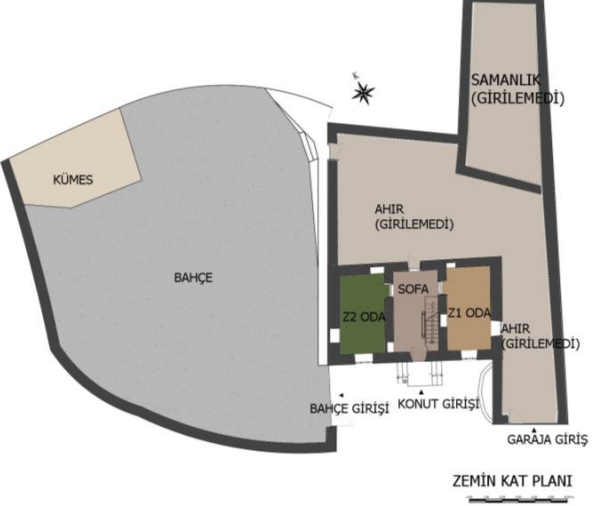
Yapı ismi ve Vaziyet planı Özellikleri	Vaziyet planı çizimi
<p>Nuri aktaş evi vaziyet planı özellikleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuri Aktaş evinin bütün cepheleri yola konumlanmıştır • Yapının bahçesi bulunmamaktadır. • Binaya giriş batı cephesindedir. 	
<p>Mehmet Kavalcı evi vaziyet planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mehmet Kavalcı evinin üç cephesi yola konumlanmış olup, güney cephesi yalnızca yapı avlusuna bakar şekilde yönelmiştir. • Binanın avlusuna giriş batı cephesinden demirden yeşil renkli kapıyla sağlanmaktadır. • Yapıya giriş güney cephedeki avludan geçilerek sağlanmaktadır. 	
<p>Adife Demirtaş evi vaziyet planı incelenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adife Demirtaş evinin yalnızca bir cephesi yola konumlanmıştır • Yapının batı cephesinde bahçesi yer almaktadır. • Binanın balkonu ve samanlığı komşu binayla bitişik nizam yapılaşma içerisinde. • Yapıya giriş güney cepheden sağlanmaktadır. 	

<p>Hüseyin Güroğlu evi vaziyet planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüseyin Güroğlu evinin iki cephesi yola konumlanmış olup, batı cephesi yapı bahçesine bakmaktadır ve güney cephesinde komşu bina yer almaktadır. • Yapının bahçesi mevcuttur. • Bahçeye kuzeyden bir kapıyla girilmekte olup, içerden bir bağlantı söz konusu değildir. • Yapının birinci katına giriş batı cephesinden, ikinci katına giriş doğu cephesinden sağlanmaktadır. 	
<p>Bekir Demirtaş evi vaziyet planı incelenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekir Demirtaş evinin iki cephesi yola konumlanmış olup, kuzey cephesi bitişik nizam yapılaşma içerisinde ve batı cephesi ise komşu binaya ait bahçeye bakar şekilde yönelmiştir. • Yapıya giriş güney cepheden sağlanmaktadır. 	
<p>Sadık Kaya evi vaziyet planı incelenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadık Kaya evi, farklı zamanlarda inşa edilen iki farklı bina şeklinde yapılmış olup, iki cephesi yola konumlanmıştır. Kuzey cephesi yapıya ait bahçeye yönelmiş olup, güney cephesi bitişik nizam yapılaşma içerisinde. • Batı cephesi ve doğu cephesi yola konumlanmış olup, doğu cephesinde küçük bir bahçe yer almaktadır. • İkinci yapının zemin katına batı cephesinden ve doğu cephesinden sağlanmakta olup, 1. katına geçiş ise doğu cephesinde dışardan bir merdivenle sağlanmaktadır. 	

5.1.2. Kat planlarının incelenmesi

Çavuş Mahallesi evleri genellikle çevrenin yapılanma düzeniyle aynı özellikte yer almaktadır. Evler, Sedad Hakkı Eldem'in plan tipi sınıflandırılmasında sofanın iki yanına sıralı şekilde dizilen odalarıyla karniyarık olarak da adlandırılan iç sofalı plan tipine sahiptir. Çavuş mahallesi evleri bulunduğu arazi yapısına, iklim özelliklerine, ekonomik duruma ve aile yapısına göre inşa edilmiştir. Genellikle iki katlı olan yapılarda, iki kısım şeklinde inşa edilenler de yer almaktadır. Yapıların kat yükseklikleri insan ölçeğine uygun olarak tasarlanmıştır. Gündelik yaşamın 1. katta geçirilmesinden ötürü esas kat 1. kattır. Zemin katlar ve 1. katlar arasında genellikle giriş sofasında yer alan ahşap bir merdivenle bağlantı söz konusudur. Bazı yapılarda ise ikinci kata dışardan bir merdivenle giriş yapılmaktadır. Yörede genellikle yapıların zemin katları 1960'lı yıllarda inşa edilmiştir. 1. katı ve zemin katı aynı zamanda inşa edilenlerde yer almakta olup, genellikle 1. katlar 1970-80'ler de yapılmıştır. Yörenin aile yapısının nüfusu kalabalık olduğundan dolayı, Çavuş Mahallesi evlerinde de ikinci katlar çocuk sayısı artıp oda ihtiyacı oluştuğundan sonra inşa edilmiştir. Yöre halkı genellikle hayvancılıkla uğraştığı için zemin katlar da ahırlar ve samanlıklar yer almaktadır. Zemin katların plan şemasında çoğunlukla; giriş sofası, ahır, samanlık, odunluk, küllük ve odalar vardır. Yörede incelenen bazı yapılarda yöre halkı hayvancılıkla uğraştığı için ahır iki kısımdan oluşmakta olup, küçükbaş ve büyükbaş hayvanlar için yapıldığı sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir. Yörede fosseptiklere küllük denilmektedir. Küllükler genellikle dışarıyla bağlantılı mekanlar olup bazılarının üzeri sonradan kapatılmıştır. Hayvan pislikleri de küllüklere atılmaktadır. Ahırların mutlaka dışarıyla bağlantılı olan kapıları her evde yer almaktadır. Zemin kat planı 1890 yılında yapılmış olan Sadık Kaya evinin ilk kısmındaki plan şemasında sadece taşlık ve pekmez yapmak için kullanılan yörede 'Şırakmana' denilen mekan yer almaktadır. Araştırmış olduğum yapıların genelinde bina içine girdiğimizde dikdörtgen bir sofayla karşılaşılacaktır. Sofanın iki yanında odalar mevcut olup, girişin karşısı genellikle ahırla bağlantılı mekanlardır. Yörede incelenen yapılardan yalnızca Sadık Kaya evinin ikinci kısmının zemin katında giriş sofası yoktur. Yapının zemin katının ahır olarak kullanılmakta olduğu sözlü kaynaklardan öğrenilmiştir. Bazı yapıların zemin katlarında hem sofanın aydınlatılması hem de eve geleni görebilmek amacıyla yapılmış olan kim geldi pencereleri yer almaktadır (Çizelge 5.2.).

Çizelge 5.2. İncelenen Çavuş mahallesi evlerinin zemin kat planlarının karşılaştırılması

Yapı ismi ve Zemin kat planı Özellikleri	Zemin kat planı çizimi
<p>Nuri Aktaş evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuri Aktaş evinin zemin katında, iç sofa, iki oda ve ahır ve samanlık yer almaktadır. 1. katına iç sofadan ahşap bir merdivenle geçilmektedir. Ahıra güney cepheden dışardan bir kapıyla girilmektedir. Yapının alt katı 1960'lı yıllarda ve 1. katı 1984 yılında yapılmıştır. 	
<p>Mehmet Kavalcı evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Mehmet Kavalcı evinin zemin katında iç sofa, küllük, bir oda, ahır, odunluk ve samanlık yer almaktadır. Bina girişinde kim geldi penceresi vardır. Ahır, odunluk ve küllüğe dışardan bağlantı sağlanan kapılar vardır. 1. katla bağlantı iç sofadan merdivenle gerçekleşmektedir. Yapı 1977 yılında yapılmış olup, zemin ve 1. katı aynı tarih de inşa edilmiştir. 	
<p>Adife Demirtaş evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Adife Demirtaş evinin zemin kat plan şeması; iç sofa, iki oda, ahır ve samanlıktan oluşmaktadır. 1. katla bağlantı iç sofadan ahşap bir merdivenle sağlanmaktadır. Yapının ahırına girilememiştir. Fakat yapı bahçesine ahırdan bir kapı olduğu cepheden tespit edilmiştir. Garaja giriş dışardan demir bir kapıyla sağlanmakta olup, garaj ahır içerisindedir. Yapının alt katı 1963 yılında, 1. katı 1974 yılında yapılmıştır. 	

<p>Hüseyin Güröğlü evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüseyin Güröğlü evinin zemin katında iç sofa, üç oda, küllük yer almaktadır. • Binanın zemin katına batı cephesinden girilmektedir. • Yapının 1. katına içerden bağlantı yoktur. • 1. kata kuzey cephede yer alan bir merdivenden geçilerek doğu cephesinden girilmektedir. • Küllük ile bağlantı yalnızca dışardan sağlanmaktadır. • Bahçe ile içerden bağlantı yoktur. • Yapının alt katı 1952-1953, 1. katı ise 1970'ler de inşa edilmiştir. 	
<p>Bekir Demirtaş evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekir Demirtaş evinin zemin kat plan şeması; iç sofa, iki ahır, bir oda, küllük ve girilemeyen ardiyeden oluşmaktadır. • Ahır büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için ayrı iki oda halinde yapılmıştır. • Küllük ile içerden bir bağlantı yoktur. • Ahıra dışardan batı cephesinden ayrı bir kapıyla da girilebilmektedir. • Ahır-2 ve ardiye odasına bağlantı iç sofadan gerçekleşmemektedir. • Yapının alt katı 1964, 1. katı 1974 yılında inşa edilmiştir. 	
<p>Sadık Kaya evi zemin kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadık Kaya evi iki farklı yapı şeklinde inşa edildiğinden ötürü iki farklı zemin katı yer almaktadır. • İlk yapının zemin katı; taşlık, şırakmana, ahır ve samanlıktan oluşmaktadır. • İlk yapıya giriş yalnızca taşlıktan sağlanmakta olup 1. kata çıkmayı sağlayan taş bir merdiven yer almaktadır. • İki yapı arası zemin kattan geçiş sağlanıp sağlanmadığı mekanlara girilemediği için bilinmemektedir. 	

<ul style="list-style-type: none"> • İkinci yapının zemin katında iki adet ahır ve yarı açık içeriyle bağlantısı olmayan bir küllük yer almaktadır. • Ahıra giriş iki farklı cepheden ve iki farklı kapıdan sağlanmaktadır. • 1. katla bağlantı zemin katta yoktur. • Yapıda diğerlerinden farklı olarak alt katta odalar yer almaması ve Şırakmana denilen pekmez yapılan bir odanın bulunmasıdır. • Yapının ilk binası 1890 yılında alt katı ve 1. katı aynı andan inşa edilmiştir. İkinci binanın zemin katı 1910, 1. katı ise 1970 yılında yapılmıştır. 	
--	--

Yapıların 1. katları gündelik yaşamın geçtiği yerlerdir. 1. katlardaki plan şeması genellikle odaların açıldığı bir sofa ve sofanın her iki yanına bazen karşısına sıralanmış odalar, mutfak, muhdes tuvalet, muhdes banyo, cumba ve bazı yapılaradaysa muhdes teraslar yer almaktadır. Yöredeki incelenen bütün yapılarda cumbalar yer almakta olup, cumbalar ve sofalar yazlık mekan olarak kullanılmaktadır. İncelenen yapılar arasında Mehmet Kavalcı evinde iki cumba olup, Nuri aktaş evinde açık cumba yer almaktadır. Cumbalar ahşap ve tuğla malzemeden korkuluklarla ve zeminden birkaç basamak yüksekte yapılarak sofadan ayrılmak istenmiştir. Sofalar da askılık görevi üstlenen yatay ahşap silmeler yer almaktadır. Cumbalar yol cephesinde konumlanmıştır. Evlerde kışlık mekanlar olarak başodalar düşünülebilir. Hemen hemen her evde gösterişli dolapların olduğu, en az iki cepheye hakim, bazılarının da süslü sergenlerin yer aldığı başoda olarak tabir edebileceğimiz odalar yer almaktadır. İncelenen yapıların genelinde mutfaklar yer almak olup, içerisinde gösterişsiz ocaklar mevcuttur. Yapılarda genellikle ilk yapıldıklarında tuvaletler ahşap malzemeden cephede çıkıntı oluşturacak şekilde küllüklerin üstünde yapılmış olup, daha sonraları yıkılıp tuvaletler içeri alınmıştır. İncelemiş olduğumuz yapıların bazılarında günümüzde hala teras üzerinde tuvaletler yer almaktadır. Yöredeki evlerden bazılarındaki odalardaki perdelerle kapatılmış yüklüklerin altında yerden basamak olarak yüksekte olan duşlar tespit edilmiştir. Tespit edilen muhdes banyolardan dolayı günümüzde buralar kullanılmamaktadır. Gündelik yaşamın 1. katlarda geçirilmesinden dolayı 1. katların daha iyi aydınlatılmasından ötürü pencereleri daha çok ve büyük tutulmuştur (Çizelge 5.3.).

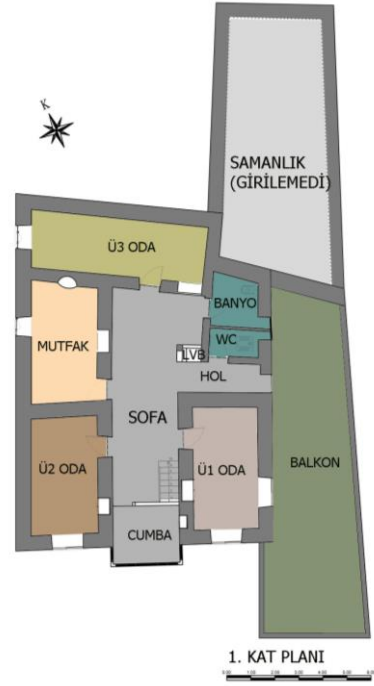

Çizelge 5.3. İncelenen Çavuş Mahallesi evlerinin üst kat planlarının karşılaştırılması

Yapı ismi ve 1. kat planı özellikleri	1. kat plan çizimi
<p>Nuri Aktaş evi 1. kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapının 1. kat plan şeması; iç sofa, üç oda, açık cumba, teras(dam) ve tuvaletten oluşmaktadır. • Diğer evlerden farklı olarak cumbası açıktır. • Yapı iç sofalı plan tipine sahiptir. • Cumba yazlık mekan olarak kullanılmaktadır. Yola konumlanmıştır. • Yapının baş odası Ü2 odasıdır ve burası aynı zamanda kışlık mekan olarak kullanılmaktadır. • Tuvalet sonradan içeriye alınmış olup, duvarları tuğla malzemeyle örülmüştür. • Yapının 1. katı esas kattır. • Oda ihtiyacının oluşmasından ötürü 1. kat sonradan yapılmıştır. 	
<p>Mehmet Kavalcı evi 1. kat planı özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapının 1. kat plan şeması; iç sofa, iki adet cumba, dört oda, mutfak, tuvalet, banyo ve teras(dam)dan oluşmaktadır. • Yapı iç sofalı plan tipine sahiptir. • Binada iki adet cumbanın yer alması dikkat çekmektedir. • Yapının 1. katı esas kattır. Cumba2 yazlık mekandır. Yola konumlanmıştır. • Ü1 odası başoda olup, aynı zamanda kışlık mekandır. • Banyo, muhdes olup duvarları tuğla malzemenen örülmüştür. 	

Adife Demirtaş evi 1. kat planı özellikleri

- Yapının 1. katında, iç sofa, cumba, üç oda, mutfak, hol, banyo, lavabo, 1. katla bağlantılı olmayan samanlık ve balkon yer almaktadır.
- Bina iç sofalı plan tipine sahiptir.
- Cumba yol cephesinden konumlanmış olup, yazlık mekandır.
- Ü1 odası başoda aynı zamanda kışlık mekandır.
- Yapıda esas kat 1. kattır.
- Binada banyo ve tuvalet muhdes olup, eski tuvalet balkon kapısında geçilerek erişilen ahşap malzemeden cumba şeklinde yer almaktaymış.
- Yapı da balkonda muhdestir.

Hüseyin Güröğlü evi 1. kat planı özellikleri

- Yapının 1. kat plan şeması, iç sofa, cumba, bir oda, mutfak, teras ve teras üzerinde yer alan tuvaletten oluşmaktadır.
- Yapı iç sofalı plan tipine sahiptir.
- Binanın 1. katına dışardan bağlantı sağlanmaktadır. Yapının başodası ve aynı zamanda kışlık mekanı Ü1 odası muhdestir.
- Cumba yola konumlanmıştır. Yazlık mekan olarak kullanılmaktadır.
- 1. kat esas kattır.
- Mutfak yerine iç sofa da ocak tespit edilmiştir.

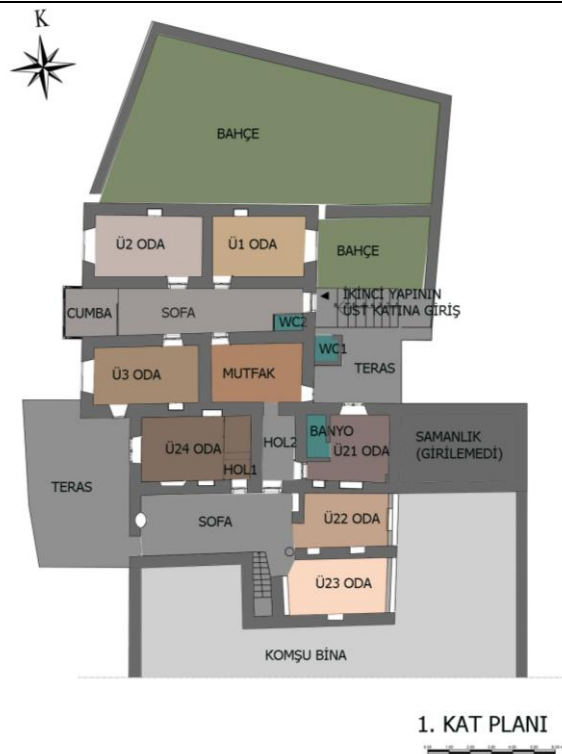

Bekir Demirtaş evi 1. kat planı özellikleri

- Bekir Demirtaş evi plan şeması; iç sofa, cumba, üç oda, mutfak, banyo, hol, tuvalet ve balkondan oluşmaktadır. Yapı iç sofalı plan tipine uymaktadır.
- Banyo tuğla malzemeden sonradan inşa edilmiştir.
- Cumbası yola konumlanmış ve yazlık mekandır.
- Ü1 odası başoda ve kışlık mekandır.
- Balkon ve tuvaleti muhdestir.
- Esas kat 1. kattır.

Sadık Kaya evi 1. kat planı özellikleri

- Sadık Kaya evi, iki farklı bina olarak yapılmıştır. Yapının yalnızca ikinci binasının 1. katı iç sofalı plan tipine uymaktadır.
- İlk yapının 1. katı; sofa, dört oda, iki hol, banyo ve terastan oluşmaktadır.
- İkinci bina inşa edilmeden önce Ü24 odasının başoda ve bu katın esas kat olduğu düşünülmektedir.
- İlk yapının sofasında ocak tespit edilmiş olup yapıda başka ocak yer almamaktadır. Aynı zamanda incelediğim diğer yapılardan farklı olarak ilk yapının Ü1 odasında gusülhane olduğu düşünülen dolap tespit edilmiştir.
- İkinci yapının 1. katına dışardan bir merdivenle giriş yapılmaktadır. İki bina arası geçişi mutfaktan geçilen hol sağlamaktadır.
- İkinci yapının 1. kat plan şeması; iç sofa, üç oda, cumba, tuvalet, teras ve teras üzerinde yer alan önceki tuvaletten oluşmaktadır.
- Cumba yalnızca ikinci yapıda yer almakta olup, yazlık mekandır. Yola konumlanmıştır.
- Esas kat ikinci yapının 1. katıdır.
- Ü1 odasının başoda ve kışlık mekan olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

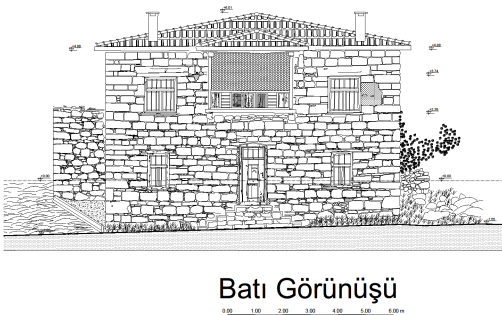

5.2. Çavuş Mahallesi Evlerinin Cephe Özelliklerinin İncelenmesi:

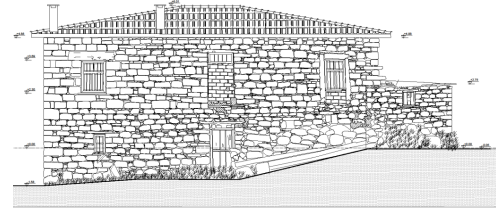
Geleneksel Çavuş evlerinde en belirgin cephe özellikleri cepheye hareket katan cumbalıdır. Cumbaların bazıları boyanmış bazılarındaysa oyma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmektedir. Evlerin sokağa bakan cepheleri daha gösterişli hale getirilmiştir. Cephelerde demir pencerelerin farklı renklerde boyanması ve taş malzemeyle uyumu dikkat çekmektedir. Yöredeki bazı demir pencerelerin önüne yerleştirilen ferforjelerle süslemeler yapılmıştır. Bazı evlerin giriş kapıları gösterişli hale getirmek amacıyla farklı renklere boyanmış olup, ahşap ve demir malzemedan yapılmışlardır. Yöredeki yapıların çoğundaysa giriş kapılarının üst pervazlarına üçgen şekli verilerek oluşturulan süslemeler gözlenmektedir. Yapıların genelinde cumbalı cephelerde pencereler çok sayıda yapılmıştır.

Cephelerde farklı renk ve özelliklerde yer alan taşlar yer almaktadır. Evlerin bazılarında yörede sonradan yapılan 1. katlarda gözlemlenen sarı renkli taşlar diğer taşlarla uyum içerisindedir. İncelenen evlerin çoğunda güvenlik ve mahremiyet açısından zemin kat pencereleri daha küçük tutulmuş olup, bazılarındaysa alt katları sağır cepheli olanlara rastlanmaktadır. 1. kat pencerelerinin ise daha büyük ve çok sayıda oldukları dikkat çekmektedir. Bazı yapılarda cephelerden birisi sağır olanlarda yer almaktadır. Yapıların bazıları üç cepheli olup, bir cephesi bitişik nizam yapılaşma içerisindedir (Çizelge 5.4.).

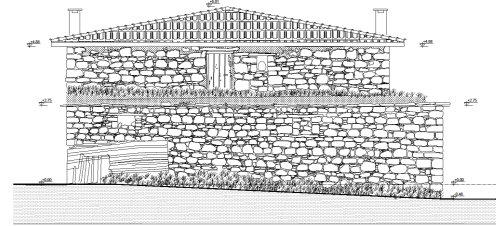
Çizelge 5.4. İncelenen Çavuş mahallesi evlerinin cephe özelliklerinin karşılaştırılması

Yapı ismi ve cephe özellikleri	Cephe çizimleri
<p>Nuri Aktaş evi cephe özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuri Aktaş evi dört cephelidir. Yapının batı cephesi; binaya girişin sağlandığı cumbalı olan cephelidir. Binanın en gösterişli cephesi olup, en çok pencereler bu cephe de yer almaktadır. Yapının bütün cephelerindeki pencereleri sade olup, ahşap malzemedan yapılmıştır. 	<p>Nuri Aktaş evi cephe çizimleri</p> <p>Batı Görünüşü</p>

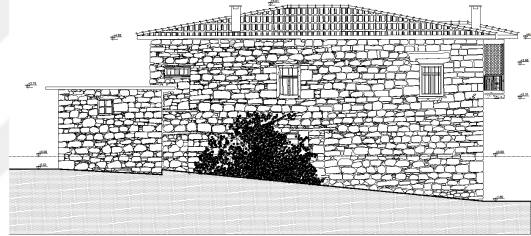
- Yapı da alt kat pencereleri daha küçük ve az sayıda olup, 1. kat pencereleri daha büyük ve çok sayıda yer almaktadır.
- Cephe de kapılar ahşap malzemedir olup, sadedir. Fakat yalnızca giriş kapısının üst pervazı üçgen şeklindedir.
- Cephelerin bazılarında sıvalar gözlenmiştir.

Güney Görünüşü

Doğu Görünüşü

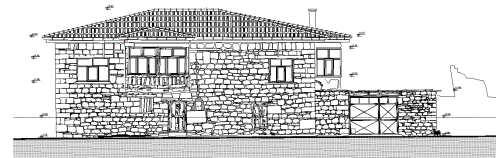

Kuzey Görünüşü

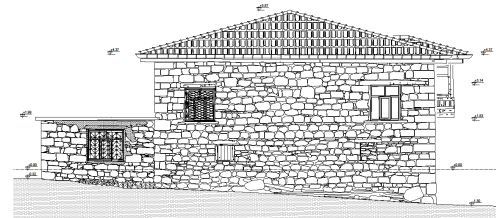
Mehmet Kavalcı evi cephe özellikleri

Mehmet Kavalcı evi cephe çizimleri

- Mehmet Kavalcı evi dört cephelidir.
- Yapının iki adet cumbası yer almakta olup, bunlar batı ve güney cephesinde bulunmaktadır.
- Yapının en gösterişli cephesi batı yönünde yer alan yola konumlanan cumbalı cephesidir.
- Cephelerin mor ve yeşil renkte yer alan demir malzemedir 1. kat pencereleri yeşil ve mavi renkli cumbalarıyla uyumu dikkat çekmektedir.
- Yapıda alt katın çoğunlukla sağır ve küçük ahşap ve demir malzemedir pencerelerden yapıldığı gözlemlenmektedir.
- 1. katta ise pencerelerin çok ve büyük sayıda bulunduğu tespit edilmiştir.

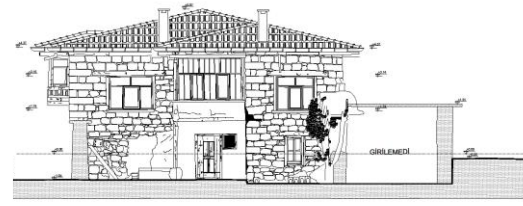

Batı Görünüşü

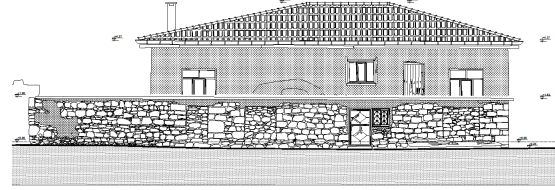

Kuzey Görünüşü

- Cephelerde kapılar demir ve ahşaptan yapılmış olup, mavi renkte olan avlu ve giriş kapılarının taş malzemeyle uyumu dikkat çekmektedir.
- Cephelerin bazılarında sıvalar gözlenmiştir.

Güney Görünüşü

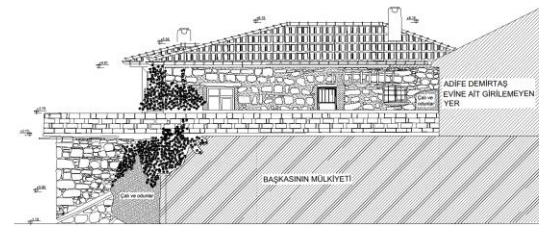
Doğu Görünüşü

Adife Demirtaş evi cephe özellikleri

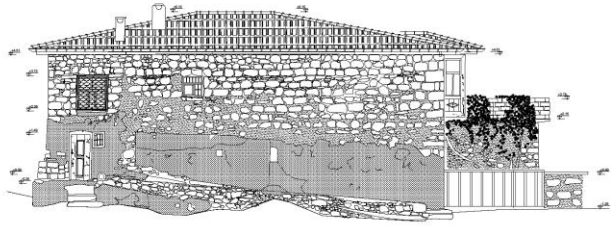
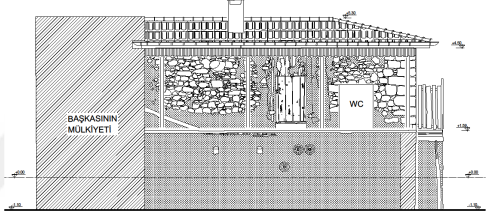
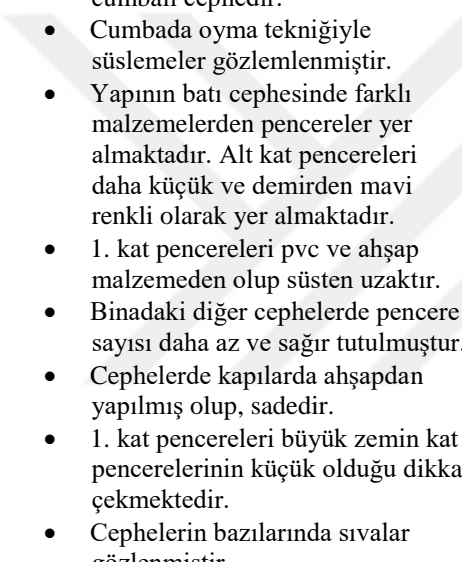
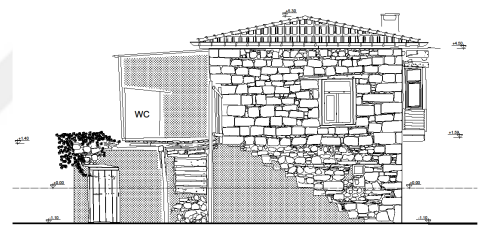
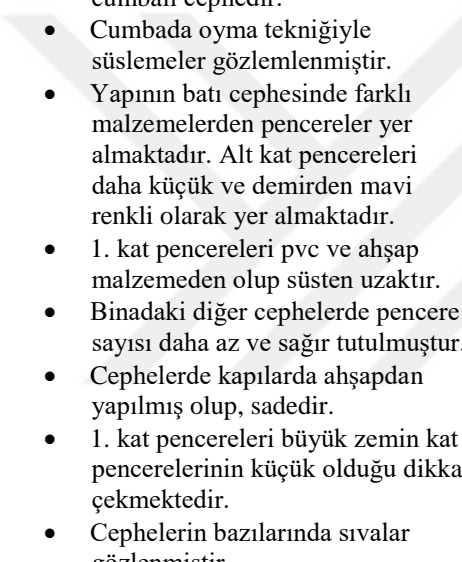
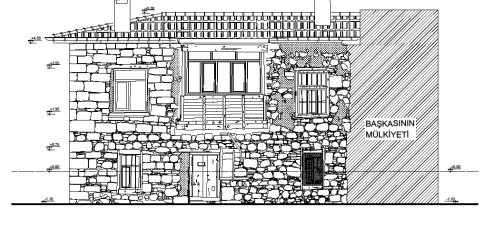
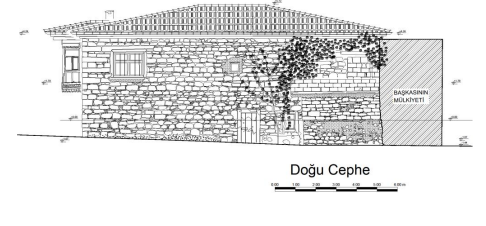
- Adife Demirtaş girilemeyen samanlığın 1. katının bir kısmıyla bölümüyle beraber aslında dört cephelidir. Samanlığın bir bölümü ve yapı balkonu bitişik nizamdır.
- Yapının güney cephesi, cumbanın yer aldığı giriş cephesidir.
- Güney cephede yer alan yeşil renkli ahşap malzmeden cumbayla mavi renkli demirden olan giriş kapısı ve alt kat pencerelerinin taş malzemeyle uyumu dikkat çekmektedir.
- Yapıda yer alan balkon da giriş cephesine hareket katan başka bir plan elemanıdır.
- Bu yapıda muhdes pvc malzemenen pencereler yer almaktadır.
- Yapı da diğer yapılara göre daha az sayıda pencere yer almakta olup, alt kat pencereleri olabildiğine az ve küçük tutulmuştur. 1. kat pencereleriye alt kata göre daha çok ve büyüktür.

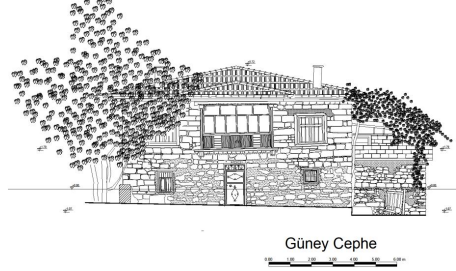
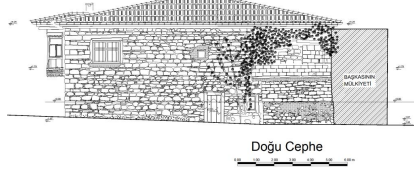
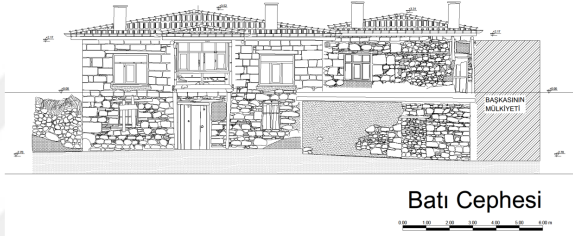
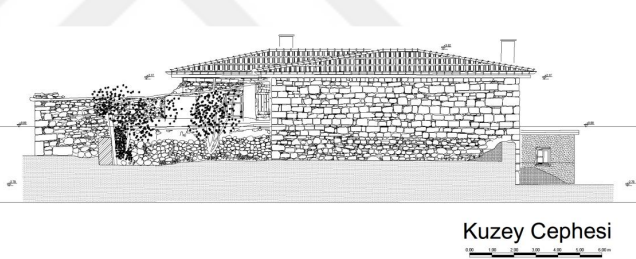
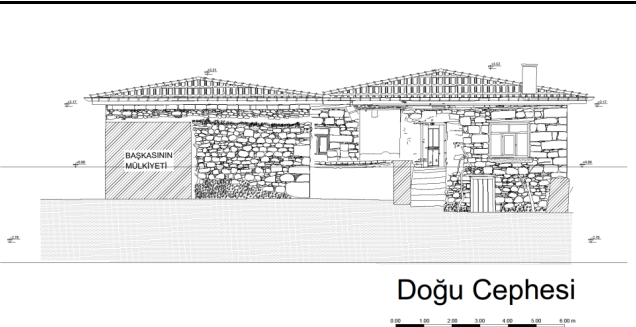
Adife Demirtaş evi cephe çizimleri

Güney Görünüşü

Doğu Görünüşü

<ul style="list-style-type: none"> • Demir malzemeden yapılmış garaj kapısı ve giriş kapısının mavi renkli olması dışında cephe kapıları sadedir. • Cephelerin bazılarında sıvalar gözlenmiştir. 	 <p style="text-align: center;">Batı Görünüşü</p>
<p style="text-align: center;">Hüseyin Güroğlu evi cephe özellikleri</p>	<p style="text-align: center;">Hüseyin Güroğlu evi cephe çizimleri</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hüseyin Güroğlu evi üç cephelidir. • Yapının batı cephesi yola konumlanmış olup, aynı zamanda cumbalı cephedir. • Cumbada oyma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmiştir. • Yapının batı cephesinde farklı malzemelerden pencereler yer almaktadır. Alt kat pencereleri daha küçük ve demirden mavi renkli olarak yer almaktadır. • 1. kat pencereleri pvc ve ahşap malzemeden olup süsten uzaktır. • Binadaki diğer cephelerde pencere sayısı daha az ve sağır tutulmuştur. • Cephelerde kapılarda ahşaptan yapılmış olup, sadedir. • 1. kat pencereleri büyük zemin kat pencerelerinin küçük olduğu dikkat çekmektedir. • Cephelerin bazılarında sıvalar gözlenmiştir. 	 <p style="text-align: center;">Doğu Cephe</p>
	 <p style="text-align: center;">Kuzey Cephe</p>
	 <p style="text-align: center;">Batı Cephe</p>
<p style="text-align: center;">Bekir Demirtaş evi cephe özellikleri</p>	<p style="text-align: center;">Bekir Demirtaş evi cephe çizimleri</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Bekir Demirtaş evi üç cephelidir. • Güney cephesi en gösterişli cephesi olup, hem yola konumlanmış hem de cumbalıdır. • Güney cephesinde sade yeşil renkli demir pencere ve yine yeşil renkli giriş kapısının cumba ve taş 	 <p style="text-align: center;">Doğu Cephe</p>

<p>malzemeye uyumu dikkat çekmektedir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. kat pencereleri alt kat pencerelerine göre daha büyük ve çok sayıdadır. Alt kat çoğunlukla sağır tutulmuştur. • Yapıda balkon da cepheye hareket katmaktadır. • Cephelerin bazılarında sıva tamiratı gözlenmiştir 	 <p>Güney Cephe</p> <p>Doğu Cephe</p>
<p>Sadık Kaya evi cephe özellikleri</p>	<p>Sadık Kaya evi cephe çizimleri</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sadık Kaya evi üç cephelidir. • Yapının en gösterişli cephesi ikinci binanın cumbasının yer aldığı batı cephesidir. • İlk yapıda pencere sayısı olabildiğine az ve ahşaptan yapılmıştır. Alt katı sağır tutulmuştur. • İkinci yapının pencere sayısı en fazla olan cephesi batı cephesidir. • Yapıda mavi renkli ahşap pencere ve kapıların taş malzemeye uyumu dikkat çekmektedir. • Binanın güney cephesi bitişik nizam yapılaşmada olup, kuzey cephesi tamamen sağırdır. • Yapının alt kat pencereleri küçük ve az, 1. kat pencereleri ise büyük ve çok sayıda yer almaktadır. • Doğu cephesinde 1. kata giriş kapısının üst pervazının üçgen şeklinde olduğu dikkat çekmektedir. • Cephelerin bazılarında sıva tamiratı gözlemlenmiştir. 	 <p>Batı Cephesi</p> <p>Kuzey Cephesi</p> <p>Doğu Cephesi</p>

5.3. Çavuş Mahallesi Evlerinin Malzeme ve Teknik Özelliklerinin İncelenmesi

Çavuş Mahallesi evleri, yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir. Yörede taş doku hakimdir. İncelemiş olduğum yapıların tamamı yığma binalardır. Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar şaşırtmalı şeklinde dizilmiştir. Yapılarda farklı özellikte taş malzemeler olup; kaba yonu taşlar, ince yonu taşlar ve moloz taşlar kullanılmıştır. Dış duvarların orta bölümlerinde genellikle kaba yonu taşlar kullanılmış, aralarına rijitlik sağlamak için moloz taşlar yerleştirilmiştir. Bazı yapıların ikinci katlarında sarı renkli farklı ocaktan çıktığı düşünülen yumuşak özellikte olduğu için daha düzgün kesilen taşlar kullanılmıştır. Cephelerin köşelerinde daha düz ve büyük olarak kesilmiş taşların yumuşak özellikte, cephelerin orta bölgelerindeki taşların kesim şekillerinden daha sert özellikte olması ve renk farklılıklarının mevcut olması; bu taşların farklı ocaklardan çıktığını göstermektedir. Yığma duvarlar çift cidarlı taş duvar arasında helik denilen küçük taşlar doldurulup üzerine çamur sıva dökülmesiyle oluşturulmuştur. Yapılarda demir malzemedan yapılmış olan pencereler çoğunlukla kullanılmış olup, ahşap ve muhdes pvc malzemedan yapılmış pencerelerde mevcuttur. Yöredeki yapıların pencereleri dış duvara yakın inşa edilip duvardaki kalınlıktan dolayı oluşan alanının kullanımı söz konusu olmuştur. Aynı zamanda genellikle pencerelerin yerleştiği duvarların içeriye doğru pahlı yapılması bizim kültürümüzde de yer aldığı gibi ışığın dahi kullanımını sağlamaktadır.

Yörede incelemiş olduğum evlerde da tablalı ve çakma tekniğiyle yapılmış ahşaptan, kaynaklama yöntemiyle demirden yapılmış kapılar yer almaktadır. Yöredeki ahşap malzemedan çakma tekniğiyle yapılmış olan kapılarda açma ve kilitleme mekanizması üç parçadan oluşan; falak, sürgü ve küstür. Falağın sert bir malzemedan yapılması gerektiği için yöresel dilde kürt ağacı olarak bilinen kayın ağacından yapılır. Küstür ise odayı içerden kilitlemek amacıyla yapılmaktadır. İç duvarlarda çamur sıva üzeri kireç badana yapılmıştır. Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir. Tavanlar ahşap hatıllıdır. Döşemeler genellikle çimento esaslı şap olup, zemin katlardaki bazı mekanların döşemeleri taştır. Cumbaların döşemeleri genellikle ahşap veya betonarmedir. Çatılar genellikle dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatılar olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Evlerin genelinde metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir (Çizelge 5.5.).

Çizelge 5.5. İncelenen Çavuş mahallesi evlerinin cephelerinin karşılaştırılması

Yapı ismi ve malzeme ve teknik özellikleri	Cephe fotoğrafları
<p>Nuri Aktaş evi malzeme ve teknik özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir. • Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur. • Yapıda ahşap malzemeden kapı ve pencereler yer almaktadır. • Kapılar çakma tekniğiyle yapılmıştır. • Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir. • Tavanlar ahşap kirişlemelidir. • Döşemeler genellikle çimento esaslı şaptır. Yapı da farklı olarak cumbanın döşemesi betonarme, ahırın ise taştır. • Dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir. 	
<p>Mehmet Kavalcı evi malzeme ve teknik özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir. • Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur. • Yapıda ahşap ve demir malzemeden kapı ve pencereler yer almaktadır. • Ahşap kapılar tablalı ve çakma tekniğiyle yapılmıştır. • Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir. 	

- Tavanlar ahşap kirişlemelidir.
- Döşemeler genellikle çimento esaslı şaptır. Yapı da farklı olarak Cumba1 betonarme, Cumba2'nin döşemesi ahşap, ahırın ise taştır.
- Dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir.

Adife Demirtaş evi malzeme ve teknik özellikleri

- Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir.
- Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur.
- Yapının 1. katında yörede incelediğimiz birkaç evde de gözlemlenen sarı renkli taşlar yer almaktadır.
- Yapıda demir ve pvc malzemenen pencereler bulunmaktadır.
- Kapılar demir ve ahşap malzemenen yapılmıştır.
- Ahşap malzemenen kapılar tablalı ve çakma tekniğiyle yapılmıştır.
- Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir.
- Tavanlar ahşap kirişlemelidir.
- Döşemeler genellikle çimento esaslı şaptır. Yapı da farklı olarak cumba ve balkonun döşemesi betonarme, ahırın ise taştır.
- Çatısı dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir.

Hüseyin Güroğlu evi malzeme ve teknik özellikleri

- Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir.
- Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur.
- Yapının sonradan yapılan odasının taşları daha düzgün kesimlidir.
- Yapıda ahşap, demir ve pvc malzemededen pencereler yer almaktadır.
- Kapılar ahşap malzemededen çakma tekniği ile yapılmıştır.
- Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir.
- Tavanlar ahşap hatıllıdır.
- Döşemeler, zemin katta taş, 1. katta cumba hariç çimento esaslı şaptır. Cumba döşemesi ise ahşaptır.
- Kıрма çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir.

Bekir Demirtaş evi malzeme ve teknik özellikleri

- Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir.
- Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur.
- Yapının sonradan yapılmış 1. katı daha düzgün taşlarla örülmüştür.
- Yapıda ahşap ve demir

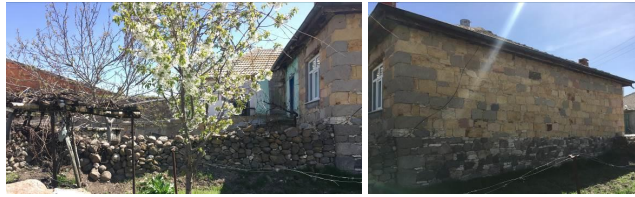
malzemeden pencere ve kapılar yer almaktadır. Ahşap malzemeden kapılar çakma tekniği ile yapılmıştır.

- Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir.
- Tavanlar ahşap kirişlemelidir.
- Döşemeler genellikle çimento esaslı şaptır.
- Çatısı dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir.

Sadık Kaya evi malzeme ve teknik özellikleri

- Yapı yöreye özgü taş malzemelerle inşa edilmiştir.
- Evin dış duvarlarında cephelerin köşelerinde daha düzgün kesilmiş dikdörtgen kesimli taşlar, ortalarda kaba yonu taşlar aralarda oluşan boşluklar moloz taşlarla doldurulmuştur.
- Yapının ikinci kısmının 1. katı yörede sonradan yapılan 1. katlarda görülen düzgün kesimli sarı renkli taşlar yer almaktadır.
- Ahşap, demir ve pvc malzemeden pencereler bulunmaktadır.
- Yapının kapıları ahşap malzemeden çakma tekniğiyle yapılmıştır.
- Dış duvar kalınlıkları 50-60 cm arasında değişmektedir.
- Tavanlar ahşap kirişlemelidir.
- Döşemeler ahşap, betonarme ve çimento esaslı şaptır.
- Çatısı dört yöne eğimli kırma ahşap oturtma çatı olup, marsilya tipi kiremitlerle üzeri örtülmüştür. Metal yağmur oluklarıyla ile su tahliyesi sağlandığı gözlemlenmiştir.

5.4. Çavuş Mahallesi Evlerinin Süsleme Özelliklerinin İncelenmesi

Çavuş mahallesi evlerinden Hüseyin Güroğlu evi hariç, tüm yapılarda oyma tekniğiyle yapılmış dolaplar gözlemlenmiştir. Yörede misafir ağırlamak için yazları cumbalar, kışlarıysa başodalar kullanılmaktadır. Araştırmamı yapmış olduğum yapıların genelinde cumbalar da; gösterişli hale getirilmek için sofadan farklı renkte olan duvarıyla, askılık olarak kullanılan renkli raflarıyla ve askılık görevi üstlenen silmeleri veya pencereleri boyanmak suretiyle çeşitli süslemeler gözlemlenmiştir. İçerisindeki pencere sayısı, dolapları daha fazla ve gösterişli olan, bazılarında renkli silmeleri veya oyma tekniğiyle yapılmış sergenleri yer alan kışları misafir ağırlamak için kullanılan başodalar mevcuttur. Yapılarda genellikle içerde farklı renklerde ahşap ve demir malzemedan yapılan kapılar ve pencereler yer almaktadır. Bazı kapıların pervazlarının üst kısımları üçgen şeklinde ve pervazların üzerinde yer alan oyma tekniğiyle yapılmış süslemeler gözlemlenmiştir. Yörede farklı renge boyanmış veya bazılarında oyma teknikleriyle süslenmiş silmeler genellikle askılık olarak kullanılmaktadır (Çizelge 5.6.).

Yörede dış cephede süslemeler yola konumlanmış olan cumbalı cephelerde gözlenmiştir. Cumbalar, genellikle ahşap malzemedan yapılmış olup farklı süslemeler ve renklerde yer almaktadır. Pencereler de ise demirden yapılmış olanların taş malzemeye uyumlu renklerde olanları mevcuttur. Giriş kapıları incelenen yapılarda genellikle farklı renklerde veya ahşap malzemedan yapılanların bazılarının üst pervazının üçgen şeklinde olması şeklinde süslemeler gözlemlenmiştir(Çizelge 5.7.).

Çizelge 5.6. İncelenen Çavuş mahallesi evlerinin, yapı içerisindeki süsleme özelliklerinin incelenmesi

Yapı ismi ve süsleme özellikleri	Yapı içerisindeki süslemelere örnek fotoğraf	
<p>Nuri Aktaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuri Aktaş evinin içerisinde oyma tekniğiyle yapılmış dolaplar, sergenler yer almaktadır. Pencerelerde süsleme yoktur. Kapıların üst pervazı üçgen şeklinde olup, oyma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmiştir. Yapı içerisinde bazı kapı, sergenler, dolaplar ve duvarların mavi kırmızı ve yeşil gibi renklerde olması iç mekanlara görsel anlamda güzellik katmaktadır. 		
<p>Mehmet Kavalcı evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Mehmet Kavalcı evi içerisinde süslemeler oyma tekniğiyle yapılmış dolaplarda, raflarda ve tablalı kapılarda yer almaktadır. Yapı içerisinde pencere, kapı, dolap, askılıklar ve raflar yeşil, mavi ve mor renklerde olması iç mekanlara görsel anlamda güzellik katmaktadır. 		
		
		
<p>Adife Demirtaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Adife Demirtaş evi içerisinde oyma tekniğiyle yapılmış dolaplarda görülmektedir. Tablalı ve çakma tekniği uygulanan kapılarda oyma tekniğiyle süslemeler gözlemlenmiştir. 		

<ul style="list-style-type: none"> • Yapı içerisinde pencere, kapı ve dolapların krem rengi, yeşil gibi renklerde yer alması iç mekanlara görsel anlamda güzellik katmaktadır. 	
<p>Hüseyin Güroğlu evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüseyin Güroğlu evi içerisinde dolaplar yoktur. • Süsleme mutfak kapısının mavi renkli olması sofadan görünüşünde üst pervazının üçgen şeklinde olmasında görülmektedir. • Mavi ve yeşil renkli kapı ve pencerelerin yer alması iç mekanlara görsel anlamda güzellik katmaktadır. 	
<p>Bekir Demirtaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekir Demirtaş evi içerisinde süslemeler oyma tekniğiyle yapılmış bazı gömme dolaplarda, sergenlerde görülmektedir. • Bazı kapıların üst pervazı üçgen şeklindedir. • Krem rengi, mavi ve kırmızı renklerin pencere, dolap ve duvarlarda kullanılması iç mekanlara görsel anlamda güzellik katmaktadır. 	

<p>Sadık Kaya evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadık Kaya evi içerisinde iki binada da süslemeler oyma tekniğiyle yapılmış dolaplar da gözlemlenmiştir. • İkinci binanın oda kapılarının üst pervazı üst şeklinde yer almakta olup, pencerelerde süslemeler yoktur. • İlk yapıdaysa banyo kapısında oyma tekniğiyle süslemeler vardır. • İç mekanda farklı renklerin kullanılması görsel anlamda güzellik sağlamaktadır. 		
		

Çizelge 5.7. İncelenen Çavuş Mahallesi evlerinin, yapı içerisindeki süsleme özelliklerinin incelenmesi

Yapı ismi ve süsleme özellikleri	Örnek cephe fotoğrafı
<p>Nuri Aktaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı dışındaki süslemeler cumbaların yer aldığı cephelerde; cumba da oyma tekniğiyle süslemelerde görülmektedir. • Aynı cephede giriş kapısının üst pervazı üçgen şeklinde yer almaktadır. 	
<p>Mehmet Kavalcı evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı dışında süslemeler cumbalı cephelerde yer alıp, her iki cumbanın da taşlarla mavi ve yeşil renk uyumu dikkat çekmektedir. • Pencereler yeşil ve mor renkte yer almaktadır. • Avluya ve yapıya girilen kapılar yeşil renktedir. 	

<p>Adife Demirtaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı dışında cumbada görülmekte olup, cumba yeşil renkli ve üzerinde baklava dilimli kabartmalar yer almaktadır. • Pencereler süsüz olup, demir pencereler cepheyi güzelleştirmek amacıyla mavi ve yeşil renklere boyanmıştır. • Kapılardan giriş kapısı ve garaj kapısı yeşil renlerde olduğu gözlemlenmiştir. 	
<p>Hüseyin Güroğlu evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı dışında süslemeler cumbalı yola konumlanmış cephede cumba da oyma ve çakma tekniği süslemelerde ve demir pencerelerin mavi renge boyanmasında gözlemlenmektedir. 	
<p>Bekir Demirtaş evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapı dışında süslemeler cumbalı cephede yer almaktadır. Cumbada süslemeler oyma ve kesme oyma tekniğiyle gözlemlenmektedir. • Aynı cephede yeşil renkli pencereler ve giriş kapısının taş malzemeyle uyumu dikkat çekmektedir. 	
<p>Sadık Kaya evi süsleme özellikleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadık kaya evinin en gösterişli cephesi cumbalı cephe olup, mavi renkli cumba da oyma ve çakma tekniğiyle süslemeler yer almaktadır. • Doğu cephesindeki giriş kapısının üst pervazı üçgen şeklinde olup mavi renklidir. • Cephede bazı ahşap ve demir pencereler mavi renkte yer almaktadır. 	

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Seydişehir ilçesi Çavuş Mahallesi evleri Türk evleri içerisinde plan, malzeme, yapım tekniği ve süsleme özellikleri bakımından önemli bir yere sahiptir. Bölgedeki konutlarla ilgili herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Yapılar içerisinde üç cepheli olup, bir cephesi bitişik nizam yapılaşma içerisinde olanlar ve dört cepheli olanlar da yer almaktadır. Bahçesi veya avlusu var olan binalarda mevcuttur. Yapıların çoğunun plan tipleri karniyarık olarak da adlandırılan iç sofalı plan tipine sahiptir. Binalar iki katlıdır. Zemin ve 1. katları birbirinden farklı tarihlerde inşa edilenler çoğunluktadır.

Yapıların zemin kat plan şeması genel olarak, iç sofa etrafında bir veya iki oda ahır, küllük, samanlık ve odunluk şeklindedir. Fakat Sadık Kaya evinde zemin kat ahırdan oluşmaktadır. Bölge halkının hayvancılıkla uğraşmasından ötürü; zemin katlarda hemen hemen tüm evler de ahırlar ve samanlıklar yer almakta olup, ahırın küçükbaş ve büyükbaş için farklı iki mekana ayrılmış olanları da vardır. Ayrıca ahırlar insanların günlük kullanım alanıyla ilişkilendirilmemektedir. Ahırların dışarıya direk geçişini sağlayan kapıları mutlaka yer almaktadır. Yörede farklı olarak küllük adı verilen fosseptikler yer almaktadır. Küllükler dışarı da veya dışarıyla bağlantılıdır. Hayvanların pislikleri de küllüklere atılmaktadır. Yapılar içerisinde Sadık Kaya evi iki bina şeklinde inşa edilmiş olup, bir hol ile iki bina arasında içerden bir bağlantı yer almaktadır. Sadık Kaya evinin ilk binasının zemin katında, diğer evlerden farklı olarak iç sofa yerine; taşlık yer almakta olup, şırakmana olarak adlandırılan pekmez yapılan bir mekan da bulunmaktadır. Evlerin birçoğunun ikinci katına iç sofadan ahşap bir merdiven ile çıkılmakta olup, yalnızca Hüseyin Güroğlu ve Sadık Kaya evinin ikinci binasının ikinci katına dışardan bir merdivenle bağlantı sağlanmaktadır.

1. katlar yapılarda esas katlardır. Yazlık ve kışlık mekanlar yer almaktadır. Kışlık mekanlara başodalarda denilebilir çünkü bu odalar diğerlerine göre oldukça süslüdür. Cumba ve iç sofalar yazlık mekanlardır. Fakat daha çok cumbalar yazlık mekan olup, birkaç basamakla, bazen ahşap bir bölmeyle iç sofadan ayrılmak istenmiştir. Bu mekanların bazı yapılarda duvarları farklı renklerde ve zeminleri ahşap malzemedен olanları da mevcuttur. Mehmet Kavalcı evinde iki adet cumba yer almaktayken, Nuri Aktaş evindeyse bir nevi cumba görevi üstlenen açık cumba (balkon) mevcuttur. İç sofalarda genellikle lavabolar, tuvaletler ve banyolar yer almaktadır.

Sözlü kaynaklardan öğrenildiği kadarıyla tuvaletler cephede bir çıkıntı halinde olup sonradan içeri alınanlar da bulunmaktadır. Evlerin bazılarında da tespit ettiğimiz zeminden kot olarak yüksekte beton malzemedен duşlar yer almaktadır. Sadık Kaya evinin ilk yapısı daha eski bir tarihte yapıldığı için içerisinde gusülhane mevcuttur. 1. katlar sonradan yapıldığı için mutfaklar yer almaktadır. Mutfaklarda oldukça sade ocaklar bulunmakta olup, bazı evlerde ocaklar iç sofalarda gözlemlenmiştir. Odalar iç sofanın iki yanında veya bazen karşısında yer almaktadır. 1. katlarda oldukça fazla odalar bulunmakta olup, odaların daha iyi aydınlatılabilmesi için büyük ve çok sayıda pencereler kullanılmıştır. Yapıların hepsi taş malzemeyle inşa edilmiştir. Farklı özellikte taşlar kullanılmıştır. Bazı yapılarda sonradan inşa edilen ikinci katlarda yumuşak özellikte olduğu için büyük olan sarı renkli taşlar kullanıldığı tespit edilmiştir. Yapıların genelinde kenarların daha büyük ve düzgün kesimli taşlar şaşırtmalı şekilde dizilmiş olup, ortalarda kaba yonu taşlar ve aralarındaki boşluklarda da küçük moloz taşlar kullanılmıştır. Pencere ve kapı açıklıkları geçmek amacıyla ahşap lentolar kullanılan evler çoğunluktadır. Yapıların genelinde zemin kat pencereleri daha küçük ve az sayıda yer almaktadır. Bazı cephelerde ise sağırdır. Bunun nedeni ise güvenlik ve mahremiyet amacıyla dolayısıdır. 1. kat günlük yaşam alanı olduğundan dolayı olabildiğince aydınlatılmak istenmiştir. Bu nedenle pencere sayıları çok ve büyük tutulmuştur. Yörede taş malzemeyle uyumu dikkat çeken demir malzemedен yapılmış mavi, mor ve yeşil renklere boyanmış pencereler genellikle kullanılmıştır. Fakat ahşap ve muhdes pvc malzemedен pencereler de yer almaktadır. Pencereler yapı duvarının dışına yerleştirilerek burada oluşan duvar genişliğinin kullanılması sağlanmıştır. Aynı zaman da çoğu evde gözlemlediğimiz ışığın daha iyi kullanılmasını sağlayan pencerenin yerleştiği duvarlar da içeriye doğru pah mevcuttur. Kapılar, demir ve ahşap malzemedен yapılmıştır. Ahşap malzemedен yapılan kapılar tablalı ve çakma tekniği uygulanan şekilde yer almaktadır. Çakma tekniği uygulananlarda falak, sürgü ve içerden yapıyı kilitlemeyi sağlayan küsük yer almaktadır.

Çavuş Mahallesiinde incelenen evlerin tamamının en gösterişli cephesi yola konumlanmış olan cumbalı cephelerdir. Cumbalar oldukça süslü ve farklı renklerde yer almaktadır. Cumbalı cepheler de diğer cephelere oranla pencere sayısı fazla olup bazı evlerin cephelerinde farklı renklerde yer alanlarda mevcuttur. Bazı cephe duvarlarında sıva tamiratı gözlemlenmiştir. Evlerin dış cepheleri cumbalar, farklı renkli pencereler ve kapılar hariç süsten uzaktır. Hatta bazı cepheler olabildiğince sağır tutulmuştur. Yapı içerisinde ise süslemeler başodalarda ve cumbalarda ağırlıklı görülmektedir. En çok ve

özelliikli süslemelerin yer aldığı evler Nuri Aktaş, Bekir Demirtaş ve Sadık Kaya evleridir. Hüseyin Güroğlu evi oldukça sade olup ev içerisinde bir gömme dolap bile yer almamaktadır. Pencereleer süssüz olup, farklı renklerde yapı dışında ve içinde yer alanlar mevcuttur. Oyma tekniğiyle süslenmiş sergenler evlerde çok fazla rastlanmıştır. Her ev de askılık görevi de üstlenen yatay ahşap malzemeden silmeler dikkat çekmektedir. Yapıların bazılarında kapıları farklı renklerde olanlarda yer almaktadır. Kapı pervazlarının üst kısmı üçgen şeklinde olması birçok evde karşılaşılmakla beraber yöreye özgü olabileceği düşünülmektedir. İncelenmiş yapıların genelinde birçok ortak özellikler yer almakla beraber, yörenin ekonomik ve sosyal durumu, iklimini ve arazi yapısını yansıtan, yöreye özgü mimari kimliklerini kaybetmemeleri gerekmektedir.

Çavuş mahallesi evleri, halkının göçlerinden ve ev sahiplerinin vefatından dolayı kullanılmamaktadır. Kullanılan evlerdeyse gömme dolaplar sökülüp yerine günümüz malzemelerin özelliiksiz dolaplar, duvarları yıkılmaya yüz tutmuş evler tamamen sıvanma hatta bazı taş evlerin tamamen yıkılıp yerine betonarme binaların yapılması gibi davranışlar gözlemlenmiştir. Evlerdeki bu tespitlerden gereken önemin verilmediği anlaşılmaktadır.

6.2. Öneriler

Seydişehir ilçesi Çavuş Mahallesi evleri, bölge insanın sosyal ve ekonomik durumu, arazi yapısına uygunluğu dikkat çekmektedir. Bölge konum itibarıyla Seydişehir-Konya yolu üzerinde yer almaktadır. Evlerin plan tipleri ve malzemelerine bakıldığında geleneksel özellikler taşıdığı gözlemlenmektedir. Bölge de aslında açığa çıkmamış yörede birçok uygarlığa ait kalıntılar mevcuttur. Aynı zamanda bölge, tescillenmiş Memiş Efendi; cami, türbe, çeşmesi ve arkeolojik kazılar sonucu yakın dönemde açığa çıkarılmış nekropolü ile önem taşımaktadır. Çavuş mahallesi arazi yapısına uygun iki katlı, taş dokunun hakim olduğu gösterişli cumbalarıyla dikkat çekmektedir. Fakat bölgedeki konutlarla ilgili herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

Bölgedeki yapmış olduğum araştırmalarıma göre birçok ev yıkılmış bir kısmının cepheleri sağlamlaştırılmak için sıvanmıştır. Bozulmaya uğramamış evlerin ev sahipleri vefat etmiştir. Ev sahipleri vefat ettiği için bu konutlarda sürekli bakımdan mahrum kalacakları içinde yıkılacaklardır. Geçmiş yaşantıları, kültürleri, yöreye özgü mimariyi yansıtan geleneksel evlerimiz yok olmadan ve önemli tipolojik özelliklerini kaybetmeden koruma altına alınmaları gerekmektedir. Mahalle halkının bu konuda

bilinçlenmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bu konutların gerekli tadilatlar yapılarak korunmaları sağlanmalıdır. Özellikle nitelikli konutları olan vatandaşlara bilgi verilerek, evlerini restore ettirmeleri konusunda ikna edilmelidir. Yerel yönetimlerin bu konuda maddi gücü olmayan ev sahiplerine destek olmalarını sağlayacak restorasyon ve canlandırma projeleri üretmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2012, Anadolu'da Kırsal Mimarlık. Uluslararası Kırsal Yaşam, Kırsal Mimari Sempozyumu. Bursa, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Tarihi Kentler Birliği ve ÇEKÜL Vakfı 10-11.
- Ayaz, A., 2003, Seydişehir Tarihi, Seyyid Harun Veli Seyh Hacı Abdullah Efendi, *Seydişehir*, p.
- Bektaş, C., 2007, Türk Evi, *İstanbul*, Bileşim Yayınevi, p.
- Burkut, E. B., 2014, Osmanlı/Türk Evi Mekan Kurgusunu Modern Konut Mimarisinde Okumak (Wright, Corbusier, Eldem ve Cansever'in Konutları), Yüksek Lisans *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Danışık, Ş., 2007, Seydişehir'deki Türk Devri Yapıları, Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- Demirözü, M., 2018, Çavuş hakkında tarihi ve genel bilgiler. Yılmaz, A. Çavuş Mahallesi.
- Eldem, S. H., 1954, Türk Evi Plan Tipleri, *İstanbul*, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, p.
- Eldem, S. H., 1984, Türk Evi Osmanlı Dönemi 1, *İstanbul*, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, p.
- Günay, R., 1981, Geleneksel Safran Bolu Evleri ve Oluşumu, *Ankara*, Kültür Bakanlığı Yayını, p.
- Günay, R., 1999, Türk Ev Geleneği ve Safran Bolu Evleri, *İstanbul*, Yapı endüstri merkezi yayınları p.
- Gürol, M. S., 2017, Geleneksel Bor Evleri, Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- Karacif, H. İ., 2017, Sungurlu'da Geleneksel Konut Mimarisi, Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi*, Konya.
- Hacıbaloğlu, M., 1989, Geleneksel Türk Evi ve Çağımıza Ulaşamamasının Nedenleri, *Ankara*, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, p.
- Hasol, D., 2013, Mimarlık Cep Sözlüğü, *İstanbul*, Yem Yayınları, p.
- İlgün, Ş., 2007, Geleneksel Yozgat Evleri, Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya.

- Karpuz, H., 1993, Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri, *Ankara*, Kültür Bakanlığı Yayınları, p.
- Koyuncu, S., 1994, İdealimizdeki Seydişehir Vilayeti, *Seydişehir*, Mevlüt USMAN Elektronik ve Yalçın Matbaa, p.
- Kuban, D., 1995, Türk "Hayat"lı Evi *İstanbul*, Mısırlı Matbaacılık A.Ş., p.
- Küçükerman, Ö., 1973, Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekan Organizasyonu Açısından Odalar *İstanbul*, T.T.O.K. Yayını, p.
- Küçükerman, Ö., 1985, Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi *İstanbul*, Apa Ofset Basımevi Sanayi ve Ticaret A.Ş., p.
- Küçükerman, Ö. ve Güner, Ş., 1995, Anadolu Mirasında Türk Evleri, *İstanbul*, Kültür Bakanlığı, p.
- Öztürk, D., 2011, Seydişehir Geleneksel Konut Mimarisi Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi*, Konya.
- Sönmezer, İ., 1999, Geleneksel Türk Evinde Ahşap ve Mekan İlişkisi Yüksek Lisans, *Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.
- Sözen, M., 2001, Türklerde Ev Kültürü, *İstanbul*, Doğan Kitapçılık A.Ş., p.
- Url-1, http://www.konyakultur.gov.tr/index.php?route=modules/towns&town_id=16: [1 Kasım 2019].
- Url-2, <http://www.nufusune.com/196199-konya-seydisehir-cavus-mahallesi-nufusu>: [31 Ekim 2019].
- Yıldız, N., 2004, Seydişehir ve Civar Köylerdeki Heykeltraşlık Eserler, Yüksek Lisans, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : AYNUR YILMAZ
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : YOZGAT/MERKEZ 23.11.1991
Telefon : -
Faks : -
e-mail : aynur.savas1060@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Yozgat Anadolu Lisesi, Yozgat	2009
Üniversite	: Selçuk Üniversitesi, Konya	2015
Yüksek Lisans	: Konya Teknik Üniversitesi	2019
Doktora	:	

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2015	İlgün Mimarlık	3 boyut tasarım, photoshopkullanımı,uygulama projesi çizimi, mimari çizimler
2015-2016	Ceray Mimarlık Restorasyon	Röleve, Restorasyon, Restütisyon, Rekonstrüksiyon

UZMANLIK ALANI: Restorasyon Uygulamaları ve Rölöve, Restitüsyon Projeleri Çizme

YABANCI DİLLER: İngilizce